~~4781~~
37946/A
~~6412~~
~~26~~

L. XXXIX
7/m

Philippi Mulleri
MIRACULA
CHYMICA
et
Myſteria
Medica
AMSTELODAMI,
Apud Ægidium Ianſsonium Valckenier
Anno 1655.

46591

Miracula & Myſteria

CHYMICO-MEDICA

Libris quinque (quorum ſummam pagina verſa exhibet,) enucleata:

Studio & operâ

PHILIPPI MULLERI
Phil. & Med. D.

Acceſſerunt his,

1. TYROCINIUM CHYMICUM.
2. NOVUM LUMEN CHYMICUM.

Summa horum, juxta ſeriem capitum & Tract. ad calcem invenienda eſt.

DOUBLET

AMSTELODAMI,
Apud ÆGIDIUM JANSSONIUM VALCKENIER.
CIↃ IↃ CLVI.

LIBER PRIMUS.

De

LAPIDE PHILOSOPHICO
& ejus præparatione.

LIBER SECUNDUS.

De

PARTICULARIBUS
tranſmutationibus.

TORICAL MEDICAL LIBRARY

LIBER TERTIUS.

De

PRÆPARATIONIBUS RA-
rioribus ex mineralibus præcipuis,
☿ ♀ Vitriol. Tart. Arſen.

LIBER QUARTUS.

De

MODIS SECRETIORIBUS
ex vegetabilibus ſimplicibus faciendi Extracta, Aquas deſtillatas, Balſamos, Eſſentias & Sales Philoſophicos, item ex quibuſcunque lapidibus tincturas elicere.

LIBER QUINTUS.

De

MEDICAMENTIS VARIIS
Secretioribus & rarioribus ad omnes morbos totius corporis humani.

Nobiliſſ. Ampliſſ. ac Conſultiſſ. Viro,

DOMINO
NICOLAO TULPIO

Med. D. & celeberrimæ Rei-publicæ Amſtelodamenſis

CONSULI MERITISSIMO.

Domino ſuo multum honorando.

DIſpicienti mihi de patrono aliquo, cujus patrocinio, & authoritate inſignis hic de opere Philoſophico, & ſummâ Medicina tractatus muniretur, & ita munitus tutior in publicum prodiret, Tua tutela, Vir Nobiliſſime, & Ampliſſime, commodiorem & certiorem nullam invenire potui. Nominis enim Tui fama & celebritas ex ſummis Tuis in patriam hanc noſtram, cujus ſaluti non ſolum arte

Medicâ, ſed etiam Politicâ optimè conſulere ſoles, meritis nata facilè, inſtar Solis alicujus, omnes invidorum & æmulorum nebulas diſcutere poteſt. Hinc non immerito ad eam mihi confugiendum ratus, confidentiore animo ad Amplitudinem Tuam Nobiliſſimam accedo, eique, hoc præſens opuſculum obſequio humili offero, & conſecro, obnixe rogans, ut ſub Nobiliſſimo & Ampliſſimo Nominis Tui celeberrimi præſidio & tutela illud in lucem venire patiaris, & confidentiorem meum auſum in bonam partem interpreteris. Sic enim opuſculo huic ſplendorem conciliabis, & merito hoc Tuo ſummo devincies & obſtringes Tibi eum, qui eſt

Amplitudinis Tuæ Nobiliſſimæ

Humillimus Cliens

Ægidius Ianſſonius Valckenier.

LECTORI CANDIDO.

RAtionem inſtituti mei, Lector Candide, ut te edocerem, operæ pretium eſſe duxi. Et initiò quidem cur librum hunc tali titulo præfixo in lucem prodire volui. Etenim non ſum dubius, videri multis pomposum nimis & faſtuoſum: ſed nomina hîc rebus ſuis convenire deprehendet is, qui libellum totum animo & oculis percurrere non gravabitur. Quæ enim ſe miracula non pandunt in Lapide Philoſophico, particularibus tranſmutationibus, ſalibus Philoſophicis, extractis, aquis deſtillatis, &c. faciendis? Quæ non myſteria Medica in parte opuſculi hujus ultimâ? Lege ergo primùm & intellige, deinde judica, nec priùs. Non equidem ſum neſcius, artis hujus magiſtro non eſſe miracula nec myſteria. Sic enim & in omni arte vel abſtruſiſſimâ nihil perito admirandum aut rarum eſt. Sed hæc tranſeant. Quare

autem luci publicæ dare volui hunc laborem meum; ſola cauſa eſt utilitas publica: quam ut reſpicerem, monuêre amici complures & editionem rogavêre. Neque ignotum eſt doctioribus quanta laborent ut charybdi hodie Pharmacopæi, ſuas illas operoſas & numeroſas receptas venditantes, crudo modo confectas; quibus ſi meliores nos aliquas exhibemus: Apollini gratiam: uno Hygiæ & Panaceæ parenti, Deo ter. opt. ter. max. Item tibi Lector faveat; & tu mihi. Vale.

Viro

Viro Clariſſ. & excellentiſſ.

DN. D. PHILIPPO MULLERO CHYmiatro peritiſſimo.

S. P.

CASP. BARTHOLINUS Danus, Doct. Philoſophus & Medicus.

ERgò tandem diffuſurum te inaudio, MULLERE mi ocuIiſſime, ingenii monumenta; ſatis diu hucuſque occultata. Numerò cenſebis, ſat ſcio, in lucem efferri. At cenſet præter te nemo alius. Cùm juncti olim fuimus ſermonibus in Italiâ, regionum illâ reginâ. memoriam tibi refrico, quid condixeris. nempe ut de editione non tardares, ob operis argumentum; quod pro publico bono. Præſta, age fidem! Mihi verò amorem: qui, quoniam corpore non licet, animo tibi

junctus ſum, optimâ illâ parte mei. Coitum illud inter nos amicitiæ fœdus, fac non niſi nobiſcum moriatur. De me, ita me ſancta Hygeja noſtra amet, hunc affectum tibi ſpondeo: qui vehemens (Amicitiæ genium juro) in te fuit, ſtatim ac concepi. Quia verò virtutis cauſſâ, quæ æterna; æternùm alam: quamquam & ob mei amorem reciprocum, quo pluris me facis & æſtimas, quàm mea mediocritas meretur. Præſta, inquam, fidem & Miracula illa tua Chymica ede. Ede: ne talentum tibi à Deo commiſſum humi ſervaſſe videare. Metuis ab obſtreperorum quorundam, ad naſcentem Famam tuam obruendam conatibus? Ride, viciſſim irride, & ſolo contemtu, ut facis, ab iſtis devindica. Immò felicitatis loco habe. Quo enim plures in ramos luxuriavit arbor; eò ſtrepitum denſiorem ab arcâ vehementiori commota edit; fortiùs verò, quam pau-

paucioribus à ramis inſtructa alia, reſiſtit: Ita Fama, Virtus, Eruditio, quò ſe expandunt magis augentur, multiplicantur; eò magis etiam invidorum tempeſtate, & malivolorum turbine premuntur, turbantur, rapiuntur, non opprimuntur, non exturbantur, non abripiuntur. Per eam cauſſam optabis potiùs vel cœli & terræ in te commotionem: ceu infallibile ſignum virtutis denſioris, Famæ explicatioris. Interea ita Famam capta, quaſi contemturus: ita contemne, quaſi captaturus. Ut mundum perluſtrando, mundum contemnere diſcimus: ſic Famæ blandientem auram anxiè captando; eamdem pro aurâ, umbrâ, nihilo habere. Interim Famæ & Gloriæ contemtu, in horumdem præmium, utut non affectatum, nolentes volentes incurrimus. De me ſcire vis, & rebus amici, quo verſentur in cardine? Habe pauca. Fervere modò ſub manibus meis Medica

varia, quæ exire geſtiunt; & in iis præire: Paradoxorum Philoſophicorum & Medicorum Centuriæ aliquot; opuſcula nonnulla Anatomica; Tractatus de Cauteriis; de Opio & Laudanis Opiatis Liber, &c. Utinam cum bono aliquo publico! Conor quidem magis, quam efficio; volo, quàm poſſum, in publicum prodeſſe. Præ me fero. Nec tamen omnem deſtituit conatum effectus; nec om[illegible]m poteſtas voluntatem. Tu ecquid jam agas, & cum primis ecquid valeas, fac me ſcitiorem: atque in me ſis, quem oſtendiſti; certus à Bartholino eadem tibi fore: Salve à me ex animo; qui ex animo tibi cupio: & parentem tuum, ſenatorem ampliſſimum, naturæque amatorem & indagatorem haut poſtremum à me ſaluta.

Viro

Viro clariſſimo,

D. N.

PHILIPPO MULLERO, PHIL. ET MED.

Doctori, Chymica Miracula &

MEDICA MYSTERIA edenti, &c.

EDe tuum Chymicum Medicumque, PHILIPPE, libellum:
Et ſubtile ampli profer opus Genij.
Exiguæ molis liber eſt, ſed myſtica rerum
Pondera ſi video, grande volumen erit.
Immenſo lapidi ceu gemma minutula præſtat;
Sic liber ingenii prævalet iſte Libro.
Ne dubita quæſo venientem admittere laudem,
Dignus es ut curæ præmia digna feras.
Digna feres etiam: tantùm hæc myſteria pro
Cui tu das, famam dat Medicinaribus mas.

Francoſurti ad Mœnum ſcrib.

Janus Hermannus SiL.
Poet. Laur. Cæſ.

INDEX

LIBER PRIMUS.

De

LAPIDE PHILOSO-phorum.

PROOEMIUM. pag. 1.

Cap. 1. *De Inſtrumentis ad opus Philoſophicum idoneis* 6

Cap. 2. *De materia Lapidis in genere.* 13

Cap. 3. *De* ☿. 16

Cap. 4. *De Præparatione & purificatione* ☿. 21

Cap. 5. *De* ☽ *&* ☉, *& eorum præparatione.* 21

Cap. 6. *De opere ipſo* 22

LIBER SECUNDUS.

De

PARTICVLARIBVS tranſmutationibus. 30

Modus Primus 32

Modus

Modus Secundus magis vulgaris. 33
Modus tertius. 34

LIBER TERTIUS.

De

PRÆPARATIONIBUS rarioribus ex mineralibus præcipuis, ☿, ♄, Vitriol. Tart. Arſen. 38

Cap. I. *De Præparationibus ex ☿.* 40
1. *Præparatio ☿, quæ dicitur Aquila alba.* ibid.
2. *Mercurius vitæ.* 53
3. Turbith. *minerale ſine vomitu.* 42
4. *Pulvis albus, optimus.* ibid.
5. *Balſamus ☿.* 43
Cap. II. *De Præparationibus ex ♄.* 44
1. *Præparatio ♄ optima.* ibid.
2. *Oleum ♀ dulce pro medicina humana, ſecretum ſecretorum.* 45
3. *Oleum ♄ ad externa mirabile.* 46
4. *Ol. ♀ ad vulnera.* ibid.
Cap. III. *De Præparationibus ex Vitr.*

1, *Spi-*

1. *Spiritus Vitrioli verus.* 47
2. *Oleum Vitriol. probatiſſimum, & ſecretiſſimum.* 48
Cap. IV. *De Præparationibus ex Tart.* 49
1. *Spiritus Tart. necnon oleum.* ib.
2. *Tart. album vitriolatum calcinatum.* 50
3. *Nobilis Tart. præparatio ad fugandas maculas in quacunque corporis parte.* 51
4. *Terra foliata Tart. ſecretiſſima.* ibid.
5. *Arcanum Tart. ad ulcera maligna omnia.* 52
Cap. V. *De præparationibus ex arſen.* 53
1. *Præparatio arſenici ad ulcera cancroſa, ſchirroſa, maligna, hyperſarcomata, &c.* ibid.
2. *Alia præp. ad Cancrum.* 54
3. *Butyrum Arſenici.* ibid.

LIBER

LIBER QUARTUS.

De

Modis ſecretioribus ex vegetabilibus faciendi Extracta, Aquas Deſtillatas, Balſamos, Eſſentias & Sales Philoſophicos.

Cap. I. *Modo faciendi ex quovis ſimplici* EXTRACTUM. 57

Cap. II. *De modo faciendi AQUAS DESTILLATAS ex ſimplicibus, recentis horum colore, odore & ſapore.* 62

Alius modus facilior ſed ignobilior. 64

Cap. III. *De modo faciendi ex ſimplicibus BALSAMOS.* 66

Cap. IV. *De veris ſimplicium Eſſentiis & SALIBUS PHILOSOPHICIS.* 68

Cap. V. *De modo eſſentias & tincturas ex quibuſcunque Lapidibus eliciendi.* 73

LIBER

LIBER QUINTUS ET ULTIMUS.

De

Remediis variis rarioribus & ſecretioribus ad omnes morbos corporis humani à capite ad calcem. 76

Pro dolore capitis. 77
In defluvio capillorum ob lucem ♀. 79
Vt crines decidant. ibid.
Ad clarificandos crines. 80
Ad faciem clarificandam & dealbandam. ibid.
Ad capitis tineas. 81
Ad barbam augendam. 82
Ad vertiginem. ibid.
Ad Apoplexiam. 83
Contra Epilepſiam. 85
Ad delirantes & amentes. 88
In Melanchol. hypochron. ibid.
Ad Memoriam. 89
Ad ſoporoſos affectus. 91
Ad ſomnum conciliandum. ibid.
Contra Paralyſin. 92

Contra ſpaſmum. ibid.
Ad viſus imbecillitatem, obſcuritatem & cæcitatem. 93
Ad conſervationem viſus diutiſſ. oculoſque ab omnibus maculis purgans. ibid.
Ad inflammationem oculorum, dolorem epiphoram, &c. 94
Ad ſuffuſionem. 95
Ad fiſtulam oculi. ibid.
Ad phlictænas puſtulas & maculas oculorum. ibid.
Ad obſtructionem nervi Optici. 96
Ad rubedinem oculorum. ibid.
Ad ſurditatem & tinnitum. ibid.
Ad hæmorrhagiam narium & aliarum partium. 97
Ad Catarrhum. 98
Ad raucedinem. ibid.
Ad vocem recuperandam. ibid.
Ad dentium dolorem. ibid.
Ad dealbandos & firmandos dentes. 95
Ad caſum Vvulæ. 100

Ad

Ad ſcrophulas. ibid.
Ad Anginam. 101
Ad Diſpnæam & Aſthma. ibid.
Ad Pleuritidem. 102
Pro hæmoptoicis & phthiſicis. 103
Ad Empyema. 104
Ad affectiones Cordis, Syncopen Cardiacam, &c. 105
In febribus malignis. 107
In peſte. 108
Ad febres omnes in genere. 111
Ad Tertianam. ibid.
Ad Quartanam. 112
Ad habendam Lactis abundantiam. ibid.
Ad abſcindendum Lac. ibid.
Ad duritiem mammarum. ibid.
Ad mammillas ulceroſas & Cancroſas ob lactis redundantiam. 112
Ad Ventriculi affectus. 113
Ad nauſeam & vomitum. 114
Ad ciendum vomitum. 115
Ad oxyreuma. ibid.
Ad ſingultum. ibid.

Ad

Ad obſtructiones Epatis & Icterum. ibid. & ſeq.
Ad Hydropem. 117
Ad Lienoſos. 118
Ad Calculoſos. 119
Ad Diabeten. 120
Ad dolores colicos & iliacos. 121
Ad fluxus ventris. ibid.
Ad dyſenteriam. ibid.
Ad Lumbricos. ibid.
Ad vermes puerorum. 122
Ad Hemorrhoides. ibid.
Ad Hernias. ibid.
Ad Stranguriam & Iſchuriam. 123
Ad mixtionem ſanguinis. 124
Ad ardorem Vrinæ. ibid.
Ad Gonorrhæam. ibid.
Ad Impotentiam & læſam virilitatem. 125
Ad uteri ſtrangulatum. 126
procidentiam. ibid.
Ad menſium ſuppreſſionem. 127
Ad menſes immodicos & fluxum album. ibid.

Ad

INDEX.

Ad Conceptionem. 128

Ad gignendum gemellos. ibid.

Ad prohibendum abortum. 129

Ad partum facilitandum, ſecundinas retentas & fœtum mortuum ejiciendum. ibid.

Ad Podagricos & quovis modo arthriticos. 130

Ad luem veneream. 132

Ad ulcera. 133

Ad Canorum. 134

Ad Fiſtulam. ibid.

Ad Vulnera. 135

Ad ſanguinem coagulatum ex caſu ab alto. 136

Ad ambuſta. 138

PHILIP. MULLERI
FRIBURG.
PHIL. & MEDIC. D.

LIBER I.

De Lapide Philoſophico.

PROOEMIUM.

MATERIAM aggredior, fortunante DEO, à tot jam ſeculis celebratam & etiamnum quotidie decantatam; raram tamen in opere, & pauciſſimis obviam; non quidem ob difficultatem, cùm opus ſit mulierculaṙum; ſed autorum ob obſcuritatem, perplexamque ſcribendi rationem; qui, ut quidvis in hac arte obnubilent, nihil intentatum relinquunt. Et hac quidem parte multò magis peccant neoterici omnes, quam ullus antiquorum, qui quidem dilucidiori ſermoni genere in hoc explicando naturæ myſterico ſemper uſi ſunt: ut niſi recentiores ſemper magis magisque tenebris obvolviſſent; non ita tarde plures ad optatam metam perveniſſent. Neque duntaxat obſcuritatem ſtudiosè ſequuti ſunt; verum

etiam inverſum & præpoſterum dicendi ordinem; ut quod primum in opere eſſe debet, aliqui ultimo adjudicaverint loco. Aliqui etiam immiſcuere alieniſſima, quæ ad hoc myſterium non plus quàm fabulæ Æſopicæ faciunt. A quibus vitiis omnibus ego ſanè quantum fieri poteſt & licet, immunis eſſe ſtudebo, non quaſi experientiam in hoc divino & raro opere habeam (neque enim eò aſpirare audebo) ſed quaſi dilucidiùs producturus & ordine optimo, quæ alij & antiqui & recentiores inordinatiſſimè atque obſcuriſſimè protulère. Et revera ſatiùs eſſet eos, qui quotannis ferè hac de re ſcripta promulgant, imperfecta & obſcura, tacuiſſe penitus, quam temporis & pecuniæ tum ſibi, tum aliis diſpendium peperiſſe. Qamobrem quod ante me factitatum neſcio, luci publicæ dabo, non quidem quod experientiâ habeo, (hac enim me carere ingenuè antea faſſus ſum, & identidem non infiteor,) ſed quicquid veri ex recentiorum & antiquorum libris editis rationis ſcrutinio complecti valui, quicquid ex libris vetuſtiſſimis manuſcriptis in Germania & Italia viſis haurire potui, quicquid denique ex virorum doctiſſimorum amicorumque colloquiis percipere ſtudui; daturus figuras exactas turris Philoſophicæ huic omnium; deinde materiâ Lapidis, quàntum intelligere licuit; tandem ejus præparationem, abſolu-

ſolutionem & perfectionem quæ ſpectare videntur: ut cui otium & ad hanc rem animus, non difficilis in hæc arcana pateat acceſſus. Atque hæc omnia tractaturus, inſuper habito diſcrimine eorum omnium, qui, de Lapide Philoſophico quæ dicuntur, omnia falsè rident, ceu falſa, nugatoria, & impoſſibilia; in quos ſi verbum ego aliquod mutire vellem, cum iis utique penitùs inſanirem. An fortè fictitius eſt Lapis ille, quia eum non tradunt Hippocrates, Galenus & Ariſtoteles? O quàm multa hodie nota ſunt, illis quæ nunquam innotuere. Nec deſunt infiniti auctores, viri magni, iis partim antiquiores, partim recentiores, hujus notitiam qui habuere optimam. Putant unam ſpeciem in alteram tranſmutari non poſſe. O delirantem inſcitiam. Diffidunt, oculis propriis videntibus, infinitas res in alias ſemper mutari, & unum ſemper ex altero fieri. Videntibus etiam oculis & audientibus auribus diffidunt, variis in locis factum verum per artem aurum (non dico naturale, quòd nonnulli imperitè effuciunt, cùm per artem quod fit, artificale ſit) optimum & ſincerum, probationes omnes ſuſtinens: quod qui videre cupis, orbem Chriſtianum perluſtra, ſaltem vicinas tibi orbis partes & orbes. Si materno ſolo inhæres ſemper, oculis pervolve Barnaudi de Chriſta libellum, primis experientiis nomina-

tim citatis veriſſimis refertum. Sed deſino hanc in rem verba facere, quia apud verè doctos & veros Philoſophos hæc in dubitatione nunquam poſita ſunt. Inſinuanda tamen hæc fuerunt ob tyrones, qui à magiſtris ſuis imperitioribus & Galeno ſeu DEO unico adjuratis, credere coguntur & defendere, quod ultra ſapientiam magiſtrorum nihil ſapit. Adeò infelicia hæc ſunt ſæcula, quibus moderni Doctores diſcipulos ſuos ſe ſuperiores fieri non optant, imò vetant, quibus inquam, ipſi etiam diſcipuli nihil ſublimiùs cogitant, animoque ſcrutantur, quàm quod a præceptoribus didicêre. Unum ingeminat vulgus, Ubi illi aurifices & Alchymiſtæ? Cur non monſtrant cuivis ſe artem tenere, ut fides iis faciliùs adhibeatur, nuſpiam tales apparent in ullâ regione homines, quos inde victitare, multò minùs diteſcere notum eſt. Ad quod Reſpondeo dici rectiſſimè illud: Notum non eſſe, Et enim qui theſaurum invenit pretioſum, poteſtne tam exiguæ mentis eſſe, ut iis oſtendat & aperiat, à quibus ſibi periculum, ignominiam, calumniam exinde imminere certus eſt? Ita infeliciſſimi illi, qui aliis ſcientibus ſciunt hanc lapidis conficiendi artem. Modò reges & principes ceu aucupes, eam ab iis poſcunt, aut per pollicitationes magnas favoris & honoris obtinendi, aut per minas, carceres, torturas,

mortem.

mortem. Ab his ſi liber es, ad minimum ludibrio vulgi expoſitus eris, & Alchymiſtæ nomen hodiè ultra modum exoſum audies. Quam ob cauſſam ego hujus in Lapide arcani operationis modum manualem tenere nunquam herclè exoptarem. At animo ea ſpeculari, quæ in natura admirabilia ſunt, & non brutis, verùm ſoli homini conſideranda data, nemo unquam prohibuerit. Quocirca ad rem aliis ſepoſitis propero.

PRIMA FIGURA TOTAM TURrim cum Vaſibus impoſitis; ac ſi jam opus ſub manibus ferveret, repræſentat.

A. Prima turris pars *vaſa continens.*
B. *Secunda pars, carbonum receptaculum, replendum uſque ad ſummum, priùs tamen in imò carbonibus propè accenſis.*
C. *Primæ partis ſummitas, quæ inter operandum tegitur, ita tamen ut collum ovi ad latitudinem manus emineat.*
D. *Secundæ partis ſummum etiam tegenda impoſitis carbonibus.*
E. *Fundamentum.*
FFF. *Foramina per quæ calor egreditur, ut iis clauſis calor incendatur, apertis remittatur.*
G. *Ovum Philoſophicum.*
a Ipſius colli initium.
H. *Ferreus circulus, cui capella ovum continens innititur.*
I.I.I. *Locus fornacis vacuus, vapore calido tamen plenus.*
K. *Orificium fornacis, per quod carbones immittuntur.*
L. *Orificium infimum per quod cineres eximuntur. Vtrumque orificium probè occludatur.*
M.M. *Craticula ferrea carbones ſuſtinens, & cineres tranſmittens.*
N. O. *Canalis ex ſecunda parte in primam tendens.*

A P. Lo-

P. *Locus carbonum.*
q. q. *Anſulæ tegminis.*
T. V. *Capella tegmine tecta.*

Reliquæ figuræ omnes turris partes ſpeciatim exponunt.

FIGURA II.

Figuram lapidum, & formam conſtructionis utriuſque partis turris refert.

Figura. II.

f. f. f. &c. Lapidum coctorum figura; longitudine 2. palmarum vel 8. digitorum.

PRIMA FIGURA TOTAM TURrim cum Vaſibus impoſitis; ac ſi jam opus ſub manibus ferveret, repræſentat.

A. Prima turris pars *vaſa continens.*

B. *Secunda pars, carbonum receptaculum, replendum uſque ad ſummum, priùs tamen in imò carbonibus propè accenſis.*

C. *Primæ partis ſummitas, quæ inter operandum tegitur, ita tamen ut collum ovi ad latitudinem manus emineat.*

D. *Secundæ partis ſummum etiam tegenda impoſitis carbonibus.*

E. *Fundamentum.*

FFF. *Foramina per quæ calor egreditur, ut iis clauſis calor incendatur, apertis remittatur.*

G. *Ovum Philoſophicum.*

a Ipſius colli initium.

H. *Ferreus circulus, cui capella ovum continens innititur.*

I.I.I. *Locus fornacis vacuus, vapore calido tamen plenus.*

K. *Orificium fornacis, per quod carbones immittuntur.*

L. *Orificium infimum per quod cineres eximuntur. Vtrumque orificium probè occludatur.*

M.M. *Craticula ferrea carbones ſuſtinens, & cineres tranſmittens.*

N. O. *Canalis ex ſecunda parte in primam tendens.*

P. *Locus carbonum.*
q. q. *Anſulæ tegminis.*
T. V. *Capella tegmine tecta.*

Reliquæ figuræ omnes turris partes ſpeciatim exponunt.

FIGURA II.

Figuram lapidum, & formam conſtructionis utriuſque partis turris refert.

Figura. II.

f. f. f. *&c. Lapidum coctorum figura; longitudine 2. palmarum vel 8. digitorum.*

FIGURA III.

Primam turris partem eamque maximam oſtendit.

Fig. III Fig. IV

FFF. *ut antea.*

HHH. *Locus Circuli ferrei.*

K & L *Vt antea.*

Q. *Locus ubi Canalis ſecundæ partis ingreditur.*

a *Collum proeminens ut antea; ut calor ovi ex calore colli percipiatur.*

FIGU-

FIGURA IV.

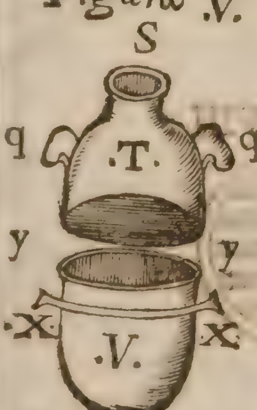
Secundam turris partem explicat.

D. *Ejus ſummitas tecta.*
K.L.N. *Vt antea.*
O. *Principium Canalis.*
K. *Interſtitium vel cancelli ferrei, carbonis ne illabantur.*
P. *Spacium, in quo prunæ.*

FIGURA V & VI.

Capellam cum tegmine repræſentat.

Figura V.

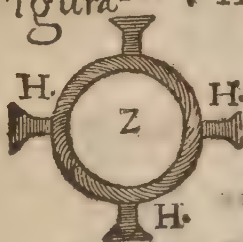

T. *Tegmen Catini, fictile vel Cupreum.*
S. *Ejus foramen per quod collum ovi ſe exſerit.*
V. *Capella fictilis vel cuprea cineribus quernis plena.*
XX. *Ejus ſummitas quæ conjungitur arctè cum* yy.
q. q. *Anſulæ tegminis.*

FIGURA VII.

Circulum ferreum depingit.

Figura VII

H.H.H.H. *Circuli cuſpides turris parietibus infigendi.*

Z. *Circuli capacitas.*

FIGURA VIII.

Craticulam exhibet.

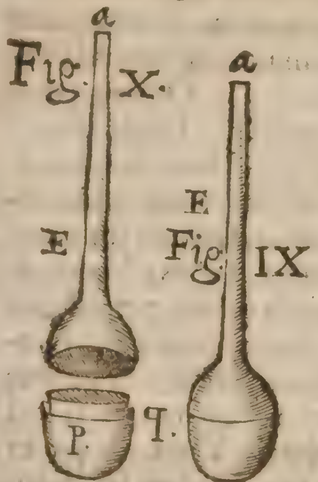
Figura VIII

FIGURA

FIGURA IX.

Ovum Philoſophicum integrè proponit, quod in medio eſt apertile.

a *Initium Colli in ovo.*

E *Collum ovi.*

q. *Interſtitium ſuperioris fundi partis, ab inferiori.*

FIGURA X.

Ovi partes disjunctas effigiat.

a. & E. *ut ante.*

e *ſuperior fundi pars, quæ excipitur ab inferiori*

p. *inferior pars capacior & ſuperiorem in ſe recipiens.*

CAPUT SECUNDUM.

De Materia Lapidis in genere.

ARtifex quivis inſtrumentis comparatis materiam quærit; ex qua o-

pus aliquod ſui artificii fabricet. Ita & nos inſtrumentis delineatis, antequam de operatione aliquid dicamus, materiam primùm ſubjectam, ex qua lapis noſter generabitur, proponemus. Et remotam quidem primamque materiam jam adferemus, quæ triplex: ☿. ☾. ☉. Omnis enim perfectio in trino conſiſtit. Unde illud: Trinum omne perfectum. Hinc ſumma & independens perfectio licet una, trina tamen. Ab hac ſi diſcedas, ſpiritus immateriales reperies triplices: Bonos, Malos & Medios. In homine ipſo omnia perfectiora trinitatem amant. Tria ſunt membra principalia: Cor, Cerebrum, Jecur: ex quibus triplices oriuntur per totum corpus ſparſi canales: Arteriæ, Nervi, Venæ: atque in his triplices ſpiritus pro totidem facultatibus: Vitales, Animales, Naturales. Imò ut brevibus rem, ne nimis extra rem procedatur, expediamur; in ipſo humano ſexu trinum reperies: Marem, Fœminam, Hermaphroditum. In hoc autem opere noſtro, ☉ mas eſt, ☾ fœmina, ☿ androgynus: quæ concurrere ad unum opus debent. Nec quicquam artis filium movere debet diſcordia nugatoria aliorum, qui materiam docent, *tart. vitriol.* ♄, □, vinum, acetum, urinam, menſtruum, ſemen, ſecundinam, ſanguinem, Chelidoniam, Lunariam, Salamandram, & alia infinita. Etenim aut

artem

artem ignorant, aut metaphoricè loquuntur ut intelligant aliud ſimile ex colore, conſiſtentia, aut quavis aliâ affectione. In vanum ergo laborant miſeri, qui extra metalla materiam operationis quærunt, utinam vulgatum illud Philoſophorum omnium animo cirumferrent: Simile generat ſibi ſimile. Nunquid bos leonem generat? An homo herbam aliquam, aut planta metallum? Verum eſt, fuit, eritque ſemper hominum generare hominem, equum ex equo procreari. Vel, quod idem eſt, Ex ſemine hominis hominem, ex equino equum; ex rutæ ſemine rutam prognaſci, non ſalviam. Sic aurum nunquam facies ſine auro, nec argentum absque argento. A quâ ſemitâ ſi quis exorbitat, jam ſe oleum omne & operam perditurum certò perſuaſum habeat, etiamſi vitæ ſuæ omnes annos, omnesque facultates impendat. Et quia tales reperiuntur complures, qui multos annos, & ſumptus immenſos faciunt in hoc opere, moneo tales veram artem haud quaquam callere, cum & pauco tempore, nempe menſium aliquot, totum negotium abſolvatur, & ſumtus pauci ſatiſque tolerandi requirantur, Cum parum expenſarum quidvis, præter ſolos carbones, exigat.

CAPUT

CAPUT III.

De ☿.

IN genere hactenus explicatum eſt, triplicem requiri Lapidis celebris iſtius materiam.

In ſpecie nunc & particulatim quamlibet expendamus. Primum occurrit Hermaphroditus ille, nempe ☿. Cave autem intelligas vulgarem illum & leproſum, ad opus noſtrum omninò ineptum. At inquies, ubi itaque quærendus & unde? Hunc quod attinet, ſcias eum incarceratum eſſe, & compedibus permultis vinctum. Nemo liberat & expedit præter Philoſophum: qui quotidie eum videt, licet carcer feneſtris careat & oſtiis; quam ob cauſam vulgus eum non videt, non agnoſcat; licèt quovis momento in omni totius mundi loco omnis homo habeat, pauper & dives, noctes dies-que manibus eum omnes contrectant, pedibus conculcant; aut aliter contingunt; nec tamen agnoſcunt, quia Carcer caret feneſtris & oſtiis. Quidam autem quia vulgus eum attrectat, conculcat contaminat, & ſordidatum efficit, montem adiit, in quo laborare mineralium effodiendorum ergò audivit viros quatuor cum binis mulieribus. Et in his omnes ſuum quæſitum in ventre portare, ex aliorum relatis habuit. Credidit. Montem ingreſſus eſt. Primùm laborantem

&

& fodientem acerrimè conſpicit, fortiſſimum quendam & robuſtum hominem, militari & rubro veſtitu: quia à militia poſt finitum bellum ſuum redierat, nec aliunde panem quærere potuerat. Ille hominem peregrinum conſpicatus, verbis duris ſciſcitatur; quem quærat, & cur ei animus adeò audax fuerit ea loca adeundi, ad quæ nemo ante ipſũ appulerat. Peregrinus territus torvo & truci vultu, verbiſque nimis aſperis, leniter reſpondit: Audivi vir fortiſſimè de viris quatuor & binis mulieribus in hoc monte laborantibus; & ex longo labore materiam Lapidis Philoſophici poſſidentibus. Ego verò amore Lapidis iſtius incenſus, non timui per ſaxa per undas huc magno labore & periculo advolare. An ſpem facies me ex aliquo veſtrûm nacturum? Rectè audiviſti, regeſſit primus, nos quatuor eſſe viros, binaſque fœminas: & habemus equidem quod quæris, omnes. Et tibi ejus copia fieri quidem poteſt, an verò futurum ſit, ambigo, nam ab uno facilius impetraveris quàm ab alio. A me certè non habebis, niſi acerrimè mecum, tanquam perito cum milite, decertaveris, & vitâ me orbaveris. Nam quod quæris in capſulá cordis mei geſto intimè. Inde nutrior ego, & omnes nos in hoc monte alii. Peregrinus ad hæc: O vir fortiſſime, durus es, & robuſtus: nolo jam tecũ certare Troilus cum Achille, licet alias fortè poſſem ceu David cum Go-

liatho.

liatho Suadeo, inquit robuſtus ille laborator, ne me tangas ; nec concubinam meam, vicinam, quæ & ipſa in pugnando acris eſt, & ſi ego leo, ipſa hercle leæna. Sed nec ſuaſor ſum, ſupremum noſtrum & Capitaneum aggrediaris cum ſua conjuge nam rex & regina ſunt ; nimiâ pompâ affluunt & ſplendore : cave eos compelles ; quamvis ſuperare poſſes. Verùm alios, ſi interiùs pergas, reperies, quos ſi ſuperaveris, voti compos eris. Pergit ergo peregrinus ulteriûs, donec tandem in virum incidit egregium, benè veſtitum, ſatis ſplendidum, quem compellat ut priorem. Vir ille negat ſe copiam daturum ejus rei unde ſibi vita & nutritio, nec ſibi tantùm ſed & regi & reginæ imminere interitum ex re quam quærat. Peregrinus oculos circumquaque volutat, num quis quod facere animatus erat animadverteret. Animatus autem erat ſtatim eum occidere, & ex ventre ejus demere quòd tàm ſtrictè ſervarat. Et quia dixit regi & reginæ etiam imminere ex hac morte mortem, lætatur peregrinus, ſpemque concipit, ſe eos quoq; interfecturum & ex iis theſaurum, quem quærit, eruturum. Ubi ergo peregrinus neminem adeſſe conſpicit, virum hunc aggredietur, jugulumque petit. Vir ſplendidus parci ſibi petit, & revelaturum, ſi parcit, arcanum quoddam, ſtipulatur. Deſiſtit ergo peregrinus, & rogat quid ſit. Reſpondit ille:
Si

Si pergas interiùs ; ſenem reperies, qui plus ex theſauro quem quæris poſſidet, quàm ego. Eum facile ſuperabis, quia ſenex eſt ; & quia proximus regi noſtro & reginæ eſt tanquam Janitor & Claviger ; eo ſuperato acceſſum habes ad regem & reginam interficiendum liberrimum. Abit itaque peregrinus & tandem ſenem offendit quendam ſitu panniſque ſqualidum, miſerrimum, abjectiſſimum omnium, ideoque triſtem & mœſtum. Hunc ſimili ſermone aggreditur Peregrinus. Senex verò infit : Vir optime qui hic rem magnam, quamque principes & reges nunquam inveniunt, inquiris; apud me invenire quidem potes facilè, & me etiam in dimicando ſuperare, quia ſenex ſum & debilis, nec quæſitum meum in corde intimo porto, ut primus cum Concubina ſua, ſed in ventriculo : ut nutriatur inde ſemper meum & aliorum omnium corpus : Interim & vita mea demitur ; ſi hoc mihi, quod quæris, aufers. At parce quæſo vitæ meæ, quia ſenex ſum, pauper & inglorius. Meliorem theſaurum apud vicinum meum reperire potueras, qui ſuperbus & ſplendidus, reginæque affinis noſtræ. Hunc ſi ſuperaſſes, pretioſiorem habuiſſes theſaurum, quàm apud me egenum. Nunquam enim ſplendida & optima apud pauperes invenies & inhonorabiles. Peregrinus miſeratus ſenis, quem faciſlime conficere poterat ; & cogitans

tans ſe malle ſplendidiorem theſaurum ab alio vicino vi & armis rapere, ſi ſponte non daret, valedicit ſeni. Interim ſenex quia theſaurum ſatis pretioſum poſſidens, verbis peregrinum deluſit vitæ retinendæ cauſſa, ſubriſit. Vidit hoc retroſpiciendo peregrinus. Et quid, ridens inclamat, me derides ſenex ſceleſte. Jam cognoſco te ſimulare paupertatem, & theſaurum copioſiorem, ut narravit alter, te poſſidere. Itaque ſume pœnas tui irriſus; & hac manu meâ occumbe. Atque ita morti ſenem deſtinat.

Hactenus per parabolam loquuti ſumus; ſed ſapienti hæc ſunt clariſſima. Quòd ſi clariùs quis rem exponi cupit; percurrat Librum noſtrum totum, ubi ſparſim locis variis, materiam hanc apertiſſimè & nomine tenus propoſuimus. Hoc enim loco illud facere non licuit, ob homines improbos, qui arte fortè abuti poſſent. Eruditus autem dum librum percurrit, aut ſaltem paucas paginas, eruditior hac parte evadet. Legat autem, perlegat, relegat, quæ diximus & dicenda ſunt; nec deſperet ſi primam faciem obſcuritas obnubilat, nam tandem poſt nubila Phœbus. Sæpius perlegendo, intelliget.

Notum itaque ex præcedentibus ſit, Unde petendus ☿. Nunc quomodò ex ventre corporeo naſciturus, enucleandum eſſet. Hunc modum ejuſque varietate; omnes inſinuarunt Philoſophi; omnes libri Chymi-

ci

ei ad nauſeam inculcarunt. Unde illud Philoſophorum. Fac Mercurium per ☿. Quæ cum notiora ſint multis, non opus eſt in hanc rem verba plura facere.

CAPUT QUARTUM.

De Præparatione & Purificatione ☿.

REcipe jam tum ☿, & purga diligenter, colando per pannum lineum triplicatum mundum, aliquoties, donec purus inſtar aquæ limpidiſſimæ criſtallinæ appareat. Repudiamus purgationes illas, per acetum, ſalem, urinam, calcem vivam, victriolum aliaque corroſiva: quæ potiùs humiditatem, ☿ ij deſtruunt, quàm exaltant; & ita diſpendii plus faciunt quàm compendii.

CAPUT QUINTUM.

De ☾ & ☉, atque eorum Præparatione.

ALtera Lapidis Materia quæ fœmina appellata eſt, ſequitur ☾, quæ à mineris petatur puriſſima, nullis uſibus trita, non nimium ignem experta, non alienis permiſta? ſitque facile malleabilis; in ſumma, quæ in ſuo genere optima haberi poteſt: ſitque in bracteas ſeu laminas tenuiſſimas ducta; quamvis alii in calcem redigant. Atque idem de ☉, dictum puta: quod ſit colore ſaturato, quantum fieri poteſt, ductile & puriſſimum. Nam ut ſementem feceris, ita & metes.

CAPUT SEXTUM.
De Opere Ipſo.

QUæ præcedere opus ipſum debent, priusquam artifex ſe ad laborandum accingit, hucusque inculcavimus. Aggrediemur nunc opus ipſum, quod nemo non exoptat avidiſſimè; & quod alii ſatis obſcurè docuêre, nos apertiùs in lucem producemus: neque poſthac in operatione difficilis erit verborum ſenſus. Hoc verò inprimis notandum venit; in operatione ad album vel rubrum diſtinctam adhibendam materiam; ſed operationem eſſe eandem. Itaque quod hîc de operatione ad album dicetur; de ea quoque, quæ ad rubrum tendit, intelligendum veniet.

Primùm autem de Materiæ putrefactione dicendum, quam deinde ſequitur reſuſcitatio & exaltatio. Neque hæc emergere poteſt, niſi illa præceſſerit. Eſt etenim unius generatio alterius corruptio & e contra; Semen in terram conjectum cujuſcunque herbæ primùm temporis tractatu putrefit, & formam ſuam amittit: quo facto, nova vis quæ antea latuit & ſe occulit, accedente calore cœleſti ſe exſerit; & tertia ſemen continens, rore pluviaque madefacta promotioni eſt ut in aliud corpus præſtantius & nobilius exſurgat putrefactum ſemen, fructum

fructum ferat & multiplicem ſobolem. Hoc naturæ ingenium eſt, etiam in animalibus omnibus; nutriuntur primùm & augentur paulatim, tandem generationem meditantur juſto tempore, ſuique juſſo accedente augmento. Quod ſi in hominibus, animalibus & plantis verum hoc eſt, uti reverâ nemo niſi ſponte cæcus non videt, cur in mineralibus hoc idem non eſſet, ſaltem analogicè? Dices in animalibus ratio eſt diverſa. Cum ſemen duorum ad omnem prolem requiratur; maris & fœminæ. Verùm reſpondeo, quod in homine bina corpora continent ſemen, unum poſtea ſemen conſtituentia: id in mineralibus unum præſtat. Et quidni? An non etiam in plantis ſemen ab una procedit. Non enim ad producendum ſimile facit quicquam ſexus ille maſculinus vel fœmininus, qui plantis tribuitur, aut ob amorem mutuum, aut aliam ob proprietatem. Sed ne latiùs diſcurrendo inſtituti noſtri fines transgrediamur, ad opus noſtrum jam accedimus.

PARS PRIMA OPERIS.

RECipe puriſſimi menſtrui mulieris meretricis partes 12. Corporis infimi optimè loti parc. 1. Miſceatur optimè, donec tota materia amalgametur in phialâ ovali ab longi colli. Sed primò addantur

dantur corpori partes 2. vel 4. menſtrui, ſtent ſimul per dies circiter quatuordecim; quo tempore corroſionis vis ſe exſerit. Expreſſio poſtea fiat, & menſtruum diſcedens ſervetur. Reſtanti corpori affunde novi menſtrui *part j. vel ij*. Maneant ſimul per dies circiter 8. & poſtmodum procedatur ut priùs, donec corpus totum ſit abſumtum in aquam. Fiant hæc omnia ſemper in calore tepido, phialâ cineribus impoſitâ, & benè obturatâ turunda chartacea, ne fortè vitro aliquando nimis inclinato, materia exire queat.

PARS SECUNDA OPERIS.

Recipe jam totam aquam vitæ, & inde phialæ eodem modo obturatæ ut antea, in iiſdem cineribus, eodemque ignis gradu nempe primo. Quolibet octiduo, cuticulam nigram ſupernatantem, vel Caput Corvi, unà cum pulvere nigro ſubſidente, collige & ſerva, deſtillatâ priùs per inclinationem aquâ vitæ. Hanc aquam rurſum inde, & ita progredere, donec nihil ampliùs cuticulæ & nigredinis appareat.

PARS TERTIA.

CAput Corvi totum collectum inde ovo Philoſophico ſupra depicto, cineribus quernis impoſito, qui primo calori gradu caleſiunt per carbones cujuſcunque generis benè uſtos & non fumigantes. Colli os hermeticè ſit occluſum. Medium, mediocri paſtâ; ut facilè ſemper aperiri queat. Primo octiduo plus minus; quia terra nigra & mortua adhuc ebria eſt, ita ſinatur ſine potu. Poſtea exſiccata & ſitibunda potetur aquâ vitæ, ejus nempe æquali parte, vitro aperto. Miſce benè, poſt claude. Et ita relinque, non quidem ad exſiccationem omnimodam; ſed donec totum ſimul in unum benè coagulatum eſt. Vitro rurſum aperto, eodem modo procede ut antea, donec totam aquam imbiberit.

PARS QUARTA.

HÆc materia jam imponatur ovo in gradu ignis ſecundo; & per menſes aliquot relinquatur, donec tandem ultimo in colorem album abeat. Interea vero diverſitas multorum colorum ſe conſpicienda præbebit.

PARS QUINTA.

Nunc terra dealbata eſt, & in potentia proxima ad ſemen recipiendum ob fœcunditatem ex culturâ acquiſitam. Hanc accipe & ponderatam divide in partes tres; ut ſciatur quale pondus reliquorum ſit futurum. Nunc R. fermenti partem j. qualis una ex tribus ponderatis eſt. Menſtrui mulieris meretricis partes 4. Fiat amalgama fermenti laminati ut ſupra, & menſtrui, & fiat ſolutio in phiala tepido calore per dies 14. donec in calcem ſubtilem corpus redigatur. Non enim hic Aqua vitæ quæritur. Jam R. menſtruum cum calce corporis; & cum terræ dealbatæ partibus omnibus iij. fiat in marmore amalgama. Inda vitro. Rege ignem ſecundi gradus per menſem. Tandem accedat tertii gradus calor tam diu, donec benè dealbetur materia, futura, inſtar maſſæ craſſioris & durioris, inſtar pumicis, ſed gravis. Et hactenus de operatione ad album. Ad rubrum diverſa non eſt operatio, ſed in fine diuturnior, ubi ignis tertii gradus urgendus diutius quam ad album; ſicuti rubrum nobilitate ſuperat & præſtant ad album. Ita & domus magnifica cum extruitur, diuturnioris eget temporis, quam exilior caſula.

PARS

PARS SEXTA.

De Præparatione Lapidis jam confecti ad Projectionem.

LApidem confectum habuêre multi non agnoſcentes, nec callentes modum, ipſum ad projectionem inſtruendi. Nihil enim Lapis ita confectus efficiet in Tranſmutatione, niſi aptus ſit factus ad ingreſſum corporum. Itaque omnibus ritè peractis, niſi hoc accedat complementum, fruſtra ſuſceptus eſt Labor. Quocirca lapidem tuum in fruſta contere, ovo impone, cujus fundus totus uſque ad collum luto bono obducatur undique, ut ignem fortem quaſi quarti gradus futuri ſuſtinere queat. Quamobrem jam fornacis Philoſophicæ ſecunda pars removenda; & ignis in prima parte vel majori fornace ſubtus dandus, ubi inſimul craticula, ut antea in ſecunda parte. Loco cinerum arena ſumatur. Ignis urgentur fortis carbonum, quouſque arena adeò fervet, ut ſtrepitum ad immiſſionem guttæ aquæ edat, & colli proeminentis fervorem tactus non ferat. Ita ſtet, donec pulvis fiat ſubtilis & leviſſimus; quod ſpacio menſis vel ſeſquimenſis fieri ſolet.

PARS SEPTIMA, ET ULTIMA.

De Augmentatione ſeu multiplicatione Lapidis.

LApidem acquiſitum in infinitum multiplicare potes; ne opus ſit ſæpiùs tam prolixum laborem totius Lapidis repetere. Lapidis ergo jam parte quintâ operationis confecti, dimidiã partem accipe ad uſum & projectionis præparationem, dimidiamque ſerva ad multiplicationem. Hoc dimidium pondera. Et ſi hujus ſunt tres partes, accipe, aquæ vitæ (non menſtrui) partem unam, ut partes fiant 4. Pone in ovo ad ignem ſecundi gradus per menſem, poſtea ad ignem tertii gradus, uſque ad finem, quemadmodum in quinta operationis parte docuimus.

Atque ita Artificium hoc rariſſimum, raroque ab aliis rectè traditum, ut plurimum certè præpoſterè & inverſè, aut mutile atque imperfecte expoſitum; nos apertè ſatis & ordinatè explicuimus. Quam ſi quis viam inſiſtat, relictis aliorum impoſtorum nugis & næniis; non eſt quod de intento obtinendo deſperare incipiat. Si quis hæc noſtra ſatis non intelligat; ſemel atque iterum adhuc

adhuc relegat; & dubium non eſt quin intellectus ſequatur. Etenim uno loco quid obſcuriùs dictum, alio loco apertiſſimè expoſitum. Quibus fruere Lector amice, & laboribus noſtris fave.

PHILIP. MULLERI
FRIBURG.
PHIL. & MEDIC. D.

LIBER II.

De Particularibus Tranſmutationibus.

UNIVERSALI via ſtratâ, quam tutò quivis inſiſtere poterit; particulares etiam alias dabimus, quibus utantur, qui impenſis, tempori, & labori parcunt. Non autem exiſtimandum, particularem talem viam vel qui per eam ſit theſaurum in medicinâ uſum ullum habere poſſe, quemadmodum qui ſuperiori libro deſcribitur & conſit, incredibilem in ſanando humano corpore obtinet utilitatem. Etenim ☿ vulgaris ille & leproſus in ſe ſummam venenoſitatem continet, quæ non exuitur, quando illi hermaphroditum fœminæ applicant; ut mirum ſit nonnullos eò audaciæ & temeritatis concedere, ut ejuſmodi tanquam ſumma arcana & myſteria

nia aliis divendere, & magnatum ſibi inde favorem conciliare non erubeſcant: quæ ipſi tamen non proprio ingenio, ſed pretio ſummo redemerunt. Neque deerit in me voluntas & facultas demonſtrandi hoc ipſum, quod ex hermaphrodito vulgari conſit venenum in ſe ſuum adhuc fovere & conſervare, adeoque inutiliſſimum ad artem medicatricem omninò habendum. Nihil enim in eorum operatione de veneno ejus tollitur; uti notum eſt iis, qui viam modumque operationis eorum non ignorant: & ſi tolleretur, fruſtra in auxilium poſtea & lucrum eum advocarent. In Philoſophorum a Mercurio, qui duplicatus rectè à Barnhardo Com. Trevil. dicitur: quia corpore abjecto unus poſtea alteri jungitur, & quaſi alexipharmacum veneno reſiſtit; vel ſi mavis, ſimile ſimili jungitur, & unitas inde conſtituitur amica; ut venenum jam non teneat, ſed vis medens, utique medicina erit optima & ſaluberrima; ſicut hac de re nemo Philoſophorum ſaniorum dubitat. Obſervationem a. meretur, Tincturas particulares omnes, quæ non fucatæ ſed veræ eſſe debent, affines eſſe debere univerſali in opere, & ex eodem fundamento fluere. Quæ ſecus progrediuntur ceu falſitatis crimine notatæ, repudientur.

MODUS PRIMUS.

Recipe aceti albi noſtri, partes 8. vel 10. Salis finiſſimi, matris noſtri an. partem 1. Duo poſtrema redigantur in calcem per viam Philoſophicam, aut cui placet per *Aq. fort.* aut alium modum. Calx tota cum *Aceto* albo amalgametur: ſtent per 21 dies in calore lento. Acetum effundatur à materia; & materia in ſecundum ignis gradum promoveatur, donec circumcirca appareat nigredo, nec acetum extrinſecus ampliùs appareat. Quod intra menſem circiter futurum. Jam ovum Philoſophicum ſeu vitrum aperiatur, materia coagulata ſubtiliter eximatur, nigredo removeatur & ſervetur probè ad uſum. Coagulata imbibatur tertia parte aceti ſupradicti deſtillati; & denuò ſuper marmore miſceantur in amalgama; & rurſum ſecundo gradu caloris adhibeantur ovo occluſo, per menſem. Rurſum nigredo circumcirca, & ſub & ſupra apparens, ut ante, ſervetur. Coagulatum uſurpa ut ante; ſecundam partem aceti adjunge ſecunda vice; idque tertiò repete, donec ita tertiam etiam & ult. part. aceti devoraverit, & rurſum per menſem ſteterit. His factis materiam tuam exime, & tere ſuper marmore, atque in ignem

gnem 3. gradus pone per dies 14. Rurſum tere, deinde iterum per 14 dies vitrum occluſum in calore illo ponatur; & coagulabitur materia in modum piſorum. Nota a. ſi diu materia relinquatur, nec per vices teratur, indurari eam adeò, ut ſummo cum labore teri poſtea poſſit. Quibus peractis tere iterum materiam, & quartum ignis gradum adhibe, donec in pulverem redigatur, & quoties coagulatio aliqua incipit iterum tere, donec in fundo pulvi ſubſideat cinereus. Hunc pulverem exemptum miſce cum priori nigro ad partem ſervato, atque 4. ignis gradui admove octidui ſpatio. Deinde recipe viginti partes ☿ vivi crudi, quæ cum duabus partibus matris imprægnatæ ſunt, & tincturæ hujus part. j. Vitro impone iterum per menſem in gradu, caloris quarto, & in omni probatione conſtans futurum eſt.

MODUS SECUNDUS MAGIS VULGARIS.

FIAT *Aq. fort. ex vitriol.* □ communi, & *ſalpet.* an. *part.aq.* ad album, ad rubrum verò adde ſalis Ammon. partem ſs. In hac aqua ſolvatur pars una ſummi vegetabilis; calcem edulcora, ut ſcis; cui partes ſex lactis vaccarum viridium

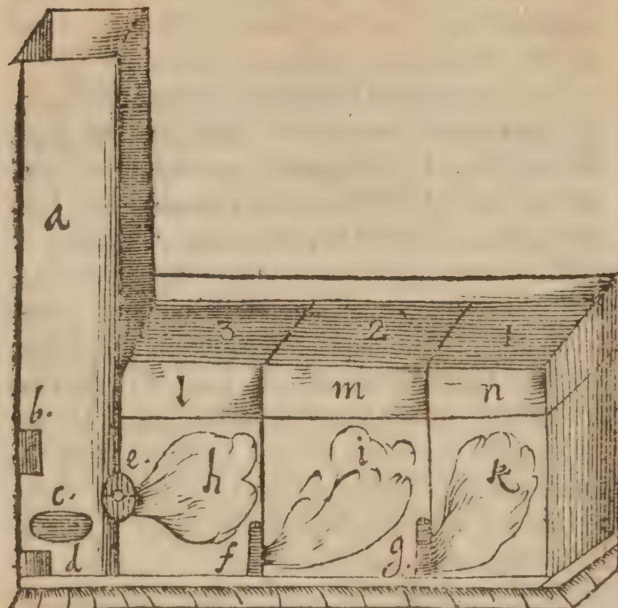
adde, Miſce optimè invicem ſuper lapide amalgama, ut unum præ altero non appareat. Lac autem priùs purum ſit & niveum, ſummumque vegetabile benè lotum. Pone in phiala ovali in cineribus lento calore tepentibus conſtituta usque ad initium colli per ſeſqui menſem. Colli orificium occluſum ſit rutundâ cartaceâ. Jam admove ſecundo caloris gradui, tempore ut antea. In tertio gradu ignis, etiam æquali tempore. Hic apparebit jucundum ſpectaculum exſurgentium quaſi montium, arborum &c. modo in fine ſecundi gradus; modò in medio tertii. Stent ita donec omnia rurſum conquieſcant & concidant. Jam fige in quarto ignis gradu 3. vel 4. hebdomadorum decurſu prout materiæ copiæ indicaverit, Funde. Et habebis theſaurum quæſitum. Ejuſmodi autem phialarum magnum numerum pro copiâ materiæ tuæ, arenæ immittere potes puriſſimæ & cribratæ; atque uno calore multas fovere.

MODUS TERTIUS.

QUIA multos tœdet laboris & temporis in aliis modis variis inſumendi: modum dabo quo ſpacio trimeſtri ad optatum pervenire quis poſſit. Non enim fides adhibenda iis, qui magnis pollicitationibus novem vel decem dierum ſpatio

ſpatio ſe talia conficere prædicant: cùm in metallis imperfectio adhuc illa talis, quæ tempus perficiendi omninò requirit.

Recipe ergo aëreæ terræ benè lotæ part. j. Ignis aquoſi part. iij. Matris noſtræ part. dimidiam. Calcinanda calcineantur per *Aq. fort.* vel alio quovis modo Edulcora ut ſupra. Miſce ſuper marmore omnia ſimul. Intermiſcendum nigredo apparebit aliqua, ceu ſignum mixtionis probæ. Materiam hanc totam transferre in phialam ovalem ſupra depictam, ut ima pars vel una ſit repleta; duæ verò partes vacuæ. Detur ignis primo menſe primi gradus, ſecundo ſecundi, tertio tertii. Quartus gradus fixationis eſt aliquot ſeptimanarum. Signum fixationis eſt color cinereus pulveris circumcirca materiam qui conſpicitur. Materiam jam coagulatam funde, & habebis. Hic uti & ſupra in tertio gradu aſcenſionis montium &c. conſpiciendas ſe præbent, & mira naturæ miracula patefaciunt. In hoc opere idonea erit ſequens fornax.

a. Fornax, carbonum receptaculum.

b. Orificium, per quod imponuntur carbones, qui primo igniuntur.

c. Craticula.

d. Locus cinerum.

e. Foramen maximum, por quod egreditur calor in cellam vicinam.

f. Fora-

f. Foramen alterum, per quod ulteriùs calor in aliam vicinam cellam progreditur.

g. Eodem modo.

l. Calor primi gradus.

m. Calor ſecundi gradus.

n. Calor tertij gradus

h. i k. Interſtitia vel cellæ calore plenæ.

1. 2. 3. *Locus arenâ plenus, vitrorum receptaculum.*

PHILIP. MULLERI
FRIBURG.
PHIL. & MEDIC. D.

LIBER III.

De Præparationibus rarioribus ex Mineralibus præcipuis.

☿. ♁. *Vitriol. Tart. Arſen.*

NON jam contra eos quicquam mutire animati ſumus; qui ſpernunt penitus; è mineralibus quæ ſumuntur medicamenti omnia, tanquam cum humana natura convenientiam nullam habentia. Eos verò ad vetuſtiſſimos quoſque auctores remittimus, qui mineralia in variis morbis & ſatis quidem cruda uſurparunt; nec ſine ſucceſſu. Nos verò majorem ſperabimus ex rectè & legitimè præparatis: quem etiam abundè hactenus infinitæ experientiæ comprobarunt. Imò ubi ex Plantis remedia ceu mitiora parum conferunt, ad hujus generis medicamenta, tanquam ad ſacram anchoram confugimus. Deſinant

Deſinant ergo objicere mineralium diſconvenientiam cum humano corpore, & ſua præ omnibus aliis ex plantis remedia extollere. Quid enim cum corpore humano magis convenit, quàm ipſum corpus humanum; ex cujus variis partibus, nobiliſſima ſcimus conficere medicamenta. Interim, quàm raro, timidè & trepidè iis nonnulli hodie utantur medici, nemini ignotum eſſe poteſt. Deinde ex animalibus quæ ſumuntur medecinæ, utique propiores ſunt naturæ humanæ quam ex plantis depromptæ. His licet quidem utantur, interim non adeò, ut ex plantis. Ratum ergò ſit hoc: Dediſſe nobis Deum medicamenta ex omni viventium genere, ex homine ipſo, animalibus brutis, plantis, & mineralibus atque metallis: quæ ego quidem vivere exiſtimo, Nunc ad rem propoſitam ſermonem dirigemus.

CAPUT PRIMUM.

De Præparationibus ex ☿.

I. *Præpar.* ☿.

RECipe ☿ meteoriſati ℥ vj. *Aquæ opt. purg. prop.* ℥ iiij ſs. Miſce in mortario, donec tota aqua à terra abſumatur. Fiat ſublimatio in matracio longioris colli, △ tertii ordinis, abjectâ ſemper reſtante in fundo materiâ, quoties reiteratur ſublimatio. Ultimò redige in alcohol & ſerva ad uſum. Hanc præparationem Quercetanus Aquilam albam vocat: cujus uſus inſignis eſt in variis morbis, ut lepra incipiente, lue ♀, vermibus infantum, hydrope, podagra, &c. Doſis eſt à granis 12 ad 20. cum pilulis cochiis minoribus, aggregativis vel aliis. Et tum ejuſmodi pilulas Quercetani vocant. Hoc arcanum ob magnum & inſignem uſum, quem præſtare poteſt humano generi, reticere noluimus. Alii ſublimatum dulce vocant. Clariſſimus & inſignis Chymicus D. Johan. Fridericus Echſius, Medicus Rheinfeldenſis, Mercurium dulcem vocat. Alii Aquilam cœleſtem.

II. Re-

II.

Recipe ex ☿ meteoriſato, & magneſia ſaturnia. Tere, miſce & in retortam pone. Igne per gradus aucto liquor gummoſus ſtillabit, quem affunde cinnabari ex ☿ & ♄, ſublimandæ. Deſtilla phlegma & re affunde aliquot vicibus. Siccitatem capitis mortui tere & ſolve in cella in oleum; quod abluendum. Affusâ aquâ communi, fiat dimidæ partis ex hac deſtillatio, remanente eſſentia ☿ & ♄. Effunde in aliam cucurbitam. Fæcibus affuſam aquam deſtillatis abſtrahe, ad acredinis perditionem. Fæcibus abjectis ſolutiones tinctis coagula, iterum tere, tincturam extrahe, ſolve, filtra, coagula aliquoties. Hic verus eſt Mercurius vitæ adeò decantatus ob inenarrabiles virtutes. Agonizanti dantur grana 5. vel 6. in aq. rectif. opt. In apoplexia grana 6. vel. 8. Datur poſt mediam noctem in omnibus ferè morbis; ut in podagra, hydropiſi, icteritia, &c. item in febre peſtilentiali. Hujus fœliciſſimus ſucceſſus ſæpè experientiâ comprobatus eſt. In hoc arcano ſortitur auri totum corpus; Unde curatur lepra perfectiſſimè.

III. *Tur-*

III.

Turbith minerale ſine vomitu.

RECipe Vitriol. rubificati, quod incorporabis paulatim cum j. lib. ☿ vivi ſublimabiſque in matracio igne ſublimationis. Tunc recipe ☿ ♎ & incorpora cum alum. uſto; & rurſus ſublima. Tertiò miſce cum craye de brianza, uti vocant; ſublima iterum. Quartò cum limatura ferri. Ultimò cum □ communi & habebis ſublimatam: quod poteſt capi uſque ad. ʒj. & priùs dulcificabis cum opt. ad vitæ ad eminentiam trium digitorum. Accende, exſicca, & utere.

IV.

Pulvis albus, optimus.

RECipe ſublimati ☿ part. ij. reguli ♁ parti j. præparentur & pulveriſentur ſeorſim. Commiſce in mortario vitreo cum aqua vitæ; & pone in retorta vitrea parva, quæ intret in aliam, lento igni exibit oleum quoddam nigrum, quod deſtillabitur rurſus per retortam, & quæ ſerviet recipiendo, plena ſit ad medium aqua, ita ut retorta, ubi eſt oleum, extremitate

mitate tangat, aquam recipientis. Perfectâ deſtillatione ſine quieſcere aquam, & invenies pulverem album, quem lavabis aquis cordialibus. Detur ad ſeptem vel octo gr.

V.

Balſamus ☿.

REdigetur in pulverem rubrum & dulcem; ſi primò coaguletur per aquam deſtillatam ex albuminibus ovorum coct. in duritiem. Deinde ſuperinfundatur ſæpius aqua ex albuminibus ovorum, quæ deinceps deſtillata fuerit cum putaminibus ovorum calcinatis, eam educendo per deſtillationem qualibet vice △ cinerum. Deinde affundendo toties, donec ☿ ſi converſus in pulverem rubrum & dulcem. Paracelſus appellat illum pulverem, balſamum, qui habet talem dulcedinem. Non ſolùm curat vulnera & ulcera externa in cute; ſed etiam colli veſicæ ulcera, etiamſi talia ſint, ut æſtimentur incurabilia.

CAPUT

CAPUT SECUNDUM.

De Præparationibus ex ♁.

I. *Præp.* ♁. *i. optima.*

Recipe lamin. ♂ pur. ℥ *viij* pone in †. ad follem igniarium, quando ♂ candeſcit, adde ♁ ℥ *xvj* Fluant calore intentiſſimo, poſtea injicias *Salip.* defæcati puri ℥ *iiij*. perſeveret calor donec univerſa materia inſtar olei fluat, & tunc habebis pyramidalem ſcyphum interiùs cerâ perunctum; benè incaleſcentem. Ex † effundatur fluens ad follem materia; quam refrigeratam effundes, ſcoriaſque ſuperiores, decuties, & habebis Regulam, quem poſtea contere cum ℥ *iij* recentis ♁, in novo †. fundes & ℥ *iij*. *Salp.* ut priùs feciſti impones, dum omnia ut △ fluant in dictum ſcyphum effundas, ſcorias luteas colligas. Repete hanc operationem toties; donec Regulus in ſcorias conſumtus ſit. Serva. Stupenda præſtat in omnibus evacuatione indigentibus.

II.

Oleum ♁ dulce, pro Medicina humana, ſecretum ſecretorum.

RECipe ♁ *pulver.* lb. *ij*. *Salis popularis* lb. *iij*.

Tere ſuper lapide præparatorio. Funde. Effunde. Rurſum pulveriſa ſubtiliſſimè. Edulcora □ aquâ calidâ; hunc laborem ter repetenda. Deinde ſicca ♁, pulveriſa rurſus & ſublima per ſe in ſublimatorio florum *Sulph.* ſimplicium, tum ſuperflui ſpiritus □ & *Sulph.* ſuperiùs diſcedent. Remanentia in fundo affunde *Acet.* & extrahe colorem, quam diu tingitur *Acet.* Deſtilla per filtrum & menſtruum abſtrahe in B.M. donec in fundo appareat olei inſtar. Exime ex cucurbita, & phialæ inde, affundeque S. V. opt. circulat. Alembicum S. H. muni optimè. Per menſem in B. M. digere. Deinde ulteriùs deſtilla. Ultimò per retortam. Et prodibit primò ſpiritus. Deinde verò oleum ♁ verum, quod rubrum & dulce, paucis cognitum.

Hoc mecum communicavit Clariſſimus & excellentiſſimus vir. Dn. D. Caſparus Bartholinus Danus, Philoſophus & Me-

dicus

dicus celeberrimus, amicus meus perpetuum honorandus: uti & ſequentia duo; quorum unum, ad ulcera, alterum ad vulnera quævis mirè confert.

III.

Oleum ♀ ad externa.

RECIPE ♀ ℥ iiij. ☿ ♎ ℥ j. ſs. Mellis opt. ℥ vj. Miſc. ut artis eſt. Deſtilla per retortam vitream △ mediocri. Exibit oleum, ad calloſa & maligna ulcera, fiſtulas & cancrum, præſtantiſſimum.

IV.

Ol. mirabile ad vulnera.

RECIPE *Aq. vit. extremè rectif ℥ iij. Stibij, Maſticis, Thuris albi, Myrrhæ an. ℥ j.*

Pulveriſ. omnia & Aq. vit. affund. ponanturque ad digeſtionem probè obturata. Deſtillentur in cinere per alembicum ut artis eſt. Primò aſcendit S. Vilento igne, & fœtet. Amiſſo fœtore, gratiorem odorem nanciſcitur. Hoc oleum vulnera difficilis curationis perſanat.

CAPUT

CAPUT TERTIUM.

De Præparat. ex vitriol. I. Spiritus vitriol. verus.

RЕcipe *Vitriol.* pone in cucurbita terrea, impone capitellum ſubdito igne auctoque ſecundum leges, uſque totus vapor formam liquoris habeat. Cum videbis non amplius deſtillare, auge ita valide ignem, uſque vapores albi exeant. Continua dum nulli appareant. Sic *vitriol.* erit perfectiſſimè calcinatum, & ſpiritum in phlegmate habebis ita. Deſtilla in cucurbita, in B. M. vel igne cinerum, dum totum phlegma exierit. Spiritus relinquetur in fundo. Materia calcinata ponatur in retorta, deſtilla more ſolito & habebis oleum & ſpiritum. Spiritus verò antea in fundo relicto, ut ſine fœtore & odoratiſſimus habeatur, ita age: Recipe de colcothare, quod imbue ſpiritu, & ſtet ita nonnihil. Poſtea ſpiritum cum eo evoca cum lentiſſimo calore. Sic erit odoratiſſimus.

III.

Oleum Vitriol. *probatiſſimum & ſecretiſſimum.*

RЕcipe Vitriol. Ungarici colore cæruleo, in calcem redige cum lapidibus ſilicis præparati. In ſpiritum V. circulatum affundes, ita ut modicè excedat. Tunc △ ardentem per deſtillationem in retorta aut cucurbita ad latus inclinata ſeparato. Eâ detractâ paulatim, ſpiritus urgeto, ignem magis magisque augendo, donec ſpiritus omnes tranſierint. Hunc liquorem deſtillatum impone in alembicum cæcum, & macera in B.M. per dies 8. Da operam ut aqua leviter bulliat, & ſola aquoſitas aſcendat, oleumque in fundo maneat. Ad quod efficiendum & ſeparandum, triduo tibi opus erit. At ſi adhuc quidquam aquoſitatis fuerit per miſtum, neceſſe eſt ut iterum phlegma ſeparetur. Tunc accipies oleum ſuaviſſimum & rubicundiſſimum. Hic proceſſus deſtillandi oleum Vitriol. eſt omnium probatiſſimus & ſecretiſſimus.

CAPUT

CAPUT QUARTUM.

I. *Spiritus* Tart. *nec non oleum.*

RECipe *Tart.* albi crudi q. v. tere craſ-ſiuſculè, ablue, ſicca, tere minutiſſimè, pone in retorta optimo luto obtectâ, & deſtilletur ut ſp. *Vitr.* dato aliquot horas igne lento, augendo ſenſim, dum ſpiritus exeat, ſub forma vaporis; quo obſcuratur recipiens. Auge ignem, exibit oleum nigrum & fœtidum. Continua dum recipiens clareſcat, tunc deſine. Has tres ſubſtantias, nempe phlegma primo exiens ſub formâ aquæ ſtillantis, deinde ſpiritus ſub formâ vaporis, & oleum nigrum & craſſum ſeparabis: ſi primò omnia ſimul in parva retorta poſita deſtillaveris, ut magna impuritas relinquatur. Deinde oleum per infundibulum ſepara, à phlegmate ſeparabis, ſi poſueris in cucurbitula parva, & igne lento cinerum rora aqua phlegmatica evaporaverit. Spiritum tunc liberabis fœtoris, ſi affuderis capiti mortuo reſtanti & cum parva retorta ipſum rurſum à colcothare elicueris. Sic fiet puriſſimum, & ſine fœtore. Si prima vice non fiat; itera. Uſus ad interna omnia, ut obſtructiones, putrefactiones viſcerum, ad calc. aren. &c. mirè reſolvit &c. Extrinſecus ad ulcera valet.

II.

Tart. album vitriolatum calcinatum.

RECIPE *tart.* calcinati, ſolve in humido filtra, exſicca, ter repete. Reſp. j. pone in lutata cucurbatula. Affunde oleum *vitriol.* rectif. ℥ iv. vel v. ſed ſenſim guttam poſt guttam aliàs accenſum rumpit vas. Sic coagulatur materia quæ colore albo fundum ſtatim petit. Oleum autem hoc *vitrioli* ſupernatans effunde à materia quæ in fundo. Humiditatem deſtilla in *B. M.* ſic habes fixum *tart.* Purgat inferne & per ſudorem. Valet ad pertinaces affectus, hydropem, calculum, podagram, peſtem ſcorbutum. Per inferna purgat, miſtum cum melle, roſac. aut alio ſyrupo. Ad ſudores, in peſtilentia & hydrope, cum aqua tard. bened. Scab. vel cum theriaca f. pilul. Doſis à ℈ ſs. ad j.

III. *Alia*

III.

Alia nobilis tart. *præparatio ad fugiendas maculas in corporis quacunque parte.*

TArt. album pulveriſatum pone in cucurbitam, appoſito alembico cum recipiente. Benè lotetur. Abſtrahe phlegma, donec non ampliùs prodeat. Hoc affunde, & rurſum abſtrahe ut priùs. Hoc toties repete donec ♒ & reſidentia tranſeant in unum liquorem, quem in vitro alio bene obturato coagula. Iſte liquor in aëre ſolvitur, & optimus eſt atque dulciſſimus.

IV.

Terra foliata Tart. *ſecretisſimæ.*

REcipe *Tart.* benè calcinati, affunde *Acet.* ad extrahendam animam *Tart.* Evaporet phlegma, rurſusque affundatur aliud *Acet.* idque tamdiu donec in Evaporatione acetum ſentias, tunc *Tart.* eſt animatus & erit niger. Affunde aquam vitæ; ſolve, filtra, coagula; ſæpius reiterato, & efficietur terra foliata candidiſſima. Purgat corpus in morbis quibuſcunque deploratiſſimis.

V.

Arcanum Tartari, ad ulcera maligna omnia.

RΕcipe *Tartari* calcinati, lb. *iij*. Cum ſpiritu vini humecta dies 7. Digere in B. Deſtillatur aq. inferorum. Ultimò fortiſſimè in vaſe terreno, & aſcendat una cùm vino ſuccus niger, quem ſepara in B. Feces iterum calcinentur, & humectentur cum *S.V.* & procedatur ut ſupra; idque toties donec planè nihil ex *tart.* ſuperſit. Poſtremò collecti ſucci nigri omnes coagulentur in pulverem, humectando cum ol. *vitriol.* & S. V. ex calc. *tart.* penitus abſtrahatur. Hujus medicinæ *gr. j.* cum ℥ *ß.* mithridatis in aqua Cichorii pro ratione morbi & patientis, funditùs evellit radicem & ortum omnium malignorum ulcerum.

CAPUT

CAPUT QUINTUM.

De Præparationibus ex Arſen.

I.

Præparatio Arſenici *ad ulcera cancroſa, ſchirroſa, maligna, hyperſarcomata &c.*

RECipe Arſenici Criſtallini *lb. j.* tartari optimi ℥ *iij* ſalis nitri, *lb j.* ſeorſim pulveriſata miſceantur. Igneſcat ✝ amplum vehementiſſimè, eique candenti injiciatur pulvis per cochlearia aliquantulum tegendo cochleari; illicò cum magno fumo liqueſcit. Relinque donec ferè ampliùs non fumet. Tum projiciatur in mortarium marmoreum, vel aliud; ſinaturque ut refrigeſcat. Habebitur maſſa rufa quæ miſceatur, teraturque cum pari pondere ſalis nitri; fiatque ut ſupra in eodem vel novo ✝. Subdatur ignis per 6 horas; materia erit albiſſima, quæ ubi refrixerit; aquæ calidæ injicienda, ad ſeparandum *ſalem petræ & tartari,* in fundo remanebit Arſenicum fixum correctum, & ab omni veneno liberatum. Reiteretur ſæpiùs ablutio in magna aquæ copiâ, in aquam ilicò projiciatur materia fuſa. Aqua cum ſalibus ſervari debet ad ablutionem, vel exhalatione ſal ſeparari ad uſum.

II.

Alia Præparatio ad Cancrum.

RЕcipe *Arſenici præparati, Rad. Aronis. præpar. an. piæ. Fuliginis parum, Miſce.* Remedium certiſs. eſt.

Arſenicum autem ſic præparatur: Primò in vaſe ſublimationis ſublimatur; deinde coquitur per duas horas aceto albo opt. Sic enim nigredo tollitur: & lævis quædam farina corroſiva. Deinde iterum ſublima cum ſquamâ æris, quâ pars terreſtrior venenoſa retinetur, tandem bis aut ter in ſale communi præparato ſublima; ſublimatum in aq. calida edulcora perfectè. Hujus Arſenici dari poſſunt ſecurè etiam internè ad 8. gr. Mirè omnia venenoſa expurgat. Rad. Aranis præparationem docet Quercetanus.

III.

Butyrum Arſenici.

RЕcipe Sublim. Arſen. Criſtal. cum lacerta rubra ſeu colcothare, ut venenoſitas extrahatur; tum adde ſalis petræ & ſalis tartari an. Inter duo crucibu-

la

la ponantur oblutata cum ſpiraculo fixentur validiſs. igne per 24 horas, invenies omnia in maſſam albam perlatum inſtar redacta. Extrahatur alcali per aquam calidam pulvis in fundo remanens ſiccetur; mox ol. Tart. imbibatur ad tres vices in vaſe & aqua convenient. Denique diſſolve materiam in aq vit. ut extrahatur totum Sal. Tandem reſtabit Arſenici pulvis albus & fixus, qui reſolvetur in humido in ol. ſpiſſum & Arſenici butyrum dictum. Summum eſt medicamen.

PHILIP. MULLERI FRIBURG. PHIL. & MEDIC. D.

LIBER IV.

De Modis ſecretioribus, faciendi ex ſimplicibus vegetabilibus Etracta aquas deſtiliatas, balſamos, eſſentias & ſales Philoſophicos &c.

EX mineralibus huc uſque quæ fiunt tum ad Tranſmutationem, tum ad medicinam edocuimus, non quidem omnia ſed præcipua: quod in toto hoc opere noſtro obſervare voluimus, ut nihil ederemus, niſi quod aut rarum valde, aut ſummè utile, aut arcanum, typisque antea non divulgatum. Quæ rara ſunt, hactenus dedimus: ſummè utilia, & maximã partem non ante edita. Nunc quæ utilitatem inſignem habent in Medicina ex ſimplicibus vegetabilibus deſumenda non invidebimus aliis: neque ea tacebimus quæ ceu arcana ſemper hactenus domi ſervata fuerunt. Atque initiò modum docebimus ex quovis ſimplici, exempli gratia radice, ligno, herba, ſemine, fructu, flore, &c. extractum faciendi; quod quàm ſit utile ad medico cuivis & ægro, nemo eſt qui non videt.

CAPUT

CAPUT PRIMUM.

De Modo faciendi ex quovis ſimplici Extractum.

PRæter inſtrumenta, materiam duplicem in promptu habeas: Prima, eſt ſimplex illud, cujus extractum quæris. Secunda, eſt Menſtruum, quo virtutem ſimplicis iſtius electurus es. In hoc eligendo varii variè peccant: quæ omnia recenſere & refellere, hominis eſſet otio abundantis. Hoc tamen quod plerique in more poſitum habent, ceu erroneum aperire oportet; dum ſpiritum vini communiter id quævis & indiſcriminatim utuntur. Qua in re ideo peccatur. Primùm, ſi ſubtiliores ſunt ſimplices res iſtæ, unde extractio facienda, utique confertim nimis ſubtilior pars in ſ. v. effunditur. Deinde quod maximum eſt, cum ſummè calidus ſit aliena qualitate rem imbuit, & artareo ſpiritu inficit. Deinde non ubique gentium adeò in copia eſt ſ. v. aut ſi eſt certè raro bonus; magno item pretio redimendus. Quamobrem conducit tale eligere menſtruum, quod & facilè ubique gentium absque pretio haberi poteſt & ob temperatam qualitatem,

atque ſimplicibus illis non repugnantem (quippe quâ in terra creſcentia irrigentur) ſit conveniens. Tale menſtruum eſt Aqua, præſertim pluvialis: quæ ſi deſtilletur & rectificetur, munus obibit quam optimè. Cui ſuppetit menſtruum proprium, vel ros majalis deſtillatus, menſtruum habuerit melius. Sed hæc raro habentur. Aqua ergò pluvialis, vel communis, deſtillata adſit ſemper in copia. Et quod nos nunc de floribus dicemus, intelligendum quoque de aliis vegetantis partibus, hoc ſervato diſcrimine; Quod flores, herbæ, & ejuſcemodi, quæ materiam per ſe habent tenuem, & craſſitiei ac duritiei expertem, non opus habeant contuſione, aliisve contritionibus; ſecus quàm in radicibus, lignis, ſeminibus, &c. uſuvenit.

Quamobrem Recipe, verbi gratiâ, rubros roſarum flores cœlo ſereno collectos (ne madorem habeant extraneum) ad partem j. Menſtrui (hic præſtat proprium) partes 6. Inde cucurbitæ infra depictæ, ita ut fundus ejus non niſi ad dimidium impleatur; ne inter bulliendum ſuperabundet in alembicum materia. Cucurbita cum alembico cæco benè claudatur paſtâ ex aquâ & farinâ facta, chartâque ſuperinductâ. Pone in arena, & igne primùm lento; deinde paullatim aucto uſque ferè ad gradum tertium, bulliet materia in cucurbita per diem artificia-

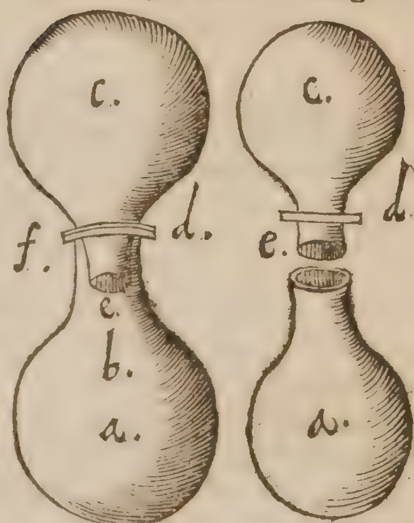
artificialem. Exime. Tinctum menſtruum effunde & ſerva in vitro probè obturato, nè quid expiret. Novi menſtrui affunde jam partes iij. Clauſa cucurbita, ut antea, in arenâ deſtituatur horis 6. Rurſum exime, & effuſum menſtruum tinctum ſerva. Hoc fac; donec nulla tinctura ampliùs menſtruo communicetur. Totum menſtruum per partes ante collectum cucurbitæ indatur cum alembico roſtrato, adjuncto recipiente. Quando benè clauſæ ſunt juncturæ omnes; pone in B. M. tepido, non verò calente ad bullitionem, ſpiritum primo egredi ſolitum excipe; & amoto recipiente, beneque clauſo, ut ſervetur ſpiritus integer aliud admove, quod ſpiritum debiliorem excipiet, idque removendum, donec phlegma fluere incipiat. Cognoſces autem ſpiritum tum ex odore fragrantiſſimo; tum ex facilitate fluxus. Phlegma enim tardius exit. Hoc veniente, augeatur ignis, ut bulliat Balneum. Ita relinque in B. donec materia in fundo cucurbitæ ad ſpiſſitudinem mellis perveniat. Auferatur jam alembicus roſtratus, & affuſo in materiam craſſam ſpiritu primò collecto; ſuperponatur cæcus. Pone in digeſtione in B. M. modicà calente & leniter bulliente, uſque ad juſtam materiæ conſiſtentiam tibi placentem. Ex hac benè ſervatâ ponatur parum in vino, & rubicundiſſimum evadet. Ita progredere in extra-

ctione ſeminum, fructuum, lignorum, radicum, &c. Exceptâ contritione & contuſione præviâ. In radicibus autem violenter purgantibus, aut aliàs violenter operantibus, ut Helleboro utroque, radicè tithimali, Aronis, &c. præcedere ante omnia debet maceratio in aqua tepida, ita ut quotidie nova aqua affundatur tepida, usque ad triduum, ita correctæ erunt. In aliis e. g. cichoreo, ubi minus vitium reperitur, ut hic amaritudo aliqua, ſufficit nocte unicâ macerationem fieri.

Figurarum

Figurarum explicatio.

Figur. I. Fig. II.

a.b Cucurbita.
a. Fundus.
b. Collum.
f Orificiũ.
c. Fundus alembici cæci.
e. Orificiũ ejusdem.
d. Circulus vitreus. prominens & prohibens ulteriorem ingreſſum, in cucurbitam.

Figur. II. idem quod ante.

CAPUT SECUNDUM.

De Modo faciendi Aquas deſtillatas ex ſimplicibus, retentis eorum colore, odore & ſapore.

ACcipe herbam quamcunque (florem etiam, lignum, &c. vel quamvis vegetabilis partem) contunde, & triplum menſtrui proprii vel alterius dicti affunde: pone in olla: cui alia ſuperimpoſita olla; vel quòd meliùs, in cucurbita cum alembico cæco, clauſis omnibus, in cineribus bulliant ad conſumtionem mediæ, ut paulò craſſior evadat materia: quod tamen tardius fit; ſed eò meliùs. Materiam poſtea exime, exprimeque. Expreſſam inde cucurbitæ anguſti colli, cum alembico habente fundum intrò aſſurgentem, ut in ſubjectis figuris delineatur. Clauſis juncturis, & impletâ cucurbitâ non ultra medium, pone in cinere vel arena, procedendo ſemper a leniori calore ad auctiorem, donec bulliant. Jam apparebit materia per halitus aſcendere, & rurſum roris modo deſcendere, interea murmura & ſtrepitus aliquando audientur, quod nonnunquam contingit dato egreſſu halitibus. Artifex ergò probè obturet juncturas, ne quid exhalet. Deſcenſus ille & aſcenſus vaporum durabit tamdiu

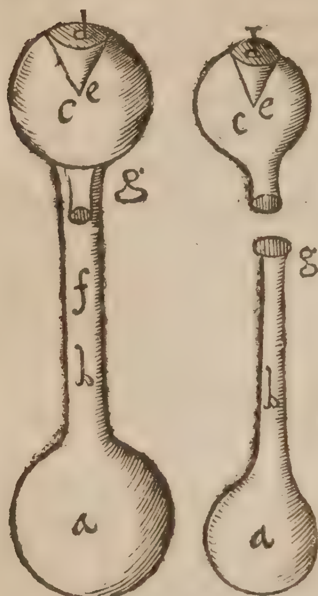
donec

donec in apice aſſurgentis fundi videris decidere guttas coloratas, ſecùs quàm ante. Tunc enim ſigno erit ſpiritus unitatem factam cum corpore terreo, ut una ita aſcendant. His factis, refrigeretur materia aliquandiu: Poſteà verò aperta cucurbita materia eximatur, indaturque cucurbitæ, brevioris colli cum alembico roſtrato. Deſtilla in arena forti igne ad ſiccitatem, donec totam aquam in recipiente habueris.

Expli-

Explicatio figurarum.

Fig. I. Fig. II.

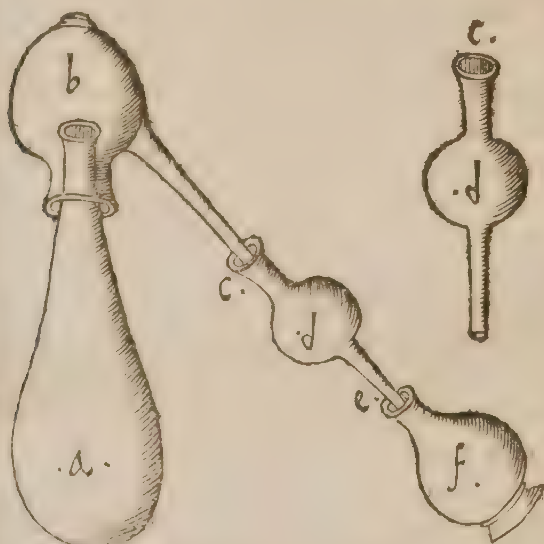
a. Fundus cucurbitæ.
b. Collum.
g. Orificium.
c. Alembicus.
d. Cavitas externa.
e. Apex fundi internus.
f. Orificium alembici.

Figura II. ut ſupra.

Alius modus facilior, ſed ignobilior, colore & odore ſaltem ſervatis.

Qui præcedentes labores ob temporis aliquam diuturnitatem ſubterfugit: ſequentem uſurpet quem dabimus modum; qui citiſſimè, nempe ſpacio aliquot horarum procedit; ubi etiam color habetur, odor, & nonnihil ſaporis. Recipe ergo herbam vel florem quemvis contuſum, inde cucurbitæ in B. M. repoſitæ, cum alembico roſtrato, inter

inter quem & recipientem ſit intermedia fiſtula ventrioſa, cujus venter flore iſtius herbæ ſit repletus, per quem tranſiens aqua ſecum colorem iſtius floris aſſumet. Tinctura tamen illa progreſſu temporis in aqua ſubſidet, ſequens hoc declarabit figura.

Figuræ Explicatio.

a. Cucurbita
b. Alembicus.
c. Caput fiſtulæ ventrioſæ excipiens roſtrum alembici.
d. Venter fiſtulæ ingrediens recipientis.
f. Recipiens.

CAPUT

CAPUT III.

De Modo ex ſimplicibus faciendi Balſama.

NIhil ſcribere tentamus quod vulgare eſt & cuivis cognitum: itaque & hactenus modus dedimus paucis obvios. Pauciſſimi etiam ſunt verum modum callentes Balſama feciendi ex ſimplicibus. Ubi initiò ſciendum, Balſamum fieri non poſſe rei alicujus, niſi iſtius rei prius habeatur. Oleum, quod ipſum Balſamum eſt. Oleorum autem faciendorum modi varii, ubique cogniti ſunt, & in omnibus deſcribuntur Chymicorum libris. Quamobrem eos hic apponere, operæ pretium non duximus. Quòd ſi verò quis ex carioribus aromatibus, & quæ parum in ſe oleitatis continent, citiùs & copioſiùs oleum habere velit: capiat ex rore majali aurei coloris qui reperitur, ſitque purus & dulciſſimus: cum eo bulliat parum per horæ quadrantem herba vel aroma contuſum & confractum quodvis, donec rorem benè imbiberit. Tum materiam hanc imprægnatam per retortam deſtilla, & habebis oleum, quod rectificatum optimum erit. Oleo acquiſito addunt alii ceram, aliaque ad aptiorem conſiſtentiam facientia, imò & ad lucrum. Quem communem modum non laudo, cum in uſu extrinſeco

trinſeco ob ceram occludantur pori, ne vis balſami rectè penetrare poſſit; neque etiam intra corpus ſumi queat. Quamobrem alii communicabimus viam modumque Balſama faciendi optima, ut intus extraque in corpore humano uſui eſſe poſſint. Et quia hunc modum occultant omnes ceu magnum arcanum, nos eum edocebimus. Quidam axungiis nonnullorum animalium utuntur; ut pinguedine omenti hœdini. Quidam ex melle, alii ex manna cœleſti faciunt Balſama, adjungendo oleum, ut Quercetanus. Nos meliorem dabimus modum. Accipe olei alicujus ℥ij. adjunge ℥j. roris majalis noſtri, priùs bene loti cum aqua iſtius ſimplicis, cujus adjungendum eſt oleum. Bené invicem incorporentur in vitrea patella ſuper igne, ut fundus modice caleat. Refrigeſcat maſſa, ſerva ad uſum. Intus & extra vel minimum inde uſurpatum optimum eſt. Ita ex optimis balſama efficies abſque magno ſumptu, ut ex cinamomo, gariophyllis, &c. Vituperandus autem eſt mos quorundam aromatariorum, qui Balſama coloribus picturi nonnunquam alieniſſima immiſcent; ut ad Cinamomi Balſamum, colorem quem Lac Florentinum nominant; ad viride aliquod futurum Balſamum, præparatum aliquod ex viridi æris, quod tamen corroſivum & cauſticum eſſe nemo ignorat. Veri artifices

colores

colores potiùs concilient balſamis extinctu-ris ſimplicium, quæ convenientiam cum illis balſamis absque repugnantia habent.

CAPUT QUARTUM.

De Veris ſimplicium eſſentiis & ſalibus Philoſophicis.

RËcipe herbam vel ſimplex quodcunque vis, contunde, & deſtilla inde aquam, in quam immitte novas herbas (ejuſdem tamen ſpeciei) contuſas; idque in vitro benè obturato, vel in olla habente ſupra ſe aliam tegminis loco. Loca in fimo equino per menſem. Exime & ſuccum totum bene exprime, per linteum duplicatum. Expreſſus indatur cucurbitæ cum alembico acuminati fundi, ut ſupra, per triduum. Coquatur leniter in arena, ut fiat materiæ aſcenſus & deſcenſus, ut ſupra. Jam remoto priori alembico, apponatur roſtratus cum recipiente. Obturatis probè omnibus aqua deſtilletur, usque ad materiæ quæ in fundo eſt craſſitiem, ſicciorem-que conſiſtentiam. Aqua deſtillata ſervetur ad uſum, in vitro benè obturato. Refrigetur materia cucurbitæ; & cum refrigerata fuerit, imponatur cucurbitæ alteri

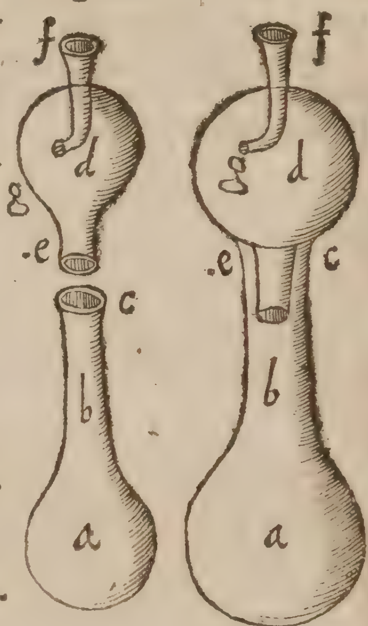
teri hîc depictæ minimis ventrioſæ & oblongæ; cui imponatur alembicus rotundus absque roſtro, habens ſuperius intrantem fiſtulam incurvatam, cujus exterius orificium patulum & capacius ſit; interius quod ad circumferentiam Alembici appropinquat, anguſtum valdè: Anguſtum autem & curvo ductu eò vergens; nè materiæ quid inibi ſe inſinuet. Quæ omnia ex adjunctis figuris patent.

Explicatio

Explicatio Figurarum.

Figura prima conjuncta vaſa exhibet.

Fig. II. Fig. I.

- a. *Fundus cucurbitæ.*
- b. *Collum.*
- c. *Orificium.*
- d. *Fundus alembici rotundi.*
- e. *Collum cum orificio.*
- f, g. *Fiſtulæ incurvæ.*
- f. *Foramen externum majus, per quod materia infunditur.*
- g. *Foramen internum minus.*

Figura II. viſa ab invicem disjuncta repræſentat.

Significant autem litteræ, idem quod ante.

Foramen

FOramen autem externum probe ſemper obturatum ſit turundâ ligneâ, chartâ circumvoluta : in fine autem cum nihil ampliùs infunditur, arctiùs. Cucurbita cum materia hac craſſiori in arena ponatur ad gradum caloris ſecundum, in quo ſemper maneat. Cum ſiccior fuerit, ſuperinfunde per fiſtulam ſuperiorem aquam ſupra deſtillatam & ſervatam : donec tantùm humectata ſit materia. Claude rurſum & iterum digere ut antea, ut ſiccitatem ferè cineris. Iterum irrora & humecta tamdiu, donec totam aquam imbiberit ; & in cinerem album quaſi abierit. Interea ſi omnia cum diligentia fiant ; apparebit tibi in vitro quaſi per halitum forma herbæ iſtius, ex qua eſſentiam hanc elicere intendis. Hujus pulveris momentum, quod extremitate paucis cultelli metiuntur, ſi vini & aquæ menſuræ quadranti immiſcueris, efficacius & nobilius erit ; quàm tantùm ex ipſa aqua hujus ſimplicis deſtillata. Julepum ſi deſideras ; parum in aqua ſolutum cum ſaccaro vel melle mixtum in uſum veniet ; plus profuturum, quàm ſi aliquot menſuras vel optimorum vulgarium Juleporum evacuares.

Verùm de his quidem multa mihi dicenda eſſent, quæ in variis hallucinationibus, Pharmacopæorum omnium ferè, proh dolor, occurrunt. Quæ enim per Deum immorta-

mortalem non ſunt cruditates, impuritates, terreſtritates, in eorum decoctis, ſyrupis, julepiis, unguentis, & id genus aliis. Quæ vitia ſatis deprehendit, & corrigere ſtuduit in Pharmacopæa ſua doctiſſimus Quercetanus. Annon riſu digni ſunt nonnulli Pharmacopæi noſtri, ſummoque irriſu; dum decocta faciunt apertis in vaſibus, ut ſubtilior pars exhalare poſſit, atque in auras evolare. Verùm quidam in Italia Pharmacopolæ, quia regio ingenii aliquid dedit, ſubtilius excogitarunt quid, ſi Diis placent, dum decocta quidem faciunt clauſo vaſe; ſed fiſtulam interim amplam infigunt aſcendentem, ut per eam vapores exhalent; immò ſubtiliores partes medicamenti. O inſipidam ſapientiam, craſſam inſcitiam & veſaniam! Memini me olim, cum Academiam Patavinam incolerem, in muſæo meo nares mihi non tardiùs ſuggeſſiſſe, quid in vicino Pharmacopolio conficeretur; quàm ipſe aliquid attrectaret Pharmacopæus. Hinc & plateæ, quæ Pharmacopolas inhabitantes habent; quaſi in Arabia ſtratæ ſunt. Ibi tot odores fragrantiſſimi, quibus vicinos beant Aromatarii illi: miſeros autem cum morbis confectantes ægros partibus medicamenti ſubtilioribus privant, ſpoliant, & ſæpè deſperatæ ſalutis & ægritudinis majoris cauſſa ſunt. Unde non mirum eſt, plurimos ægros mortem potiùs optare, & diligere,

diligere, quàm ullam confectionem vulgaris Pharmacopolæ. Citiùs venenum iis perſuaſeris, & quidvis aliud; quàm pocula ejuſmodi magna toti fecibus & terrenis impuritatibus onuſta. Sed nemo eſt Pharmacopæorum, qui non interim craſtas erigit, & faſtuoſè ſua omnia extollit; ac ſi omnem artificii medullam penitus & ad unguem teneret. Hæc infelicia noſtra ſecula ſunt. In honore ſunt, & lautè vivunt; qui medullam & nucleum abjiciunt, oſſaque & cortices maximo pretio vendunt; feceſque cariùs, quàm vinum quòd deperdunt generoſiſſimum. Taceo infinita alia: ut ſimplicia vetuſtata exeſa, & vel ab avis & proavis per hæreditatem accepta, quæ ægris devoranda præbent intolerabili pretio. Quæ omnia ſi recenſere aggrederer; neque charta neque tempus ſufficeret.

CAPUT QUINTUM.

De Modo eſſentiam & tincturam ex quibuscunque lapidibus eliciendi.

LApides quoſcunque, margaritas, corallos &c. in quantitate quacunque contunde in mortario in pulverem ſubtilem, ſemper irrorando aqua, ne ſubtilior pulvis avolet. His factis, iterum miſce contuſam materiam cum aqua, ſimulque

omnia per linteum duplicatum tranſmitte. In colatura pauculo tempore repoſita ſubſidebit materia ſubtiliùs pulveriſata. Effundatur per inclinationem aqua & ulteriùs materiæ alteri miſceatur; & progredere ut priùs. Linguæ admovebis; & ſi aſperitatem nullam ampliùs ſenſeris, ſufficit opus: ſin minus: materia parum ſiccata iterum pulveriſabitur ut ante, & fiet progreſſus donec inſtar farinæ ſubtilis evadat univerſa materia.

Hæc ſolutio facilis eſt, optima tamen, & non adeò multis cognita; ut opus non ſit ſpiritu *Vitriol.* aceto deſtillato, ſucco limonum, berberorum, aut aliis, quibus ad ſolutionem alii uti conſueverunt. Qui ulteriùs procedere cupit, ad extractionem nimirum tincturæ, capiat ſpiritum *Vitriol.* benè à phlegmate ſeparatum. Hic ſuperfundatur materiæ jam ante reſolutæ ad eminentiam digiti, in phiala, cujus collum longiùs benè clauſum. Pone ſimul in arena calente. Relinque donec coloretur ſpiritus *Vitriol.* colore rei tingentis. Spiritum coloratum effunde, & alium novum affunde; donec amplius non coloretur. In totum menſtruum coloratum infunde guttatim aquæ pluvialis deſtillatæ partem tertiam: & exigui temporis ſpacio ſubſidebit tinctura in fundo bociæ. Hujus tincturæ fiat edulcoratio per aquam deſtillatam aliquoties

infu-

inſuſam & per deſtillationem ſeparatam, uſque dum alienus ſapor omnis pereat. Citiùs hæc fierent per ſpiritum urinæ, quippe acriorem; quàm per ſpiritum Vitrioli; nec non minori cum ſumtu. Sed quia averſantur homines quæ ab hominibus proveniunt; & aliena præferunt; eorum opinioni ſæpe ſtolidæ aliquid haud rarò dandum eſt.

PHILIP. MULLERI
FRIBURG.
PHIL. & MEDIC. D.
LIBER V.
ET ULTIMUS.

De Medicamentis variis rarioribus & ſecretioribus ad omnes morbos totius corporis humani à capite ad calcem.

PRIUSQUAM hanc ſuſcipiamus provinciam, monere volumus Lectorem, nos hic non empiricis favere velle, qui uno collyrio omnium oculis mederi volunt poſthabitis indicantibus contra & coindicantibus. Quamobrem quæ hic dabimus ſelectiſſima medicamenta, non niſi à Medico adminiſtrari volumus, qui morbi naturam & cauſſas, locum affectum & temperiem ægri, &c. cognoſcere potis eſt. Quantum autem haberi poteſt, non negligemus, meliora in quovis morbo ſpecifica & appropriata; cum hæc ſæpenumerò relictis aliis ſollicite quærantur. Non enim exiſtimandum, omnia ad manifeſtas qualitates illas referenda, uti quidam ſapientiæ titulo ſuperbi ad quatuor humores, quatuor qualitates & totidem elementa omnia recapitulare ſtudent; ſed fruſtra.

Pro

Pro Dolore Capitis.

Verbena inſigne eſt ſpeçificum, intus & extra uſurpata.

Radix plantaginis collo ſuſpenſa, dolori capitis à proprietate confert.

Hederæ folia mollia cum oxyrrhodino torreantur, & fronti temporibusque apponantur optimum eſt in cephalalgia biliofa.

Nuclei perſicorum cum aqua betonicæ vel verbenæ contuſi & applicati, juvant mirabiliter in capitis dolore a cauſſa frigida.

Ad ſedandum dol. cap. hoc pro ſecreto quidam tenent: Canis rubri interfecti carnem, decoctamque uſque ad ſeparationem oſſium in aqua. In brodio madefiant petiæ applicandæ.

Commendantur in hoc affectu ab Italis *Pilulæ Rudii*, uti vocant, quæ tamen ipſius non ſunt. Eſt enim ***Catholicum Paracelſi***, quod exſcripſit Andernacus, & ab hoc Wecherus. A Wechero proculdubio ſumſit Euſtachius Rudius, hodie Profeſſor practicæ Primarius Patavinus; qui loco magni arcani nec aliis revelandi utitur, ideoque uni duntaxat Pharmacopæo conficiendũ dedit, ne deſcriptio aliis innoteſceret. Ejus autem deſcriptio ita ſe habet, quæ tamen & in

prædictis autoribus reperitur, pauciſſimis mutatis.

R. *Colocinthidis* ℥ *vj.*
Agarici opt.
Diagridii.
Ellebori nigri.
Turbith. an. ℥*iiij.*
Aloës ℥ *j.*
Spec. diarrhod. abdat. ℥ *ß.*

Contundantur omnia, exceptis ſpec. diarrhod. abb. craſſo modo & infundantur ad ſolem in aq. vit. opt. per 8. dies, ita ut aq. vit. ſupereminneat 8. dig. Deinde infundantur quoque ſpecies diarrhod. Abb. in aq. vitæ ſimili modo per 4 dies. Et factâ colaturâ atque expreſſione forti utriuſque miſceantur illæ colaturæ & fece abjecta ponatur liquor ſeu infuſio in alembico vitreo, & ſeparata per deſtillationem humiditate, remanet materia denſatur mel. ex qua f. pilulæ Doſ. Syrup.j.

Hoc iſtud ſecretum eſt Rudii, quod in ore omnium fuit, cum Patavii eſſem; omnes verò propemodum latuit deſcriptio. Credo Italos qui ferè omnes Galeni mancipia ſunt, nunquam uſuros ſi autorem ſcirent. Quòd enim non à Galeno. Avicenna & ſimilibus proficiſcitur, iſtis humoralibus Doctoribus non arridet; etiamſi de Paracelſo

ceſſo nil quidquam ſciant; neque ſcripta ejus legerint unquam cùm eò non tranſportentur.

In defluvio capillorum ob lucem ♀.

Linimentum. ℞. *Ladani* ℥ ß.
Olei myrtini.
Maſticis an. ℥ j. ſs. *Miſc.*
Lixivium. ℞. *Lixivii facti cum cinere quercus* lb. v.
gallarum non perforatarum
adianti an. p. j.
fol. roſ. p. j. ß.
Saccarum myrtiſ. ſs.
Acaciæ
Ladani an ʒ ij.

Ligatis in petia acacia & ladano, cum reliquis deinde adjunctis, pone in lixivio, & bulliant ad conſumtionem tertiæ partis, & factâ colaturâ de ea, lavet & caput & faciem, & deinde unget linimento. Quidam aliquando & ſero liniebat caput & mane adminiſtrabat lixivium ad detergendum caput, & ſic evaſit.

Ut crines decidant.

℞. *Auripigment.* ℥ j.
Pulv. pyrii ℥ ſs.
Calcis vivæ ℥ iij.

Coque in dimidia menſura lixivii, in olla vitreata, donec uſui accommodatum eſt Remedium, quod cognoſces, ſi penna oblinita facilè plumas dimittat in manum vellicantis. Hoc à me ſæpè probatum eſt; & facillime ex illi initione decidunt pili. Nè autem renaſcantur, varii varia præſcribunt ex ovis formicarum, ſanguine veſpertilionis, ranarum, lacertarum, &c. Sed parum proficiunt, uti experientiâ conſtat. Locus deſpilatus ungatur oleo vel unguento roſato.

Aliud.

R. *Album ov. iij.*
Calcis vivæ.
Auripigmenti an. ℥ j.

Contere & adde tantundem lixivii, ut fiat litus.

Ad clarificandos crines, mulierum Venetarum.

Fiat lixivium ex cineribus vitium, & coquatur in eo radix brioniæ, & poſtea minutim concidatur ſapor communis; ſtet 3. menſes & utere.

Ad faciem clarificandam & dealbandam.

Aqua

Aqua fœminarum Venetarum.

R. *Aq. liliorum alb.* lb. j.
Saccari cand. ℥ j.
Boracis in petra ℥ ß.
Camphoræ ℥ j.
Olibani albi ℥ ij.

Omnia terantur & imbibantur cum ſupra ſcripta aqua; poſtea deſtilla per Alembicum & habebis Aquam pretioſam.

Aliud.

R. Tart. calcinat. & pulv. q. v. impone aq. & adde tragacanth. Hoc inunge faciem quando exis balneo.

Aliud.

R. Sulph. commune; combure in aq. vit. poſt miſce cum medulla cervina f. Ungv. quo unge faciem.

Ad capitis tineas.

Unguentum probatiſ. R. *Ol. laurini* ℥ j.
Lardi veteris ℥ vj.

Miſce, & ungue locum alteratum ter in ſeptimana; & abluatur caput urinâ propriâ.

Al. prob. R. *Ellebori utriuſque.*
Auripigm.
Litharg. auri

Calcis viva
Vitrioli
Alumnis
Galbani
Fuliginis
Aluminis fæcis.
Tartari uſti an. ℥ *ſs.*
☿ *ij extincti* ℥ *ſs.*
Æruginis æris ʒ *ij ſ. pulvis.*

Incorpora cum ſucco borrag. ſcabiol. fumar. oxylap. aceti an. quart. ſs. ol. antiqui ℔. j. bulliant ad ſuccorum conſumtionem. Circa finem decocti adde pulveres, Adde picis navalis aliquid ℥ ſs. Ceræq. S. f. Unguentum.

Ad Barbam augendam prob.

℞. *Cineris talpæ in clibano exſiccatæ* ʒ *ij*
apum
avellan. toſt. an. ʒ *j. ſs.*
Stercoris muris ʒ *ij.*
Ladani optimi ʒ *j ſs.*
Mellis ℥ *ſs.*
Ol. nardini & ceræ an. q. S. f.
Linimentum.
Ad *vertiginem.*

Proſunt ex proprietate quæ fiunt ex ſtercore pavonis (ut ſi ſiccetur & pulveriſetur) & ex araneis; item ſemen Carui.

ALIUD

ALIVD.

R. *Fol. betonicæ.*
Salviæ minoris an. q. v.

Macerentur per noctem in vino. Utatur quotidie hoc potu, Nam eſt experientiâ compertus.

Ad Apoplexiam.

Mirè proſunt: Salviæ decoctum: Extractum ejuſdem. Semen carui & crucæ, &c.

Exper. opt. R. *Aquæ vitæ M. j.*
Granorum Iunip. M. ij.

Contundantur & macerentur in Aq. vitæ, per triduum, & colentur per pannum. Imponantur deinde, Salvia, pulegium & naſturtium, & ℥ j. croci. Detur patienti & ſtatim loquelam recuperabit.

Aqua Antapoplectica & Antepileptica præſtantiſsima Caſp. Bartholini Dani.

R. *Salviæ cum fol. fl.*
Majoranæ.
Hyſſopi.
Meliſſæ.
Lavendulæ an. M. j.
Rorismarini.
Verbenæ an. M. ſs.

Nucis moſch.
Galanga.
Cinamomi an. ℥ j.
Granorum Iuniperi ℥ iij.
Sem Carui.
Erucæ. id eſt, *ſinap. alb.*
Silveſt. an. ℥ ſs.
Vini albi opt. ſexies tantundem.

Contuſa omnia infundantur per dies aliquot, aut ſtent in fimo equino per dies 14. poſt deſtilla in B. M. Hæc aqua eſt miræ virtutis in confortando cerebro & nervis. Memoriam admodum juvat; ingenium acuit. præſervat ab apop. epile paralyſi & aliis periculoſis capitis affectibus, quia humores inſigniter diſcutit & attenuat. In apoplexia præſertim apprimè confert; ſive membrum affectum foveat. Ditiores addant aliquid ex ſolutione perlatum, tinctura corallorum; quinta eſſentia auri & ſimilibus.

Aqua Imperialis Monſpelienſium.

℞. *Cinamomi*
Cariophyllorum
Nucis moſch.
Cipheri an. ℥ ij.
Roſmarini
Hiſſopi.

Majo-

Majorana
Lavendulæ
Meliſſæ
Roſ. rub.
Fol. Lauri
Cort. arantiorum an. M. ij.

Conquaſſentur omnia & infundantur diebus quoque cum aq. roſ. lb.ij. Vini albi opt. lb. vj. Deſtillentur omnia in alembico vitreo lento igni.

Contra Epilepſiam.

Proprietate conferunt Cranium oſſa & ſanguis ex homine. Ex animalibus: Hirundines, pica, ungula, alcis & aſini, fel canis, cor lupi, cerebrum leporis & coagulum, &c. Ex vegetabilibus: Pæoniæ radix & ſemen, betonica, flores lilii convallii, tiliæ, anthos, &c. Item ſuccus rutæ, & ſuccus herbæ paralyſis; viſcus quercinas; &c. Ex mineralibus; Corall. rubr. Smaragdus, &c.

Remedium opt. & facile.

R. Cranii humani pulveriſati q. v. pone in fimo equino cum vitro ad putreſcendum per 15. aut 20. dies, poſtea deſtilla per retortam aut per deſcenſum & f. oleum propinandum ſingulis vicibus ad ʒ j. vel ʒ j ſs.

ALIUD.

R. *Cranii humani.*
Picarum.
Hirundinum an. ℥ ij.
Caſtorei
Coaguli leporis
Sem pæoniæ
Palmæ Chriſti
Spic. diambræ an. ℥ j.
Ol. Cinamomi gut ij.
Macis g. iiij.
Carui g. vj.

F. pulv. vel pilulæ cum melle ſcillitico, & utatur patiens cui ſtatim ſuperbibat aquæ picatum juvenum ℥ j.

Aliud.

Ad Epilep. Mixtura Terentii.

R. *Diacori* ℥ iiij.
Spec. diamoſci
Xyloalos an. ℥ ſſ.
Cubebarum gr. vij.
Granorum Pæoniæ
Viſci querni
Cranii humani preparati
Stercor. pavon. an. ℥ ſs.
Conſ. bugloſſæ ℥ j ſs.
F. Mixtura.

Ele-

Electuarium ejuſdem mirabile.

℞. *Stæchad.*
Seſeli.
Pyrethri
Sem. aquilegiæ an. ʒ ij. ß.
Sem. pæoniæ mund. ʒ iij,
Viſci querni.
Agaraci electi an. ʒ ß.
Carui.
Aſæ fœtidæ,
Ariſtol rot.
Liquirit.
Carpobalſami an. ℥ iij.
q ſf. Electuarium.

Pulvis Bartholini Antepilepticus nobiliſſimus & certiſſimus.

℞. *Cranii humani nunquam humati ; & combuſti : oſſium humanorum combuſtorum an.* ℥ ß.
Pulv. oſſium lacertarum magnarum & viridium ℥ ij.
Viſci quercini.
Pæonicæ maris rad. & ſem. decor. Lunâ decreſcente collect. an. ℥ j.
♁ *præparati*
Vngulæ alcis
aſini an. ʒ ß.
Saccari albiſſ. ℥ iiij.

Pul-

Pulveriſanda pulveriſentur ſubtiliſſimè & pulvis.

Doſ. ʒ j. cum aquâ deſtillatâ ex (. (. recenti quod primò naſcitur; & miſtâ cum aq. fl. tiliæ & lilii convallii duplâ quantitate. Qui volet bibat cum aqua hirundinum vel picarum.

Ad delirantes & amentes.

Ad omnem mentis alienationem commendatur pulvis teſtudinis combuſtæ.

Phreniticis ſuccus conſolidæ cum melle miſtus & naribus infuſus prodeſt.

Melancholicis Pulvis fumariæ ſæpiùs exhibeatur & liberantur. Item Aqua & conſerva Elenii.

Eſſentia cheledonii minoris in melancholi hypochrondriaca mirè confert.

In melancholia hypochrondriaca Zwingeri.

R. *quinque rad. aperitiv.* ℥ ſs.
bugloſſ.
Card benedict. an p. j.
Abſinthii parum
Sem fœniculi ℥ j.
Carthami ℥ ſs.
fol. ſenæ ℥ ij ſs.
Tartari alb. an. ℥ ſs.
Zingiberis.
Cinamomi an. ʒ j.

Parentur

Parentur omnia pro vino. Inde ſumantur quotidie 3 cyathi manè, per tres hebdomadas, uſque ad ægri languorem.

Digeſtivum excellens in melanch. hypoch. & tartaro Meſenterii.

R. *Salis tartari criſtallini* Scr. j.
Ol. Vitrioli vel acidi Sulph. gr. 20.

Miſce in jure prunorum, vel alio juſculo. per biduum reiteretur vel triduum; poſtea purgetur cum apozemate ex cholagogis & phlegmagogis cum ſuis correctoriis & carminativis.

Ad memoriam.

Cinamomum quovis modo ſumtum juvant. Item Zingiber, radix pirethri, thus, Semen pæoniæ, Meliſſa, cubebæ, acorus conditus, &c.

Aqua præſtantiſſima ad roborandam memoriam, dicta Donum Gratiæ.

R. *Aq. betonicæ*
Bugloſſa
El. tiliæ an. lb. j.
Aq. ardentis opt. lb. ſs.
Anthos
Roſ. rub.
Majorana
Fl. bugloſſ. an. M. j.
Sp. Confect. alkermes ℥ *ij.*

In-

Infunde flores aliquantum contuſos in aquis prædictis eo tempore quo colliguntur, inſolentur per menſem, poſt deſtillentur per B.M. Sume omni mane cochlearii, eademque unge nucham, tempora, &c.

Pulvis Trithemii ad corroborandam Memoriam.

℞. *Calam. arom.*
Gentianæ
Cimini
Sileris montani,
Aniſi,
Carui
Ameos
Sem. Petroſel.
Spicænard. ind. an. ℥ *ß.*
Corall. rub.
Margaritarum non perforatarum an. ℥ *v.*
Zingiberis albi,
Camepithyos.
Fol. ſenæ Alexand.
Tartari calcinati an. ℥ *v.*
Macis
Cabebarum
Gariophill. an. ℥ *vij.*

Redigantur lege artis in pulverem. Doſis ℥ j. ſtomachum confortat, cerebrum purgat, oculos & viſum ſerenat, memoriam acuit; humores malos & ſuperfluos in toto corpo-

corpore conſumit, lenit & aperit conſtructionem in pectore nauſeam pellit, nimiam pinguedinem prohibet, ab epilepſia & apoplexia præſervat, materiam calculi diſſolvit, chiragram, podagram, & ſchiaticam prohibet.

AD SOPOROSOS AFFECTVS.

Prodeſt litus ex oleo de Caſtoreo, cum ſucco rutæ, fæniculi.

Item.

℞. *Succij Apij*
Aceti fortis q. ſ.

Et cum pulvere caſtorei f. Emplaſtrum & capiti abraſo ſuperpone.

AD SOMNVM *Conciliandum.*

Fiat Linimentum ex Ol. viol. croco oriental. & pauca cera.

Medulla cervina temporibus inuncta valet.

Pulvis nucis Indicæ intrò ſumtus prodeſt.

℞. *Sem. papav. albi*
melonis decruſtati an. ℥ *ſſ.*
ſeu lactucæ ℥ *j.*

Tere omnia cum aqua Endiviæ, f. potus addito ſaccaro.

Bibe inde veſperi & dormies benè.

Contra Paralyſin.

Oleum ex fl. roriſmarini, valet.

Ol. ex ſanguine juvenis rubicundi, cum aq. roſmarini.

Oleum ceræ, &c.

Electuarium.

R. *Fl. lavend. ſicc.* ℥ j.
Spicæ ℥ ß.

Incidantur & contundantur omnia cum Saccar. ℥ ſs. in aq. ſ. diſſol. cinamom. ʒ vj. Cdrioph. ʒ ij. Macis ʒ j ſs.

Contra Spaſmum.

Os alæ phaſiani geſtarum in manu partis affectæ.

Ungantur partes oleo ex pyrethro chymicè extracto.

Oleum mollitivum Saxoniæ in Spaſmo.

R. *Stellionos num.* A. Adhuc vivi infundantur in *Ol. Camomel.* ℥ viiij. Et ubi interierint; bulliant in eodem donec carnes liqueſcant. Mox fiat excretio. Deinde anſerem pinguem imple thure, ladano, myrrha, croco, olibano. Deinde pone eum in veru, inter aſſandum, collige pinguedinem, & miſce cum oleo ſupraſcripto, & inunge partes contractas.

Ad

Ad viſus imbecillitatem, obſcuritatem & cæcitatem.

Proſunt aquæ: Chelidoniæ, rutæ, calendulæ, Euphraſiæ, fœniculi, &c.

Aliud.

R. *Sem fœniculi* lb. j. ſs.
Sileris montani lb. ſs.
Euphragiæ lb. ſs.
Chamedrios unc. j.
Rad. Chelidoniæ unc. ſs.
Sem Aniſi
Apij.
petroſelini an unc. j. ſs.
Pulegij
Hyſſopi
Fl. boraginis
Gr. Iuniperi
Saxifrag. an. ℥ j ſs.

Pulveriſata omnia excipiantur melle deſpumato, utatur manè & ſero. Hoc remedio Cæcus quidam novem annorum curatus fuit.

Aliud.

Ad conſervationem viſus diutiſſime, oculoſque ab omnibus maculis purgans.

R. *Vini albi maturi & optimi* lb. xij.
Panis recentis diligenter loti lb. iv.

Cheli-

Chelidoniæ, fœniculi, bulbiſquilla an ℥ *iiij.*

Cariophillatæ ℥ *ß.*

Miſce in bociam cum capitello; deſtilla in B. mariæ, & extrahe lib. v. aquæ, quam reſerva ſeorſim. In potu ſumtum ſingulis diebus manè per menſem.

Aliud.

R. Succi apii, fœniculi, verbenæ, chamædrios, pimpinellæ, gariophill. ſalviæ, rutæ, centinodiæ, morſus gallinæ an. ℥ j. piperis craſſiuſculè triti, uncis moſch. ligni aloes an. ℥ iij. Omnia macerentur in urina pueri incorrupti, & in bona quantitate vini Malvatici. Bulliant brevi tempore; tunc exprime & cola. Reſerva vaſe vitreo benè obturato. Horâ ſomni ſingulæ guttulæ inſtillentur.

Ad oculorum inflammationem, dolorem, epiphoram, &c. Mixtura ſæpiùs probata Bartholini.

℞. *Aq. Roſarum*
Euphraſiæ
Verbenæ an. ℥ *ſs.*
Tutiæ præpar. ℨ *j.*
Matris perlarum ſubtiliſſimè pulveriſ. ℨ *ij.*

Miſce,

Miſce, & uſus tempore præcipuè miſceantur probè: inſtillando parum in oculum: nec non petias ex mixturâ iſta madentes extrinſecus applicando.

Aliud.

Ad ardorem & dolorem oculi.

R. *Butyri rec. novies in aq. roſ. loti.* ℥ ſs.
Tutiæ præparat. ℥ j.
Camphoræ ℥ ſs.

Miſc. & reſerva in vitreo vaſe, & parum oculo indatur.

Ad ſuffuſionem.

R. Marchaſit. argent. q. ſ. extingue pluries in oleo benedicto. Deſtilla. De deſtillato pone in oculum.

Ad oculi fiſtulam.

R. *Sulphuris vivi.*
Aceti fortiſſimi
Aluminis
Salis an. ℥ j.
Rad. lapat. acut. recens. ℥ ſs ſ. *Unguent.*

Ad philictenas puſtulas & maculas oculorum.

Fel anſerinum, gallinarum, & piſcium an. part. æq. vitro inde. Adde mellis modic. f. Linimentum, quo oculi inungantur.

In obſtructione Nervi optici.

Phu verum coque in vino. Bibat de eo tribus aut quatuor menſibus. Malagma verò oculis imponatur tepidum.

Ad rubedinem oculorum remed. opt. Clariſſimi Doct. Riverii Medici olim Regis Galliarum.

R. Vitriol. albi puriſſ. ʒ j diſſolve in aq. pluvialis ℥ x. filtra aliquoties per chartam f. Collirium. Hoc ſæpè eſt uſus Riverius. Adde ſalis communis ℈ ij.

Ad Surditatem & tinnitum.

Valent, ſuccus raphani, pinguedo anguillæ, Balſamum Indum, axungia talpæ, &c.

Succus expreſſus à cæpa imbuta aquà ardenti & ſub cineribus cocta commendatur.

Vel ſic:

Impleantur cæpæ pinguedine anguillæ. Coquantur ſub cineribus. Expreſſus ſuccus auribus inſtilletur.

Ol. pro ſurditate D. Hulderi Monſpel.

R. Cæpam magnam rubram in medio cavatam. Cujus cavitatem reple oleo rutæ, addendo pulv. cyperi, baccarum lauri, aniſi, cumini an. ʒ j. Caſtorei pulver. ʒ ſs. bulliant omnia ſuper prunas ardentes, poſtea exprimantur, ſerventur in phialâ, de qua ſtil-

ſtillentur aliquot guttæ in aures manè & veſperi, claudendo cottone moſchato.

Ad Hæmarhagiam Narium & aliorum partium.

Sanguinem ſiſtunt Fabaria pulveriſata. Coriandrum ſiccatum.

Aliud.

Lepus in Martio captus, exſic. & pulv. Pulvis autem in naſum vel vulnus immittatur.

Aliud.

R. *Pulv. cort. granatorum.*
Vitrioli R. *qm*
Alumini ana. Miſc.

Siſtit ſanguinem in naribus & toto corpore.

Aliud.

Stercus ſuillum recens cum aceto miſceatur, & ſacculo imponatur; olfaciat patiens.

Pro Catarrho.

Fumus ſuccini albi, vel lintei puri incenſi, item chartæ vel ſulphuris accenſi præſentaneum deſtillationis eſt remedium, ſuffumigia item eſt exſiccantibus, ut thure, mastice, &c.

Syrupus ad ſiſtendum Catarrhum certiſſ.

R. *Syrup. de papav.*
Diamoronis an. ij. unc.
Aq. roſ. unc. j.
Vini granatorum unc. ſs.
Miſc. f. gargariſma.

In Catarrho ſuffocativo exhibetur ceu præſens remedium Aqua ſcabioſæ.

Aliud.

Majorana bulliat in vino albo, & fumus per tritorium recipiatur in naſum fundit catarrhum.

Ad raucedinem valent ſaccarum candum, glycirrhiza, tuſſilago, radix helenii, aniſum, &c.

Inprimis nihil præſtantius quàm ſyrupus de Eryſimo Lobelii, qui videatur in ipſius herbario.

Ad vocem recuperandam.

Braſſicæ ſuccus cum modico ſalis epotus, vel ori infantis inſtillatus, vocem interceptam in infantibus liberat.

Aliud.

R. Diairis, diapenidion an. ℥j. ſs. paſſularam, liquiritiæ, ſucci ejus, hyſſopi, ſemper lini pulv. an. ℥. ſs. ſyrupi jujub. q. ſ. f. Elect. de quo ſume in modum caſtaneæ, paulatim deglutiendo.

Ad Dentium dolorem.

Sub aurem admoveantur veſicatoria.
Pinguedinem ranarum immitte denti.
Aut parum theriacæ cum opio.
Peucedanum dentibus impoſitum perforatis, dolorem protinus ſolvit.

Aqua vitæ ad dolorem dentium.

R. *Philonii Rom.*

Cort.

Cort. rad. papav.
Rad. pyrethri
Fol. micotianæ Indicæ,
Piperis longi.
Sim. hyoſciami an. ℥ *iii.*
Opii thebaici ℥ *ſs.*

Omnia macerentur ſpatio 24 hor. in lb. j ſs. ſp. vini, deinde per B. deſtilla, & aq. teneatur in ore.

Ad dealbandos & firmandos dentes.

R. *Salis uſti.*
Vitri Veneti an. ℥ *j.*
Cyperi aßi
Cannæ combuſtæ an. ℥ *ſs.*
C. C. uſti ℈ *ij.*
Corall. albi ℥ *ſs. f. pulvis. deinde abluentes aceto.*

Aliud.

Quod Turqueti eſſe dicitur.

R. *Marmoris præparati*
Criſtalli
Lapidis punicis an. ℥ *j.*
Tartari viv.
Oſsis ſepiæ
Alum. an. Scr. ii.
Corall. rub. & alb. an. ℥ *ſs.*

M. & Adde Cinamomi, carioph. an. ℈ ſs. ulvis; vel cum melle & vino f. opiata, val- e liquida. Mel erit crudum, non deſpumatum.

Ad caſum uvulæ.

Ovum recens aſſatum, per medium ſcindatur, unaque medietas calida imponatur vertici vel ſuturæ coronali.

Aliud.

R. *Carabæ albi ſs. ʒ j.*

Redigantur in pulverem craſſiuſculum, & per infundibulum fumus ore recipiatur, manè, meridiè & veſperi.

Præterea R. fermenti veteris ℥ j. aſperſo carabæ albæ pulvere linteolo inducatur, verticique ad latitudinem manus dimidiæ imponatur, bis in die iteretur.

Ad Scrophulas.

R. *Cæpas num. iij decoque ſub prunis.*
Vitellor. n. iij.
Axungiæ porci vel butiri q. ſ. Incorpora f. Empl.

Aliud.

R. *Mures parvos ſine pilis n. 4. vel 5. Lacertas magnas vel parvas totidem.*

Ponantur in ol. com. ita ut cooperiantur in vaſe vitreo ad ſolem fortis caloris, & quanto magis ſteterit eò melius, & cum opus eſt, madefiát petiæ cũ dicto oleo & ſuperponantur.

Scrophulæ cùm aliis remediis nolunt cedere, confugiendum ad *Cauteria potentialia*: Eligatur autem tale quod cito absque dolore ingenti agit, quale eſt illud *Bartholini.*

R. *Tart. albi uſti* (Weydaſchen) *part. j.*
Cinerum ex caulium truncis & tumoribus

moribus roboris an. partes ij.

In ſ. q. Lixivii ſaponis Belgici ſeu nigri, quod primò fit, diſſolve; & fiat Lapis ſ. a. Qui volet, poteſt addere circa finem decoctionis, opii parum, vel auripigmenti parum vel utrumque. Aut qui vult ut citiùs & fortiùs urat, ſed majori cum dolore, poteſt addere calcis vivæ plus vel minus.

Ad Anginam.

Caput viperæ exſiccatum & collo appenſum commendatur pro amuleto.

Item: Emplaſtrum de nido hirundinis.

Item: Raſura dentis apri ʒ j. cum ol. amigd. dul. & ſaccaro in hoc affectu.

Aliud.

R. *Aq. ſemper vivi*
prunellæ an. lb. j.
Salis Armoniaci ʒ j. *Miſc. f. Gargariſma.*

Pulvis.

R. Noctuam unam, cum pennis comburatur, & f. pulvis, cujus poſtea modicum in gutture immittatur. Aperit & rumpit apoſtema mirabiliter.

Emplaſtrum.

R. Succi brioniæ, mellis an. unc. iij. Farinæ. Sem. lini, fænugræci, frumenti an. unc. ſs. butiri recentis unc. ij. croci ʒ ſs. f. Emplaſt. & pone calidum circa collum.

In diſpnæa & Aſthmate.

Proſunt admodum Millepedes, flores

Sulp. item quæ fiunt ex radice Aaronis, helenii, & ſimilibus.

Elect. opt.

R. Conſerv. fl. hyſſopi, veron. an. ℥ j. Betonic. rad. pimpinel. Enulæ conditæ an. ℥. ſs. Agarici tenuiſſ. pulveriſ. ʒ j. Millepedum, fl. Sulph. an. ℈ ij. Extr. cal. aromat. ℈ j. tinctur. Croci Scr. ſs. ol. angel. gut. v. Cum ſyrupi de pulmonaria & melle ſquillit. an. q. ſ. f. Electuar.

Aqua.

R. Herb. pulmonariæ, card. bened. hyſſopi, piperis, Calaminthæ, ſcabioſæ, capill. ♀, Marrubii, Tuſſilaginis an. M. j: polyp. quercini ℥ vi. ariſtol. rot. ℥ j. Ireos ſem. urtic. rom. an. ℥ j. rad. fœniculi, petroſelini an. ℥ ij. lilii convallii ℥ [illegible]. Enulæ campanæ ℥ [illegible]. Sem. [illegible] an. ℥ vj. Cubi ʒ v. ſpicæ ʒ x. Bacc. lauri ℥ iv. nigellæ ℥ vj. Incid. groſſ. Infunde in vin. alb. Menſ. vj. & macerentur diebus 6 deinde deſtilla.

Ad Pleuritidem.

Carduus benedict. & Mariæ prodeſt. Item maxilla lucij, dens apri, virga cervi, & ſimilia. Extractum Cardui benedicti, optimum eſt in hoc affectu.

Aliud.

R. Illam aquam, quæ effluit ex ore equarum, quando ex puro & gelido fonte aquantur. Illam mucoſam effluentem aquam propina patienti.

Ali-

Aliud.

R. *Nucis myriſticæ*
ſtibis malvæ
viſci querni an. ℥ *ſs.*
Flor. Sulph.
Boracis,
nitri
oſſis genitalis ceti dentati dentis apri an. ℥ *ij.f. pulv. ſubtil.*

Poſt expectorationem materiæ applicetur unguentum.

R. *Cumini* ℥ *j. Contunde groſſo modo.*
Vnguenti dialtheæ ℥ *ij.*
Butyri veteris & rancidi ℥ *iij.*

Coquantur ſimul aliquot ebullitionibus, & ex colatura f. Unguentum, quod applicetur loco dolenti cum folio braſſicæ calidè.

Pro Hæmoptoicis & Phthiſicis.

Proprietate conferunt Scabioſa & veronica. Si ex eorum ſuccis ſyrupi fiant, extracta item. Pulmo vulpis confert. Vinum roſmarini: Medulla crurum vituli, &c.

Ad ſputum ſanguinis cum tuſſi.

Syrupus myrtinus, cum ſyrupo portulacæ, multum præſtat.

Looch Varandæi ad Hæmoptoicos.

R. *Boli armeni*
Terræ ſigillatæ
Coralli utriuſque an. ℈ *ſs.*
Saccar. roſ. ℥ *ſs.*

Cum albumine ovi ſimul agita. f. Looch.

quo utatur cum cochleari frequenter.

Ad phthiſin, ſequens magno ſucceſſu exhibitum fuit Neapoli.

R. *Pulpæ caponis*
Pinearum an. lb. ſs.
Plantaginis lb. j.
Conſolidæ majoris
Hyperici
Salviæ,
Dictamni cretici albi
Betonicæ
Violarum an. ℥ jv.
Cinamomi vnc. i ſs.
Lactis caprini q. ſ.
f. infuſio per biduum. Deinde deſtilletur.

Aliud.

Ad Phthiſin.

R. Alkakengi, calendulæ, bugloſſæ, blit. an. M. j. bulliant in brodio carnium bonà ebullitione; & detur brodium ad bibendũ poſt cœnam, quando itur dormitum.

Ad Empyema.

Pulv. ſem. Urticæ ad Scr. j cum ſyrupo violaceo lambat & paulatim deglutiat.

Aliud.

R. *Rad graminis* ℥ *iij.*
Acetoſ. M. ij.
Card bened.
Scabioſæ
Herb. capill. ♁ *an. M. j.*
Paſſul. mundat ℥ *j.*

Li-

Liquiritiæ ℥ *ſs.*
Aniſi ℥ *ſ.*
Ficuum. num. iij.
4 ſem. frig. maj. an. ℈ *ij.*
Flor. cor
Hyperici an. M. ſs.
F. decoctio in aq. borraginis q. ſ ad lb. j.
Cui infunde
Fermenti panis cibarij ℥ *iij.*
Coaguli ℥ *i ſs.*
Syr. ex ſucco vel infuſ. papav. ℥ *vj.*

Pro quinque vicibus vel ſex. Diſcutit, abſtergit, per urinas & ſudores expellit, defluxiones cohibet, febreſque ſiſtit.

Ad Affectionis cordis, Syncopen Cardiacam, *&c.*

In palpitatione cordis. Galanga è Plantaginis ſucco bibatur. Meliſſa tam intus quàm extra admota commendatur. Ex ceraſis acidis deſtilletur aqua in B. M. Miſce cum ſucco recenti ceraſorum acidorum opt. Conſerva florum aquileiæ, quantitate caſtaneæ ſumta. Ariſtol. contritæ ℥ j. pulv. Aqua pentaphylli deſtillata tribus diebus ab infantibus ℥ ſs. ad ℥ ij. jejun. bib.

Aliud.

R. Nuces avellanas ſeu Italicas cum corticibus, cum pauco fermento tegantur. Combure in pulverem in fornace figulorum.

Doſis in pueris ℈ i. ad ℈ ij. In adultis ʒ j. in brodio cicerum.

Aliud.

Nobil. omnium in Italia ab amico quodam mihi communicatum, pro tremore cordis.

R. *Conſ. rad. Bugl. cort. citri an.* ℥ *ß.*
Conſ. roſ. & anthos an. ʒ *vi.*
Mirob. conditorum n ij.
CC. & raſuræ eboris,
Tincturæ corallorum,
Lactis Margaritarum an. i ℥ *ß.*
C. ♂ *cum ſp. Sulph. reſoluti* ℥ *j.*
Ambræ flavæ exaltatæ
Ambræ griſcæ an. ℈ *j.*

Cum f. q. ſyrupi gr. chermes f. opiata cum ſp. vitriol. dulc. utere pro potu cum decocto rad. ononidis & aqua mannæ calabrinæ ℥ ij.

Confectio Alchermes dulcis Herculis Saxonjæ pro palpitatione cordis & aliis ejus affectibus à cauſſa calida.

R. Granorum hermes ℥ iij. bulliant in aq. violeroſ. renupharis an. ℥ iv. uſque quo aquæ purpureum trahunt colorem. Factâ colaturâ & expreſſione. R. folliculorum ſerici inciſorum extractis bombycibus ℥ in j. Bulliant in prædicto decocto, uſque dum purpureum trahant colorem. Deinde ſiccentur in umbra, mox iterum ſecundo aut tertio bulliant in eodem decocto. Iterum in umbra ſiccati infundantur per horas

horas 24 in ſucci pomorum dulcium & roſarum an. lb. i ſs. Deinde poſt infuſionem bulliant in eodem decocto, uſque quo decoctum purpureum accipiat colorem a ſerico f. expreſſio. Colaturæ adde ſaccari fini lb. j. ſs. Bulliant ſimul ad craſſitiem mellis. Deinde ſublato decocto ab igne diſſolve in eo adhuc calente ambræ griſeæ opt. inciſæ ℥ ſs. & poſt diſſolutionē iterum ponatur ad ignem & addantur hi pulveres, ſantalorum rubrorum, citrinorum, flavorum, nenuphari, violarum, roſ. Marg. præp. raſuræ eboris, oſſis de C. C. fragerent. hyacinthi, ſmaragdi; ſapphiri præp. coral. rub. an. ʒ j. ſem. oxalidis ʒ ij. Muſci opt. ℈j M. f. conſerva.

Confectio Alchermes amara ejuſdem pro palpit. & aliis cordis affect. à cauſa frig.

Differt à priori ſpeciebus tantùm & quantitate muſchi. Nam loco ſpecierum frigidarum ponuntur hæ. R. Cinam. gariophl. nuc. muſch. zinzib. zedoar. galangæ, Cardemomi, ſpic. ſtyrac. calam. croci, xyloaloës an. ℥ j. ocymi. gariophillati ℥ iij. Muſci. j. Miſc. f. Conſerva. Doſis utriuſque à ℈ j. ad ʒ j. Datur horis 2 aut 3 ante cibum.

Aqua cordialis ejusdem in febribus malignis.

R. Succorum burraginis bugloſſæ, meliſſæ, biſtortæ, tormentillæ, verbenacæ,

oxylapathi, acetoſæ, rutæ caprariæ mirrhidis, cyani maj. & minorosarum, calendulæ, limonum, citri an. ℥ 6 pimpinellæ, ſaxifr. penthaphylli an. unc. iij. Aceti vini albi lb. j. Sem. portulacæ, fl. nympheæ, an. ℨ ij. ſem. citri ℥ ſs. terræ Lemniæ, ſileſiacæ, ſamiæ, an. unc. j. ſs. Trium ſantalorum ℨ vj. Margar. præp. cum acido citri ℨ iij. Infundantur ſpecies in ſuccos & ſemper maceratioſ. per tres dies loco tepido. Deſtilla in alembico vitreo. Deſtillatus liquor conſervetur in vaſe vitreo. Doſis ab unc. ſs. ad unc. iij. duabus aut una horis ante cibi ſumtionem.

Præſervativum in Peſte.

R. Fol. rutæ ℥ ſs. Ficuum ℥ ij Bacc. Juniperi ℥ j ſs. Nucum maj. ℥ j. Acet. vini ℨ ij f. Miſ. in modum elect. ſumat. jejunus iturus in aërem quantitate caſtaneæ.

Aliud

R. Arſenici criſtallini ℨ j. Carioph. Scr. j. croci. ſcr. ſs. Sem. pæoniæ, Zedoar. ℨ i ſs. Zinzib. ℨ ij baccarum lauri ℨ iij. maſtiches gr. iij. myrrhæ gr. iv. nucis moſch. ℨ j. ſem. rutæ Scr i Moſchi gr. ij. f. groſſus pulvis inde paſtatus pro regione cordis.

Electuarium Prophylacticum in Peſte, Bartholini.

R. *Rad. Imperatoriæ*
Angelicæ
Granorum Iuniperi an ℨ *ij.*

Sem,

Sem. Card. benedicti.
acetoſæ an. ʒ j ſs
Boli præparat. cum ſucco citri ℥ ſs.
Raſuræ C. C.
Diamarg. frig an. ℥ j.
Theriacæ vet. opt.
Mithridatii an ℥ j.
Cum Syrupo de acetoſitate citri f. Electuarium.

Pulvis contra Peſtem præſervativus.

R. *Rad. tormentillæ*
Diptamni albi recent.
Boli Armeni
Margarit.
Sandalorum rub.
C. C. uſti
Ariſtoloch rotundæ an. ℥. j.
Camphoræ ℥ *ſs.*
Saccari albiſſ. ℥ *ij.*

F. Pulvis ſubtilis, de quo ſumatur ℥ j. pro vice cum ℥ j. theriacæ, aut aq. acetoſæ unc. iv. Miſc. & da jejuno 2 horis ante cibum.

Elect. Cordiale roborans Cor & vires.

R. Saccari roſ. viol. borrag. bugloſ. an. ℥ ſs. terræ ſigillat. boli Armeni an. Scr. ſs. gemmar. elect. de gemmis an. ℥ ſs. ſpec. tria ſandal. Scr. ij fol. auri num. vi. Syr. de acetoſ. citri q. ſ. f. Electuar.

Hæc quæ hactenus à nobis dicta ſunt, contra peſtem & venena proſunt, uti & Theriaca & Mithridatium, quæ tot ingredientibus à veteribus donata ſunt. Quod ſi unum aut alterum ſumerent, effectus non minùs quàm ante ſequeretur; imò feliciùs. Ita videmus ſucceſſum meliorem contra venena ex ſimplici præparatione ſerpentium, & viperarum, quàm vel ex theriaca, vel Antidoti magna Matthioli, quam centum ſexaginta plus minùs ingrediuntur ſpecies. Mirum eſt viros doctos non conſiderare confuſionem magnam fieri ex tot ſpecierum commiſtione & bellicoſam perturbationem. Miſcent omnia quæ legerunt audiveruntque contra peſtem valere, vel cor confortare, licet aliqua frigida ſint, aliqua calida, humida alia, alia ſicca; contra propriorum præceptorum tenorem; uti in Antidoto magna Matthioli videre licet, ubi ferè cœlum terræ miſcetur; talis quoque compoſitio inſtar Theriacæ habetur Neapoli inſtar magni ſecreti, & magnis ſumtibus ibi diſpenſatur. Ultra centum & ſexaginta ingredientia habet, magna confuſione congeſta. Sed hic Italorum mos eſt, uti & aliorum Humoriſtarum in Germania, receptas ſcribere plurium ſpecierum. Quas quidem non damno, cum intra mediocritatis terminos ſe continent; verum cum ad tam magnum accedunt numerum, quis non meritò

meritò ridet? H. c pauca interſari hoc loco libuit. Nunc quia contra peſtilentem febrem remedia dedimus; alias etiam abigere ut doceamus breviſſimè pro more noſtro, conſequens eſt.

Ad febres omnes in genere.

R. Aquæ fontanæ lb. i. mellis cochl. i. In cantharo pone ad cumulum formicarum, uſque ad ſuperficiem canthari. Aperiatur & intrabunt formicæ inhærentes melli in magna quantitate. Deinde concludatur cantharus; ſimulque deſtillentur. De illa aqua bib. cochl. medium plus minusvè pro viribus patientis: & vomitus provocabitur; quo multi liberati ſunt.

Aliud quod præſervat.

Cum horrorem ſentis vel ſimile quid, ut à febre aliqua metus ſit; capias ſtatim Rad. tormentill. ʒ j. pulveriſ. theriacæ bonæ ʒ j. Aquæ tormentill. ℥ ſs. Acet. vini ʒ ij. Miſ. benè, bibat uno hauſtu. Sudet deinde per tres horas. Prob. valet etiam in Peſte, ſudore Angelico, &c.

Ad Tertianam.

Teratur Apium ſilveſtre. Ligetur ſuper pulſ. manuum, ſtomacho jejuno die acceſſionis, & jejunet ad alium diem.

Aliud.

R. Sem. abſinthii ʒ j. bibat in aqua hordei jejuno ventriculo 3 horis ante prandium. Si non procedat reiteretur.

Ad

Ad Quartanam.

Suſpendatur de collo avellana, cui incluſa aranea magna, & liberabitur.

Aliud.

R. Rad. acori acetoſ. lupul. borrag. ſcolopend. fol.. chamœdreos, agrimon. abſinthii an. M. j. Marrubii. Card, bened. Matriſil. an. M. ſs. Adde vini q ſ. & coque ad conſumtionem duarum partium. Prob.

Ad Mammillarum affectus.

Ad habendam Lactis abundantiam.

Da herbam fœniculi decoctam in vino vel Lacte, & abundabit lacte.

Ad abſcindendum Lac.

R. Rutæ ſiccæ, ſem. agni caſt. an. ℥ ij totum pulveriſatum cum aqua cimini bibat.

Ad duritiem mammarum.

Androſæmi folia imponantur.

A*liud.*

R. Sem. lini ſubtiliter piſta in mortario, & tranſmitte.

Poſtea R. Lactis caprini q. ſ. ut f. debita decoctio in modum emplaſtri.

Ad mammillas ulceroſas & cancroſas ob lactis redundantiam.

R. Buſonem craſſum occiſum quocunque modo, & tali pondere cancros vivos. Simul pone in olla vitreata & benè operculatá, ita ut in medio tantùm foramen exiguum relinquatur. Urito ſuper prunas mediocri calore non intermiſſo, hocque cinere utitor.

Ad

Ad Ventriculi affectus.

Ventriculo proſunt, abſinthium, Zinziber, Myrobolani, Cinamomum & infinita alia calida. Item pelliculæ ventriculorum gallinæ internæ, *&c.*

Ad corroborandum ventriculum.

R. *Myrobalanorum chebulorum*
Carioph.
Rhubarb. optimi
Maſticis an. ℥ *i.*
Vini Malvatici Menſ. j.
Deſtilla ſ. a. in B. M.

Unguentum ad frig. ventriculum tardius concoquentem, & flatibus multis obnoxium.

R. *Ol. abſinthitis*
nardini an. ℥ *ij.*
Galangæ
Gariopb.
Maſtichis
Cyperi an. ℥ *ij.*
Cumini
fl. roſmarini an. ℥ *i.*
Ceræ q. ſ. f. Vnguentum.

Confectio ad ſtomachum calidum & debilem.

R. *Sandalorum omnium*
Spodii
Roſ.
Corall. rub an ℥ *ſs.*
Margar. & gemm. an: ℈ *ii.*

Cort.

Cort. citri cond. ʒ *ij.*
Pulv. pellicul. ventr. gallin. ʒ *iij.*
Cinamomi ʒ *ß.*
Saccar. q. ſ.
F. Elect. cum aq. roſ. Doſ. ℈ *iij, vel iv.*

Ad nauſeam prægnantium tollendam.

R. Aq. Cinamomi ℥ iij ol. vitriol. benè præparatæ, gr. iv. Syr. de mentha ℥ j. ol. cinamomi gut. ij. M. detur.

Confortans & præſervans navigantes & alios à nauſea & vomitu.

Ita præſcripſit Penotus.

R. Salis nitri, ſalis fuſi, ſalis gemmæ an. ℥ j. Galangæ, maceris, cubebarum an. Scr. i. f. pulv. Doſ. eſt gran. iv. manè jejuno ſtomacho. *Sed verior deſcriptio eſt* hæc quæ ſequitur.

R. *Salis nitri*
fuſilis, aut ejus loco Sulph. opt.
gemmæ an. ʒ *j.*
Galangæ
Maſticis
Cubebarum an. Scr. j.

Miſce f. pulvis tenuiſſ. Doſ. gr. iv. Manè ſumatur ante cibum cum opt. vino. Navigans in mare ſi uſus fuerit, non evomet. Præterea ſtomachum confortat, digeſtionem juvat, & à putredine præſervat.

Aliud.

R. Vini Malvatici ℥ vi. ol. Vitriol. Rom. gut.

gut. vi. Dilue benè. Hujus capiat ſingulis diebus manè ℥ j. Vomitum ſiſtit, ventriculum confortat, *&c.*

Ad ciendum vomitum.

Hoc faciunt, ſuccus radicis noſtratis Iridis. Elleborus uterque balanus Myrepſica, ſambucus, ebulus, lathyris, eſula, *&c.*

Aliud.

R. Calcanthum, diſſolve in aqua, quæ poſtea evaporanda. Quod in fundo erit, propinabis ad gr. ij. cum conſ. roſ.

Aliud.

R. Salis Vitriol. gr. 7, vel 8. Diſſolve in liquore congruo, vino vel juſculo, *&c.* Propina.

Unguentum vomitum provocans.

R. Succi hellebori & e ulæ, vel pulv. eorum cum felle cautino & albumine ovi. Miſ. quo ungatur ſuper umbilicum venter & vomet.

Ad oxyreuma Sodt dictum.

R. Cretæ albæ, uncis moſch. an. ʒ ij. Croci ℈ ſs. ſaccari q. ſ. Diſſolv. cum aq. menthæ. f. Rotulæ.

Ad Singultum.

Oleum ocymi cum vino ſumptum prodeſt.

Caſtoreum cum ſucco mentæ in potu tepido datum & benè miſtum.

Ad obſtructiones Epatis & Icterum.

Proſunt & deoppilant, Agrimonia ſeu Eupatori-

Eupatorium, Cuſcuta, *&c.* Proſunt Limatura Chalibis & fæcula radicis Aronis, Lupulus, Endivia, Epatica, *&c.*

Aliud.

R: *Summit. lupul:*
Eupaturii
Endiviæ
Roſar.
Cuſcutæ
Epatica
Paſſul. Chorinthiac. an. M. j. vel. P. j.

Coque in ſero lactis Epar calidum temperat, purgat, ſanguinem, obſtructiones aperit; icterum, hydropem flatuoſum, laterum punctiones, renum obſtructiones, *&c.* tollit.

In contumaci obſtructione, jecoris, lienis aut veſicæ felleæ.

R. Limaturam chalybis (in diebus canicularibus optimè præparatæ ex aceto acerrimo; in quo ſint decocta radices altheæ) lb. j. pulv. anchuſæ, C. C. agrimoniæ, ceterach, fumari. parietariæ, an. ℥ j. Cinamomi ʒ j. vini lb. xi. f. infuſio & detineatur radiis ſolaribus 8 dies. Doſis ab ℥ j. ad lb. ſs.

Ad Icterum.

Peculiariter conducunt Amara dulcis, Radix chelidon minoris, Allium, Abrotanum; lapis natus in veſica fellea tauri, ſtercus anſerinum, gallinaceum, *&c.*

Aliud.

Aliud.

R. *Abrotani M. ſs.*
Vini lb. iij
Coque ad tertias, Bibat inde 6 dies.

Aliud.

R. *Marrubii unc. ij.*
Lupul. unc. i.
Rad. bugloſſ.
Enulæ campanæ
Eupatorii an. unc. ſs.
Rhubarbari ℥ j.
Ligni aloes ℥ j ſs.

Bulliant omnia in lb. iii. vini albi generoſi ad conſumtionem tertiæ partis. Quod ſuper eſt, coletur ſine expreſſione. Cujus quolibet manè exhibeantur unc. iij. ſac. albi contriti.

Ad Hydropen.

Profunt peculiariter, Iris, ſambucus, ebulus, ruta, endivia, braſſica marina, Tartarus, &c. In primis commendo extractum ex Iride.

Aliud.

R. *Vincetoxici la. i. aut minus.*

In vino macera per noctem. Coque ad tertias. Manè bibat bonum hauſtum & ſudet.

Aliud.

R. Summitatum & fl. pontici abſinthii lb. i. Miſce cum ſaccaro. Doſis ℥ ſs. ante prandium. Utere frequenter.

Hy-

Hydropis perfecta cura.

R. Succi recentis rad. iridis & excort. viridi med. ſambuci ana. cochl. j. propina in vulgari aqua, ſemper poſt tres vel quatuor dies. Hoc pellit alvum fortiter. Ad relictos tumores circa genu, pedes, &c. impone folia cardui majoris, id eſt bardanæ, extrahet aquam.

Al. Theoph.

R. Salis abſinthii ℥ j. Zingiberis parum. Imbibatur cum oleo ſalis, & f. electuarium, ex quo quotidie dabit gr. 3.

Ad Lienoſos.

Hic proſunt : ſcolopendrium. uſcuta cynogloſſa, tamariſcus aſparegus, cappares, filix, ſplen bovis, &c.

Pilulæ Riverii ad hos affectus.

Quercetanus quidem in ſua Pharmacopæa pilulas Riverii videtur deſcribere. Sed vera earum deſçriptio quæ hactenus non eſt edita, hæc eſt.

R. *Gummi Ammon bdellij elect. an.* ℥ *j.*

Diſſolvantur in aceto ſcillitico, & per pannum rarum trajiciantur, & adde maſtici, benjoini, myrrhæ, an. ℨ iij. aloës non lotæ ℥ ſs. Croci ℨ ij ſs. Salis Abſinth. ℨ i ſs. Omnia ex arte præparata incorporentur cum ſyrupo de abſinthio. F. Maſſa quæ conſervatur in aluta madefacta oleo aniſi & fæniculi. Notandum autem

autem ante harum pilularum uſum præcedere debere cliſteres & formentationes ſupra locum affectum ſplenis : Continuarique etiam poſt uſum pilularum, ut hac ratione dometur materia. Poſtea ad confortantiarum viſcerum tum capitis veniendum, methodo legitimâ procedendo ad ſanitatem perfectam.

Ad Calculoſos.

Infinita ſunt, quæ urinam cient & calculum expellent. Nos præcipua aliqua in medium afferemus.

Corin. bi. hederæ conquaſſatæ ℥ j. pon. in vino dot. Oſſicula Meſpilorum vel Perſicorum contrit. ℥ j. pondere in vino albo cui incocta ſit radix Petroſelini Radix reſtæ bovis, ſaxiſragra , parietaria, *&c.* optima ſunt.

Aliud.

Ol. Carab. albæ 3 gutt. in mediocri hauſtu vini albi calefacti optimè priùs cum oleo commixti eſt probatiſſ.

Aliud.

Mandibula Lucii tuſa & in pulverem redacta, ſi aurei pondere cum vino ſumatur ; in renibus & veſica calculi franguntur.

Aliud.

Probatiſſ. Frederici I Regis Daniæ.

Tere ſaltum leporis, pupillas Lucii piſcis, & oculos cancri. Da cum aceto.

Aliud.

Aliud.

Ducis Boruſſiæ Alberti.

R. Oſſium dactilorum, ceterach. an. ℥ ſs. ſuccini albi ℈ ſs. Miſc. Detur cum aqua aut vino ceraſorum.

Præſtans & mirabile.

R. Baccarum Juniperi ℥ ſs. injice in vitrum aquâ ardenti plenum, ita ut baccæ eâ integantur, vitro benè obturato, ſtent in infuſione per quatriduum, commoto ſubinde vitro, coletur forti expreſſione, cui aliæ baccæ recentes, infundantur & ipſæ quatriduum macerentur ut ſupra: hocque tertiâ vel quartâ vice repetatur. Vinum inde expreſſum optimum reſervetur. Cujus cochlearia duo albo vino permiſta tepide bibantur. Poſt inſeſſum ex malva & chamomelo paret, in quo ſedeat per horam (caput, facies & nares aquâ roſ. irrorentur, ne in ſyncopen cadat) vel quouſque calculus excernatur; ſed cavendum ne mox à cibo ſumto eo utatur.

Aliud.

Aqua veronicæ quæ prima vice extillat, iterum fæcibus ſuperinfundatur, & ſecundâ vice deſtilletur, ut ſaporem acquirat lixivii, cujus ſume hauſtum cum ſaccaro.

Ad Diabeten.

Valet emplaſtrum ex milio & aqua hordei umbilico impoſ.

Pul-

Pulvis pro mingentibus involuntariè.

R. Stomachorum gallinæ præpar. ℥ j. cineris erinacei combuſti ʒ iij. Conterantur omnia f. pulv. Doſ. ʒ j. cum vino quando it cubitum.

Ad dolores Colicos & Iliacos.

Ponatur magnes ſuper umbilicum, & ſtatim ceſſabit dolor. Valent præterea Laudanum aliquod opiatum, oleum ceræ, *&c.* Extrinſecus fiat inunctio ex oleo Philoſophorum vel ſuccini. Item quinta eſſentia corallorum. Spiritus terebinthinæ, flores ♀ ij. *&c.*

Electuar.

R. Theriacæ opt. ℥ j. caſtorei pip. longi an. ℥. ſs. opii ℈ j. M. acuratiſ. & fiat elect.

Ad fluxus ventris.

In diarrhœa & diſſenteria, optimum eſt in die ter dare ex Cr. ♂, ſingulis vicibus gr. 10. Cum ſucco prunorum ſilveſtrium.

Aliud.

R. Hepar lupi, Mithridat. an. ℈ j.
Magiſt. Corall. boli Armeni. C. C. uſti, maſtichis an. Scr. ſs. Aq. tormentill. ℥ iij. cichorei ℥ ij. Mivæ cidoniorum ℥ j.

Ad diſſenteriam.

R. Vitell. ovorum coctorum n. 10 nucis moſch. ℥. ij. vini rubri ſtiptici q. ſ. Infunde a. ſ. deſtillatio per B. Doſ. ij.

Ad Lumbricos.

Mercurius & res Mercuriales hoſtes

ſunt lumbricorum & corruptionum. Valent etiam amara omnia, ut Abſinthium, *&c.* Item f. emplaſtrum ex hiera piera.

Ad vermes puerorum.

R. ☿ crudi Scr.i. propinetur per ſe, vel in aq. portulacæ ℥ 4. fortiter agitetur in phiala vitrea; poſtea aqua ſeparetur & propinetur.

Ad Hæmorrhoides.

Eorum dolorem ſedant; furfures tritici cum floribus verbaſc. in ſacculo cocti & loco dolenti applicati. Balſamum Sulph. in hæmorrh. cæcis & dolentibus opt. eſt.

Aliud.

R. *Pingued. gallinæ ℥ ß.*
Pulp. pomi cocti ſub cineribus ℥ j.
Croci oriental. ℥ ß.
Vnguenti populei ℥ ß.
Vitel. ovi num. j. F. Linimentum.

Ad Hernias.

Juvant, Pyrola, Perfoliata, Conſolida, Herniaria, *&c.* omnia quæ valdè adſtringunt, exſiccant & conſolidant.

R. Pyrolæ, Conſolidæ Saracenicæ, an. M. i. coque in vini boni lb. iij. Bib. jejuno ſtomacho, per menſem. Deinde R. ſevi cervini, reſinæ pini an. ℥ j. Ceræ ʒ ſs. M. f. emplaſtr. & impone.

Aliud.

R. Glutinis piſcium ℥ iv. incide fruſtatim & pone in unc. iij. acet. rubei, ol. Ma-
ſticini

ſticini unc. iij. per diem & noctem poſtea liqueſiant ad ignem. Cola. In colatura adde pulv. ſeq. ℞. Thuris, Maſticis, boli armeni, ſang. draconis, traganti torrefacti, balauſtiorum, farin. fænugræci an. ℥ ſs. Miſc. ſimul benè, & fac ceratum in bona forma.

Ejuſmodi Cerata & emplaſtra infinita fieri poſſunt ex adſtringentibus, conſolidantibus, *&c.* Verùm ſi inveteratus eſt morbus, fruſtra tentantur omnia per ejuſmodi remedia quæ in ſuperficie hærent. Rarò etiam per potiones vulnerarias. Sed ex fundamento curantur per artem chirurgicam. Hodie uſus eſt ſectionis apud chirurgos & teſtis exemptionis, *&c.* cum ſummo dolore, hæmorrhagia, læſione generationis, &c. Sed meliùs curarentur per artificium illud chirurgicum, quod novit Cl. V. Caſpar. Bartholinus, abſque ſectione, dolore, hæmorrhagia; abſque exemtione teſtis vel læſione vaſorum ſeminalium aut ipſius etiam generationis, abſq; ulla etiam recidivâ.

Ad Stranguriam & Iſchuriam.

Baccæ lauri ſtatim juvant.

Aliud.

℞. Herbarum & ſummitatum anethi an. M. ſs. f. decoctio. Bibat.

Aliud.

Cancer vivus in mortario cum eſt tuſus, affunde vinum: Cola, propina. Miſce potui

ſem. raphani, apii, petroſelini, & perſicor. nucle.

Aliud.

R. Tres nucleos avellanæ mundatos & contuſos. Bibat cum aqua pura.

Syrupus ex ſucco portulacæ & herba millefolii, ſtatim juvat.

Ad Mixtionem ſanguinis Dænij.

R. *Veronicæ*
Salviæ minoris
Raniſilv. an. M. ß.
Gland. ℨ j.
Acaciæ ℨ ij.

F. decoctio ad lb. i. Colaturæ add. Mellis opt. q. ſ. pro mediocri dulcore.

Ad ardorem Urinæ.

Valet portulaca, plantago lactuca, &c.

R. Aq. plantag. portulacæ, an. ℥ ij. Mucilag. ſem. phillii, tragacan. extr. cum aq. nenuph. an. ℨ ij. ſs. Miſc. f. Injectio.

Ad Gonorrhæam.

R. Terebinth. in aq. malvarum ter lotæ ℨ ij. Sume in vitello ovi vel aliter.

Aliud.

R. Menthæ ſiccæ, ſem. lactucæ an. ℥ ij. agen. caſti, rad. diptam. Cretici, fol. ejuſdem ireos flor. an. ℥. j. ſs. Saccari lb. ſs. Terebinth. ℥ iv. vini opt. ℥ xx. f. deſtillatio ſ. a. Uratur 3 cochlear. mane ante paſtum.

Ad

Ad impotentiam & læſam virilitatem.

Valent eruca, ſatirion, urtica, paſtinaca, ſtinci, *&c.*

Iulii Caſſerii Placentini Morſuli *pro impotentibus.*

℞. *Sem. Erucæ*
Vrticæ
Aniſi
Fæniculi
Faſtinac. an. ʒ *ß.*
Far. cicer. alb. ℥ *ſs.*
Nucum pinearum
Amigd dulc. an. ʒ *ij.*
Extremitat. ſtinc. ʒ *ij.*
Cinamomi
Galangæ
Gariophilorum
Cardamomi
Croci
Piperis an. ℈ *ij.*
Diaſatyrii ʒ *i ſs.*
Moſchi,
Trochiſch. de gallia moſch.
Ambræ griſeæ ac. gr. v.
Saccari diſſoluti in aq. roſ. q. ſ.

Miſce & contuſis contund. f. morſuli in vino albo odorato, ad ℥ j. pro uno vice ſumat.

Aliud.

Ad provocandum coitum.

℞. Lactis vaccini noviter mulſi pinguis

vaccæ ruffæ & juvenculæ lb. ij. Tereniabin granoſum & album lb. ſs. In lacte pone ad ignem. Coque donec ad modum mellis inſpiſſetur, & de eo ſemper manè capiat ℥ j. vel plus jejunus.

Ad Uteri ſtrangulatum.

Daucus Maſticatus ſtatim juvat.

Aliud.

Innnge ventrem oleo ſuccini.

Aliud.

℞. Cumini ℥ i ſs. ſume in aq. meliſſæ veſperi & manè. Item ol. citri vel limonum in aq. meliſſæ.

Aliud.

Bulbo allii conciſo adde fellis bubuli ℥ iv. Calef. in cineribus, & Calid. expreſſo ſucco, umbilicus, nares, manuumque arteriæ inungantur.

Aliud.

Capelli patientis ſuffumigati excitant patientem.

Aliud.

Tali leporini calcinati ℈ j. exhibe in aq. pulegii.

Ad Uteri procidentiam.

Proſunt & hîc adſtringentia omnia, conſolidantiaque: ut bolus, terra ſigillata, &c.

Emplaſtrum Saxoniæ.

℞. *farin. volat molend.* ℥ *vj.*
fuliginis furni ℥ *iv.*
Amyli tragacanthi gum. Arab. an. ℥ *ß.*

Boli

Boli Armeni, terræ ſigill. ſang. drac. an. ℥ *ij.*
Album ovorum num. X.
Succ. plantag. polygoni, portulacæ, conſol. an. q. ſ.
Miſc. f. emplaſtrum.

Ad menſium ſuppreſſionem.

Proſunt hic Sabina, Arthemiſia, Origanum, Pulegium, Marrubium, &c.

Saccarum bugloſſatum mirè retentos menſes aperit.

Aliud.

R. *Succum ſabinæ* ℥ *ij.*
Cinamomi ʒ *ij.*
Croci gr. 4.
Aq. raphani ℥ *ij.*

Miſc. De hoc bibat itura cubitum.

Proſunt maximè, Sal chelidoniæ, Sal fœniculi, & Sal valerianæ.

Ad menſes immodicos & fluxum album.

Cinis ranæ magnæ geſtatus prohibet fluxum.

Bibat. aq. papav. rubri ℥ j. ſs. Valet item ſuccus tormentillæ, vinum rubrum cum maſtiche. Tinctura Corallorum.

Aliud.

R. Turturem impletum maſtiche, furno impone, donec comburatur. Hujus pulveris ℥ j. aſſumat. cum aq. convenienti.

 Aliud.

Aliud.

R. Maſticis gr. 20. Decoque in lb. j. aq. Iſtius decoctionis ℥ vj. dentur ſingulis diebus in diluculo ad dies 10. opt. eſt remedium in humidit. alba.

Item decoctum Roriſmar. valet.

Aliud.

Succum millefolii per alembicum deſtilla f. aqua cum ſyrupo mirtino vel roſ. ℥ ſs. Hujus aquæ ℥ iij. dantur factis purgationibus. Removet omnem fluxum à matrice, maximè album.

Ad conceptionem.

R. Sævi capræ, piſcis, bovis agreſtis, an. tere & in lacte recenti bulliat, & de eo mulier per ſeptem noctes continuas bibat totum, ceſſantibus menſtruis. In iis autem noctibus fugiat congreſſum. Poſtea verò ſi coeat, concipiet. Hoc medicamentum mulieres Indicæ probavere multum juvare ad conceptionem.

Medicina Indica ad gignendos gemellos.

R. *Lactis fœminæ*
aſinæ
Camelæ an p. æ.
Zinzib. triti & cribellati parum.

Hoc ponatur ſuper lacte per diem & noctem. Poſtea agitetur quod ſupernatat, accipiat, & de eo mulier intus & extra vulvam fortiter inungat in diebus menſtrualibus

& in horis coitus ; & gemellos concipiet.

Ad prohibendum Abortum.

Imminentem abortum prohibet Rad. Eringii veri, emplaſtri modo appoſita ventri paullò ſub umbilico.

Aliud.

R. Pelliculas ex ventriculis gallinarum extractas, tritas, aliquot diebus manè floreni unius pondere cum vino jejunè ſumant. Hoc certiſſimè abortum prohibet.

Aliud.

R. Conſer. roſar. bugloſs. borrag. an. ℥ ſs. Diamarg. ℈ iv. Margar. ʒ ij. fragment. lap. pretioſ. ℈ iij. Corall. rub. ℈ ij. f. miſtura.

Ad Partum facilitandum, Secundinas retentas & fœtum mortuum ejiciendum.

Partim facilitant Ætites lapis, exuviæ, ſerpentum, Diptamnus albus, Extractum croci, Aqua cinamomi, &c.

R. Pulv. diptamni albi ʒ j. cum aq. Cinamomi & aq. vitæ an. ℥ ſs. Propinetur parturienti.

R. Borracis officinarum Scr. j. da cum decocto, Matricariæ, ſabinæ aut ſimili.

Aliud.

R. Cinamomi, croci, borracis Scr. iv. Detur ex aqua arthemiſiæ.

Aliud.

Arthemiſia rubra cocta cum ſem. lavendulæ in cereviſia expellit fætum & ſecund.

Si addatur radix Artemiſiæ,adeò efficax ſit, ut etiam mortuum excludat. ſi non ritè ad exitum diſpoſitus ſit.

Aliud.

R. Diptamni albi ℥ j. Croci ℥ ſs. f. pulvis, cum ℥ iij. calefiat aqua ſimul cum pulvere, & detur.

Aliud.

R. Maxill. lucii, ſaccari an. ℥ j. lap. ſpecularis, macis an. ℥ ſs. ſint trita. Doſ. ℥.ij.

Aliud.

Teſticuli equi fruſtulatim conciſi in furno ſiccentur, de polline ſiccatorum ad ſecundinas retentas jure quodam bibunt.

Aliud.

R. Confectiones alkermes, pulv. teſticul. equo. an. Scr.j. boracis, trochiſc. de myrrha an. ℈ ſs. caſtorei Sc. j. cum aq. arthemiſiæ f. pilul.

Ad podagricos & quovis modo arthriticos.

Proſunt Hermodactili, Iva arthetica, betonica, &c.

Electuarium arthriticum Turqueti.

R. *Hermodactylorum*
Diagridii an. ℥ *j ſs.*
Coſti
Cumini
Zinziberis
Carioph. an. ℥ *ſs.*

F. Pul-

F. Pulvis cribretur. Cum triplo mellis f. Electuarium.

Aqua Antipodagrica Thomæ Tantini.

R. *Cinamomi* ℥ j ß.
Nucis moſch. ℥ j.
Maceris ʒ ij.
Galangæ ℥ ß.
Garioph. *cinamomi an.* ℥ ſs.
Croci ʒ j.
Mochi gr. xv.
Porl. præp.
Corall. præp. an. ʒ j.
Olei ſucc. ʒ ij.
Aquæ Lavend.
Cinamomi
Olei ſpicæ nardi.
Iuneperi an. ℥ j.
Aquæ roſ. ℥ ij.

Contundantur in pulverem, conjiciantur in Lag. ſtanneam 4 menſ. capacem. Affunde S. V. Men. j. In cinere leni inſimul putreſcant ad 3 hebdomad. Deinde menſtruum coletur per linteolum. At fæces ſpecierum ex ollula ad ignem in cineres urantur; & cinis eidem priori menſtruo injiciatur, & digerantur atque immacerentur. Tandem ſine fæcibus per linteum tranſmittes, & ediſtillabis in M. B.

Balſamum mitigans podagram primo ejus ſucceſſu.

R. Maſticis, olibani, myrrhæ, Ammoniaci,

bdellii, opopon. mumiæ, an. ℥ ij. tart. ℥ j ſs. Vitriol. lb. j. Mellis lb. ij. Aq. vitæ lb. iv. Deſtilla per alembicum. Cum autem malum ingruit, locus penna aſpergatur, & quieſcat æger.

Ad Pod.' frig. expert.

℞. Catum rubrum & abſcinde caput: cum viſceribus minutim inciſum & lotum: Anſerem pinguem optimè deplumatum. Pone fruſta cati in ventrem anſeris, & in veru ad ignem dum torrent, excipiatur pinguedo tota in vaſe terreo; quâ ungantur juncturæ ad ignem leniter.

Ad luem veneream.

Proſunt Guajacum, ſaſſafras, ſarſaparilla. Inprimis & ante omnia Mercurius & quæ ex eo fiunt, ut Aquila alba, Mercurius vitæ, *&c.* nec tantum ad hunc morbum, ſed etiam ad Lepram, podagram, *&c.*

In lue venerea uſitata eſt decoctio Guajaci aliquot ſeptimanis bibita, item inunctio Mercurialis.

Pulvis probatiſs.

℞. *Sarſæparillæ* ℥ *xj.*
Senæ oriental. ℥ *iij.*
Rhabarb. elect. ʒ *iij.*
Zingib. ʒ *j.*

Omnia pulveriſentur ſubtiliter, & per ſeraceum trajiciantur. Doſ. ʒ ſs. cum vino vel jure. Pro præſervatione uſurpari poteſt bis

in.

in hebdomade, temporibus congruis, & factis purgationibus univerſalibus.

Vnum ſanctum ad omnes morbos frigidos, paralyticos, cacochymicos, & maximè ad Luem ♀ inveteratam.

R. *Vini albi opt. lb. xv.*
Ligni Guajaci recentis
Sarſaparillæ an. ℥ ij ſs.
Folia ſenæ mundatæ ℥ iij.
Polypodij quercini ℥ ij.

Omnia conquaſſata ſimul infundantur in matracio vitreo. Digerantur in fimo 24 horas. Ex hoc ſingulis diebus manè ℥ viij. & ſerò ante ingreſſum lecti tantundem capiat. Exerceatur validè, nec eſt opus, ut ſemper domi in clauſtro hæreat.

Ad Ulcera.

Aqua vitæ in omnibus ulceribus detergendis & glutinandis mirabili experimento valet.

Aqua ſanans radicitur.

R. Aq. roſ. ℥ j ſs. ☿ ≏ i quantitate piſi f. Lotio. Poſtea cum emplaſtro de minio curetur.

Ad ulcera Crurum.

R. Lixivii antiqui q. ſ. in quo pone ſalis & aluminis roch. an. ℥ j. Salviæ pug. x. & bulliat donec Salvia fuerit cocta, & fac balneum mane & ſerò per 8 dies, deinde cum linteolo exſiccentur crura, & ſuperponatur hoc unguentum:

R. *Minij*
Maſticis ℥ j.
Aquæ vitæ
de Camphora an. ℥ j.

Miſc. omnia ſimul. Deinde madefiant petiæ, & ſuperponantur per 8 dies.

Ad Cancrum.

Ex Arſenico quæ fiunt, vide ſupra libro tertio.

Ad præcautionem & curationem Cancri.

R. Millipedes lotos in vino albo q. ſ. ſiccentur in furno, & pulveriſ. R. dicti pulv. ℥ ij. ſpec. diinarg. frig. vel diarrh. abb. & trion. ſantal. an. ℥ ij. ſaccari roſati quadruplum omnium capiat cochl. j. magnum poſt uſum pilularum convenientium. Item ſucco lappæ minoris lavetur ulcus aut Cancer, ne creſcat, impediet.

Ad Cancrum pulvis exper.

R. Arſenici pulveriſ. ut alcool part. j. rad. Aronis pulveriſatæ part. iij. fulig. camin. parum. Miſc. exactè, donec prædicti pulveres fiant griſei. Quo vetuſtior pulvis, eò melior.

Ad Fiſtulam.

R. *Rad. Valerianæ*
Tormentillæ
Gariophillat.
Herb. *Betæ rubræ*
Alſines rub.

Parie-

Parietariæ

Galangæ

Zedoariæ

Baccarum lauriana.

Coque in vino unâ & alterâ ebullitione. Deinde quotidie exhibeatur patientibus, ter vel quater Cochl. j.

Ad vulnera.

Potio vulneraria R. Centaur. pyrolæ, ſaniculæ, betonicæ an. M. j. Conſol. regalis M. ſs. Agrimon. M. ij. Coque in vino.

Aliud.

R. *Rad. Angelicæ* ℥ *ſs.*
Mumiæ ℥ *j.*
Spermatis ceti ℥ *ij.*
Iuglandium ℥ *ij.*
Conſol. ſaracenicæ M. ij.
Ciclaminis ℥ *ij.*
Pirolæ utriuſque an. M. iij.
Vini q. ſ. & aquæ tertiam partem. Coque in canthare.

Aliud.

R. *Granor. Iuniperi tuſorum lb. iij.*
pirolæ utriuſque matriſilv. rad. ſænic. alb. an. M. i ſs.
Ophiogloſſ. M. i. ſs.
Conſolit. major.
Ariſtolochiæ an. ℥ *v.*
Perſicariæ ℥ *v.*

Deſtilla omnia ſecundum artem.

Pulvi:

Pulvis conſolidans vulnera in 24 horis.

R. Corall. rub. olibani, myrrhæ, ariſtol. rotund. gall. parv. baccar. lauri, fol. violan. part. æq. omnia ſiccentur ad umbram f. pulv.

Ad ſanguinem coagulatum in caſu ab alio.

Aqua cærefolii bibita prodeſt.

Carbones ex ligno querno in vino ſumti.

Aliud.

R. Rhabarb. ℥ j. Mumiæ gr. 8. cum vino albo q. ſ.

Aliud.

R. *Carbonum tiliæ,*
Oculorum Cancri,
Herb. cærefolii an.
F. pulvis Doſ. ℥ *ij cum aceto.*

Aliud.

R. *Rhabarbari* ℥ *ſs.*
Rubiæ tinctorum.
Mumiæ an. ℈ *j.*
Terræ ſigillatæ ℈ *ſs.*
Aq. Scabioſ.
bugloſſ.
Vini granatorum an. ℥ *j.*

Aliud.

Propinetur Sulphur vivum magnitudine fabæ in vino calido.

Pulvis prohibens Apoſtemata ex caſu ab alto.

R. *Boli Armeni*
Mumiæ
Terræ ſigill. an. ʒ j.
Rhabarb.
Rubiæ tinctorum an. Scr. ij.

F. pulv. Doſ. ʒ j ſs. cum aq. plantag. & parum vini granat.

Vel:

Stercus ovillum in aceto maceratum & trajectum per linteum.

Aliud.

R. *Mumiæ*
Sperm. Ceti
Rhabarb. an. ℈ j:
Aq. flor. tiliæ ℥ iv *f. Hauſtus*

Aliud.

R. *Rhapontic.* ℥ j.
Spermat. ceti
Mumiæ an. ℈ *ſs. pulvis in aquæ Cærefolii vel Scabioſ.*

Pulv. mirab. ad caſum.

R. *Mumiæ* ʒ iij.
Rubiæ tinctor. ʒ ij.
Rhabarb. ʒ j.
Ocul. Cancri ʒ ij.
Spermat. ceti,
Sang. hirci an. ʒ j.
Naſturtii
Ammoniaci an. ʒ j ſs.

Boli

Boli Armeni
Terræ ſigill.
Carab. an. ℥ *ii.*
f. pulv. Doſ. ʒ *i. cum aceto vel aqua.*
Cærefol. f. Hauſtus.

Aliud pulvis.

R. Rad. rhabarb. el. ℥ ij. Mumiæ ʒ ſs. Laccæ rub. ſpermat. ceti an. ʒ j. boli Armeni, terræ ſigill. an. ʒ ſs. rad. hirundinariæ ʒ iij. Miſc. f. pulvis.

Vnguentum potabile.

R. *Butiri recentis non ſaliti lb. iii.*
Rubiæ tinctorum
Caſtorei
Sperm. ceti
Rad. tormentill. an. ℥ *i.*

Bulliant ſimul in vino odoriſero f. unguentum.

Ad Ambuſta.

Spuma calcis in aquæ extinctæ, cum ol. communi excepta.

Decoctum corticis medii ulmi pro lotione.

Unguentum roſ. cum unguento albo.

Aqua ſpermatis ranarum optima eſt.

Lardum in fruſtula diviſum in veru ad ignem, interpoſitis ſoliis hederæ terreſtris exſiccatæ coquitur; & ubi liquor ex toto ſtillavit, accenditur ignis in illis reliquis, ac cinis horum liquori miſceatur, omniaque benè agitentur; & tandem colatura uſui ſervetur.

Aliud.

Aliud.

Paſtulum calcei antiqui incendatur, & ejus pinguedo in aq. frigidiſſ. exſtillare permittatur eáque pinguedine collata in aq. roſ. diu multumque agitata f. Inunctio.

Aliud.

℞. *Calcis vinæ novies lotæ,*
Tuciæ Alexandr. an. ℥ *ii.*
Album ovor. num. ii.
Ceræ rec. ℥ *i.*
Miſc. & cum oleo roſ. q. ſ. F. Vngv.

CONCLUSIO.

ATque hæc iſta ſunt, Lector Candide, quæ hoc tempore candidè tibi communicare voluimus in miraculis Chymicis & myſteriis Medicis. Quem titulum huic operi non inaniter præfixum depræhendes, ſi attentiori animo totum hunc libellum noſtrum percurras. Utinam ſtimulus hic ſit aliis in lucem emittendi quæ nimis ſecretò tenent cum damno humanorum corporum. Nihil enim adeò carum eſſe debet homini, quod non hominis cauſſà facere debet; ne ſoli ſibi natus eſſe dicatur, & talentum ſibi commiſſum humi ſervaſſe. Quocirca his fruere amice Lector, & laboribus noſtris fave.

TYRO-

TYROCYNIUM

CHYMICUM.

DEO OPT. MAX.
omnium bonorum Autori, hoc qualecunque Opus, ſicut & me, & mea omnia, dedico, libo, voveo: Cui omnis laus, virtus, & poteſtas in omne ævum, Amen.

THE-

THEOPHRASTUS PARACELSUS

LIBRO

De Tinctura Phyſicorum,

CAP. I.

DISCENDÆ primùm digeſtiones, deſtiliationes, ſublimationes, reverberationes, extractiones ſolutiones, coagulationes, fermentationes, fixationes, & omne quod ad opus hoc, inſtrumentum requiritur, cognoſcendum eſt uſu: prout vitra cucurbitæ, circulatoria vaſa Hermetis, terrea vaſa, balnea, furni ventales, reverberatorii, ſimileſque alii, nec non & marmor, carbones atque tenacula. Sic demum in Alchymiâ, medicinâque proficere poteris.

Quam-

Quamdiu autem per phantaſium & opinionem fictitiis libellis adhæreſces, ad horum nullum aptus & prædeſtinatus eris.

EPIGRAM-

EPIGRAMMA
Ad Benevolum
LECTOREM.

QVisquis es ô Lector noſtro tu parce labori,
Quæ ſunt dicta modo, dicta fuêre prius:
Et quæcunque meo parvo ſunt ſcripta libello,
Vt mea non mea ſunt, ſic tua non tua ſunt.

IN LIBRUM AD
LECTOREM.

PLaude chorus Sophiæ : Colchos ſtat quaſſa dolore,
Quod rapiat Iaſon vellera mira novus.
Quod domat ignivomos artis virtute Dracones.
Quod ita ſuperat Tauros dentiſatoſque viros.
Plaude ſolum victor ſpoliis de vellere Iaſon.
Preſſus adeſt, pandens mira ſecreta Sophis.
Mira loquor : Lectór non tu miraberis ipſe,
Cur noſtrum ſeriant ficta vetuſta caput?
En novus hic Autor Iaſon velluſque libellus,
Quod rapuit Colcho ſcilicet invidiæ.
Aſpice theſauros tenuit quos invida Colchos,
Quos

Quos Draco, quos Tauri, quos tenuêre viri.
Cinxit at his gryphis Chymiam, Sphynx docta vetuſtas,
Vt niſi non longo nata labore foret.
Quam nunc detectam præſenti perſpice libro,
Et gryphi latebras Alchymiamque ſcies.
Sis moneo gratus, nec rodas dente canino:
Ne redeat Chymiæ fabula priſca loco.

Gaſparus Jeſchky, M. D.

AD INVIDUM EPIGRAMMA.

INvide dum ſtrenuum hunc petulanti dente laborem,
Rodis, opus nulla quod juves arte facis.
Si tamen hæc, meliore velis ditare Minerva,
Quæ ſpernis, tibi res plena tibi laboris erit.

Andræas Ferronus Clariacus Agennenſis, M. D.

AD AUTOREM.

DVm tua te laudat doctrina, ſcientia; virtus:
Ars quoque vult laudes enumerare tuas.

Huic natura ſuis (mirum:) conatibus obſtat:
Ipſaque vult nomen concelebrare tuum.
Exoritur bellum, quæris benefacta recenſens,
Te canit auctorem, te canit utra putrem.
Iure ejus laudet, Ars inquit, pando per orbem,
Eruta quod tenebris luce niteſco nova.
Seclaq; cum fuerim gryphis per multa ſepulta;
Me novus Hermetis donat honore labor.
Me Sophus obſcuro velo velavit iniquus.
Impoſtor fucis: hinc ego crimen eram.
Aſt explanato redit ecce ænigmate noſtra
Gloria: cum velum, fucus & omnis abeſt.
Has natura ſuis cum voces auribus hauſit;
Exclamat, non eſt gratia noſtra minor.
Nam mea diſtracto ſpectatur corpore virtus,
Quæ rurſum juncto, vis mihi major ineſt.
Lanx igitur noſtras cum laudes ponderet æqua,
Stet quoque jam ſimili gloria noſtra gradu.
Nam tua nos clari cantabimus acta laboris:
Cum ſtatuet Medicus digna trophæa malis.
Plaude decus Chymiæ, Natura ac Arte coruſcans:
Laude mica, dum nos, dum tua ſcripta micant.

TYRO-

TYROCINII CHYMICI

LIBER PRIMUS.

Caput. I.

De definitione Chymiæ.

CHYMIA *a* eſt ars corpora naturalia miſta ſolvendi, & ſoluta coagulandi, ad medicamenta gratiora, ſalubriora, ac tutiora concinnanda.

b Chymiæ vocabulum Græcum eſt, La- inis idem, quod ars liquorem faciens ; aut s ſolidas in liquorem ſolvens dicta : ita ατ' ἐξοχὴν, quòd Chymia ſolvere (id quod fficilius) & coagulare doceat. *c* Alchy- iam ſi quis nuncuparit ; Arabum more æſtantiam ejus , ſi Spagyriam ; præci- ua officia, *σύγκρισιν* nempe & *διάκρισιν* : artem *d* Hermeticam, autorem & antiqui- tem ; ſi *e* Deſtillatoriam ; functionem

 ejus

a Chymia quid. b Etymologia vocabuli Chymiæ. Vnde dicatur Alchymia. d Vnde ars Hermetica. Vnde deſtillatoria.

ejus præclaram & facilè principem inſinuet.

Cum autem omnes diſciplinæ vulgò ſint vel theoricæ vel practicæ. *a* Chymia non acquieſcens in cognitione & contemplatione corporum miſtorum, ut Scientia Phyſica: ſed finem habens τὸ ἔργον ſeu πρᾶγμα, magiſterium ſcilicet, tincturas, quintas eſſentias & ſimilia: meritò ipſi locus inter practicas diſciplinas & artes conceditur: etiamſi fortè inveniantur, qui theoriâ ſolâ contenti ad jucundiſſimas ortis hujus ἐγχειρήσεις, vel magiſtris idoneis deſtituti, vel gravioribus aliis negotiis impediti, per accidens ſe non accingant.

b Objectum artis hujus, corpus miſtum concretumque ſtatuitur, non quâ illud eſt mobile, ita enim Phyſicæ conſiderationis eſt: verùm quatenus eſt ſolubile & coagulabile. Talia autem ſunt vel imperfectè mixta, ut ros, grando, nix; vel perfectè mixta, ut plantæ, frutices, metalla, lapides, arbores & animalia omnis generis. Unde apparet: quàm graviter illi hallucinentur: qui audito Alchymiſtæ nomine, ſtatim ſibi hominem imaginantur, qui nihil tractet aliud, quàm metallorum μεταμορφώσεις, nihilque meditetur quàm mirabile lapidis Philoſophici μυστήριον.

c Finis ejus eſt, medicamentorum ſuavi-orum,

a Chymia eſt Ars. b Objecta Chymiæ. c Finis Chymiæ.

orum, ſalubriorum & tutiorum præparatio:
atque hac ratione Ars noſtra à Pharmaco-
pœâ vulgari, quæ etiam medicamenta con-
cinnat, tuta quidem & ſalubria, ſed minùs
grata diſtinguitur. a Nam quod ad ſua-
itatem attinet: in confeſſo eſt: ægrotum
itiùs parum conſervæ roſarum, cui grana
ortè quatuor Mercurii per inferiora tantùm
urgantis commixta ſint, aſſumturum;
uàm multas Diacatholici drachmas: ci-
iùs pillulam unicam benedictam Querce-
ani, vel duas ex Electuario Panchymagoga
juſdem conformatas, quàm decem vel
uindecim pillularum. Sine quibus, Aure-
rum, Fœtidarum: citiùs grana quatuor
Bezoartici mineralis celeberrimi Hartman-
i, vel octo Antimonii Diaphoretici Crolii,
uàm potionem aliquam ſudorificam: ci-
iùs juſculum cremore aut magiſterio Tar-
ari conditum, quàm hauſtum agnoſticum
pozematis, ſyrupive alicujus magiſtralis,
d deſcriptionem, neſcio, quod pedes lon-
am laborioſè confecti. Fieri tamen pote-
t, ut quandoque ejuſmodi pocula & can-
hari medicamentorum vulgarium ſuavi-
ate Chymicâ longè ſuperent: nimirum
unc, cum nonnulli ægrotantium, allatis
llis & nondum manu prehenſis, ſolâ ſapo-
s & odoris eorum nauſeabundi imagi-
atione, non vi aliquâ magneticâ conci-

 tati,

a Medicamenta Chymica, ſunt vulgaribus ſuaviora.

tati, *ἄνω καὶ κάτω* vomunt & dejiciunt: id quod medicamentis Chymicis præſtari hactenus non potuit. At inquiunt: triumphent ſanè Spagyrici remediorum ſuavitate: referant autem recepto more præparata in Pharmacopoliis medicamenta laudem ſalubritatis, & curationis tutioris. Hic Rhodus, hîc ſalta. Nam dicunt: veſtra remedia non modò noſtris non ſunt ſalubriora & tutiora: cùm ne quidem ſatis ſint ſalubria & tuta. Pleraque enim veſtra ſunt venenata, & naturæ humanæ planè adverſa: utpote metallica & ex mineralibus deſumta: pleraque acria corroſiva: pleraque calidiora, quàm ut conveniant, & grave *ἐμπύρευμα* redolentia. Gravia hæc ſunt tela, & Chymicorum jugulum petitura, niſi rationis & experientiæ clypeo excepta dextrè elidantur. *a* Negari equidem haud poteſt: multa noſtrorum medicamentorum, è mineralium & metallorum familia petita eſſe: ſed propterea non venenata, non humanæ naturæ prorſus infeſta. Quod ſi enim veteres iiſdem omnibus, ſed crudis & non præparatis, ſicut ex Galeno, Dioſcoride, Antidotario Nicolai Myrepſici & aliis videre eſt: & recentiores quidam famoſiſſimi Medici, uti Rondelitius, mercurio crudo in pillulis Barbaroſſæ, ad morbum Neapolitanum

a Medicamenta Chymica non ſunt venenata & humanæ naturæ adverſa, etiamſi metallica.

num expugnandum, Crato trium Cæſarum Medicus fœliciſſimus, cinabari ad vertiginem, & alii Antimonio, ut Cardanus, Julius, Alexandrius, Matthiolus; Vitriolo Geſnerus; Croco Martis ad icteros Fallopius; Sulphure univerſi ad pulmonum affectus uſi ſunt: cur nobis eadem rectè præparata & omni venenosâ malignitate exuta, in uſum medicum transferre non liceret? præſertim cum videamus eos: qui vulgaribus Pharmacoporarum medicamentis firmam ſanitatem recuperare non potuerunt, ſuaſu ipſorum Miſochymicorum ad thermas metallicas aut fontes minerales ablegatos; eorum uſu continuato perfectè fuiſſe curatos. Unde ſanè conjiciendum eſt: in ejuſmodi mineralibus & metallicis, balſamum quendam fixum ſpiritusque potentiſſimos & corruptioni minimè obnoxios concluſos eſſe. Id quod ex uſu medicamentorum Chyrurgicorum conſpicuum: ubi vix ullum magnarum virium eſt, niſi cui vel metallum vel minerale aliquod ſit commiſtum. Abſit autem: ut ea cruda, ſeu veterum ſeu recentiorem quorundam more, intra corpus propinanda eſſe cenſeamus. *a* Utile ab inutili ſeparandum: venenum à mumia ſalutari: nucleus & medulla à corticibus, putaminibus, ſiliquis & fecibus ſecludenda. Sic demum exinde apta remedia

 ad

a Vera medicamentorum malignorum correctio.

ad deploratiſſimos quoſque morbos citò, tutò & jucundè curandos, ſi à medicis doctis, expertis & circumſpectis, & ad præſcriptas Therapeiæ leges adhibeantur, exſurgent. Sic Vipera, venenatiſſima beſtia ritè præparata baſin Theriacæ, alexipharmaci illius univerſalis, tot ſæculorum experientiâ comprobati, conſtituit. Sic ex ſerpentibus vulgaribus tam *προφυλακτικὸν* quam *θερα-πευτικὸν* certiſſimum, contra omnis generis venena, vulgò nunc parari, quotidie videmus. Sic Draco marinus, quem Galli *la Vive* nuncupant, in dorſo ſpinam habet; quâ ſegregatâ, cibus exinde paratur delicatiſſimus. Eâdem planè ratione & foſſilia, ad eam mediocritatis naturam reduci poſſunt: tota in partes conſtituentes reſoluta, qualitatibusque malignis & fatum accelerantibus averruncatis: ut certo certiùs ſit: eos, qui talibus legitimè præparatis ritè utuntur, non tam internecinum hoſtem, quàm benignum hoſpitem; non tàm venena quàm alexipharmaca & morborum *ῥιζοτόμους* in vitæ ſuæ penetralia admittere. Nam ſi metallorum & mineralium venenoſitas a forma eorundem dependet: quis non videt: ſi ea in tria ſua principia, artificio chymico conſumantur, omnes qualitates lethiferas ablatum iri? Etſi in parte aliquâ conſtituente malignitatem ſtabulari opineris, tantò faciliùs intelligis: toto in partes

ſuas

ſuas diviſo : illam ſegregari poſſe. Atque hoc modo inſtituta feralium medicamentorum correctio : quam ſalutaris ſit, infinitis exemplis . niſi ea nota eſſe arbitraremur, comprobari poſſet. Deſinant igitur Miſochymici, a mineralium & metallorum uſu, intra corpus exhibendorum abhorrere, & neſcio quam Ἰλίαδα τῶν κακῶν ex eo tepullulantem temerè pertimeſcere : quin potiùs diſcernit a Chymicis verum malignitatis remediorum, quibus veneranda antiquitas uſa eſt, (puta, Antimonii, Mercurii, utriuſque Hellebori, omnium Tithymali ſpecierum, Pytyuſæ, Elaterii, Colocynthidis, Euphorbii, Thapſiæ, Scammonii, Thymelææ, lapidis Lazuli & Armenii, Æris ſcoriæ, ſandarachæ &c.)malignitatis, inquam, perdomandæ modum : qui fit corporis heterogenei in ſuas partes ἀνατομία ; non autem conſuetâ Maſtiches,Dragacanthæ, Spicæ, Cinamomi aut ſimilium additione. Jam qui ita medicamentorum ſimplicium qualitates venenatas diſpellere & infringere ſatagit . næ ille ſimilis videtur cocis imperitis & ſtolidis : quibus ſi carpiones desquamandi & eviſcerandi eſſent : amatorem fellis,felleâ cyſti fortè fortuna pertusá, non eluendum aut ſegregandum ; ſed ſaccaro melle addito obtundendum eſſe contenderent aut ſi iidem inteſtina animalium in alimentum hominum præparare deberent :

nec ea ab excrementis ſordidis & fætidis mundanda eſſe; ſed vel ambrâ additâ, oleiſve odoriferis affuſis, coquenda, ſtultè judicarent. *a* Porrò Spagyrica non videntur ſalubria eſſe & tuta, quia acria & corroſiva, igniſque violentiâ magis cauſtica reddita, & quia impreſſum ἐμπύρευμα redolent. Verùm ſi acria, ſi corroſiva intra corpus non recipienda: Deus bone, quanta medicamentorum copiâ è vulgaribus Pharmacopoliis ejicienda? quantus eorum numerus ex Antidotariis expungendus? quot condimenta è culinis removenda? Cantharides à Galeno inter medicamenta exitialia, quòd per eroſionem interimant, numerantur: & tamen parce ſumtæ, & quibus oportet, commixtæ, τοῖς λιθοντρίβουσι & diureticis, vehiculi loco, ab eodem conceduntur. Vitriolum quàm corroſivum ſit; omnibus conſtat; & tamen in laudatiſſimam antidotum Theriacam recipitur. Allium, cæpe, ſinapi, naſturcium quàm acria? & tamen quotidie iis inter epulas uti non reformidamus. Limonum, Citriorumque ſuccus, firmiſſima Perlarum & Corallorum corpora diſſolvunt; & tamen cum in extremâ virium imbecillitate, Cardiacum efflagitatur, nullum eo præſentius & præſtantius vulgò propinatur. Ergò nec Chymicorum remediorum acrimonia & vis cauſtica metuenda

a *Chymica remedia ſunt ſalubria & tuta licet acria.*

tuenda: præſertim, cùm multa ſint forinſecus corrudentia, quæ intrinſecus, cum ob majorem intraneorum repugnantiam & vegetum caloris nativi robur: tum ob humores noxios, in ventriculo ſtagnantes, pari ratione vires ſuas explicare non poſſunt. Accedit: quòd ſicut nec integros manipulos ſalis devoramus, nec aliquot libras ejus in juſculis, ſed fortè pugillum unum diſſolvimus, parumque aceti & aromatum ad cibos condiendos adhibemus, ita cum neceſſitas Medicos Spagyricos, ad medicamenta acria uſurpanda compellit: guttam granumve unum aut alterum; nec ſola, ſed idoneis liquoribus permixta exhibeant. *a* Imò acerrima quævis ita edulcorari poſſunt: ut omnem acrimoniam deponant: quod ex aqua forti & regia, ſi Tartari Sal iis commiſceatur, manifeſtum evadit. De ignis contagio, objiciuntur: adeò vana ſunt & frivola, ut ne quidem refutatione egere videantur. Ipſe enim Galenus cap. 18. De Theriaca ad Pisonem, ignem multa efficere meliora, & interdum latentem rerum naturam detegere, quædam etiam, quos volumus in uſus, apta reddere, expreſsè ſcribit: unde etiam idem elementum, titulo Magiſtri artium, à Cicerone non immeritò inſignitur. Et ut taceam: quod Gallenus metalla acria & mordentia,

a Medicamenta Chymica, non ſunt periculoſa propter acredinem ab igne contractum.

dentia, ut mitiora reddantur, ignis examini ſubjiciat: chalcitis uſta melior exiſtimatur, quam non uſta: Balanus Myrepſica ſecundum Meſuen vomitum movet, & ſimul per alvum deiectiones enititur. Aſſatâ autem & humiditate ejus nauſeabundâ ablatâ: ſola vis humores per ſeceſſum expurgandi remanet. Ita Mercurius ſublimatus, qui acerrimus exiſtit, ignis violentiam cum Antimonio paſſus, ut in mitiſſimum, ita ſaluberrimum abit alexipharmacum. Sic ferrum, cum in crocum Martis in reverberio calcinatur extremum flammarum calorem ſuſtinet: nec tamen ipſi ea imprimitur acrimonia, ut uſus ejus in hæmorrhagiis & aliis fluxibus non ſit frequentiſſimus, non utiliſſimus. Contra aqua & oleum Cinamomi quantam acredinem ſolo vaporis balneo acquirunt? quantam eodem vinum? *a* Unde hoc? intelliges rationem: ſi, quare ſol induret lutum, liquefaciat autem ceram, idemque linteamina albefaciat, faciem verò denigret, perpenderis: Falleris igitur: ſi Spiritus Vitrioli acrimoniam ab externo calore contrahi: Si oleum Salis ab igne reverberii, eadem infici exiſtimas. Niſi enim Sales mixto inſint: etiamſi violentiſſimo igne id exerceas: unquam tamen ei tanta acredinis ſtigmata inures: *b* Et contrà, licet mode-

a *Unde acrimonia medicamentorum Chymicorum.*
b *Chymica remedia non redolent empyreuma.*

moderatiſſimo in quibusdam calore utaris: ea tamen ob ſalium præſentium vim, acriora redditum iri ne dubites. Cæterùm ἐμπύρευμα medicamentorum Chymicorum tanti momenti non eſt: ut Medicis practicis eo nomine exoſa eſſe & periculoſa videri debeant. Si enim quoddam iis veſtigium medicamentis inhæſit, id aut a calore moderato, aut forti, originem ſuam ſortitum eſt. Si ab illo: & propterea medicamenta Chymica evadunt noxia: tum nec eſculenta, nec poculenta noſtra, nec vulgaria remedia tuta erunt & ſalubria: cum ad ea paranda, major ſæpè ignis gradus requiratur, quam ad medicamenta Chymica: quod patet ex coctione cereviſiæ: ubi hordeum primo valenti igne torretur: poſt majori coquitur: item ex quibuſdam vinis Rhenanis, quæ ob ſalubritatem populis Septentrionalibus in omnibus ferè morbis loco, remedii ſunt; & tamen ad veram maturitatem, non niſi ignis Elementaris beneficio perduci poſſunt: item ex piſcibus aſſatis, carnibus fumo induratis & ſexcentis aliis *a* Si verò ab hoc igne ſcilicet violento: nec inde periculi quidquam ægrotantibus imminet: cum vel ablutione vel digeſtione corrigi poſſit: ut videre eſt ex cineribus: qui caliditatis ſuæ notas ab igne communicatas, affusâ aquâ in lixivium deponunt. Imò ablutio nimis

a *Empyreuma quomodo corrigi poſſit.*

mis crebrò repetita, purgantia quædam metallica & mineralia chymicè præparata, ad ſentinam pravorum humorum exhauriendam, inepta reddit. Digeſtione autem quàm omnia dulceſcant: notius eſt, quàm ut exemplorum inductione, ad id comprobandum, opus eſſe videatur. Quòd ſi autem forte per Empyreuma intelligis; quando vel calor potentialis, qui in miſto latebat tanquam ſub carbonibus, igne violento in actum producitur, & liber jam ab omnibus compedibus potentiores exerit vires; vel quando calor, qui hinc inde diſperſus erat. Vulcani beneficio unitur: nec hanc ob cauſam, ſeu Empyreuma, ſeu calor nimius metuendus: cum Medici officium ſit: calidis ejuſmodi dextre uti, ſicut & aliis, quæ ſi imprudenter adhibeantur, ægrotis nocumentum allatura videntur. *a* Sed inſtant Miſochymici & gravius nos urgent: dum prætendunt noſtra medicamenta eſſe inutilia: quia emortua & ex miſtis deſtructis, corruptiſque orta humidoque primogenio deſtituta. Verùm enimverò, ſi miſtorum corpora non ſolvenda, vel ut ipſi odioſo vocabulo utuntur, non deſtruenda: cur iſti miſtionis harmoniam turbant? cur infuſiones, decoctiones, ſyrupos igne violento parant? cur aſſationibus, cur toſtionibus, cur deſtil-

a Præparatio non reddit medicamenta Chymica inutilia.

deſtillationibus, cur diegridio, & non Scammonio integro? cur trochiſchis Alhandal, & non colocynthide ipſimet utuntur? cur in extrema virium imbecillitate, deſtructo capone, hoc eſt, aqua ejus ſtillatitia, ubi certe omnis κρᾶσις & μίξις totius periit, ægrotos jam animam quandoque exhalaturos, nutrire præſumunt? An quia Naturam hac in parte immitari volunt: quæ cibos in ventriculum ingeſtos, non crudos & integros adhuc exiſtentes, ad partes alendas devehit; ſed deſtructos, hoc eſt, ab inutilibus & craſſioribus partibus denudatos, & in hepatis officina, in quintam quaſi eſſentiam redactos. Dicant ſi placet: an cum infantes ab uberibus matrum adhuc pendentes, lacte earum, quæ infuſo Rhabarbari, vel ſuæ, vel illorum valetudinis gratia uſæ ſunt, purgantur: concentus, temperies & harmonia totius Rhabarbari in lacte materno preſſum data fuerit: an verò forma hujus mixti de ſubjecto ſuo in aliud, & ex hoc rurſus in aliud tranſlata, & multos mutationes paſſa, ſalva & integra permanſerit, atque ita ex corpore humores pravos excluſerit? Forte hinc fit: quòd quidam Miſochymicorum à caſeo & tum butyro abhorrent: non naturali quadam ἀντιπαθείᾳ, ſed quod ob concentum lactis deſtructum, formam ejus & temperiem abolitam verentur, hæc & ſimilia alendo corpori eſſe idonea. Deinde
dum

dum [a] Chymica remedia, mortua cadavera nuncupant: humidoque primogenio ſpoliata eſſe contendunt: partim ſibi ipſis contraria; partim veritati non conſentanea loquuntur. Si enim ſcelera ſunt: cur alibi ea potentius agere, quam humanæ temperici mediocritas permittat aſſerunt? Deinde nonne neceſſe eſt: ut tam animalia, quam vegetabilia, vita illa qua ſibi vivunt, hoc eſt, nutriuntur, creſcunt & augeſcunt priventur: quò eſui & uſui hominibus eſſe poſſint: Nec enim ipſi Scythæ tam barbari ſunt: ut licet carnibus vel crudis, vel curſu equorum concitatiori, ſub ephippiis fervefactis veſcantur: vivas feras in os ingerere & deglutire velint. Ita etiam plantas, ſtirpes & frutices, ut in corpore humano vitales edere actiones valeant, mori oportet: hoc eſt, ex ſolo eorum nativo erui, ne exinde ampliùs alimentum pro vita ſua conſervanda attrahant, ſed ut ad hominum ſanitatem tuendam morboſque profligandos apta remedia ſuppeditent: id quod etiam herbæ & alia ita emortua, imprimis ſi legitima eorum ἐξάρθρωσις, præceſſerit, intra corpus aſſumpta feliciter præſtant. Et ut experientia, certiſſimo veritatis, *κριτηρίω*, evincam vitam vegetabilium operationibus Chymicis non deſtrui, nec humidum miſtorum primigenium iiſdem abſorberi: certum

[a] *Chymica remedia non ſunt emortua cadavera,*

tum eſt & multoties probatum : ſales herbarum præſertim calidarum: ſi certo quodammodo & nobis cognito ſeminentur : alias producere ſuæ ſpeciei herbas ut taceam ea quæ Quercetanus cap. 23. in reſponſione ad Anonymum pro veritate Hermeticæ Medicinæ, ſtupenda & ſuſpicienda adfert exempla : Quid? quod in Arduenna & aliis multis locis deſertis, ſterilibus & aridis, ut agricolæ æſtate, quod metere poſſint, habeant : dumeta geniſtas & vepreta paſſim comburant, & cineres hinc inde per campos diſpergant, ut ſubacta terra, ſale, beneficio pluviarum ſupercadentium ex illis elicito pingueſiat, ne lætas ſegetes poſtmodum, ex ſemine in terram projecto producat. Fungitur nimirum ejuſmodi cinerum ſal officio fimi, quo nunquam agri impinguari poſſent : niſi urinis & ſale animalium brutorum (eſt enim in ſale pinguedo, quod miremur, ut Plutarc. poſt Ariſtot. in Sympoſiacis lib. 1. qu. 9. teſtatur) eſſet imbutus. Non tamen planè abnuerim : viventia quædam & nondum emortua rectè interdum adhiberi, ut gallus circa podicem deplumatus ad venenum è carbunculis peſtiferis extrahendum : ut catelli ad ventriculum frigidum & imbecillum benigno calore & temperato extrinſecus fovendum ; ſicut etiam non negarim integra interdum præſtare deſtructis: modo & ipſi fatentur : ſe non minùs deſtructis uti quàm

quàm Chymicos.a Supereſt nunc ſcrupulus unus, qui multorum animos valdè torſit, diuque ſuſpenſo detentos remoratus eſt: quò minus in uſum Hermeticorum medicamentorum conſentire potuerint: nempe quod illa, præſertim ſi ſint metallica aut mineralia calorem nativum & ſpiritus ſubitò diſſipent: & in partibus principalibus funeſtas reliquias, malignum fermentum & pravam διάθεσιν relinquant: unde aliqui per accidens curati,& paulò poſt recidivam paſſi, maturius ex hoc mundo diſceſſerint. At immerito remedia Spagyricè præparata eo nomine malè audiunt: cum ſi fortè tale quippiam ex uſu eorum accidat: id non tam remediis, quam vel artificibus qui ea concinnarunt, vel Medicis qui ea exhibuerunt, imputandum ſit. Notum eſt enim quantus ſit eorum numerus, qui illotis manibus ad hanc artem nobiliſſimam accedunt: qui ex libris tantum, non αὐτοψίας artem hanc edocti, ſtybium & hydrargyrum ad ſanitatem hominis vel conſervandam, vel deperditam reſtituendam, audacter parare, & parata intra corpus, exhibere non verentur. Talium Chymicorum præcipitatis, non mirum, ſi illi, qui his utuntur in ſepulchrum præcipitentur: ſi eorundem Mercuriis vitæ, non vitam; ſed mortem

a *Medicamenta Chymica non imprimunt membris principalibus corporis pravam diſpoſitionem.*

mortem & magno interdum præcio emptam, quidam improvidi & valetudinis ſuæ prodigi, conſequantur. Deinde culpa tàm gravium accidentium non raro in iis etiam reſidet, qui dicta medicamenta propinant, quorum aliqui legitimum ipſorum uſum nunquam viderunt, aliqui planè indocti ſunt, ſtupidi omnis methodi Galenicæ & Hippocraticæ ignari, quales ſunt Judæi & Ægyptæ ſimiles, quibus religio non eſt, latronum more, de corio humano, pro libitu ludere. Non abſimili ratione & vulgaribus medicamentis, quæ ſunt potentiorum virtutum, utpote Scammoneatis, Helleboratis & ſimilibus dica interdum ſcribitur: quando à Pharmacopolis imperitis ſiniſtrè parantur; aut ab expertis dextrè conficiuntur: ſed præpoſtere ab empyricis uſurpantur; licèt alias ex uſu eſſe poſſint, benè ſcilicet præparata, & methodicè adhibita. Non eſt igitur: quod Medici docti & prudentes à Chymicorum medicamentorum uſu in poſterum abſtineant, cum ſi ea ab expertis artiſtis, inter quos in Gallia eminet Nicolaus Bonne, Illuſtriſſimi Ducis Bullionæi, in arce Sedanenſi Pharmacopæus, qui officinam habet ſelectiſſimis remediis cùm Gallenicis, tùm Spagyricis, præſertim verò Theriacis communi & eſſenſificatà ad Quercetani leges ſolertiſſimè & fideliſſimè præparatis inſtructiſſimam, conficiantur:

ficiantur: omnis malignitas, ſi quæ ipſis ſuâ naturâ ineſt, miniſterio Vulcani auferatur: ut impoſſibile ſit ea poſſe, ſi methodicè uſurpentur, vel calorem nativum & ſpiritus, individuos animæ ſatellites deſtruere; vel pravam diſpoſitionem partibus principibus inurere.

Atque ita hactenus monſtratum eſt: quam vano & falſo prætextu, remediis Chymicis, quaſi periculoſa, inutilia & peſtifera ſint, jus civitatis in republica Medica denegetur: a Nunc quod eadem ſint vulgaribus ſalubriora & tutiora evincendum eſt: quod quidem ex prioribus ſatis liquet: ſed tamen ut omnia melius dijudicari poſſint: pauca quædam pro noſtra aſſertione attexenda videntur. Salubriora igitur & tutiora ſunt, arte Spagyrica concinnata remedia, quàm vulgari modo præparata: quia in illis purum ab impuro, malignum ab alexipharmaco, corporeum à ſpirituali, inutile ab utili ſeparatum: ac proinde ventriculum ſuà mole non moleſtant nec operationes ſuas differunt; ſed citò cum morbis colluctari incipiunt, eoſque victas dare manus feſtinantèr cogunt. Sic cereviſia defecata ſalubrior eſt non defecata: ſic vinum à tartaro ſuo deputatum, tutiùs hauritur; quam vinum ex uvis recenter expreſſum: ſic

a *Medicamenta Spagyrica ſunt ſalubriora & tutiora vulgaribus.*

ſic cibi, ſecluſis a natura excrementis, poſt multas coctiones ſingula corporis noſtri membra nutriunt: ſic citiùs aqua cinamomi aut balſamus ejus, in lipothimii, ſpiritus refici; quàm ipſum cinamomum integrum: ſic guttæ aliquot olei aniſi plus præſtant; quàm integræ ejuſdem unciæ. Vulgus autem præparationes omnes improbat, & integris uti mavult, quam in principia ſua conſumptis; partim non ſufficientes aut convenientes adhibet, unde non rarò ægrotantes ob devoratas partes noxias excrementitias & venenatas una cum ſalutaribus & utilibus, expugnato morbo, cum ſymptomatis gravioribus poſtmodum ſupervenientibus, & ipſo priori morbo periculoſioribus conflictantur. Deinde quis neſcit: aquas Chymicas, odorem & ſaporem vegetabilium integrum referre: vulgares autem nihil aliud eſſe, quàm phlegma inutile & aquas leviter putreſcentes: illaſque multos annos durare; has veró vix menſem unum aut alterum. Et ſicut aquæ vulgares Pharmacopolarum, extremam malignitatem a vaſis plumbeis acquirunt, ſic non minorem & decoctiones eorundem, a vaſis cupreis: quæ eo deteriores adhuc evadunt: quôd in earum præparatione, ſubtilior & melior pars in auras evaneſcunt; & ſitu paulò pòſt contracto corrumpantur, inutileſque reddantur. Ad hæc analeptica & cor-

cordialia, quæ ex corallis perliſque in pulverem contritis & cribratis, nec non auro foliato præparantur, quas vires alias in corpore humano exerunt : niſi quod ventriculum incruſtant, eumque aliâs languidum magis enervant? Contra quintæ eſſentiæ Chymicorum & magiſteria ex iiſdem, ut & tincturæ auri abſque corriſivo factæ, ſicut in quovis liquore facilè ſolvuntur : ita ſoluta, & intra corpus admiſſa, vires collapſas reſtaurant & priſtinum vigorem reſtituunt. Quid, quod medicamenta vulgaria in morbis Chronicis, raro optatos ſortiantur effectus : utpote ex vegetabilibus tantùm deſumta, quibus radices affectuum contumaciorum firmiores funditùs exſtirpari & evelli nequeunt. Chymica autem præſertim ex metallicis & mineralibus præparata : utpote potentiorum virium & majoris efficaciæ, incurabiles vulgò morbos, epilepſiam, lepram, quartanam, podagram, hydropem, ἡσύχως, ταχέως καὶ ἀσφαλῶς percurrant. Non igitur abs re à nobis factum eſſe putamus : quod Chymiam, artem medicamenta gratiora, ſalubriora & tutiora concinnandi in libelli noſtri frontiſpicio definiverimus.

CAPUT

CAPUT II.

De ſolutione in genere.

SOlutio *a* Chymica eſt ἐργασία ſive operatio, quâ corpus naturale miſtum in tria ſua principia, Mercurium, Sulphur & Sal, ex quibus à natura conflatum eſt, ſeparatis heterogeniis, recluditur.

Sicut *b* Ariſtoteles principia corporis naturalis verè ſtatuit tria: Materiam, Formam & Privationem: licet ea ſint noetica potiùs, quàm verè hypoſtatica: Et veluti Galenus quatuor elementa, ignem, aërem, aquam, terram, pro principiis, etſi remotis, haud abs re adſtruit ita Chymicus, artifex ſenſatus, ſenſibilium corporum tria aſſerit principia ſenſibilia & proxima, Mercurium, Sulphur & Sal: ſequiturque hâc in parte ipſum Ariſtotelem, tertio de cœlo textu 61. quem locum Petrus Ramus ad nauſeam uſque in Scholis Acroamat. Philoſophi ſuperiùs allegatis principiis opponit: & poſt eum Kragius contra Peripateticos valdè urget. *c* Per Mercurium autem, ſulphur & ſalem non intelligendum eſt, quod ejuſmodi mineralia ex miſtis concretiſque corporibus beneficio ἀναλύσεως Chymicæ poſ-
ſint

a *Solutio quid.* b *Tria ſunt Principia Chymica.* c *Quid per ea intelligendum.*

ſint erui : qualia vulgò a mercatoribus venduntur : verum ſufficit : ſi ſint talia, præſertim in vegetabilium & animalium familia, quæ mineralibus illis ſint : ἀνάλογα, & tantùm inter ſe differant eſſentia, proprietatibus, & actionibus, quantum illa in ſuogenere minerali.

a Mercurius eſt liquor ille acidus, permeabilis, penetrabilis, æthereus ac puriſſimus, a quo omnis nutricatio, ſenſus, motus, vires, colores, ſenectutiſque præproperæ retardatio. Confertur elemento Aëris & aquæ : illi quidem, quatenus caloris vicinia alteratus facilè in auras abit : huic quatenus videlicet ea difficulter proprio ; facile autem alieno termino continetur.

b Sulphur eſt balſamum illud dulce, oleaginoſum & viſcidum : nativum partium calorem conſervans, omnis vegetationis, accretionis & tranſmutationis inſtrumentum, odorum tum gratorum, tum ingratorum fons & origo. *c* Aſſimilatur igni, propter flammam, quam facile concipit : ut omnia reſinoſa & oleaginoſa alia : eique hoc peculiare eſt : quòd habeat vim leniendi & extrema contraria conglutinandi. Sicut enim nunquam tenacius lutum confeceris ex aqua & arena, niſi calcem aut aliquid glutinoſi commiſcueris : ita nec Mercurius ; volatilis & ſal fixus coire in unam ſubſtantiam tena-

a Mercurius. b *Sulphur.* c *Sulphuris proprium.*

tenaciter poſſunt, niſi vinculo & copula ſulphuris, quod utriuſque principii particeps. Salis ſiccitatem & Mercurii liquiditatem, ſua vinc[illegible]; Salis denſitatem & Mercurii permeabilitatem, molli ſua fluiditate; Salis amaritudinem & Mercurii aciditatem dulcedine ſua contemperat.

a Sal eſt corpus illud ſiccum, ſalſum, res mixtas à putredine defendens, mirabiles diſſolvendi, coagulandi, detergendi & evacuandi facultatibus pollens: a quo omnis rerum ſoliditas, determinatio, ſapores & aliæ infinitæ virtutes. Analogia reſpondet terræ: non qua hæc eſt frigida & ſicca; ſed qua elementum hoc eſt firmum, fixum, & generationis corporum omnium ſubjectum.

b Sunt autem dicta principia, propriè loquendo, nec corpora, quia planè ſpiritualia, ob cœleſtium ſeminum influxum, quo imprægnata ſunt: nec ſpiritus; quia corporei: ſed inter utramque naturam ambiguut: variiſque nominibus a Philoſophis inſigniuntur, vel ſaltem his ad ea alluditur: ut ex ſequenti tabella videre eſt,

Sal,	Sulphur,	Mercurius.
Sal commune,	Sal Petræ,	Sal Armon.
Acerbum & Amarum,	Dulce,	Acidum.
Corpus,	Anima,	Spiritus,
Materia,	Forma,	Idea,

 Patiens,

a *Sal.* b *Principia Chymica inter corporis & ſpiritus naturam ambigunt.*

Patiens,	Agens,	Informans, aut movens.
Ars,	Natura,	Intelligentia,
Senſus,	Judicium,	Intellectus,
Materiale,	Spirituale,	Glorioſum.

a Verùm enimverò omne corpus miſtum in hæc principia, ſacro ternario (ita ſecundum Pythagoricos omne & omnia tribus terminantur) conſtantia recludi poſſe & conſumi, etſi validis rationum momentis evidentia longè ſuperat inſpectio ocularis: at proinde exemplis, ex vario miſtorum genere deſumtis, omnem rem in tyronum gratiam dilucidabimus. Exordiamur autem à lignis viridibus, quæ ſi cremes: egredietur primò aquoſum quiddam quod ignis flammæ concipiendæ planè inidoneum eſt, & in fumum converſum ſi colligatur, in aquam reſolvitur, (atque hac ratione è flamma potum petere, non impoſſibile, diciturque Mercurius:) deindè exibit oleaginoſum quiddam, facilè inflammabile, quod in vapores reſolutum, ſi cohibeator, in oleum abit vocaturque Sulphur: tandem remanet ſiccum & terreſtre, quod ex cineribus, aquæ beneficio extrahitur, inque humido & frigore ſolvitur; calore autem concreſcit, Saliſque nomen obtinet: Ita lac ſubſtantiam continet ſulphuream butyroſam,

a *Omne corpus miſtum poteſt in ſua principia tria verti.*

ſam, deinde Mercurialem ſeroſam, & tandem ſalinam caleoſam. In ovis albumen Mercurium exhibet, vitellus Sulphur, pelliculæ & putamina Salem, ita ex lini ſemine oleum elicimus expreſſione: aquam ab oleo ſeparatione: Sal ex fecibus relictis extractione. Pari ratione ex Garyophyllis, aqua Mercurialis præſtantiſſima, oleum Sulphureum excellentiſſimum, & ex fecibus ſal educitur. Sic Nitrum in aquoſitatem diſpeſcitur, pinguedinem & ſalem. Non ſecus in ſale marino, producimus Mercurium γλυκύπικρον, dulces criſtallos ſulphureæ planè naturæ, & tandem ipſum ſal fixiſſimum. Ex Antimonio elicitur Regulus, qui ejus Mercurius: deindè rubrum ſulphur, flammam concipiens: & tandem Sal, qui vomitivus. Atque ſic de cæteris idem eſto judicium.

a Notandum eſt autem primùm, nullum prædictorum principiorum ſimplex atque ſolum, quod de reliquis non participet, reperiri: Mercurius enim continet ſubſtantiam ſulphuream atque ſalinam: Sulphur ſubſtantiam ſalſam & mercurialem: Sal verò ſubſtantiam oleaginoſam & mercurialem. *b* Deinde obſervandum etiam eſt: quod in ſpagyrica miſtorum ἀναστοιχειώσει, præter priora tria commemorata principia vera activa, duo alia reſultent corpora. quæ

 principi-

a *Nullum principium planè ſimplex eſt.* b *Caput mortuum & phlegma non ſunt principia.*

principiorum numero, à Chymicis non adſcribuntur: quòd illorum tantùm ſint, quaſi integumenta, omnique δυνάμει Hippocraticâ deſtituta: quorum alterum ſiccum, Terra arenoſa eſt, ſive cinis elotus, vocaturque Terra damnata & Caput mortuum, nullâ vi aliâ præditum, niſi ſiccante & emplaſtica, quodque facili negotio in vitrum abit: alterum humidum & accidentaliter aëreum, nempe phlegma inſipidum & inodorum, quandoque tantùm humectat, citrà ullam aliam ἐνέργειαν aut activitatem medicam.

CAPUT III.

De Calcinatione.

SOlutionis ſpecies duæ ſunt: Calcinatio & extractio.

a Calcinatio eſt miſti in calcem ſolutio.

A Gebero definitur: quod ſit rei per ignem pulveriſatio, per privationem humiditatis, partes conſolidantis. *b* Per Calcem autem intelligunt Chymici quemlibet pulviſculum tenuiſſimum, ablatione ſuperfluæ humiditatis (præſertim ex mineralibus) factum. Quando verò pulvis vel calx planè redditur in palpabilis, ad ſenſum

a *Calcinatio.* b *Calx Chymicorum.*

ſum ſubtiliſſimus, inſtar tenerrimæ farinæ: tum Alcohol appellitant: hocque vocabulum etiam ad ſubtiliſſimum vini ſpiritum, ſæpiſſimè reiteratis deſtillationibus rectificatum, commodè exprimendum transferunt; eum *a* Alcohol vini indigetantes.

Fitque vel corroſione; vel ignitione.

Corroſio, eſt miſti calcinatio, per res corroſivas.

Fit hæc variis modis, potiſſimum tamen quatuor: videlicet Amalgamatione, Præcipitatione, Stratificatione & Fumigatione.

b Amalgamatio, eſt corroſio metalli, per hydrargyrum.

Fit: quando metallum, excepto ferreo, in tenues bracteas vel laminas ductum, cum octo partibus plus minus Mercurii commiſcetur, ut fiat maſſa undique ſui ſimilis, ad metalli unitatem ſolvendam. Hydrargyro enim evaporato ſuper igne: metallum inſtar tenuis calcis relinquitur.

c Præcipitatio, eſt corroſio per aquas fortes.

Fit: quando corpora, liquori corroſivo immerguntur, & poſtmodum corroſa & ſoluta, vel aquæ fortis abſtractione, vel alio modo in calcem reperiuntur.

d Stratificatio, eſt corroſio per pulveres corroſivos.

a *Alcohol vini.* b *Amalgamatio.* c *Præcipitatio.* d *Stratificatio.*

Fit : cum crucibulum, pixis, vel olla metallo luminato & pulveribus corroſivis repletur : faciendo S. S. S. hoc eſt, ponendo aliquid de pulvere corroſivo in pixidem, & huic ſuperſternendo tenuem laminam corporis metallici, & ſic pergendo, donec vas refertiatur. Poſtea ponuntur carbones per circuitum ; vel datur ignis reverberii, paulatim augendo, ut res poſtulat. Dicitur etiam

a Cæmentatio, eique affinis eſt

b Commixtio, qua corpus corrodendum cum pulveribus corroſivis commiſcetur, & igni poſtmodum ad motum in calcem redigitur.

c Fumigatio, eſt corroſio metalli per fumum vel vaporem acrem.

Fit hæc variis modis. In genere ſcire ſufficiat : quod corpus metallicum in lamellas reductum, & per fumum calcinandum ſuſpendatur, vel ſuper aquas fortes, acetum, vel vaporem plumbi liquefacti, vel mercurii, vel ſimilium rerum acrium : uti vulgo ceruſſam parare conſueverunt.

d Ignitio eſt calcinatio per ignem.

Eſtque vel Cinefactio, vel Reverberatio.

e Cinefactio, eſt ignitio, qua corpora vegetabilia & animalia in cineres, igne violentiori rediguntur.

Re-

a *Cæmentatio.* b *Commixtio.* c *Fumigatio.* d *Ignitio.* e *Cinefactio.*

a Reverberatio, eſt ignitio, qua corpora igne vivo, in furno reverberii, calcinantur.

Hoc pertinet & *b* Deſiccatio humiditatis nativæ, ut fieri ſolet in ſale, vitriolo, alumine & ſimilibus.

a *Reverberatio.* b *Deſiccatio humiditatis nativæ.*

CAPUT IV.

De Extractione.

EXtractio *c* eſt ſpecies reſolutionis, qua corporis mixti partes ſubtiliores à craſſioribus ſegregantur.

Eſtque duplex: vel generaliter; vel ſpecialiter ſic dicta.

Generaliter ſic dicta; fit dupliciter: cùm aſcenſione & deſcenſione; tùm modo inter medio.

Eſtque illa vel ſicca, vel humida. Sicca ſublimatio; hæc deſtillatio dicitur.

d Sublimatio, eſt extractio partium ſubtiliorum ſiccarum, per ignem in ſublime elevatarum; & vaſi adhærentium.

Fit: cum res ſublimanda præparatur, ut decet, nempe vel lotione, vel calcinatione, toſtione, coctione, vel ſimiliter; & poſtmodum vel ſola, vel alii materiei permiſta matulæ inferius rotundæ aut latæ, ut media tantùm ejus pars repleatur, imponitur,

 cumque

a *Extractio generaliter conſiderata.* b *Sublimatio.*

cumque hac aludel extra fornacem in altum protuberans luto ſalſo conglutinatur : cui alembicus cæcus in medio vertice perforatus, ut ſpiritus humidi per foramen illud exhalare queant, ſuperſternitur. Datur poſtea ignis per gradus : oculuſque alembici, cum humiditas omnis expiravit, (id, quod vel vitro vel lamina aliqua ferrea polita, quando ea adhibita halitu non ampliùs inficitur, animadverti poteſt) luti clauditur, igniſque ad ſpiritus in ſublime pellendos intenditur.

Cum igitur ſecundum Geberum, Sublimatio ſit rei ſiccæ per ignem elevatio, cum adhærentia vaſis : patet, quàm malè vulgò Deſtillatio & Sublimatio confundantur : & aquæ, quæ deſtillatæ ſunt, ſublimatæ vocitentur. Deinde notandum etiam eſt : quod hæc operatio Chymica, non novum ſit inventum ; ſed & veteribus cognitum. Ita enim Gadmia paratur, teſte Galeno & Dioſcoride ; & ex hac Pompholyx & Spodium, iiſdem teſtibus.

a Deſtillatio, eſt partium humidarum in halitus à calore extenuatarum atque elevatarum extractio.

Verum eſſe, quod Ariſtoteles 4. Meteor. dicit *μιμεῖται ἡ τέχνη τὴν φύσιν*: id vel ex hac operatione praxeos Chymicæ vulgari conſtat. Sicut enim vapores ex terra, radiis Solaribus in mediam aëris regionem ſubvecti, ejuſque plagæ cœleſtis frigiditate denſi-

a Deſtillatio. ores

ores factæ, in pluviam faceſſunt: ita & Chymicus artifex, ex rebus halabilibus & vaporabilibus, ignis miniſterio, tenuium ſpirituum à craſſioribus partibus ſeparatione, & ad frigidas capitelli cameras elevatione, eſſentiam earum, formâ liquoris elicit: Sic in humano corpore, cum ἀναθυμιάσεις ex inferioribus partibus, in aëriam microcoſmi plagam, tanquam in alembicum efferuntur: ejus frigore, in excrementem picuitoſum & mucoſum condenſantur: unde poſtea perennis ejus in nares, palatum, aut alias corporis partes fit deſtillatio & defluxio. Hinc fit: quod in ciborum elixatione, ollas operculo claudamus, aut quidquid vaporum in aquam concrevit, in ſuam originem poſt liminio revertatur. Et quando dapum calorem fovere volumus: patinas, quibus eæ apponuntur, aliis cooperimus paropſidibus; unde vapores ciborum, ab illarum ἀντιπεριστάσει frigida, incraſſati, globatim delabuntur.

Eſtque Deſtillatio, pro diverſo vaſorum poſitu, ut alias multas differentias taceam, vel Recta; vel Obliqua. Illa fit per alembicum, aut veſicam; hæc per retortam, in rebus præſertim ſpiritus contumaciores foventibus.

Huc pertinent Rectificatio & Cohobatio.

a Rectificatio, eſt repetita liquorum de-

a Rectificatio.

deſtillatio ad eos magis purificandos & exaltandos. Perficitur tamen hæc etiam quandoque digeſtione.

a Cohobatio, eſt deſtillationis reiteratio, quâ liquor deſtillatus rurſus fecibus reaffunditur, & denuo deſtillatur. Fit autem fecibus priùs tritis, & humore, paulatim ut macerentur, imbutis.

Extractio generaliter ſic dicta, quæ fit deſcenſione eſt duplex: vel calida: vel frigida.

b Calida eſt, quâ partes ſubtiles à groſſis per diſcenſum, mediante igne, ſeparantur: unde etiam deſtillatio per deſcenſum dicitur, & in picis confectione adhibetur: cum ex ſtrue tædarum conciſarum, obſtructis undique ſpiraculis, igneque intra acervum ſuccenſo, pix defluit. ut videre eſt apud Plin. & Matthiol. qui operationem hanc exactè deſcribunt.

Frigida eſt, quâ per diſcenſum abſque igne, partium ſubtilium à craſſioribus fit ſeparatio.

Eſtque vel Filtratio, vel Deliquium.

c Filtratio eſt, quâ humores aquoſi per tritorium, aut chartam emporeticam, in modum infundibuli convolutam, aut manicam Hippocratis, laciniam, aut ſimile quiddam, relictis in filtro aut vaſe, partibus craſſioribus, percolatur.

Deli-

a *Cohobatio.* b *Deſtillatio per deſcenſum calida.* c *Filtratio.*

a Deliquium eſt, cum immundæ calces, ſales, & ſimilia liquabilia, ſeu per ſe, inclinatæ tabulæ marmore aut vitreæ imponuntur, vel ſacculo incluſæ ſuſpenduntur: ut in aëre vapido tabeſcentia, purum ſuccum emittant. Fit tamen interdum: ut nulla fiat partium ſegregatio per deliquium, uti quando ſales repurgati aut ſimilia in cellam aut alium locum frigidum humidum collocantur, & ab humiditate externa, quæ in ea promptè ſe inſinuat, in liquorem, qui in ſubjectum vas deſcendit & defluit, reſolvuntur.

Extractio quæ fit modo inter medio, eſt quo rerum liquidarum vel ſiccarum humectatarum partes puriores ab impurioribus, ſine deſtillatione & ſublimatione ſeparantur.

Species illius tres ſunt: Digeſtio, Putrefactio, Circulatio.

Digeſtio eſt quâ res calore: digeſtivo, admodum naturalis ciborum digeſtionis in ventriculo, coquuntur ſive maturantur.

Qua ratione enim ventriculus, calore ſuo moderato, cibos crudos exceptos digerit, & in Chylum concoquendo tranſmutat: ut ſecluſis fecibus & in inteſtina amandatis, ex illo ab hepate, benignioris purioriſque ſubſtantiæ fiat extractio: ita etiam per calorem cuivis rei competentem, Digeſtio ſub-

 tilia

a *Deliquium,*

tilia à groſſis ſeparat, quæ craſſa ſunt, incidit & attenuat: quæ cruda, coquit: quæ acerba, mitigat ac edulcorat: adeoque omnia taliter elaborat: ut ex digeſtis copioſior ſemper eſſentiæ meſſis ſeparanda ſit.

Adminiſtrationem ejus, doctiſſimus Libavius deſcribit hunc in modum: Res digerenda vaſi tanquam ventriculo includitur, undique ſtipatis acceſſibus, niſi cum divaporatio eſt conjuncta, ut in empyreumatis correctione, coagulatione & ſimilibus. Tunc enim exiguum foramen in operculo relinquitur, & juſtum tempus obſervatur, ne quid de ſubſtantia pareat. Quod ſi eſt merus ſuccus aut liquor: res plana eſt. Sin minutal herbarum & ſimilium: vel proprius ſuccus relinquendus eſt, vel foris analogus humor addendus: quod tamen nonnunquam fit etiam in diverſi generis, liquoribus, veluti cum olea digeruntur cum vini ſpiritu, &c. Ubi proclivitas eſt ad putredinem, nec adjectum menſtruum ei ſatis cavere poteſt: (Non enim debet fieri putrefactio, cum quid digerimus; licèt digeſtio poſſit eſſe ad eam via) ſal addendum eſt. Ita apparatum vas collocetur in foco digeſtorio caloris competentis, ibique ſinatur uſque ad quæſitum finem, qui diverſus eſt: pro multiplici uſu digeſtionis. Exempli gratia: Herbæ recentes ſuo ſucco madidæ, è quibus deſtillatione elicienda eſſentia eſt, ma-

cerantur

cerantur triduo: ſiccæ vino reſperſæ, ſeptendio: ſemina & aromata dimidium menſem: Radices per menſem: ſiquidem ſunt ſiccæ: mineralia per a menſem philoſophicum, qui eſt dierum quadraginta, aut etiam diutius, pro firmitate, & ratione menſtrui. Quædam bis macerantur, aſperſa vino græco, ut aromata aliquando, quæ irrigata uſque ad ſiccitatem digeruntur; pòſt pulveriſata & denuò conſperſa macerantur ſecundò. Ita ſoliditas & raritas etiam deſcrimen facit. Aquæ deſtillatæ digerendo ad Solem, rectificantur per medium menſem, vaſe clauſo, ita ut duæ partes, ſint plenæ, tertia vacua & nonnunquam arenæ infodiatur parte vitri tertia: id quod in frigidis potiſſimùm ſpectare jubent artifices. Calidæ verò aquæ & olea rectificantur in arena frigida, item tertia parte ſepulta, &c. in cella vapida per menſem. Si humor alienus addendus: talis eſto, qui digeſtionem juvet, citra corruptionem ſubſtantiæ. Et hic, ſi eſt alienior, ſeparatur officio peracto: ſin paucus,& familiaris,aut etiam alterabilis in naturam digeſti,relinquitur. In denſis eſt acrior & nonnunquam corroſivus, ut acetum,vini ſpiritus, vinum forte, &c. In aliis mitis,ut aqua deſtillata pluvia,roſacea, &c. nonnunquam oleum certi generis. Interim quæ alienæ naturæ ſunt,& per digeſtionem

a *Menſis Philoſophicus.*

nem ſeceſſum fecerunt, ſeparantur.

Ancillatur autem Digeſtio non tantùm deſtillationibus aut extractionibus, verùm etiam rectificationi, coagulationi, fixationi. calcium per aquas fortes præparatarum edulcorationi, & appellatur *a* Maceratio, quia hæc etiam vim habet penetrandi, rerum compagem reſerandi, & impuritates ſeparandi.

b Putrefactio eſt, quâ miſtura per putredinem naturalem, humore ſiccum terminans vincente, & externo calore fortiùs, quàm interno operante, reſolvitur, ad eſſentiam ab heterogeneis extrahendam & ſegregandam.

Modus eſt talis: quod putrefaciendum eſt, præparatur ut decet, eique in cucurbita vitrea, ſi vel ſiccum ſit: vel humiditate ad putreſcendum ſufficienti non abundet: ὄχημα quoddam *c* menſtruum (ita in genere à menſe putrefactionis, liquor omnis appellatur, rerum extractioni inſerviens: ſive is ſit ejus rei proprius, ſive analogus, ſive aqua) conveniens, quod exceſſu ſuo miſti ſiccitatem auferat: τὴν μίξιν reſeret: exeuntem eſſentiam ad ſe alliciat: eamque integram & incorruptam, ad extractionem uſque conſervet, ſuperſunditur: & ne calor cum ſuo humido exſpiret; vas Hermetici clauditur: poſtea in ventrem equinum, aut ejus

a *Maceratio.* b *Putrefactio.* c *Menſtruum quid.*

ejus vicarium ponitur,ejuſque calor ad tempus præfixum conſervatur.

a Proprium autem putrefactionis eſt: & calores, & odores, & ſapores rerum immutare, earumque naturâ veteri deſtructa novam generare.

b Circulatio, eſt liquoris, ab elementis depurati, in pelicano, per varias circumvolutationes aut rotationes, quibus impuritates reſiduæ prorſus auferuntur, in gradum præſtantiorem, converſio ſive exaltatio.

Fit ita: Sumitur liquor exaltandus, includiturque Pelicano aut vaſi circulatorio, quatuor aut quinque ejus partibus relictis vacuis, & ponitur in fimum vel balneum, ad altitudinem liquoris antenuabilis, vel paullò profundius: adeò ut reliqua vaſis pars in aëre frigidiore extet: ut à fundi & laterum calore fiat attenuatio;à verticis verò frigore, coagulatio: detineturquè ita dictum vas, in calore moderato & continuo: donec Artiſta finem ſuum ſit aſſecutus: fecibus, in fundo vitri, ſubſidentibus.

Huc non immeritò referri poſſe videtur & Fermentatio:licèt interdum per eam,non tam fiat conſpicua ſalubrium partium, à craſſioribus ſegregatio; quàm potiùs ad nobiliſſimæ eſſentiæ extrahendæ diſpoſitio.

c Eſt autem exaltatio rei in ſubſtantia, per quam mediante digeſtione, calor agens exuperat,

a Putrefactionis propriũ. *b Circulatio.* *c Fermentatio.*

exuperat, inque naturam ſuam vertit patiens.

Cæterùm quæ fermentantur, ſunt vel liquida; vel ſolida. Quæ liquida ſunt: vel talia ſunt ſimpliciter; ut aqua, vinum: vel ſpiſſa & mollia: ut mel, ſapa. Liquida quæ ſunt ſimpliciter talia, ſi ſint ſimul calida, per ſe fermentantur, ut vinum, pyraceum, pumaceum. Quæ autem frigida ſunt, ut ſucci expreſſi frigidi: opus habent additione rei externæ, ut fecibus vini, cereviſiæ, ſale, vel aciditate aliquâ ad accelerationem ebullitionis & fermentationis. Spiſſa autem & mollia, ſequentem in modum, fermentari poſſunt. Recipe verbi gratiâ mellis libras x. his adde libras quinquaginta aquæ. a Stent in calore moderato, per diem naturalem: deinde lento igne ſimul bulliant, & deſpumentur. Tertia pars exhalet: vel cum liquor efferveſcit: ovum imponatur recens, quòd ſi ſurſum fertur, perfectæ coctionis ſignum eſt. Tum liquor ab igne remotus, calide per duplicem pannum trajiciatur, & ad Solem, in vaſe idoneo, additis drachmis duabus ſalis Tartari, vel ſalis communis, vel unciâ unâ alicujus aciditatis ponatur: & ſic per quadraginta dies aut circiter, donec liquor ſit clarus, vinique odorem referat, bulliat. Tunc enim vas claudendum, & hydromel in cellá uſui reſervandum

a *Hydromel vinoſum.*

ſervandum. Quæ ſolidâ ſunt & dura: ut ſemina, triticum, fæniculum, aniſum, baccæ juniperi, aromata, &c. comminui debent: iiſque aqua affundi: & ſal proprius vel analogus, aciditas, vel feces cereviſiæ vinive, ad fermentationis accelerationem addi: ita ut ad dolium rei fermentandæ pinta ſecum adjiciatur. Quæ verò duriſſima ſunt, ut lapides: priùs calcinari, poſteà fermentari debent: ut in ſequentibus de corallis & plumbo dicetur.

a Extractio ſpecialiter ſic dicta eſt, quâ è mixto, partes ſubtiliores & nobiliores à menſtruo aliquo apprehenſæ, elementari craſſitie in fundo relictâ, extrahuntur: & in ſyrupi aut ſapæ conſiſtentiam, deſtillatione, vel evaporatione coagulantur.

Fit: cum materia tincturam habens, in menſtruo convenienti infunditur, clauſoque vaſe ad digeſtionem ponitur. Poſtea eo aperto menſtruum coloratum, per inclinationem ſeparatur: affuſoque alio, vas clauſum, ad digeſtionem rurſus ponitur: idque toties repetitur, donec menſtruum non ampliùs tingatur. Porrò depletiones filtrantur, circulantur, & coagulantur, menſtruo adore formem conſiſtentiam, vel etiam interdum ad ſiccitatem, pro rei natura & uſu, detracto.

CAPUT

a *Extractio ſpecialiter ſic dicta.*

CAPUT V.

De Coagulatione.

HActenus dictum eſt de ſolutione, ejusque ſpeciebus : ſequitur nunc de coagulatione.

a Coagulatio, eſt principalis operationum Chymicarum altera, quâ res molles & liqueroſæ, è conſiſtentiâ tenui fluidaque in ſolidam, per humiditatis privationem coguntur.

Hæc etſi ferè inſeparabiliter cum ſolutionis ſpeciebus, uti præcipitatione, amalgamatione, ſublimatione, deſtillatione &c. cohæret : tamen ea peculiariter fit :

Primò exhalatione : quâ humor à re coagulabili expirat.

Secundò coctione : quà res liquidæ ad ſolidiuſculam conſiſtentiam coquuntur.

Tertiò coagulatione : ut cum criſtalli in cellis à frigore producuntur.

Quartò fixatione : quâ res ignem fugientes & volatiles, ut in eo fixæ perſeverent, aſſuefiunt id quod fit vel medicinæ fixæ additione ; vel miſturis, vel ſublimationibus, cæmentis &c. pro cujuſque rei natura.

CAPUT

a Coagulatio.

CAPUT VI.

De Lutatione.

ORdinis ratio poſtularet, ut nunc fornaces, vaſa, variamque ſupellectilem Chymicam, ut & ignium diverſorum tegimina deſcriberemus. Verùm cùm hæc oculari inſpectione potiùs, quàm præceptis & regulis addiſcantur: ſilentio illa brevitatis cauſa prætereunda, & pauca tantùm de lutamentis Philoſophicis ſubjungenda duximus.

Pro fornacibus conſtruendis.

Recipe terram pinguem, cujuſcunque coloris ſit: miſcue & ſubige cum arena, fimo equino, & aqua ſalſa.

Pro retortis loricandis: quamvis ego nec vitreas, nec terreas unquam lutare ſoleam: ſeu deſtillem per arenam ſeu per ignem nudum; ſeu per reverberium clauſum; ſeu ignem ſuppreſſionis.

Recipe argillam figulinam, ſtercus equinum lotum & exſiccatum, farinum lateram, & ſquamam ferri, miſcendo & cum aqua communi ſubigendo.

Lotum ſapientiæ, ad ſpiritus ſubtiliſſimos arcendos.

Fac lutum ex calce vivâ, & albumine ovi, in aquam reducti, ſimul miſcendo, & citò

citò applicando, quia facilè exſiccatur.

Pro vitris & hydris fractis conſolidandis.

Recipe boli Armeni, Minii, Ceruſſæ, ana partes æquales: reduc in pulverem ſubtilem, & cum oleo lini vel vernice liquidâ tempora.

Pro vitris ſimul lutandis.

Uſus ſum feliciter uſque in hanc horam veſicis porcinis, vel bovinis pro alembico cum cucurbita lutando, tàm in deſtillationibus aquarum; quàm ſpirituum acrium & acidorum.

Pro roſtro alembici cum recipiento lutando.

Recipe ceræ unciam 1. reſinæ, colophoniæ ana drachmam 1. liqueſcant ſimul in fictili: quibus adde modicum oleum olivarum, miſcendo baculo, ut incorporentur, poſtea ollam ab igne remotam imple frigidâ; & etiam manibus ſubige.

Pro retortis cum recipientibus collutandis, in deſtillatione ſpirituum acrium.

Lutum pro retortis loricandis ſub igne cum aquâ ſalſâ; vel miſce cum colophoniâ pulveriſatâ, & applica.

TYROCINII CHYMICI

Liber Secundus.

Actum eſt ſuperiori libro, de Solutione & Coagulatione in genere: nunc in ſequentibus de operationum illarum effectis tractaturi ſumus: licèt in ſpecie, quomodo ſingulorum corporum mixtarum clauſtra reſeranda ſint, monſtrari debeat: id quod etiam præſtare conaremur: ſi nobis integrum Chymiæ ſyſtema, & non tyrocinium conſcribere propoſuiſſemus. Sunt autem ſolutionis & coagulationis effecta, ſive ut à quibuſdam appellantur, ſpecies Chymicæ, vel liquidæ, vel mollies, vel duræ. Ad liquidas referri poſſunt: aquæ ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, ſeminibus, lignis: aquæ fortes, Spiritus, acetum: olea, tincturæ liquidæ. Ad molles: balſami, extracta varia tincturæ molles. Ad duras; Sales, flores, magiſteria, calces, croci tincturæ ſiccæ.

CAPUT I.

ANtequam ad ipſas liquorum formas, quæ ut plurimum deſtillatione fiunt, parandas,nos accingamus: generales quidam canones præmittendi videntur quorum hic eſt

PRIMUS.

a Vaſa, in quibus deſtillatio fit, non ſint plumbea. Hæc enim qualitate malignâ liquores inficiunt, eos vomitivos reddunt, ſapores immutant nativos, & nonnunquam ipſamet à vaporibus acribus ex re deſtillanda exſpirantibus, corroduntur. Etſi Galenus, aliique Medici ſapientiores, aquam, quæ per canales plumbeos fluit, improbant, propter malignitatem, viſceribus internis valde infeſtam, quam inde contrahunt: de aquis, in vaſis plumbeis deſtillanti, quid ſentiendum ſit: patet præſertim, cum non rarò, quando per aliquot dies, ejuſmodi ſtillatitii liquores immoti ſteterunt, in fundo ceruſſa ex plumbeo alembico abraſa; imprimis ſi experiundi gratia, guttam unam aut alteram ſpiritus Vitrioli infundas, reperiatur. Quod autem de plumbeis vaſis dictum: pari ratione & de ſtanneis, æneis, ferreiſque intelligi debet: niſi fiat de-

a *Canones ad deſtillationis doctrinam neceſſarii.*

deſtillatio in veſica ænea, ubi quæ deſtillantur, cito effluunt.

II.

Vitra quò altiora, eò meliorâ. Sic enim una deſtillatio plus præſtat, quàm tres rectificationes. Sint autem cucurbitæ ut plurimùm aliæ, duos cubitos.

III.

In omni deſtillatione, vaſa non nimis reſarcienda. Tutiùs operaberis, ſi cucurbitas ex quarta parte, & retortas ex mediâ aut circiter: veſicam verò æneam, ex tribus partibus repleveris.

IV.

Res flatulentæ, ut cæra, reſina & ſimilia, ſicut & ea, quæ facilè ebulliunt, minore imponantur quantitate, & magnis vaſis deſtillentur, & quidem ſale, arena, aut ſimilibus additis.

V.

Deſtillatio per balneum, convenit rebus levioris compagis. Cavendum tamen in herbis maximè calidis: ut in abſinthio ſalviá roremarino & ſimilibus, ne nimis levi calore utamur, & non tam eſſentiam: quàm phlegma inutile proliciamus. Sed in lactucá, endiviá, & ſimilibus tenuioris ſubſtantiæ,

tiæ, calor moderatus adhibendus: & ſufficit interdum Balneum roris, quod neque empyreuma imprimit, neque partes aereas tenuiores diſſipat.

VI.

Deſtillatio per cineres vel arenam, competit rebus conſiſtentiæ ſolidioris, ut ſeminibus, lignis, radicibus, *&c.*

VII.

Per veſicam, non tantum tenuia deſtillantur; ſed & alia quæ ſunt firmiores texturæ, in ſuo tamen menſtruo præmacerata.

VIII.

Deſtillatio per retortam, non tantùm ſpiritus graviores è mineralibus elicit; ſed etiam è tenuioribus ut lignis ſeminibus, radicibus, gummis, reſinis, *&c.* aquas & olea extrahit.

IX.

Herbæ recentes ſucculentæ cum deſtillandæ ſunt, tundantur, ſuccuſque exprimatur, & poſtea per calorem Balnei in cucurbitâ aliâ deſtilletur.

X.

Herbæ, vel ſuâ temperie, vel tempore ſiccæ, tundantur, & aqua communi, vel propriâ,

ropria, vel roris Maji, vel vino irrorentur. Copia autem menſtrui tanta ſit, quæ macerationi ſufficiat, ſin plus affundatur, tota quantitas non abſtrahenda. Facta maceratione ad placitum, per balneum deſtilletur: ut ſi per veſicam deſtillationem inſtituis: dde ad quamlibet libram herbarum, liras ſex aquæ, & deſtilla ut artis eſt.

X I.

Eodem modo per veſicam, quicquid eſt romaticum, ſive ſint radices, ſive cortices, ve ligna, ſive ſemina, ſive ſolia, ſive flores, eſtillantur: & oleum ſimul cum aqua elicitur.

XII.

Sunt quædam, quæ vehementem ignem oſtulant ſed tamen, ea, non nimis violen- o urgenda ſunt: ne natura eorum prorſus orrumpatur.

X I I I.

Detur opera: ne lutum, quo vaſa deſtilatoria conglutinantur, expiret, & liquom aliena qualitate inquinet: præſertim um ignis violentior adhibendus.

X I V.

Acidorum deſtillatio hoc peculiare

habet: quòd ignobilior pars ſemper prius greditur, & nobilior ultimò. Unde in eorum rectificatione, quod primò elicitur, tanquam phlegma ſeparandum.

XV.

Si aquæ empyreuma ſeu ſomitem quendam igneum valdeque calidum, per exiguas partes diſperſum, redoleat: corrigitur illud, ſi vitrum in locum frigidum humidum collocetur.

XVI.

Cum liquores per B. M. deſtillati, in ſolutione rectificandi ſunt: tum vitra ex duabus, vel ad ſummum tribus partibus repleantur, & membrana, quæ alias claudi conſueverunt, acu pertundatur, ut factis per ſpiraculis, phlegma inutile exhalet.

XVII.

Deſtillatio tamdiu continuetur, donec liquor egrediens non ſentiat amplius rem inpoſitam.

CAPUT II.

DE aquis ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, ſeminibus, lignis.

Aqua roſarum.

Variis hæc præparatur modis. Alii ſu-
munt

unt roſarum q. ſ. caſque per triduum, in
alneo digeſtas, vapore aquæ calidæ deſtil-
nt. Alii abſque digeſtione præcedaneâ,
quam, ex iis in alembicum conjectis, eli-
unt. Alii per cineres deſtillant: ubi ta-
en maximâ opus eſt cautione & circum-
ectione, ne empyreumate liquor ſtillati-
us inficiatur. Alii lucro magis quàm va-
tudini hominum intenti, eas integras, ut
cerptæ ſunt, cum magnâ aquæ copiâ per
licam æneam deſtillant: ac ex triginta
ſarum libris, centum aquæ odoratæ vena-
extrahunt. Alii flores tuſos, abſque
enſtruo, aut eo ſaltem tam pauco, ut ad
rigationem ſufficat, modico balnei calore
ſtillant: & ad vim refrigerantem tantò
peditiùs evocandam unâ deſtillatione,
am præcedit irrigatio, ex qua communi
l roſaceâ veteri, aut ad virtutem confor-
ntem & fragrantem pro lectandam, pluri-
s in deſtillatâ aqua infuſionibus utuntur:
os ita eam parandam ducimus: diſtin-
endo, inter roſas albas, & incarnatas. Ex
s enim ut plurimum vis refrigerans peti-
r: ac propterea paucâ aquâ pluviali irro-
tæ in mortario marmoreo contundendæ
nt inde torculari ſuccus exprimendus &
ſtillandus. Incarnatæ abſque irrigatio-
contuſæ, reponuntur in magno vaſe vi-
ro, in cellam: poſt triduum ſuccus expri-
tur, qui per balneum deſtillatur. Hæc

aqua eſt fragrantiſſima, quæque vel multos annos, odores ſui fragrantiam conſervat. Nonnulli recrementis ejus aquam puram ſuperfundunt, & ita per octiduum macera-tã, vel balneo vel veſica deſtillant,quæ communi venali viribus & efficacia non cedit.

Aqua roſarum ardens.

Sicut ex aliis rebus omnibus, præſertim aut alimentoſis, aqua flagrans & fragrans, fermentationis beneficiò, educi poſſit: ita etiam ex roſis,quæ vulgo ſtatuuntur frigidæ.

Porrò recipe roſas incarnatas, cœlo ſereno, cum rorido madore deſtituuntur, collectas: eas terè accuratiſſimè, & in cucurbitam vitream, quæ poſtea benè clauſa, in cellam reponatur, ut ibi fiat earum fermentatio: immitte. Cum jam acidum quiddam redolere videntur: ſume de floribus tritis q. v. & per balneum deſtilla: aquam inde extractam ſuperaffunde parti roſarum alii & rurſus deſtilla, ſimilem in modum pergendo, donec omnis roſarum fermentarum quantitas, per alembicum tranſierit; fecibus,quæ in fundo remanere ſolent, ſemper ſegregatis. Tandem omnem aquam ex roſis elicitam, per balneum deſtilla: & duodecimam ſaltem partem aut circiter abſtrahe, eamque ſi vis, rectifica. Sic aquam habebis gratiſſimam & odoratiſſimam, quæque non minus promtè, quàm ſpiritus vini, flammam concipiet.

Aqua Cichorii.

Rec. herbarum & radicum Cichorii medio Majo lectarum libras XII. tunde vel minutim incido: iiſque affunde aq. communis lib. viginti: & poſtquam per trid. maceraris: ex veſicâ libras ſaltem octo deſtilla.

Aqua fœniculi.

Recipe ſeminum fœniculi craſſiuſculè contritorum, libras quatuor : aquæ communis libras viginti quatuor : macera in loco calido : & adde Tartari vel Salis communis, uncias duas. Deſtilla poſtea per veſicam æneam cum refrigeratorio. Sic aqua cum oleo tranſibit, quod ab illo ſeparandū.

Aqua Cinamomi.

Recipe Cinamomi optimi craſſè triti libram unam : cui affunde aquæ roſaceæ, & vini albi ana libras tres : macera in calore congruo fimi vel ejus vicarii q. ſ. deinde deſtilla per balneum, ſeparando aquam primam, quæ eſt optima : ſecundam item ſeorſim, ut & tertiam colligendo. Secundæ uſus poteſt eſſe ad macerationes pro menſtruo. Tertia, eſt phlegma inutile.

Aqua acida Quercus, Iuniperi, Guaiaci, Buxi.

Recipe ſetraturam quercus, aut ſcobem Iuniperi Guaiaci, aut particulas Buxi : deſtilla in retorta uſque ad ſiccitatem : ſepara poſtea oleum ab aqua, per chartam emporeticam : aquam rectifica in arena ſuper

colcothar, aut ſalem marinum, aut proprios cineres: poſtea phlegma ab acido liquore ſepara, deſtillatione. tertiam ſaltem ejus partem aut circiter ultimò aſſervando.

Uſus ejus in corallis & perlis diſſolvendis, ad tincturas extrahendas.

Aqua Cinamomi compoſita.

Macera & deſtilla Cinamomum ut ſupra: addendo radicum Dictamni Cretici, Angelicæ, ana uncias duas. In hac aqua diſſolve ſaccharum album, quantum poteſt, & digere per diem naturalem: poſtea aquam ſuperfluam deſtillatione ſegrega: donec ſyrupus placeat: cui adde aquæ vitæ rectificatæ uncias duas, & probè miſce. Eſt virtutis admirandæ in peſte & partu difficili.

CAPUT III.

De aquis fortibus.

AQuæ fortes, quæ & cauſticæ, chryſulcæ, ſeparatoriæ, & gehennæ nuncupantur: violento igne, ex atramento ſutorio, halinitro, ſale Armoniaco, ſtibio, mercurio ſublimato, alumine, cinabari, &c. conficiuntur: quarum ea, quæ vim obtinet omnium maximè cauſticam & corroſivam, Stygia; illa verò, quæ aurum ſolvit Regia dicitur.

Aqua

Aqua fortis communis.

R. Vitrioli exſiccati libras duas,

Salis petræ repurgati lib. unam:

Tere ſimul & miſce, deinde impone retortæ optimo luto loricatæ, & colloca in fornacem reverberii, appoſitoque recipiente amplo deſtilla per gradus, ſpacio viginti horarum. Cum ſpiritus albi & nebuloſi in receptaculo diſſipantur: finis adeſt: ſine pedetentim refrigeſcere: Aquam exemtam clarifica per argentum; hac ratione. Cape quartam partem iſtius deſtillati: injice puri argenti drachmam unam, & ſolve ſuper prunis: ſolutionem infunde aliis tribus partibus & lacteſcent: ſine reſidere: purum effunde. Si Regiam cupis: in unciis quatuor hujus communis diſſolve unciam unam Salis ammoniacis, vel Salis communis exſiccati atque ea aurum ſolvet.

Aqua fortis perpetua & modus faciendi cinabarim.

Diſſolve mercurium in aqua forti, adde ſulphuris partem æqualem, deſtilla per retortam: & habebis aquam validiorem quàm antea, & cinabarim ad collum retortæ.

Aqua Philoſophica ſive Regia.

Recipe Nitri repurgati.

Salis Armoniaci ana uncias duas: Simul tere, miſce & impone retortæ amplæ, cui ſuppone magnum vas recipiens, commiſſu-

ras retortæ cum recipiente leniter lutando: deinde deſtilla ex cineribus: donec omnes fumi, magnâ violentiâ egreſſi fuerint, nec guitæ ulterius ex retortâ decidant. Tum retortam ita calentem eximeis & materialia ſupradicta nova in eâdem deſi repone, & miſce cum capite mortuo, deſtillando ut ſupra.

CAPUT IV.

De Spiritibus.

Spiritus participant partim de aquâ, partim de igne: & prout ſunt vel aquoſiores, vel magis oleaginoſi: pro eo etiã vel aqua vel oleum dicuntur. Qui tamen è minerabilibus prolectantur, olea ut plurimùm vocantur. Inter ſpiritus autem animalium, excellit ſpiritus ſanguinis humani; vegetabilium, ſpiritus vini, mineralium, ſpiritus vitrioli.

Spiritus vini.

Digere vinum generoſum in fimo vel ejus vicario, in vaſis circulatoriis juſtæ amplitudinis, per octo vel decem dies: poſtea vaſe refrigerato effunde illud in cucurbitas altas, quibus ſuperpone alembicos roſtratos, juncturis cum veſicis porcinis vel bovinis benè munitis, deſtilla, ut artis eſt, per B. M. Primò egrediatur ſpiritus, quem ſepara, mutato recipiente; deinde urge phlegma uſque ad mellis liquidi ſpiſſitudinem: feces

ſeces per retortam deſtilla, dando ignem per gradus: & accipies oleum pingue. Ex capite mortuo Sale licies, phlegma ſuperfundendo, digerendo, filtrando & coagulando. Quòd ſi præſtantiorem ſpiritum vini deſideras; rectifica eum, deſtillationibus ſæpiùs repetitis.

Spiritus Tartari.

Rec. Tart. albi puri lib. v. pone in retortam vitream eiq; in ignem cinerum collocatæ recipientem ſatis capacem adapta. Dato igne per gradus, primò ſpiritus egredietur, poſteà oleum, quæ rectificari debent, addito ſalis Tartari, & pòſt ab invicem ſeparari.

Eſt egregiū aperiens, unde in menſtruis retentis, in paralyſi, ictero & ſimilibus affectibus mira præſtat. Utuntur etiā in hydrope, cum aquis aliis hydragogis; in leprá; morbo Indico, pleuritide, angina, & exhibent à ſcrupulo uno ad duos, in aquis convenientibus.

Spiritus Therebinthinæ.

Recipe Therebinthinæ claræ q. p. Inde in veſicam æneam cū refrigeratorio, aquâ propemodum repletam. Sic elicietur ſpiritus, qui aq. innatabit, & per B.M. rectificari poterit.

Uſus ejus in medicinâ multiplex eſt. Tuſſim, phthiſin curat: venenis peſtilentialibus reſiſtit: ventriculum ab illuvie ſordidâ & viſcidâ mundat: urinam provocat odoram, inſtar violarum: calculū & arenas pellit: ſtranguriam & ulcera veſicæ ſanat nervoſas partes, aperit & confortat: vaſa ſpermatica cale-

facit & libidini ſtimulos addit, ſanguinem coagulatum diſſolvit: uterum purificat, ac propterea ſuffocationi matricis valdè utilis eſt. Extrinſecus, in contuſionibus maximus ejus uſus & utilitas.

Spiritus Sulphuris.

Ponatur ſub campanâ vitreâ, vas terreum cum ſulphure, quod accendatur. Ita verò vas ſubjectum ad campanam adaptetur: ne fumi egredientes flammam ſuffocent: ſed liberè in illam ſubvecti in liquorem denſentur, qui in ſcutellam appoſitam deſtillet. Ex libra una elici poteſt uncia una, tantæ efficaciæ, ut Leonhardus Fieravant, ejus intra corpus aſſumpti vires non ſatis admirari poſſit. Dari vero poteſt, cum aquis appropriatis aut ſyrupis, ad guttas quatuor, quinque, ſex: & commiſceri cum electuariis & pillulis, tàm in morbis calidis, quàm frigidis. Exteriùs etiam prodeſt ad dentium dealbationem; ulcera luis venereæ, gingivarum: verrucas, ani & cæterorum membrorum fiſtulas. Apellatur etiam oleum: ſed καταχρηστικῶς.

Spiritus Vitrioli.

a Tres ſunt Vitrioli ſpecies: viridis, alba, cærulea: participantes de naturâ ſalium, aluminium, ſulphurum, ſecundum magis & minus: prima quidem magis de ſale, altera de alumine; tertia de ſulphure: con-

a Natura Vitrioli

conſtantque ex parte aqueâ terreâ & inter-
media, quæ, teſte Ripleo in Pupilla Al-
chymiæ, ſeparari non poteſt a ſuis extremi-
tatibus, aquea, & terrea; niſi mediante
mercurio, qui adſtipulante Gebero, quod
naturæ ſuæ eſt; retinet, alienum reſpuens
& igni reponens. Hæc ſubſtantia inter-
media eſt diaphana per ſublimationem exalta-
tur in candorem niveum occulte in ſe ſe-
men ſulphureum continentem inſtar vermi-
culi rubicundiſſimum: unde in Turba dici-
tur: Mirati ſunt Philoſophi, rubedinem in
tanta albedine exiſtere. De hoc ſulphure,
ita loquitur Geber, vigeſimo octavo capite
Summæ. Per Deum altiſſimum id ipſum
illuminat & rectificat omne corpus: quoni-
am eſt alumen & tinctura. Hæc eſt illa a-
qua vitæ, aqua ſicca, quæ manus non ma-
defacit, aqua congelata, Sal animatum, de
quo Raimundus Lullius poſt Alphidium:
Sal non eſt niſi ignis, nec ignis niſi ſulphur,
nec ſulphur niſi argentum vivum, redu-
ctum in illam pretioſam ſubſtantiam, cœ-
leſtem, incorruptibilem, quam nos vocamus
Lapidem noſtrum. Unde etiam quidam,
ad literas *a* Vitriolum, ita alluſit: Viſitando
Interiora, Terræ rectificando, invenies oc-
cultum Lapidem, Veram Medicinam.

Porro valde inter artiſtas controvertitur:
utrum inter tam varia Vitrioli genera, pri-

a Quod Vitriolum optimum.

mas obtineat. Has alii Cyprio deferunt: alii Romano: alii Hungarico. Cypriũ & Romanũ meritò ſuſpecta eſſe debent: quòd ſint ferè adulterata, ſophiſticata, varia, diverſorum ſcilicet colorũ, formarũ, virtutum. Quod ad Hungaricũ verò attinet & Galli & Germani mercatores, qui nobis Vitriolum quoddam cœrulæum, diaphanum, aliquando ſub viride, pro genuina & ex ipſa Pannoniâ allato vendunt, impudentur mentiuntur. Cum enim ante octo menſes eò locorum me contuliſſem: ut auri argentique fodinas, quæ Schemnitii viſuntur, intrarem, & mineralium metallorumque notitiam perfectiorem ex αὐτοψία compararem; Illuſtris ac generoſus Dominus de Bluenſtam; generalis minerarum regni Hungarici Præfectus pro humanitate ſuâ eximiâ, mihi certò confirmavit: quod, etſi duo Vitrioli genera, album unum valdè aluminoſum, ex quo aquas chryſulcas conficiunt; alterum cœruleum longè præſtantius, reperiantur: hujus tamen minera, quamvis fertiſſimas; planè non colatur: eò quòd nunquam ſint mercatores, qui tale Vitriolum coemtum in alienas terras aſportare dignentur. Idem & de a Antimonio proteſtebatur, quod in auri fodinis reperitur copioſiſſimum. Illud autem jure meritoque cenſeri debet præſtantiſſimum,

a *Antimonium Vngaricum raro in alias regiones auſertur genuinum.*

mum, quod è Venere elicitur, aquæ beneficio, ut poſtea dicetur. Huic bonitate ſuccedit illud, quod cœruleum eſt; plus ſolis in ſe continet; plus Martis in Venerem tranſmutat; & ditiùs ignis examina ſuſtinet, antequam ultimos reddat ſpiritus, undecunq; id afferatur.

Hujus ergo Vitrioli recipe libras duodecim, calcina in vaſe terreo, igne moderato, donec omnis humiditas abſcedat. Vaſe refrigerato, maſſam quæ erit ſeptem circiter librarum, reduc in pulverem ſubtilem, cum librâ una circiter particularum ejuſdem teſtæ; & impone retortæ firmæ lutatæ: ita tamen ut tertia ad minimum pars ſit vacua. Eam in fornacem colloca reverberii, adhibito receptaculo amplo, colliqne brevis deſuper lutato; & commiſſuris retortæ cum recipiente, luto ſalſo diligenter munitis, dein paropſidem terream latam, pedem unum aliam, & in fundo quadrangulariter perforatam, retortæ, ut æqualiteros fornacis claudat, ſuperſtrue; atq; ad extremitates fornacis, cujuſcunq; illa ſit formæ, quadratæ rotundæve: lateres altitudine paropſidem adæquantes adaptâ: ſpaciumq; inter lateres & paropſidem, quod intercedit, cineribus uſq; ad ſummum obrue. Tunc fac caminum ex quatuor laterũ particulis, ſuper teſtæ foramẽ quadrangulare, ut flamma, mediante tali vehiculo, liberiùs, cum tẽpus fuerit, queat evo-

lare. Orificium camini: ſicut & cineritii oſtiolum ita claudantur, primis quatuor horis, ut carbones furno impoſiti ſaltem ardeant, & non extinguantur: quò paulatim & ſucceſſivè orta caleſiat. Exinde ſequentibus quatuor horis, calor augeatur: foramina, iis ſingulis, ſupra & infra paulatim aperiendo: donec flamma per ſuperiora incipiat erumpere, & retorta undique candeat. Quod cum ſit: cineritio & camino omnino apertis: per octodecim vel viginti horas ignis intendi debet: donec omnes ſpiritus egreſſi fuerint. Poſt biduum, lutum ſalſum & valde induratum, quod retortæ collum cum recipiente tenet colligatum, linteo madido, per horam, donec recipiens, abſque vitri fractione, abſtrahi poſſit, humecta: & poſtmodum phlegma à ſpiritu, deſtillatione per Balneum, aut blanda cinerum, ſepara. Sunt, quidem poſt phlegmatis ſeparationem, ſpiritus ſuper corallos tritos in arena rectificant.

Spiritus hic in febribus ardentibus, cum aquis appropriatis miſtus & hauſtus refrigerat: ſitim extinguit: humorum putredini reſiſtit: per urinas & poros cutaneos operatur: Phlegma conſumit; craſſos & viſcoſos humores incidit: languentem appetitum excitat: & ſuccos roſarum, violarum, aliorumque florum pulcherrimâ tingit.

Spiritus

Spiritus Nitri.

Nitrum, ſive Sal Petræ miſceatur cum tribus partibus boli communis: & deſtilletur per retortam, ſpatio decem vel duodecim horarum. Ex libra Salis Petræ, accipiens libram unam ſpiritus: ſi benè operatus fueris.

Spiritus hic eſt verus ignis naturæ balſamicus: & prodeſt in colicâ: pleureſi, anginâ.

Spiritus ardens à Saturno.

Calx Saturni ſive minium, aceto deſtillato vel ejus ſaltem phlegmate perfunditur: poſtea per diem naturalem ſæpiùs agitando, ne in fundo vaſis concreſcat, digeritur: menſtruum detrahitur: aliudque donec omnis ſalſedo abſtrahatur, ſubſtituitur. Depletiones filtrantur, & ex duabus circiter partibus evaporantur: criſtalli loco frigido expectantur, ſeparantur: in novo aceto diſſolvuntur: filtrantur: & toties ut ſupra, coagulantur: donec ſufficienter ſale aceti Armoniaco, tanquam proprio fermento imprægnentur. Tali calore balnei, per menſem digeruntur: ut perpetuò inſtar olei in liquorem reſolvantur. Deſtillentur poſtea per retortam, in arenâ: ſervatis ignis gradibus, adhibitoque recipienti amplo, qui niſi diligentiſſimè cum retorta lutetur: tanta fragrantia, totum laboratorum replens, deperit: ut non dubitem: quin ea

omnium

omnium vegetabilium odoratorum ſimul congeſtorum & miſtorum odores longè ſuperet. Poſt deſtillationem, omnibus frigefactis: caput mortuum reperies nigerrimum, nullius momenti. E liquore egreſſó, ſeparabis oleum flavum ſupernatans, & oleum ſanguinis inſtar rubicundum, fundum petens. Phlegmate per reiteratas deſtillationes, ab aqua ardente ſeparato; ſervabis ſpiritum Saturni odoratiſſimum, tanquam balſamum pretioſiſſimum, ad varios morbos, tam intra, quàm extra corpus utiliter adhibendum.

Cæterum non è Saturno tantùm arte Chymica, ſpiritus ejuſmodi fragrans elici poteſt; verùm etiam ex omnibus aliis metallis, mediante aquâ illâ viſcoſa minerali, quæ ſolius Vulcani beneficio, abſque ullius rei externæ additione, breviſſimo temporis ſpatio educitur, & de qua Rhodianus in tractatu trium verborum; Mutatur iste ſpiritus; fumoſus, aquoſus & aduſtivus in nobiliſſimum corpus, & non fugit amplius ab igne, ſed curri, ut oleum, &c. Recipe enim omnes qualitates metalli, cui induſtria ſagacis artificis immiſcetur, odorem, colorem, ſaporem, cum conſervatione facultatis vegetantis; Et ſicut Rhaſes dicit; prout mutatur, mutat. Unde conſtat; quam turpiter rerum Phyſicarum ignari ſint vulgares Miſochymici, qui odores, ſapores, & virtutes

reliquas Medicas ſolis vegetabilibus vendicant, & metallica tanquam humano corpori infructuoſa, cane pejus & angue fugienda exiſtimant.

CAPUT V.

De Aceto.

Acetum deſtillatum.

ACetum ſine digeſtione, eodem modo deſtillatur, quo & vinum: niſi quod phlegma ut in omnibus acetoſis aliis primò egrediatur; ſpiritus autem ultimò. Oleum & Sal pari ratione, uti de vino dictum, eliciuntur.

Acetum Alkaliſatum.

Aceto ad mellis liquidi conſiſtentiam deſtillato, ſuperfunditur aqua communis, ut & palmæ altitudinem emineat: digeretur in balneo per biduum: ponitur in loco frigido, ut cryſtallos producat; aqua per inclinationem effunditur, aliaq; donec omnis oleaginoſitas abſceſſerit, ſuperfunditur. Tum criſtalli ſæpius ſolvuntur in aqua bulliente, & coagulantur in frigido, ut omnino reddantur diaphani: acetumq; quarto deſtillatum, & ab omni phlegmate deputatum, iis ſuperfunditur. ita ut ad I. lib. criſtal. adduntur iv. aceti: & per arenam, in retorto, dando ſub finem ignem ſatis fortem: deſtillantur. Quo facto, feces calcinantur fixum ſal elicitur acetumq; ſale eſſenti animatum rectificatur;

& dein à ſale fixo, igne ſatis violento deſtillatur, reaffundendo toties ſuper id, quod in fundo remanet: donec totum ſal per alembicum aſcenderit. Tandem acetum hoc ſale proprio impraegnatum, per balneum bulliens bis deſtillatur: accipiturque acetum, ad duriſſima lapidum criſtallorumque corpora calcinanda, validiſſimum.

Caput VI.

De Oleis.

Oleum propriiſſimè dicitur de oleo ex olivis expreſſo, omnis excedentis qualitatis experte: de reliquis verò, non niſi per ſimilitudinem. Omnia autem olea, inter aëris & ignis naturam ambigunt: & quò acriora ſunt; eò magis ignea; quò minùs acria, eò magis aetherea & aëria cenſentur.

Oleum ex vitellis Ovorum.

Vitellos comminutos in ſartagine frige, igne temperato, donec rubeſcant & oleum remittant, continuò ſpatulâ lignea vel ferrea movendo, ne adurantur. Oleum poſtea calidè exprime; & cum magna aquae ſtillatitiae quantitate, per menſem in B. M. digere. Aliqui frixos ſic vitellos, in lynteo,

oleo

oleo amygdalarum dulci madefacto includunt, & ſub prælo exprimunt.

Matthiolus in Dioſcoridem ſcribens, hoc oleum commendat ad aſperitatem cutis, impetigines, fiſſuras labiorum, manuum, pedum, dolores ulcerum, articulorum & omnium locorum nervoſorum. Præterea utile eſt locis igne ambuſtis, & in membranis cerebri. Ulcera maligna cicatriſat & pilos generat.

Oleum Salviæ.

Recipe magnam Salviæ quantitatem, eamque per duas aut tres ſeptimanas in umbram pone: poſtea per refrigerium deſtilla: & accipies aquam, quæ rectificari poterit: & oleum flavum.

Prodeſt in omnibus nervorum morbis; paralyſi, apoplexia, convulſionibus & ſimilibus.

Oleum Ceræ.

Liquefac ceram, igne moderato: tamdiu ſitet in fuſione: donec bulliat: ulteriùs non producat. Tum amotæ ab igne, commiſce duplum ſui ponderis Salis decrepitati, & deſtilla per retortam, igne moderato. Ex libra ceræ, extrahes uncias duodecim olei.

Reſolvit: attenuat, penetrat, emollit, diſcutit: ac propterea utile eſt apoſtematibus duris, & tumoribus frigidis. Sanat fiſſuras papillarum in mammis mulierum, & dolores earum mitigat. Vulnera etiam recentia conſo-

conſolidat:ſi ea bis de die inungas. Confert & in ambuſtis,commiſtum cum ol.ovorum.

Oleum Terebinthinæ.

Recipe medullam,ex deſtillatione ſpiritus Terebinthinæ reſiduam : eamque per cineres, in retorta, per ſe deſtilla : ſic ubi oleum extractum fuerit ; reſtabit in fundo retortæ Colophonia. Si digeras poſtes in balneo,ut de oleo vitellorum ovorum dictum eſt:omni empyreumate ſpoliatur.

Calefacit, emollit, diſcutit, aperit, purgat, atq; exterius loco viri balſami uſurpari poteſt in omnibus vulneribus, ulceribus cacoëtheis, inſanabilibus, fœtidis, uti fiſtulis, lupo & ſimilibus phagedænicis, parotidibus, fracturis, contracturis, *&c.* præſtat autem hæc non ſemper per ſe, & ſolùm uſurpatum : ſed requiritur inſuper ut cum aliis, affectui curando idoneis, convenienter miſceatur.

Oleum Caryophillorum.

Recipe Caryophyllorum groſsè tuſorum libras quatuor, aquæ fontanæ libras quadraginta. Macera in loco calido q.ſ. adde Tartari uncias duas ; deſtilla poſtea per veſicam æneam cum refrigeratorio: & habebis olei uncias octo. Eodem modo deſtillantur macis, piper, ſemen aniſi, coriandri, *&c.*

Confert frigidus ventriculi morbis, hepati, cordi diarrhææ à cauſa frigida:ſpiritus melancholicos diſſipat, & clarificat craſſos.

Ex-

Extrinſecus vulnera recentia ſanat, & vices veri balſami obit.

Oleum Sacchari.

Recipe Sacchari albi groſſe tuſi uncias iv.
Aquæ vitæ uncias viij.

Aquam vitæ ſuccende in ſcutella, argentea vel figulina vitreata: in quam ſaccharum injice, continue ſpatula agitando, donec flāma ceſſet. Tum adde aquæ roſac. unc. duas Miſ.

Corroborat: & à pulmonum per frigeratione, tuſſi laborantibus certo experimento opitulatur.

Oleum Tartari.

Oleum hoc, præter modum ſuperius in ſpiritu ejus, traditum: fit etiam per deliquium, ponendo Tartarum ad albedinem calcinatū in cella vel alio loco humido, donec reſolvatur in oleum, quod poſtea filtrandum. Parari etiam poteſt: ſi Tartarum poſt calcinationem, in aquâ communi diſſolvatur, filtretur, coaguletur: & in loco humido donec reſolvatur, collocetur.

Optimum eſt remedium, in omnibus ſerpiginibus, ulceribus, præſertim autem venereis, tineâ, ſcabie, verrucis. Faciem erugat & cutem reddit teneram.

Oleum Succini.

Digere lb. i. Succini triti, in vini albi lb. i. Tum adde manipulum ſalis præparati: deſtilla per retortam: ſervatis ignis gradibus. Rectificatur, bis deſtillando, cum ſale tantū.

Sa-

Sacrum hoc oleum olim appellatum fuit, ob vires ejus eximias, quas cùm per ſe, tùm cum aliis mixtum, præſtat in epilepſiâ, apoplexiâ, melancholicâ, ſpaſmo, vertigine, peſte, calculo, frigidus capitis defluxionibus, cordis palpitationibus, animi deliquiis, ictero, difficultate reſpirandi, dyſuriis, partu difficili, uteri ſtrangulationibus, menſium retentionibus, fluore matricis albo, vermibus, febribus.

Oleum ad Hemicraniam compoſitum.

Reçipe Rutæ manipulum unum, bulliat in libra una olei olivarum, in olla nova, per horam dimidiam. Deinde funde illud in retortam, eique adde, Terebinthinæ Venetæ uncias duodecim.

Colophoniæ uncias quatuor.

Deſtilla in arena. Aqua clara, quæ primùm exit, & nullius momenti eſt, ſeparetur: poſtea igne per gradus aucto oleum deſtillatione prolectetur, ſeorſim aſſervandum. Præſente paroxyſmo, parum de eo ad ignem calefiat: goſſypio in eo humectato, frons & tempora, ut & ipſa pars dolens, cum cubitum eundum eſt: inungatur.

Oleum ad uterum compoſitum.

Recipe pulveris rutæ parum ſiccatæ libram unam.
Caſtorei uncias duas:
Olibani
Myrrhæ ana uncias quatuor.

Ol. lini libram unam ſemis.

Digerantur quatuor diebus, in ventre equino vel ejus vicario: poſtea per retortam, in reverberio clauſo deſtilientur. Hoc liquore umbilicus jungitur manè & veſperi.

Oleum Laterinum.

Candefac particulas laterum, vel ſilicum inſtar fabarum, in crucibulo, quas ita ignitas projice in vetus oleum olivarum: cooperi; & relinque per noctem: poſteà lápillos cum oleo per retortam deſtilla: ſecundò & tertiò rectifica oleum deſtillando cum ſale præparato.

Oleum Sulphuris.

Recipe ſulphuris triti libram unam.
Calcis vivæ libram ſemis,
Salis mercurialis uncias quatuor.

Miſce; & per retortam deſtilla, ad vulnera & ulcera utile.

Oleum Salis.

Sal conſtat ex partibus diverſis: terrea, aquea, ignea: Conſiſtentia & ſoliditas ejus à terra, liquabilitas ab aqua, mordicatio ab igne. Acris eſt, γλυκύπικρος, inciſivus, ſubtilis, penetrativus, purus, fragrans incombuſtibilis, & alia à corruptione præſervans, diaphanus aëris inſtar, per reiteratas præparationes, diſſolubilis in humido, liquabilis in igne, inſtar metallorum, eſtque ceu anima in corpore, ſecundum Plinium, qui poſt Stoicos ait: ſalem datum eſſe carni porcinæ,

porcinæ, ſuâ naturâ quaſi mortuæ, pici anima. Hic enim in modum fermenti, corpus, cui miſcetur, modò id penetrare poſſit, in ſuam naturam convertit; humorem viſcoſum putrefactioni obnoxium conſumendo. Raimundus Lullius vocat liquorem ſalſuginoſum, per totum corpus diſperſum, humorem urinalem: Paracelſus Mumiam.

Sunt autem varii ab artiſtis excogitati modi oleum ſeu ſpiritum ſalis eliciendi. Aliqui ſal decrepitatum per ſe deſtillant, abſque additione alicujus rei externæ. Sed cùm ſal ſit facilis fuſionis: & cùm in unum coierit, ſpiritus contumaciſſimos foveat: poſt deſtillationem viginti quatuor horarum, omnibus refrigeratis; retortam frangunt: maſſam ſalis terunt: & novæ retortæ imponunt: cum liquore deſtillato; idque toties repetunt; donec totum Sal in oleum reſolvatur, quod octavâ aut nonâ deſtillatione fieri ſolet. Tædioſa nimis operatio. Alii ſal calcinatum, in cellâ vel aquâ pluviali diſſolvunt: & cum argilla figulinâ cribellata impaſtant, indeque orbiculos vel globulos formant: quos exſiccatos retortæ indunt, ſpiritus eliciunt. Ego verò ſic parare ſoleo. Accipio libras duas ſalis marini calcinati: miſceo cum ſex libris farinæ laterum, vel terræ rubræ, vel boli communis: impono retortæ firmæ & amplæ, ut tertia ad minimum pars vacua remaneat: adhibito-

ſitoq; recipienti amplo,in quem priùs aquæ
tillatitiæ libram infudi, deſtillato per tri-
ginta horas: ſervatis iiſdem gradibus ignis,de
quibus in deſtillatione Spiritus Vitrioli di-
tum. Poſt ſeparationem aqua & phlegma-
is, accipio viginti ad minimum uncias olei
acerrimi, quod rectificari debet.

Vires exerit potentiſſimas, cum interiùs; tum exteriùs ſumptum. Renovat totum hominem & præſervat ab omnibus morbis: ſi in generoſo vino aut aquâ vitæ uſurpetur. Cùm ſale abſintii permiſtum,& in vino aut aquâ abſinthii uſurpatum, hydropem tollit. Curat epilepſiam icterum,febres,calculum, lumbricos. Inunctum ſanat membra luxata, contracta, paralytica, apoſtemata, dolores, item podagricos mitigat, ſi cum oleo vel Terebinthinæ, vel ceræ, chamomillæ miſceatur. Calcinat etiam omnia metalla, lapides, vitrum ipſum, artis opus perfectiſſimum.

Alius modus.

Diſſolve Sal commune in humido per ſe: toties filtra; donec nullas relinquat feces: deinde pone in ventrem equinum, per duos menſes: poſtea fortiſſimo igne deſtilla: & phlegma per balneum, à liquore unctuoſo ſalſuginoſo ſeparata. Quicquid corruptioni maximè obnoxium eſt: hoc liquore ſi imbuitur, multa ſecula manet incorruptum. Creditur illud formoſiſſimæ feminæ cada-

 ver,

ver, hoc liquore fuiſſe conditum, quod, referente Rephaele Volaterano, tempore Papæ Alexandri VI. ante annos centum & ſedecim aut circiter, in antiquo ſepulchro, propè Albanam, adeò integrum, nullaque adeò corruptionè contaminatum repertum fuit, ad ſi eâdem hora expiraſſet: cum tamen ex ſcripturâ marmori inſculptâ, ultra mille trecentos annos, jacuiſſe ibi defoſſum conſtaret.

Oleum Vitrioli.

Diſſolve vitriolum optimum in aqua communi: diſſolutionem in leni balnei calore digere, poſtea filtra: & per vaporem balnei, in vaſe vitreo, aquam abſtrahe, donec cuticulam contrahat. Tum vaſe in loco frigido poſito, criſtallos diaphanos producet: quibus ſeparatis, reliquam aquam evaporabis, donec novam contrahat cuticulam, & novos in frigido produxerit criſtallos: quos omnes ſeparatos diſſolves, digeres, filtrabis: rurſus in frigido criſtalliſabis: & ut ſuprà ſeparabis, eundem laborem tertiò repetendo: donec Vitriolum ab omni terreſtreitate heterogeneâ ſit liberum. Hoc Vitriolum cucurbitæ altæ impone, & phlegma per balneum ad ſiccitatem abſtrahe: reddendo toties propriæ terræ; donec ſic cum ebiberit totum humidum. Maſſam exime, & in pulverem ſubtilem tere: eumque in retortam firmam immitte, cum octava parte ſui

ſui ponderis ſpiritus vini ſummè deurati: & ſervatis ignis gradibus per triduum omnes Spiritus evoca. Vaſe refrigerato: quod in recipiente fuerit: redde aliis duabus libris colcotharis, ut ſuprà præparati: & iterum per triduum deſtilla. Tum vini ſpiritum per Balneum, in cucurbitâ altâ ſepare: deinde ſpiritum Vitrioli per cineres deſtilla: in quo ſiccitatos vel perlas diſſolveris: Verum Antepilepticum habebis. Oleum inſtar ſanguinis rubrum, quòd in fundo hærebit, rectificare poteris, deſtillando per retortam in arena, vel ſolâ digeſtione, feceſque terreas, quæ fundum petent, ab eodem oleo ſeparate.

Ejus uſus eſt in metallicis potiùs, quàm medicinâ.

Oleum Antemonei.

Recipe Antimonii crudi:

Sacchari candi ana uncias quatuor.

Aluminis calcinati unciam unam: Simul tere & miſce. Deſtilla per retortam, igne valdè moderato. Sic accipies oleum rubicundum, ad ulcera, aptiſſimum.

CAPUT VII.

De Tinctura liquidis.

TInctura vocabulo, Chymici non intelligunt, ut vulgus opinatur, colores ſimplices à miſto ſeparatos, vel exaltatos: ſed colores eſſentiæ rerum & qualitatibus formalibus, è concreto corpore extractis inhærentes; unde Tincturæ interdum olea dicuntur, interdum Spiritus; interdum quinta eſſentia.

Tinctura Roſarum ſiccarum.

Impone unciam unam roſarum rubrarum exſiccatharum, in libras quatuor aquæ tepidæ, quibus adde drachmas duas aut circiter ſpiritus Vitrioli vel Sulphuris. Intra tres vel quatuor horas, aqua fiet coloratiſſima, quæ filtrari debet: in quâ ſi diſſolveris uncias duodecim ſacchari: verum hepatis refrigerativum habebis.

Tinctura Violarum.

Flores contuſi macerentur in propriâ aquâ, vel, ſacchari oleo, ſuperi deſcripto: pòſt exprimantur: expreſſum coletur: donec tinctura voto reſpondeat.

VEL:

Ponè flores ad alembici roſtrum: ut propria aqua deſtillata, præter, habendo tincturam ſecum abſtrahat.

CAPUT

Caput VIII.

De Balſamis.

BAlſami Chymici nihil aliud ſunt; quàm olea compoſita, & aliarum rerum additione ſpiſſiora reddita. Conſtant fere liquore triplici, ſpirituoſo ſeu aqueo, oleaginoſo & craſſo inſtar mellis: quibus interdum pro rei naturâ, moſchus, ambra, zibettha, &c. addi ſolent.

Balſamus Cinamonii.

Componitur hic ex tinctura, per ſpiritum vini extractâ & inſpiſſatâ, oleo & ſale ejuſdē, nec non cerâ albâ, in aqua roſaceâ probè ſolutâ: lotâ: & ab omni acredine vindicatâ, quæ mediam dat conſiſtentiam. Vel fit ex ſebo cervi, aut vervecis, diligenter mundato & loto: ita ut quodlibet per ſe, vel unum ex iſtis, cum fera poſſit miſceri, & poſtea cum extracto, oleo, & ſale ad juſtam conſiſtentiam reduci. Ita parantur Balſami ex Garyophyllis, junipero, ſalvia, roremarino, aniſo & ſimilibus qui tàm pro externo illitu, quàm interno uſu ſunt efficaciſſimi.

Balſamus Sulphuris.

Recipe florum Sulphuris uncias duas:
Ol. Terebinthinæ uncias quatuor:

Miſce: & vitrum in arena colloca, ut ſpatio octo horarum lentè bulliat, & fia

inſtar ſanguinis. Tum ſuperfunde aquam communem, & per alembicum deſtilla oleum ſuperfluum, cum aqua. *a* Manebit in fundo balſamus Sulphuris: à quo tincturam per ſpiritum vini extrahere potes, & coagulare, quæ in aqua hyſſopi vel ſyrupi liquiritiæ, datur à tuſſi vexatis, propter pulmonum affectus. Valet etiam ad ulcera maligna.

Balſamus Saturni.

Deſtilla duas partes aceti impregnati ſale Saturni ut tertia tantùm pars ſuperſit. Deinde recipe olei roſati uncias quatuor, aceti imprægnati uncias octo. De hoc guttatim ſuper oleum infunde: & ſimul continue, miſce in mortario æneo: & fiat inſtar unguenti: quod confert in flammationibus & podagræ calidæ. Si idem acetum ſale Saturni imprægnatum mixtum fuerit: cum æquali parte aquæ communis, & applicatum calide, cum linteolis replicatis, ſuper contuſiones in quâcumque corporis parte, ſtatim ſedat omnem dolorem.

a *Tinctura Sulphuris.*

CA-

CAPUT IX.

De Extractis.

PArantur EXTRACTA ſpecialiter ſic dicta ex genere animalium & vegetabilium, beneficio diſſolventium ſive menſtruorum accommodatorum, qualia ſunt ſpiritus vini juniperi, ſerum lactis, hydromel vinoſum, aqua pomorum redolentium, fumi terræ & ſimilium, vel aqua ex iiſdem, ex quibus extracta concinnare animus eſt, deſtillatæ. Ex animalibus carnes, aut Mumia, hepar, ſplen, pulmones, teſticuli & ſimiles partes eliguntur: unde vulgò inclaruerunt extracta ex cranio humano ad epylepſiam: ex ſplene bovis ad menſes provocandos: ex hepate vituli, ad hydropem & fluxum hepaticum: ex pulmone vulpis, ad aſthma & ſimiles morbos. Ex vegetabilibus varia fiunt: utpote ex herbis, floribus, radicibus, ſuccis, baccis, corticibus, lignis, aromatibus, ſeminibus. fructibus: ut videre eſt apud Quercetanum, capite ultimo Pharmacopææ Dogmaticorum reſtitutæ.

Cæterùm ad extracta purgantia præparanda: multi hactenus vini ſpiritu, pro diſſolvente uſi ſunt: qui tamen, quod vim eorum catharcticam valdè infringat; promi-

ſcuè in omnibus non videtur uſurpandus. Adhiberi poterit interdum in Hellebori, Colocynthidos, Scammonii extracto : in aliis autem, ſubſtituentur aquæ deſtillatæ: utpote Rhabarbaro, accommodata erit aqua Endiviæ: Foliis Senæ Orientalibus, aqua pomorum redolentium, fumariæ; fæniculi : Agarico aqua Cinamomis. & ſic porrò aliis aliæ. Quod ſi talis aqua vitæ, proprio ſcilicet ſale armoniaco privata, uti Dariotus, & poſt eum, Johannes du Val, Medicus Iſſoldunenſis, Penotus quoque in tractatu de vera medicamentorum Chymicorum præparatione, in magiſterio Tartari, docent, daretur : præſtantior ad omnis generis extracta paranda, deſiderari non poſſet: Verùm quamvis D. Mayaud, vir in re Chymicâ longè exercitatiiſimus, & amicus meus ſingularis, ad illorum doctorum placito, menſtruum tale parare, mecum tentaverit; tamen nunquam non in operatione hac oleum & operam perdidimus. Unde conjicere quis poſſet: quod cùm bonus ille Penotus in ſupra citato magiſterio Tartari, alios ad Dei timorem, & pro tàm raro ſecreto, gratiarum actionem moneat & invitet: ipſemet Deum non ſatis timuerit, nec illi gratias egerit: quando tale magiſterium poſteritati conſecravit.

Extractum Senæ.

Folia Senæ macera, per viginti quatuor horas,

horas, in ſufficienti aquæ ſtillatitiæ pomorum redolentium quantitate: quod tinctum eſt, effunde & filtra: foliis priùs fortiter expreſſis. Interim ex fecibus, ſecundum artem, ſal elice, & tincturæ commiſce, quam deinde lento balnei calore, ad duas partes deſtilla: vel in ſcutella vitrea, vapore calentis balnei reliquum humorem, ad extracti conſiſtentiam exhala. Doſis ejus drachma ſemis.

NOTA: tincturæ extractionem ex iisdem foliis Senæ non eſſe ſecundò repetendam: ne extractum intra corpus admiſſum, in eo gravia concitet tormina.

Extractum Rhabarbari.

Rhabarbarum recens minutim conciſum digere in aqua Endiviæ, vel alia odorifera, donec coloretur. Quod tinctum eſt, deplei novamque aquam toties reaffunde; donec ea non tingatur amplius. Depletiones filtra: circula: & menſtruum ad extracti conſiſtentiam per balneum evoca: ſale priùs ex fecibus addito: ut in ſuperiori præparatione dictum.

Panchymagogum.

Recipe pulpæ Colocynthidos.
Ellebori nigri.
Diagridii ana uncias duas ſemis:
Turbith,
Hermodactylorum,

Agarici,
Aloes, ana unciam unam.
Foliorum Senæ Orientalium,
Rhei electi ana uncias quatuor:
Specierum Diarrhodon Abbatis unciam unam.

Fiat extractum ſecundum artem, cum aqua Cinamomi, addendo ſal ex fecibus, Doſis à ſcrupulo uno ad drachmam ſemis.

Ad Quartanam.

Recipe Aloes uncias quatuor.
Myrrhæ.
Radicum Gentianæ,
Ariſtolochiæ rotundæ anadrachmas tres.
Croci oriental. drach: unam ſemis.
Trium Santalorum ana drach: unam,
Aſari drachmas duas:
Folior. Senæ mundatorum unciam unam ſemis:
Mithridati optimi unciam ſemis.

Pulveriſanda pulveriſentur: fiatque maſſa cum ſyrupe de Scolopendrio, ex qua fiat extractum, cum aquâ Cardui benedicti: addito ſale ex fecibus: cujus doſis, ſcrupulus unus ad drachmam ſemis, pridie acceſſionis mane, cum drachma una aquæ extracti.

Modus hic parandi extracta purgantia, tam ſimplicia, quam compoſita, vulgaris eſt. Novi autem modum longè compendioſiorem, tincturam, & omnem vim catha-

catharcticam, ſpatio quadrantis horæ, è medicamentis purgantibus abſque ullo calore externo, & additione ullius rei mineralis eliciendi : quo extracta longè majoris fiunt efficaciæ ; quàm ſi trito & conſueto more parentur.

Theriaca Germanorum.

Grana juniperi recentia & matura in mortario marmoreo conterantur : quibus, ad ſingulas libras, aquæ pluvialis deſtillatæ libræ quatuor ſuperfundatur, & per triduum, loco digerantur : poſtea per pannum colentur, & fortiter exprimantur. Colatura filtretur, exhaletque ad extracti conſiſtentiam. Doſis drachma una. Datur in colica, calculo, ſuffocatione matricis, menſium ſuppreſſione, defluxionibus frigidis, hydrope. Eſt etiam præſervativum ſpecificum contra peſtem, & omnem aërem contagioſum.

LAUDANUM ſive Νηπενθές.

Quovis Homerico præſtantius.

Extractum Narcoticum dicitur Laudanum; quaſi laudatum remedium : ob inſignes ſcilicet effectus, quos in graviſſimis morbis & doloribus ſæpiſſimè conſpicimus. Aliqui Nephenthes vocant. Teſtatur enim Homerus, remedium tali nomine inſignitum Helenæ fuiſſe. quo omnes cordis languores

& ægritudines abegerit, & jucundam hilaritatem lætitiamque induxerit.

Recipe Tincturam ex Hyoſciami unciis duabus cum ſpiritu vini, per Spiritum Vitrioli vel Sulphuris acido facto, extractam ut artis eſt.

Ex Opii uncia una, ut ſupra extractam

Croci Orientalis unciis duabus extractã.

Miſce: & pone in loco tepido per dies quindecim, quotidiè agitando. Quibus finitis, ſpiritum vini per balneum evoca: deindè maſſæ in fundo remanenti adde:

Extracti Caſtorei drach. duas.

Tincturam ex unciis duabus Diambræ, per Spiritum vini juniperatum, in balneo vaporoſo extractam unà cum diſſolnente.

Stent in digeſtione per menſem, ſæpiùs agitando: dùm omnis odor gravis evaneſcat. Tandem adde: Tincturæ corallorum, Succini pellucidi præparati ana drach. unam.

Oſſis è corde cervi ſcrupulum ſemis.

Tincturæ auri drach. ſemis.

Omnibus in mortario marmoreo mixtis, & prius contuſis contundendis, adde:

Olei Succini,

Macis,

Cinamomi ana ſcrupul. unum:

Extracti Moſchi (quod tamen in mulieribus omittendum eſt) ſcrupulum ſemis.

Hæc omnia pone in loco temperato, ut ex-

exſiccentur, ad pillulas inde facilè formandas.

Doſis 6 gr. j. ad quatuor.

CAPUT X.

De Tincturis mollibus,

Etſi TINCTURÆ meritò propter operationes, quibus perficiuntur, & conſiſtentiam ſuam, ad extracta referri poſſent: tamen quia ab autoribus tincturarum titulo donatæ fuerunt: placuit ipſis etiam peculiare caput adſignare.

Tinctura mellis.

Miſce mel arenis benè mundatis: ut fiat quaſi maſſa: ſuperfunde vini ſpiritum: ut emineat duobus digitis: digere per quinque vel ſex horas: coloratum ſpiritum effunde, aliumque affunde: donec non ampliùs coloretur. Tinctum ſpiritum filtra, & coagula: Mirum in modum nutrit phthiſicos.

Tinctura Croci.

Fit cum vini ſpiritu, qui ſuper ipſum infundi debet toties, donec tincturam totam attraxerit: & remaneat terra ſub alba. Tinctura filtratur: & S. V. levi balnei calore abſtrahitur. Varias & egregias habet facultates & ſpiritus imprimis in ſyncopticis recreat & reſtaurat mirabiliter: ſi unica ſaltem ejus gutta, in juſculo aut vino albo exhibeatur.

Tinctura Sacchari.

Recipe Sacchari albi pulveriſati libram unam: pone in cucurbitam, vel matratium cum duabus cochlearibus aceti diſtillati: digere ſuper cineres calidos per ſex horas: deinde ſuperfunde aquæ vitæ rectificatæ, ut ſupernatet ad duos digitos, digere, donec coloretur: poſtea aquam tinctam effunde, & aliam toties reaffunde, donec ulteriùs non coloretur. Tum menſtruum per balneum evoca. Tinctura ſive eſſentia rubra manebit in fundis, quæ circulari debet, cum aquis cordialibus.

Prodeſt in ſyncope & deliquiis animi, cum aqua Cinamomi & roſarum exhibita.

Tinctura Sulphuris.

Liquefac ſal Tartari in tigillo: flores item ſulphuris in alio tigillo: poſtea ſimul miſce, & ſponte infrigidari permitte. Maſſam tere, cui ſpiritum vini ſuperfunde, ad eminentiam quatuor digitorum. Digere: donec colore rubicundiſſimo tingatur: menſtruum ſeparatum per balneum evoca. Hæc tinctura eſt verus pulmonum balſamus.

Tinctura Coralli.

Diſſolve corallorum uncias duas, in libra una ſucci limonum, digerendo per octiduum, & poſtea filtrando. In hac tinctura diſſolve ſacchari albi uncias octo, & digere evaporando ad ſyrupi conſiſtentiam.

Doſis cochlear unum in omni fluxu hepatico,

patico,

patico, dyſenteriâ, & fluxu ſanguinis.

Aliter.

Recipe corall: trit:qu. v. infunde in aqua acida, vel quercus, vel juniperi, vel Guaiaci, vel buxi rectificata, (ſicut in capite de aquis deſtillatis docuimus) ut menſtruum ad tres vel quatuor digitos emineat. Digere in fimo equino vel ejus vicario, ad octiduum. Quod diſſolutum fuerit: effunde: & aliud acidum toties reaffunde: digere: & decanta donec coralli diſſolutiones per chartam emporeticam cola: vel filtra: & ad ſiccitatem deſtilla. Materiæ in fundo vaſis relictæ affunde optimum vini ſpiritum. Is tingetur per digeſtionem octo dierum, inſtar ſanguinis: ſepara liquorem tinctum à fecibus: alium reaffunde ſpiritum: digere: & decanta donec omnem tincturam extraxeris. Tandem ſpiritum tinctum filtra & coagula ad ſyrupi conſiſtentiam: Si placet circulabis cum aquâ cordiali, vel adde ſaccharum in aqua roſaceâ diſſolutum; & reduc in ſyrupum.

Aliter.

Calcinantur coralli cum ana ſulphuris & tinctura per acetum deſtillatum elicitur, digerendo per quinque vel ſex dies.

Aliter.

Coralli triti calcinantur, cum ana ſalis Petræ, per horam, igne ita moderato, ut Nitrum non liqueſcat. Poſtea calidè imponuntur

tur in matracium, & ſpiritus vini ſuperſunditur; digeruntur per viginti quatuor horas. Spiritus tinctus effunditur, & alius reaffunditur: donec omnem tincturam attraxerit.

CAPUT XI.

DE Calcinatione Salis communis, Salis Petræ, Vitrioli, Lapidis Spongiæ, Criſtalli, Marchaſitæ argenti.

Calcinatio Salis Communis.

Sal commune poſitum in crucibulo, vel alio vaſe terreo, & ferè ad ſummum repleto coopertòque locatur inter carbones vivos, donec undique candeat, nec amplius crepet. Solvitur poſtea aquâ communi; filtratur, & in ſcutella nova vitreata coagulatur.

Calcinatio Salis Petræ: ſive Criſtallum minerale. ſeu Lapis Prunellæ.

Sal Petræ venalitius ſolvitur aquâ communi, & per chartam emporeticam trajicitur: quô à ſordibus omnibus expurgetur. Deinde vaſe vitreo decoquitur, & crebrò deſpumatur, antequam coaguletur. Exſiccatus teritur, & tigillo mundo imponitur: ut

ut inter prunas accenſas liquefieri poſſit. Liquatæ libræ injicitur florum ſulphuris uncia una, non quidem ſimul una vice, ſed pluribus, donec omnis pinguedo deflagraverit. Flamma autem vitanda. Hæc Salis ſolutio, filtratio, decoctio, deſpumatio, coagulatio, eliquatio & deflagratio ſi ter continuentur: ad medicinæ uſum ſufficienter præparatus eſt. Sal iſte drachmæ ſemis pondere, in aqua roſarum vel endiviæ reſolutus, ſummum eſt in prunella arcanum. Gargatiſatus enim omnem oris & colli immunditiem tollit: & ſi parum iſtius aquæ deglutiatur: ſedat omnem calorem internum, & cordi refrigerium præſtat. Cum vini ſpiritu ſumptus tuſſim ſedat: cum aqua hyſſopi tàm pulmonis, quàm hepatis obſtructiones expedit: anhelitum difficilem curat: vocem deperditam reſtituit, eamque ſonoram reddit: ſi dimidia ejus drachma, cum ovi vitello mediocriter percocto, matutino tempore à jejuno quotidiè ſumatur. Valet præterea in multis aliis morbis tàm internis, quàm externis: ut latius Johannes Tholdeus in ſua Halographia, & Bernhardus Penotus in horode præparatione medicamentorum Chymicorum docet.

Calcinatio Vitrioli.

Exſiccatur ad albedinem, in vaſe terreo, non vitreato: igne moderato: poſtea is augetur per horæ quadrantem, ut Vitriolum

lum rubeſcat: & tunc vocatur Colcothar.

Calcinatio Lapidis Spongiæ.

Lapidis Spongiæ ignitur: & toties in aceto deſtillato extinguitur: donec in calcem reſolvatur. Ejus uſus in calcinatione pro tincturâ eliciendâ.

Calcinatio Criſtalli.

Criſtallum, per ſex horas, in crucibulo reverberatum, reduc in pulverem ſubtilem: & miſce cum ana ſalis petræ: & denuo reverbera igne vehementi horas octodecim. Fuſum projice in aquam cœleſtem: & quod indiſſolutum manſerit, exſicca & reduc in Alcohol. Deinde cum eâdem aquâ coque: donec inſtar pultis inſpiſſetur: & expone ſuper partes vitri, in calido, ut exſiccetur: iterumque reduc in alcohol: & ſi volueris, pone in humido, ut diſſolvatur. Si quid indiſſolutum remanſerit: reperitâ calcinatione cum nitro & aliis, ut ſuprà, fiet ſolubile.

Doſis, guttæ tres vel quatuor, cum ana olei juniperi contra calculum renum & veſicæ.

Aliter.

Candefac Criſtallum clarum & ponderoſum: eumque extingue in aceto deſtillato toties: donec minimo atractu in pulverem redigatur. Tum miſce eum ana Salis Petræ, & reverbera per octodecim horas.

Dein-

Deinde multis ablutionibus, Sal fixum ſa-
lis petræ extrahe: exſiccatum reduc in alco-
hol. Prodeſt in calculo, morbo caduco, di-
ſenteriâ, uberibus ſterilibus. Si quis hunc
pulverem impalpabilem ad prædictos affe-
ctus magis ſubtiliare volueris: digerat vi-
ginti quatuor horis in ſpiritu vini: & per re-
tortam deſtillet. Quod fixum remanſerit:
reverberetur, ut ſupra, Digeratur & deſtil-
letur toties, donec major pars cum ſpiritu
vini aſcenderit. Tum Spiritu vini per deſtil-
lationem ſeparato quod in fundo vaſis hæ-
ret, ponitur in humido, ut in aquam ſive o-
leum diſſolvatur.

Calcinatio Marcaſithæ Argenti.

Weiſmouth diſſolvitur in aqua, factâ ex ſalibus, ſulphureo, & ſtiptico diaphano. Solutio ſit clara, cui nucleum rerum omnium liquidum ſuperfunde. Sic in momento præcipitabitur in alcohol, inſtar nivis candidiſſimum, quod ab omni acrimonia vendicari & exſiccari debet. Uſus ejus ad cutis vitia.

CAPUT XII.

De Calcinatione Antimonii.

Calcinatio Antimonii.

RRecipe Stibii electi libras quatuor, ſalis præparati libras quinque. Pulveriſata miſceantur: & in vaſe terreo lato, plani fundi, ſuper fornacem reverberii agitentur, ſpatulâ ferreâ continuè movendo, ſpatio quinque vel ſex horarum, donec fumus ceſſet: & ſtibium fiat album & ſubflavum, (cavendum diligenter à liquefactione & fumo noxio) Conterantur poſteà in pulverem, & ſal offuſione aquæ calidæ & ſæpiùs frigidæ eliciatur: quod exſiccatum & pulveriſatum, ſublima per decem aut duodecim horas. Floribus collectis caput mortuum tere: & ad rubedinem, menſis ſpatio reverbera: vaſe ita occluſo propter cineres: ut ignie ab operatione debita, ne impediatur. Poſt calcinationem, tincturam aceto radicato elice: & filtratione, menſtrui ſeparatione, & circulatione cum aqua cordiali, ulterius elabora.

Alia Stibii Calcinatio & pulvis Emeticus, ſive Mercurius vitæ.

Recipe Antimonii pulveriſati unc. quatuor.

Mer-

Mercurii ſublimati unc. octo.
Miſce ſimul: & deſtilla in cineribus per retortam vitream: cui applicetur recipiens, aquâ communi ſemiplenum. Detur poſtea ignis per gradus: donec liquor gummoſus, inſtar butyri, ad collum retortæ hæreat, quem appoſito carbone vivo, fluere facies & in aquam, in pulverem album præcipitabis. Poſtea paulatim detur ignis ſuppreſſionis: donec liquor rubeus egrediatur. Tum amoto recipiente, & alio ſubſtituto; ignis intendatur per moram unam vel alteram: donec Mercurius ex ſublimató ſulphuri antimonii junctus, ad collum retortæ, in Cinnabarim ſublimentur: quam vaſe refrigerato colliges. Præcipitatum pulverem per noctem digere: & aquam, ſpiritu Vitrioli, ex ſublimato, impræguatam, ad corallos & perlas diſſolvendas ſeparabis & ſervabis: aliam aquàm ſæpiùs præcipitato pulveri affundendo, donec omnis acrimonia tollatur, tandem aquâ cordiali ablue, & lentiſſimo calore exſicca. Doſis in robuſtioribus eſt gran. quatuor vel quinque, in debilioris, duorum vel trium, in pomococto, vel Conſerva roſarum.

a Prodeſt in peſte: capitis morbis: febribus: lue venerea, leprâ, hydrope, ulceribus. In exhibitione autem hujus obſervandæ ſunt *cautiones* elegantiſſimæ Crollii, quas tra-

a *Cautiones in exhibitione Antimonii obſervandæ.*

tradit in ſua Baſilicâ Chymicâ, Earum *prima eſt*: quod in uſu Antimonii cavendum: ne adſint conſtipationes, Colici dolores, nève unum principalium membrorum læſum ſit.

Secunda: ne iis, quibus Antimonium offertur, vel ante vel poſt ejus aſſumptionem vena incidatur.

Tertia: ne Pierocholis, & iis qui difficulter vomunt: ac qui viribus imbecillibus ſunt præditi, offeratur: ſed iis qui ad vomitum proclives, ſtomachum fortem habent, thoracem amplum & latum, quique vomere aliâs ſunt adſueti, & quibus humorum materia ſurſum fertur.

Quarta: quod, ubi ſeſe vomitus movet; exhiberi ſoleat offa aut jus piſorum leviter coctorum vel galinarum pingue, aut calidæ cereviſiæ hauſtus, reiterando ſi opus, aliquoties, ut faciliùs vomatur, & medicamenti acceleretur actio.

Hepar Antimonii ſive Crocus Metallorum.

Recipe Antimonii crudi lib. unam, Salis Petræ unc. duodecim.

Miſce: & impone mortario ferreo ad latus poſito: ubi ea prius benè triveris. Deinde adhibito ſaltem carbone vivo, accende: & ſubitò fiet Hepar Antimonii: ſal Petræ poſteà ſepara. Doſis gran. duodecim ad viginti, in infuſione vini albi, aquæ cardui benedicti,

dicti, vel alio convenienti liquore, in febribus peſtilentialibus maximè.

Alia Stibii Calcinatio.

Per inferiora tantùm purgans.

Recipe Antimonii electi.

Salis decrepitati ana lib. unam:

Trita, & ſimul miſta reverbera in crucibulo probè lutato, per duodecim horas, ignem paulatim augendo. Vaſe refrigerato, toties aqua dulci ablue, donec omnis acrimonia tollatur. Poſtea exſicca & tere. Doſis à viginti quinque granis ad triginta quinque.

Regulus Antimonii.

R. Antimonii.

Salis Petræ.

Tartari ana libram unam.

Tere: & miſce, dein colloca crucibulum inter prunas accenſas, ut candeat. Tùm injice cochlear pulverum: & ſtatim operi, donec fumus ceſſet. Poſteà amoto cooperculo, novos pulveres injice & claude: ad finem uſque ita continuando. Tandem ad ignem fuſionis, & crucibulum move, ut regulus fundum petat. Crucibulo frigefacto, Regulum à fecibus ſepara, & ſerva:

a Ex fecibus autem hujus fit SULPHUR AURATUM DIAPHORETICUM, hunc in modum: Recipe feces Reguli, ut ſuprà præparati: eaſque reduc in lixivium per digeſtionem, vel ebullitionem, illudque calidè

a *Sulphur Auratum Diaphoreticum.*

calidè per chartam emporeticam trajice. Huic lixivio frigefacto, adde parum aceti deſtillati, & videbis crocum multis ablutionibus dulcoratum, & deſiccatum ſeorſim collige, qui admirabile erit ſudorificum, & ſanguinis mundificativum, multis morbis depellendis aptiſſimum. Doſis à ſcrupulo ſemis ad integrum.

Regulus Martis ſtellatus.

Recipe apicum clavorum equorum libram ſemis: Antimonii lib. unam. Candefac Martem in crucibulo: cui adde Antimonium tritum: & cooperi: dando ignem fuſionis. Poſtea injice per vices uncias duas Nitri: & tandem projice in conum fuſorium. Regulum in crucibulo funde: cui adde unciam unam Nitri per vices, ut ſuprà & projice in conum. Hoc quater quinquies vel ſexies repete: donec Regulum Martis habeas ſtellatum.

Antimonium Diaphoreticum.

Recipe Antimonii.
Salis Petræ ana libram unam.
Pulveriſata ſimul miſce: deinde pone crucibulum inter accenſas prunas, ut candeat. Tum injice uncias duas, aut circiter hujus mixtionis, & ſtatim crucibulum operi: donec fumus & ſtrepitus ceſſet. Poſtea amoto operculo, novus pulveres injice & claude: ita ad finem continuando. Tandem da ignem liquefactionis ad horæ quadrantem,

Vaſe refrigerato : materiam exime & tere miſcendo, ut ſuprà, cùm ana Salis Petræ, eodem modo calcinando & elaborando ut ſuprà, Materiam tritam & ablutionibus edulcoratam, reverbera in vaſe terreo clauſo, ſpacio viginti quatuor hòrarum : donec pulvis fiat candidus : cujus doſis gr. quindecim.

Aliud.

Recipe ſpumæ venenatæ duorum draconum ſemel rectificatæ uncias quatuor : quibus calore reſolutis, ſuperfunde ſpiritus ſalis balſamici uncias totidem : deſtilla ex arena omnem liquorem, ad ſiccitatem uſque Terram exime & probè terre ; cui liquorem deſtillatum reaffunde, cum unciis duabus, ſpiritus recentis balſamici, & deſtilla ut prius : Poſtea, pulveri trito reaffunde deſtillatum cum aliis unciis duabus ut ſupra : & procede rurſus ut priùs. Maſſam tritam trade Vulcano Docimaſtico examinandam per quatuordecim horas : materiam continuè agitando ferreo inſtrumento puro. Tandem alcohol vini ab ea aliquoties abſtrahe : ut remaneat pulvis ſiccus candidus: cujus doſis quatuor ad ſex. Uſus ejus ſingularis eſt in omnibus affectionibus peſtilentibus, & febribus malignis populariter graſſantibus.

CAPUT XIII.

De Calcinatione & præparatione Mercurii,

MErcurius *a* eſt corpus minerale, compoſitum ex terra ſubtili ſulphureâ, & aquâ fortiter admixtâ. Subſtantia autem ejus terrea purganda eſt, à craſſa terreſtreitate ſulphureâ. Aquæ verò ſubſtantia, ab humiditate ſuperfluâ. Duplex autem eſt, *b* naturalis & artificialis. Naturalis activus & ſummè deputatos, in Almaragro propè Calatrava, in regno Caſtiliæ, reperitur vivus, per ſe fluens, & in Cinabari coagulatus, qui ignis vi educitur. Hanc mineram antiquiſſimam. Plinius vocat vomicam liquoris æterni. Huic ſimilis reperitur in Idria, pago comitatus Goritz in Sclavonia. Sed Hiſpanica bonitate excellit: quamvis Idria longè fertilior. Eſt autem admiratione dignum, quòd quamvis in vicinia Idriæ, ſingulis ferè annis lues peſtifera graſſari: illa tamen ab hac immunis nunquam non manere ſoleat: id quod viri provectæ ætatis ſeſe obſervaſſe, idemq; à Majoribus ſuis accepiſſe, mihi ante annos octo, eò loci profecto, ſancte confirmatum: Ex quo ſatis patet: ut & ex aliis exemplis innumeris: Mercurium eſſe ſummum omnis corruptionis

a *Mercurius naturalis.* b *Mercurii ſubſtantia.*

nis & putredinis alexipharmacon. Non minus & illud ſtupendum, prodigioque ſimile: quod ibidem notavi. Senex erat decrepitus, qui toto vitæ ſuæ tempore, in paranda Cinabari conſumpto, perpetuò tremebat, & aureum nummum manu compreſſum ita dealbabat: ut color ejus nativus omninò deſpareret.

Reperitur & alius Mercurius in monte Gimnauvoda dicta, ſex miliaribus à Cracovia, in Polonia, inter Tarnava, Ribic & Streletzky, diſtante, qui ſponte certis anni temporibus, uſque ad terræ ſuperficiem erumpit: præſertim autem autumnali tempore: quamvis etiam circa feſtum Johannis Baptiſtæ, multa grana piſorum inſtar, in radicibus graminum, ibidem collegerim. Verùm hic Mercurius nimis aqueus, & Sclavonico, ut & Hiſpanico longè inferior. Invenitur etiam naturalis, in multis aliis locis: & interdum in auri & argenti fodinis.

a Artificialis fit modo ſatis trito & artiſtis noto, per ſales reſuſcitativos tam ex mediis mineralibus, quàm metallis. Quin & in hac urbe plures viros fide dignos & præcipuæ autoritatis dignitatiſque novi: qui non modò è mineralibus, ſed etiam ex ſanguine humano priùs calcinato, & ex plantis etiam, Mercurium vivum elicuëre.

b Ille optimus, cujus drachma in cochle-

a *Mercurius artificialis.* b *Mercurii bonitatis nota.*

ari argenteo puro, ſuper carbones vivos poſita, poſt evaporationem, maculam relinquit flavam vel albam. Sed qui cochlear denigrat: ita purgari debet: antequam ad uſum medicum adhibeatur.

Recipe Mercurii.

a Aceti deſtillati ana libram unam: pone in matratio forti, cum manipulo ſalis præparati: move ſtrenuè per horæ quadrantem, ut miſceantur, & acetum denigretur: quod per inclinationem cum Mercurio, in ſcutellam vitreatam effunde, & toties aquâ tepidâ ablue, donec omnis nigredo & ſalſedo ſeparetur. Exſiccatum repone in matratium, cum aceto & ſale ut ſupra, eundem laborem ter quaterve repetendo, & tandem per corium trajiciendo. Sed hæc vulgaris & imperfecta purgatio: ſequitur perfectior: Recipe Mercurium præcipitatum, Cinabariſatum vel ſublimatum: miſce cum duabus partibus ſui ponderis Tartari uſti vel calcis vivæ: deſtilla per retortam vitream, igne ſuppreſſionis, vel in reverberio clauſo, adhibito recipiente amplo, aquâ ſemipleno. Ita accipies Mercurium magis depuratum, quam modo precedenti. Sed modus perfectiſſimus depurandi Mercurium, quo melior dari non poteſt, eſt ejus amalgamatio cum corporibus perfectis: deſtillando aliquoties, per retortam, ſingulis vicibus feces terreas, ſulphureas, fætentes ſepa-

a *Purgatio Mercurii.*

ſeparando, & denuò amalgamando, & tandem per corium trajiciendo.

Præcipitatus albus

Mercurius diſſolvitur in aqua forti, & affuſione aquæ ſalſæ præcipitatur in pulverem album. Diſſolvens per inclinationem effunditur: & præcipitatus multis ablutionibus cum digeſtione, omni ſalſedine & acrimonia privatur. Tandem exſiccatus aquâ roſaceâ abluitur & exſiccatur. Doſis interius à granis octo ad decem, in morbis venereis maximè: purgat per inferiora tantum.

Præcipitatus rubeus.

Poſt diſſolutionem Mercurii in aqua forti, fiat evaporatio ad ſiccitatem, igne violento: in fundo matratii hærebit pulvis rubeus præcipitatus, ulceribus maximè venereis aptiſſimus.

Mercurius præcipitatus.

EX OPTIMIS OPTIMUS.

Recipe Mercurii purificati uncias quatuor: affunde olei ſulphuris rectificati uncias octo. Digere per duos dies in arena: deinde per retortam deſtilla, cum tribus cohobiis; ultimò igne violento, ut retorta candeat; Maſſam albam exime & tere: aqua deſtillatâ calidâ ſæpius ablue: donec præcipitatum videas: verſum in pulverem flaviſſimum: ſuper quem Spiritum vini ter accendas, Ita ſecurè intra corpus dari poterit. Doſis à gr. tribus vel quatuor ad ſex, in extractis

purgantibus, conſerva roſarum aut ſaccharo roſaceo. Valet in infirmitatibus cauſatis ab humorem putredine, & morbis deploratis: purificat ſanguinem in podagrâ, hydrope, & in omnibus febribus continuis ſummum eſt arcanum.

Alia Mercurii Calcinatio & præcipitatio.

Mercurium à Sole vel Luna deſtillatum & purgatum ut ſupra, vel per ſe, vel cum octavâ parte Solis vel Lunæ, præcipita in pulverem rubeum, modo quo ſequitur: Accipe matratium carvum, colli prolixioris, cui impone Mercurii uncias quatuor: deinde ſuper laminam ferream, in fornace arenæ colloca, dando ignem continuum, ſpatio quadraginta dierum. Collum matracii ſuper arenam eminere debet, ad ſex vel octo pollices: & primis decem vel duodecim diebus, Mercurius, qui ad collum matracii aſcenderit, debet aliquoties quotidie baculo ferreo, cui alligatus ſit pannus lineus, ad fundum ignitum (uti Geber docet) detrudi & præcipitari. Eſt autem hic modus præcipitandi Mercurium, non modernorum, ſed antiquorum Philoſophorum. Tempore finito: ſi quid Mercurii crudi, in matracio repertum fuerit: ſeparari debet à pulvere rubeo, qui admirandas habet in medicinâ facultates. Eſt enim catharcticum præſtantiſſimum in leprâ, blande adeò alvum ſolvens, ut pueris & prægnantibus dari poſſit: acres

acres humores mitigat, pituitoſas expurgat, calidamque ac ſiccam viſcerum conſtitutionem emendat. Doſis gr. ſex.

Alia.

Diſſolve Mercurium in aqua forti, & præcipita, ut artis eſt, per exhalationem omnis humiditatis, ut præcipitatus fiat rubeus. Pulveriſatum impone matratio forti, ſuperfundendo acetum ter deſtillatum, ut ſupereminat ad altitudinem quinque digitorum, dando ignem arenæ, ut acetum lentè bulliat, ſpacio ſex horarum, & præcipitatus totus diſſolvatur. Diſſolutioni priùs filtratæ, ſuperfunde liquorem animâ mundi impraegnatum: & ſtatim ſeparabitur Mercurius, à diſſolvente, qui ablui & exſiccari debet. Doſis à gr. 4. ad 5.

Præcipitatio Mercurii in momento.

Impone Smiridem rubeum pulveriſatum crucibulo, exponendo ſpatio quatuor horarum, igni violento: donec quodammodo vitreſcere incipiat, & lateribus crucibuli adhærere. Tunc ab igne ablatum, tritura in pulverem ſubtilem, & matratio impone: cui ſuperfunde aquam Regis rectificatam, digerendo per viginti quatuor horas, poſtéa per inclinationem, aquam tinctam effundendo, & aliam toties reaffundendo: donec omnem tincturam attraxerit. Depletiones ad oleaginoſitatem deſtilla. Hujus olei recipe unciam unam, in funde ſuper uncias

quatuor Mercurii crudi: ſic in momento præcipitabitur: nec oleum Mercurium adhærebit. Si deſtilletur igni ſatis forti, poſt olei exhalationem, aliquid de Mercurio ſublimabitur; major tamen pars manebit fixa. Ejus uſus in augmentatione Solis & Vitrificatione rubicundiſſima.

Præcipitatus Diaphoreticus.

Diſſolve Mercurium à Sole vel Lunâ deſtillatum & purgatum ut ſupra, in aqua forti, quam ex matratio colli prolixioris, cum alembico proportionato, abſtrahe, igne tertii gradus, cum binâ cohobatione, ut Mercurius fiat rubeus, qui edulcorari debet calcinando in crucibulo, inter prunas accenſas, continuò virgâ ferreâ movendo, per horæ quadrantem circiter, vel cum aqua ſequenti. Recipe Aceti deſtillati libras duas, phlegmatis aluminis libram ſemis, calcis reverberatæ, teſtarum ovorum uncias ſex: deſtilla ſimul ad ſiccitatem. Hujus aquæ recipe libras tres. Mercurii ſupradicti præcipitati lib. unam Miſce & digere per diem naturalem: poſtea deſtilla per alembicum, cum ternis cohobiis, ignem augendo ſub finem, ut materia probè ſiccetur, quæ circulari debet per diem naturalem cum S. V. Poſtea deſtillatione ſeparatur ſpiritus: & denuò circulatur & deſtillatur. Hoc quartò repeti debet. Hæc vera Mercurii præcipitati præparatio ad infinitos morbos pellendos: & maximè

maximè lucem veneream, ſive interiùs ſumatur, (quia ita elaboratus ſaltem ſudores provocat) ſive exteriùs cum butyro, aut alio medicamento applicetur.

Præcipitatus Cinabaris Diaphoreticus.

Recipe Cinabaris vulgaris unciam unam.
Salis præparati drachmas duas. Simul tere, miſce & matratio impone, quibus ſuperfunde olei Sulphuris per campanam facti uncias tres. Digere per triduum in cineribus: tandem igne violento, fac omnem humiditatem evaporare. Manebit in fundo maſſa alba, quæ frequenti ablutione edulcorari debet. Doſis à gr. ſex ad decem, in morbis Veneris maximè. Datur cum Conſerva roſarum & unciis quatuor vel tribus decoctionis ſalſæparillæ.

Mercurius Veneris Diaphoreticus.

Recipe Limaturæ Veneris unc. unam.
Mercurii meteoriſati unc. duas.
Salis Mercurial. unc. duas ſemis.

Tritis & ſimul miſtis: inde ea matratio firmo, dando ignem arenæ: donec inſtar ceræ omnia liqueſcant. Tum matratium ita calens frigidæ impone: ut in partes diſſiliat, & Mercurius ſub viridis effluat: quem exſiccatum in retortam parvam, cum ſpiritu Sulphuris vel Vitrioli, in cineribus per diem naturalem, digerendum collocabis: & poſtea cum binis cohobiis in arena deſtillabis: tandemq; ablues bis aut ter & ultimâ

vice, aquâ cordiali. Præſtantiſſimum remedium diaphoreticum Bezoarticum eſt, contra peſtem. Si duodecim horis, à veneno hauſto ſumatur, à morte præſervat. Doſis gr. unum vel duo in aqua appropriatâ.

CAPUT XIV.

De Calcinatione Saturni & Iovis.

CUm, teſte Gebero, impoſſibilis ſit corporum ſolutio, compoſitione ignoratâ: antequàm metallorum calcinationes aggrediamur: de ipſorum naturâ obiter aliquid dicendum eſt. a Rectè autem mihi ſenſiſſe videtur Hermes, pater ille Philoſophorum; dum dicit: Id quod eſt ſuperius, eſt ſicut id,quod eſt inferius: & vice verſa. Quâ ratione enim natura paullatim & ſucceſſivè in terræ ſuperficie, plantas & cætera vegetabilia producit:ita eadem in locis ſubterraneis, metalla quamvis tardiùs & longiori temporis ſpatio, ex vapore humido unctuoſo, argenti vivi & ſulphuris vitrioli, ſuo calore, mercurium decoquentis proprietates in ſe continente generat. Unde Hydrargyrus mater Metallorum dicitur; Sulphur verò pater: in iiſque quatuor elementa, quæ omnium corporum natu-

ralium

a *Generatio metallorum.*

ralium materia remota ſunt, repræſentantur. Mercurius enim inſtar fœminæ, frigidus & humidus, aquæ & aeris rationem habet: ſulphur autem tanquam mas, calidum & ſiccum, ignis & terræ vicem obit. Si quis materiam eorum, non tam halitum, quam ſuccum ſtatuere velit non repugnabo. Cum enim ſuperiori æſtate, in Hungaria, medio miliari à Schemnitz, in argenti fodinam, mille quingentos circiter cubitos profundam deſcendiſſem: à foſſoribus, qui ob ſummum mineræ æſtum, veſtibus & ipſo induſio exuti laborabant, didici: vapores minerales à centro terræ frequenter ſurſum ferri: eorumque lucernas & ipſoſmet, ni ſubitò recedant, extinguere: aliquanto autem tempore pòſt, in eodem loco illos halitus, ad parietes fodinæ in maſſam, quæ levi contactu, inſtar olei fluat, congulatos reperiri. Unde fortè quis inferre poſſet: vaporem eſſe materiam metallorum remotiorem: ſuccum vero ſulphureum & mercurialem, propinquiorem. Et ſunt mihi ad manum ex eadem fodinâ, & ex aliis ſilices, quos ſeu vapor, ſeu ſuccus talis mineralis humidus unctuoſus undiquaque penetravit: & in quorum aliis, conſpicitur materia cruda, nec ſatis cocta: in aliis mediocriter excocta, ex quorum libra una, elici poſſunt drachmæ ſex argenti puri, & ſcrupulus ſemis circiter auri: in aliis perfectè decocta: ita

ut argentum in ſuperficie pullulet, & in uno ramuſculi auri puri conſpiciantur. Etſi autem ſunt, qui ob frivolas quaſdam ratiunculas, Mercurium & Sulphur, metallorum materiam eſſe, inficias eant: tamen ſatius eſt, Philoſophis metallicis, & metallurgis credere, qui in omnibus fodinis & venis ea reperiri, uno ore atteſtantur: Ad quorum opinionem, & metallorum excoctores, uſtores & probatores accedunt: ut taceam, quòd Medici pleroſque foſſorum morbos, à Sulphureis & Mercurialibus ſpiritibus crudis intra corpus admiſſus, oriri: & metalla, in externis affectibus eadem præſtare, quæ Hydrargyrum. Imò omnia metalla facili negotio in argentum vivum, & argentum vivum, in omnia metalla reduci poſſunt.

Calcinatio Saturni.

Plumbum liquefit in matula terreâ, vel ollâ ferream, purgaturque â ſcoriis: deinde aucto igne, ut olla candeat, continuâ agitatione, cum ſpatulâ ferreá, reducitur in calcem: quæ cribellata, poſtea ſi diutiùs reverberetur, fit minium.

Calcinatio Iovis.

Recipe Stanni Anglici non ſophiſticati (quod ex pondere & malleatione dignoſces) libras quatuor. Liquefac in olla plani fundi, & à ſcoriis purga: deinde injice aliquid ſalis Ammonii: & igne aucto, ut olla candeat; impo-

impone libram unam & ſemis ſalis præparati, ſpatulâ ferreâ tamdiu movendo; donec in calcem redigatur: quæ igne violento reducitur in corpus, & à ſale impuro & denigrato ſeparatur. Iterum miſcetur cum libra una ſalis præparati, & calcinatur, ut ſuprà. Calx abluitur ab omni ſalſedine, & reverberatur ad octiduum, donec vertatur in Alcohol. Sal affuſione aceti alkaliſati elicitur, digerendo aliquot diebus, poſtea filtrando & coagulando.

Aliter.

Jupiter poteſt etiam calcinari, ſicut Saturnus, ſine additione Salis. Vel poſſunt etiam calcinari in ſcutella ligneá, cretâ oblitâ: ſi fuſi in crucibulo, effundantur in dictam ſcutellam, & ſubitá agitatione moveantur.

Iupiter Diaphoreticus.

Recipe Jovis Anglici limati, vel ut ſuprà, in ſcutella ligneâ, vel terreâ non vitreatâ calcinati uncias duas: Mercurii ſublimati uncias quatuor: Simul miſce: & per retortam deſtilla, igne arenæ, apponendo vas recipiens, aquá ſemiplenum: cumq; deſtillare inceperit, da ignem ſuppreſſionis moderatum, donec omnis liquor deſtillaverit, & præcipitatus fuerit in aquam. Quod autem ad collum retortæ ſublimatur, abraditur, & cum eo, quod deſtillatum eſt, per noctem digeritur. Aqua ſpiritu Vitrioli imprægnatá

gnata ſeparatur & ad uſus ſervatur : calx verò exſiccatur. Doſis à gr. quatuor ad ſex.

CAPUT XV.

De Calcinatione Martis & Veneris.

Calcinatio Martis.

Limaturam Chalybes à ſordibus, ventilatione & ablutione diligenter emunda. Hujus recipe libras duas ſalis præparati libras tres, Miſce ſimul, & in olla terreâ reverbera, per diem Naturalem. Maſſam exime, & tere; diſſolve in aquâ calidâ, & lava toties, donec ab omni ſalſedine & terreſtreitate liberetur. Exſiccatur deinde, & in pulverem ſubtilem, terendo & cribellando reducitur. Poſtea reverberatur per octo vel decem dies; donec ſuperficies elevetur in crocum rubicundiſſimum impalpabilem : quo ablato : reliqua pars toties & tamdiu reverberatur; donec tota in crocum abeat. Vas terreum limaturam continens, habeat cooperculum, ne cineres ſuper crocum decidant, ita tamen elevatum, ut inter vas & operculum, flamma liberum habeat tranſitum.

Aliter.

Paratur etiam crocus Martis è lamina chalybis candente & ſcintillante, immiſsà

in

in magdaleonem Sulphuris, cujus vi liqueſcit & decidit granulatim in vas fictile ſuppoſitum frigidâ vel aceto plenum. Granula exſiccata teruntur in pulverem ſubtiliſſimum, &, ſi placet in crocum reverberantur, ſpatio ſex vel octo horarum.

Virtutem habet de obſtruendi, aperiendi & attenuandi, quam etiam limatura chalybis acquirit, ſi per ſimplicem aquam, in tenuiſſimum alcohol redigatur.

Aliter.

Diſſolve limaturæ Martis unciam unam, in aquæ fortis unciis octo: digere per noctem: & deſtilla per alembicum, aquam fortem, in arena. Habebis unciam & ſemis croci rubicundiſſimi.

Aliter.

Reverbera limaturam Martis, cum ana Sulphuris triti, per quatuor aut quinque horas. Virtutem habet apetitivam, ſed majorem, ſi per dimidiam tantùm horam calcinetur, cum duplo ſui ponderis ſulphuris triti.

Alia Martis Calcinatio.

Digere lento calore limaturam ferri, vel chalybis, in aceto ter deſtillato, donec coleretur. Decanta, quod tinctum eſt: & aliud acetum reaſſunde toties: donec omnem tincturam attraxerit. Depletiones filtratas deſtilla, & remanebit: infunde, pulvis rebeus, qui per diem naturalem reverberari debet

bet in crocum impalpabilem. Virtutem habet conſtringendi.

Aliter.

Crocus Martis etiam cum oleo ſulphuris fit: infundendo in cochlear ferreum, olei ſulphuris & ſpiritus vini partes æquales, evaporando lento calore, ad conſumtionem humiditatis: poſtea ſi reſideat ad aliquot dies, invenies pulverem ſubtiliſſimum, quem ſervabis in phialis optimè clauſis, ne aër intret, quia reſolveretur. Si aliquot grana in juſculo ſive liquore congruo dentur, verum hepatis reſtaurativum erit, conducens omnibus morbis, qui inde oriuntur, ut hydropiſi & ſimilibus.

Calcinatio Veneris.

Diſſolvitur Venus in aqua forti: & affuſione aquæ tepidæ, cum particula ferri vel argenti, præcipitatum ad fundum vaſis. Vel laminæ Veneris reverberantur in æs uſtum, in fornace figulorum; quod facili contritione in calcem reducitur. Vel: laminæ ponuntur in crucibulum, cum parte æquali ſulphuris triti faciendo S. S. S. & reverberantur tribus vel quatuor horis, in æs uſtum.

Caput XVI.

De Calcinatione Lunæ & Solis.

Calcinatio Lunæ.

DIſſolve Lunam in aqua forti: & affuſione aquæ ſalſæ, præcipita ad fundum matratii, in calcem candidam, quæ frequenti aquæ communis affuſione edulcorari debet. & exſiccari. Hujus calcis recipe unciam unam. Salis præparati uncias duas: Salis Ammonii drachmas duas. Hæc probè miſce in mortario vitreo, & reverbera per octiduum. Elicitur poſtea. Fictura cum ſpiritu vini alkoliſato, & circulatur. Confert maniæ & aliis cerebri affectibus.

Calcinatio Solis.

Fac amalgama Solis, per cæmentum repurgati, cum ſex partibus Mercurii, ut ſequitur. Accipe aurum laminatum, quod in minutas particulas forficibus ſcinde: & in crucibulum mundum, inter carbones vivos pone, ut aurum ſaltem igniatur. Deinde ex alio tigillo, mercurium calefactum, ſuper aurum effunde, & bacillo miſce: ut incorporentur. Tum projice in frigidam: & maſſam optimè lotam trajice per corium, & mercurium ſuperfluum exprime, ut remaneat maſſa ſatis dura,

quæ

quæ diluteri debet cum duplo ſui ponderis ſalis præparati, in mortario vitreo: ita ut nihil de amalgamate appareat. Hoc totum pone in crucibulum coopertum & lutatum, parvo ſaltem foramine pervium: & reverbera per diem naturalem: tali cautione adhibitâ, ne aurum liqueſcat. Hoc facto: reperies aurum calcinatum, mercurium verò cum ſale in auras evolaſſe. Tum aurum denuò amalgama: & per corium trajice ut ſupra: & miſce cum duplo ſui ponderis ſulphuris vivi,& optimè tere: & pone in ſcutellam terream vitreatam, ſuperfundendo optimum vini ſpiritum,qui accendi debet. Poſt cujus deflagrationem & ſulphuris, reperies aurum ſpongioſum & valdè attenuatum: præſertim ſi idem proceſſus bis vel ter repetatur. Aliqui amalgama cum floribus ſulphuris terunt, & in crucibulo ponunt inter carbones vivos, bacillo ſerreo continuè movendo, donec Mercurius in auras abeat. Hæ veræ philoſophicæ præparationes ſunt, ad aurum potabile & alias operationes phyſicas.

Antequam autem aurum calcinetur calcinatione philoſophicâ: debet, ut dictum eſt, cæmentari cæmento vel vulgari, vel regali. Cæmentum vulgare ita fit: Recipe farinæ laterum uncias octo.

Salis præparati unc. quatuor:
Vitrioli albi uncias duas:

Salis

Salis petræ,

Æruginis ana unc. ſemis.

Cæmentum regale, quod ſoli auro probatiſſimo parcit, recipit.

Farinæ alterum partes quatuor:

Salis Ammonii,

Gemmæ,

Communis præparati, partes ſingulas.

Commiſta uniantur: & urinâ humectentur. Quidam aut bractea, antequam componantur, candefaciunt, ſinuntque refrigeſcere: ut ſi quid in quinamenti in cute hæſerit, id conſumatur, & liberiorem acceſſum & impreſſionem relinquat medicaminum acumini, Omnibus ritè præparatis: ollæ cæmentatoriæ inſpergitur pulvis æqualiter, craſſitie digitali. Huic imponuntur bracteæ urinâ irrigatæ, eo ordine & modo, ut æquali ſitu, ſe non contingant mutuo, ne corpus corpori cohærens id accendat: caloreque aucto, oras colliquet. Diſpoſitæ primo ordine bracteæ obruuntur medicamine dimidii digiti craſſitie: ſequuntur bracteæ, atque ita viciſſim uſque ad ollæ marginem, quam tantum implere debet medicamen, quantum eſt in fundo, nempè ad craſſitiem digiti tranſverſi. Ultimò imponitur operculum ſine reſpiraculo, ſi pro cæmento vulgari; at ſi pro regali: operculum habeat foramen parvum. Ignis datur ad viginti quatuor horas: ita ut olla ſive pixis ſemper rubeſcat.

Finito

Finito opere: bracteæ pede leporino purgantur à pulveribus adhærentibus; & urinâ lavantur, & exſiccantur.

a Omnium autem perfectiſſimum cæmentum eſt illud, quod ſequitur. Liquefac aurum cum duplo ſui ponderis optimi cupri: redac in lamellas tenuiſſimas inſtar Papyri: quas cæmenta per quadraginta vel quinquaginta horas, igne forti, faciendo SSS. ut in cæmento regali dictum eſt, cum farina laterum, ſale communi, colcothare, viridi æris & modico ſale armoniaco, cum aceto forti per miſtis. In hoc examine, totum cuprum evaneſcit, ſulphure ipſius incombuſtibili & tinctura, in auri ſubſtantiâ remanente: cum reſte Gebero, decimo octavo capite fornacum, â cupro extrahatur Sulphur mundiſſimum tingens & fixum.

Bezoarticum Metallicum.

Diſſolve in aqua Philoſophicâ, ſolis puriſſimi drachmas duas: cui adde guttatim liquoris gummoſi ſepties rectificati unciam unam. Fiet maxima ebullitio. Pone matratium ſuper cineres calidos, ad tres vel quatuor horas. Tum præcipita in aqua communi & ſæpius ablue: ultimo cum aqua cordiali: & tandem exſicca. Habebis lapidem admirandæ virtutis: cujus grana ſex ſudores egregiè movent.

Ce-

a *Optimum Cæmentum.*

Ceraunocryſon Diaphoreticum.

Diſſolve ſolem puriſſimum in aqua philoſophica, & per noctem digere in arena: Deinde ſuperfunde guttatim oleum Tartari: donec ceſſet ebullitio, & calx auri ad fundum vaſis præcipitetur, quæ multis ablutionibus edulcorari debet, & igne lentiſſimo exſiccari; Doſis granorum trium vel quatuor.

Et hoc Diaphoreticum parari poteſt adhuc præſtantius, hunc in modum: Recipe Ceraunocryſi quinque vel ſex grana: eaque impone in vaſculum argenteum, & ſuperfunde ſpiritum vini rectificatum optimè, quem incende, & deſuper vitrum criſtallinum ſatis ampli orificii ſuſpende. Quamprimum ſpiritus vini ardere deſierit, Ceraunocryſon officium ſuum faciet, & pars quædam terrea ad parietes vitri ſublimabitur. Hoc quater vel quinquies repete, & vitrum cum ſpiritu vini lava, ut calx fundum petat, quæ exſiccari debet. Doſis gr. unius aut duorum.

CAPUT XVII.

De Salibus.

Modus eliciendi ſal eßentiale ex herbis ſine Calcinatione.

Reeipe cardui benedicti quantitatem magnam : contunde in mortario lapideo vel ligneo : poſtea in alveo amplo, cum magna aquæ quantitate coque, uſque ad mediocritatem : deinde fortiter exprime & cola. Colaturam iterum coque uſque ad ſpiſſitudinem mellis liquidi. Succus iſte Cardui benedicti ponatur in vaſe vitreo, in loco frigido, per dies aliquot : & generabit in fundo vaſis ſal criſtallinum angulare, in modum ſalis gemmæ. Effuſo ſucco colligitur, & aqua cardui benedicti abluitur & exſiccatur, quod diligenter ſerva. Eſt enim præſtantiſſimum remedium in peſte, ſi ejus grana duo plus minus, in Cardui benedicti ſpiritu exhibentur, ſudores abundè provocant. Eâdem quoque ratione fit ſal ex aliis herbis, qui multis modis antecellit ſalem, qui ex cineribus herbarum conficitur.

Sal Eſſentiale, Cremor, ſive Criſtallum Tartari.

Recipe Tartarum Montiſpellenſe album, quod

quod eſt optimum reduc in pulverem,& fac in magnâ aquæ quantitate, in cacabo æneo vel ferreo bullire ad mediæ partis conſumtionem. Tunc amove ab igne, & ſi vis, trajice per manicam Hippocratis, vel pannum lineum, in vas figulinum firmum. Ubi refrixerit: aquam per inclinationem effunde: & ſalem parietibus vaſis adhærentem, ſeparatis fecibus, frequenti aquæ affuſione collige: & iterum, ut ſupra decoque, lava, à ſortibus ſepara & exſicca. Tandem reduc in pulverem: cujus doſis dragma una in juſculo, vel medicamine appropriato. Virtutem habet incidendi humores craſſos & tartareos: meatuſque obſtructos aperiendi.

Sal ſive Alkai Imperatoria.

Siccatam calcina ad albedinem: ſalem extrahe cum aqua ejuſdem herbæ ſtillatitiâ, vel communi, digerendo per noctem. Poſtea aquam per inclinationem effunde: cavendo, ne feces turbentur; aliam uſque tertio reaffunde, digerendo ut ſupra. Tandem pepletiones filtra & coagula. Si coagulum non ſit ſatis album: calcina in crucibulo ad rubedinem, cavendo, ne liqueſcat, deinde reſolve, filtra & coagula.

Sic extrahitur ſal ex omnibus herbis: ſed tali calcinatione perit ſal volatile, ſive eſſentiale, manetque ſolum elementale.

Sal

Sal Tartari.

Sternitur Tartarum in vaſe terreo non vitreato plani fundi, craſſitie digital. Reverberatur poſtea ad albedinem uſque ſpatio quinque vel ſex horarum, igne ita moderato, propter fuſionem, ut vas ſaltem candeat. Tartarum ita ad albedinem calcinatum, perfunditur, aquâ communi; digeritur, filtratur, & coagulatur.

Sal Corallorum.

Hoc fit, digerendo corallos tritos, in aceto ter deſtillato, per noctem: poſtea filtrando, & acetum ad ſiccitatem evaporando. Sic ſal corallorum manet in fundo vaſis.

Vires ejus ſunt excellentes. Sanguinem enim in univerſo corpore mundificat: priſtinum ſanitatis vigorem reſtituit: fluxus uteri, ventuis, hæmorrhoidum ſiſtit: roborat cor & ſtomachum, omnes obſtructiones viſcerem reſerat, concretumque ſanguinem diſſolvit. Prodeſt & in hydrope, convulſionibus, paralyſi, calculo, ſuffocatione matricis, ſi cum aqua affectui præter naturam conveniente exhibeatur. Doſis à granis decem, ad ſcrupulum unum vel duos pro ratione ætatis & vehementiæ morbi.

Sal Colcotharis.

Colcothar perfunditur aquâ pluviali, & ſal digeſtione unius diei vel noctis in eam ingreditur, filtratur, coagulatur. Rube-

do reliqua ſi ſexies aut quinquies iterum calcinetur, & ſalſedo ſemper eluatur: tandem dulcis relinquitur, & vocatur dulcedo Vitrioli, quæ major eſt, ſi ex Vitriolo Veneris paretur, & præſens eſt in ulceribus malignis remedium.

Vitriolum Vomitivum.

Diſſolve vitriolum album in aqua communi, filtra & coagula, repete hoc ſecundo, tertiò, diſſolve in aqua roſacea & coagula.

ALITER.

Diſſolve vitriolum album in aqua deſtillata: filtra: & in vaſe vitreo aquam exhala, donec cuticulam supernè contrahat. Tum vas pone loco frigido, ut criſtallos producat: quibus ſeparatis reliquum humorem evapora: & ut ſupra criſtalliſa, hocque ſecundò repete. Tertiò criſtallos in aqua roſacea diſſolve: exhala: & ut ſupra criſtalliſa, igneque lento exſicca. Doſis à ſcrupulo uno ad drachmam ſemis, in hauſtu vini vel cereviſiæ, aut conſervâ roſarum. Operatur feliciter in febribus, ventriculi affectibus, catarrhis, lumbricis, peſte, &c.

Sal, ſive Vitriolum Martis.

Accipiatur ſpiritus Vitrioli, vel olei Sulphuris per campanam facti, licet non rectificati uncia una, cui immiſceantur unciæ duæ aquæ communis. Huic miſtioni impone

 pone

pone limaturæ ferri unciam unam, in matratio, quod obſeratum colloca in cineres calidos, ut bulliat lentiſſimè, ſpatio ſex horarum: Poſtea infrigidari ſponte permitte: & invenies in vaſe generatum Vitriolum, viride, ſplendens, quod calore diſſolvitur, frigore coagulatur.

Sal ſive Vitriolum Veneris.

Cuprum calcinatum, ſive ſquamas cupri reduc in pulverem ſubtilem, quem in aceto deſtillato, per diem naturalem digere. Tinctum acetum per inclinationem effunde: & aliud reaffunde toties; donec non tingatur ulterius. Depletiones filtra: & ex tribus partibus evapora, vel deſtilla: quod relinquitur in fundo vaſis; ponatur in locum frigidum: ſic generabitur Vitriolum viride, obſcurum, ſplendens.

ALITER.

Laminæ Veneris cum ana ſulphuris triti, ut dictum eſt in calcinatione Veneris reducuntur in pulverem ſubtilem: & in olla terrea, cum ſulphure trito, calcinantur; continuè baculo cupreo movendo, donec totum ſulphur uſtum fuerit. Calx denuò teritur; & cum octava parte ſui ponderis ſulphuris triti calcinatur: ut ſupra teritur; & in aquam ferventem projicitur, baculo ſæpius movendo, dum calx fundum vaſis petit, donec aqua refrigeretur: quæ filtra-

filtrata evaporatur ex tribus partibus,& ponitur in locum frigidum ; ut criſtallos cæruleos producat, vel ex toto evaporet.

Sal Saturni.

Calx Saturni ſive Minium perfunditur aceto deſtillato, vel ſaltem ejus phlegmate : digeritur per diem naturalem, ſæpius agitando: menſtruum detrahitur,aliudque ſubſtituitur, donec omnis ſalſedo abſtrahatur : depletiones filtrantur : & in cineribus vel arena coagulantur. Si acetum tertiò deſtilletur à ſale Saturni cum cohobiis : poſtea ſuperfundatur vini Spiritus, & deſtilletur cum trina cohobatione: ſal ſic virtutem acquirit admirandam in ſanandis diverſis morbis. Sic ejus ſex grana dentur in peſte, cum vino albo : curatur æger intra viginti quatuor horas. In hydrope dantur tria grana in vino albo, quatuor diebus continuis : In colica ſex grana cum vino albo : In lepra itidem ſex, cum aqua Fumariæ, continuè per octodecim dies. Saccarum hoc intra corpus ſumptum, frigiditate ſuâ, libidinem etiam veneream extinguit: ac propterea utile iis, qui in cœlibatu vivunt. Extrinſecus uſurpatum mira præſtat in ulceribus corroſivis malignis, cancroſis, lupo & ſimilibus. Conrra putredinem oris etiam, & impetigines, ambuſta, inflammationes, tumores, puſtulas faciei rubras, præſtantiſſi-

mum eſt medicamentum : ſi cum oleis aut aquis convenientibus applicetur.

CAPUT XVIII.

De Floribus.

Flores Benzoini.

BEnzoinum teritur, & ollæ rotundæ imponitur, deinde clauditur duplici charta emporetica, convoluta in modum manicæ Hippocratis : & datur poſtea ignis ad ſublimationem idoneus : floresque nivei ſæpius colliguntur.

Valet ad aſthma, & omnes pulmonum morbos. Doſis ſcrupulus ſemis in liquoribus vel ſyrupis idoneis. Topicum etiam remedium eſt ad tubercula & ruborem faciei.

Flores Sulphuris.

Parantur miſcendo æquales partes ſulphuris & colcotharis perfectè rubificati exſiccatique ; & ſublimando, ut in Antimonio (ſpatio tamen octo horarum operatio hæc perficitur, nec tanto opus eſt igne, ut in Antimonio) dicetur. Secundò ſublimantur cum ſaccharo candi ſolo, ut majus ad aſthma & alias pulmonum affectiones conferunt auxilium. Fit etiam hæc florum præparatio, miſcendo ad libram unam ſulphu-

tis, libram unam & ſemis ſarinæ laterum; vel ad libram ſulphuris, addendo Colcotharis & ſalis decrepitatiana libram ſemis: vel, per ſe etiam abſque ullâ additione.

Flores hi valdè reſiſtunt putredini, ac propterea in peſte tam præſervationis, quàm curationis gratiâ, vel in aqua Cardui benedicti, vel Theriacâ, vel ſyrupo citrio, vel aquâ Meliſſæ, ad drachmam unam utiliter uſurpantur. Præſervantiâ febribus & epilepſia. Sudorem in lue venerea promovent. Conducunt in omnibus morbis, qui exſiccatione opus habent: in omnibus pulmonum affectibus, aſthmate, tuſſi antiquâ & recente, catarrhis ad pectus defluentibus: pleureſi, colicâ: apoſtematibus & putrefactionibus corporis.

Flores Antimonii.

Electum ſtibium in ſubtilem pulverem redactum, ex aludele terreo in alembicum roſtri expertem quidem, ſed tamen in vertice pervium ad humidos ſpiritus emittendos, cum mobili cono, ſublimetur ſecundum artem, dando ignem per gradus ad decem vel duodecim horas, ad flores albos excipiendos: ad citrinos; per viginti quatuor horas: ad rubeos, per triginta ſex, ignem continuando & augendo.

Mercurius ſublimatus.

Recipe Mercurii purgati per ſalem præparatum, acetumque & per corium trajecti.
Vitrioli rubificati.
Salis præparati ana lib. unam.
Salis Nitri uncias quatuor.

Terantur & miſceantur ſimul in mortario lapideo, cum modico aceto, tamdiu, donec Mercurius nullo modo appareat vivus. Omnia bene miſta pone in cucurbitam lutatam: cui ſuperpone alembicum roſtri brevis: dando ignem per gradus, ut artis eſt, per octo vel decem horas. Aqua fortis, quæ primò effluet, ſervetur. Pro ſecundâ ſublimatione: ad libram unam ſublimati, addantur ſalis præparati unciæ duodecim, & Vitrioli unciæ quatuor. Si tertiò: ſale tantùm ſublimetur.

Sublimatus dulcis.

Recipe Mercurii purgati ut ſupra, uncias ſex.
Mercurii ſublimati uncias octo:

Tere ſimul, & miſce cum libra una colcotharis perfectè rubificati. Deinde ſublima ex matratio in arena ſpacio quinque vel ſex horarum. Secundò ſublima cum media

libra

libra colcotharis. Tertiò per ſe tantum. Qui voluerit, loco coltharis uti poterit ſale præparato. Finitis ſublimationibus, maſſa redigitur in pulverem ſubtilem, qui aqua roſacea abluitur & exſiccatur. Doſis à viginta granis ad triginta, in lue Venerea.

ALITER.

Recipe Mercurii ſublimati uncias ſex.
Foliorum Lunæ uncias duas.

Terre ſimul, miſce : & ſublima ex matratio, in arena. Vaſe refrigerato, partem volatilem ſepara, fixiorem & criſtallinam tere, & cum fecibus in imo vaſis relictis, miſce : ſecundò & tertiò ſublimando, ut ſupra, & tandem abluendo. Doſis à gr. ſex, ad octo, vel decem. Purgat ſuaviter.

Manna Mercurii.

Diſſolve Mercurium in aqua forti. Poſtea aquâ marinâ præcipita : & ex cucurbita, per arenam deſtilla, ignem ſub finem augendo, ut Mercurius ad latera vaſis ſublimari poſſit. Vaſe refrigerato, fecibus in imo vaſis ſubſidentibus abjectis, ſublimatum ſeorſim collige : & iterum in eâdem aqua diſſolve, & deſtilla ut ſupra. Habebis Aquilam cœleſtem nive candidiorem : cujus uſus in morbis venereis maximè. Doſis à granis decem ad quindecim. Purgat tantùm per inferiora.

CAPUT XIX.

De Magiſteriis.

MAgiſterium eſt, quando corpus miſtum ita præparatur arte Chymicâ, citra extractionem: ut omnes ejus partes homogeneæ ſerventur, in nobiliorem vel ſubſtantiæ vel qualitatis gradum traductæ: exterioribus impuritatis ſegregatis.

Magiſterium Tartari.

Recipe olei Tartari ex ſale reſoluti & purificati uncias quatuor:
Spiritus Vitrioli unciam unam:

Quem guttatim ſupra Tartari oleum in vitrum capax inſtilla: fiet coagulum albiſſimum. Humiditas ſupernatans evocetur lento calore, ad ſiccitatem ſalis: ſuper quem deſtilla ter vel quater vini ſpiritum: atque ita habebis Tartarum album vitriolatum fixum.

Uſus ejus eſt in omnium viſcerum obſtructionibus: calculo: nephritide: ictero: menſium retentionibus: melancholiâ: ſplenis duritie: febribus: hydrope: ſi convenienter exhibeatur. Doſis à ſcrupulo ſemis ad integrum.

Magiſterium Perlarum & Corallorum.

Diſſolve corallos ſive perlas tritas in aqua acida facta cum ſpiritu vitrioli. Dige-

re per noctem : & ſuper diſſolutionem prius filtratam injice guttatim oleum Tartari : & fiet inſtar lactis. Superfunde aquam communem, & digere : ſic præcipitabitur pulvis candidus ad fundum vaſis. Aqua ſeparatur, & alia ſuperfunditur ter vel quater : donec omnis acrimonia ſeparetur : Tandem pulvis exſiccatur, & ad uſus ſervatur.

Margaritæ temperie & viribus aurum valdè æmulantur : ac propterea ſpiritus cordis vitales corroborant : palpitationem cordis, animi deliquium & vertigines tollunt : & meritò omnibus cordialibus medicamentis miſceri debent : appetentiam Veneris excitant melancholiæ reſiſtunt : dentes dealbant : memoriam confortant, & fœtum in utero : omnes parvos humores in corpore exiſtentes exſiccant : & à variis morbis omnes corporis humani partes reſervant. De corallorum viribus, in ſale eorum dictum eſt.

Magiſterium, lac, cremo ſeu Butirum Sulphuris.

Recipe florum ſulphuris unciam unam.
Miſce, & ſuperfunde.
Aquæ communis libras tres.

Digere in arenâ, per diem naturalem : ita ut ſub finem, aqua ferè bulliat : poſtea filtra calidè per chartam emporeticam : & ſuperfunde aceti deſtillati q. ſ. Sic cremor lacteus Sulphuris paulatim petet fundum.

Separa diſſolvens per inclinationem : & reiteratis ablutionibus materiam edulcora. Ultimò digere cum aquâ cordiali, & exſicca : & ita habebis lac ſive cremorem ſulphuris albiſſimum : qui balſamum eſt humidi primigenii, confortat vires naturales : ſanguinem purificat, morbos pulmonum, uti tuſſim, aſthma, phthiſin curat : in exſiccandis catharris, ventoſitatibus ſtomachi tollendis , ſciatica & podagra ſummopere commendatur eſſe utilis ab apoplexia, peſte, lepra, & nervorum concluſionibus præſervativum egregium : hecticis etiam ſuâ confortatione prodeſt. Tantum pulveris cum aquis ſpecificis commiſcetur ; quantum ad eas albicante colore tingendas ſatis eſt. Datur manè & veſperi cochlare unum ; & ante exhibitionem accuratè cum vehiculo humido commiſcetur.

ALITER.

Fit etiam : miſcendo ſulphur tritum cum arenæ vel vitri tuſi ana æqualibus partibus : & deſtillando per retortam igne moderato apponendoque vas recipiens, quod acetum deſtillatum contineat. Et ſic ſubſtantia ſulphuris deſtillata præcipitabitur in pulverem album, quem exſiccabis. Hoc antidoto utebatur Princeps Auraicus contra peſtem.

ALITER.

Lac ſulphuris fit etiam cum ſulphure & arenâ miſcendo cum aqua vitæ,& deſtillando in cineribus per retortam. Valet ad cancros Venereos, ulcera maligna, ſerpigines, lichenes, &c.

CAPUT XX.

De Tincturis ſolidiuſculis & Panaceis.

Tinctum Antimonii.

FAc capitellum ex cinere clavellatio, calce vivâ, & cineribus communibus ana: in quo diſſolve Hepar Antimonii; digerendo in arena per noctem; ut ferè bulliat. Tincturam ſepara: & filtra: & ſi placet, per acetum, in pulverem croceum præcipita, ac multis ablutionibus edulcora.

Panacea Vitrioli.

Diſſolve Vitriolum cæruleum, in aquâ pluviali deſtillatâ calidâ: quàm tertiò filtratam lento balnei calore evaporare facies; donec cuticulam in ſuperficie contrahat. Tum liquorem reſtantem calidam projice in vas plumbeum,in quo prius bacillos hinc inde tranſverſos per circuitum poſueris. Ita per triduum in loco frigido relinque: ut criſtallos virides producat: quibus ſeparatis liquorem reſtantem decoque: &

in eodem vaſe plumbeo repone: toties id repetendo; donec omnis liquor in criſtallos abierit. Vitriolum ſmaragdini caloris, his reiteratis diſſolutionibus & coagulationibus ſummè deputatum reduc in pulverem ſubtilem, quem ſpatio quinque vel ſex dierum tali calore exſiccabis, ut æſtivalem Solis non excedat: donec foris & intus candidum appareat. Tum diſſolve in aqua deſtillata: filtra: quod indiſſolubile, abjice: coagula in vaſe plumbeo: exſicca in hypocauſto, ad albedinem, ut ſupra: reiterando hanc operationem, uſque tertiò, vel donec in diſſolutione nihil maneat indiſſolutum. Vitriolum hoc candidum pone in matratium firmum, ſigillo Hermetis munitum: quod in cineribus ita calidis colloca: ut ſolis æſtivi calorem non excedat. Decimo die flaveſcet: vigeſimo reducetur in alcohol, fietque inſtar ſanguinis rubicundiſſimum. Vaſe fracto impone in cucurbitam altam, & deſuper funde acetum tertio deſtillatum: ut ſupereminεat, quatuor ad minimum digitis. Superpone alembicum cæcum, & per quatriduum in balneo tepido digere, ſpatulâ ligneâ quotidie movendo. Vaſe refrigerato: quod tinctum eſt effunde: aliudque acetum reaffunde: digere; move: ſepara toties: donec acetum ulteriùs tincturam non attrahat. Quod in fundo remanſerit, abjicien-

abjiciendum. Acetum tinctum lento balnei colore ad ſiccitatem deſtilla. Manebit in fundo pulvis rubicundus, quem etiam tertiò in eodem aceto diſſolves: digeres: ſeparabis: deſtillabis: exſiccabis. Pulverem rubicundiſſimum pone in retortam, adhibito receptaculo grandi, dando ignem per gradus. Primò egredietur ſpiritus flavus, poſtea rubicundiſſimus. Continuetur ignis in eodem gradu: donec appareant ſpiritus albi. Tum ceſſandum. Vaſe refrigerato: reperies in fundo retortæ, terram diaphanam, puram, candidiſſimam, quam ſpiritibus ſupra dictis paulatim imbues, digerendo, imbibendo: donec ſpiritus & anima proprio corpori ſint reſtituta. Tandem terram hanc benedictam, in athanorem, in vaſe hermeticè clauſo, per quadraginta dies decoque, donec figatur. Doſis ejus à granis tribus ad quinque vel ſex in morbis deploratis maximè.

Panacæa Solaris Diaphoretica.

Stomachus ſtruthionis paracelſi.

Rec. aquæ philoſophicæ lib. unam,
Mercurii ſublimati unc. duas.

Miſce: & in hac aqua ſolve Mercurii tantum: quantum ſolvi poteſt. Diſſolutio tarde procedit: ac propterea opus eſt digeſtione. Solutioni adde liquoris gummoſi

unc. duas. Miſce, & deſtilla, idque bis vel ter, donec aqua nullas feces poſt ſe relinquat. In omnibus deſtillationibus adſcendet Mercurius ſublimatus, quem ſingulis vicibus in aquam repones. Hac aquâ extrahitur quinta eſſentia metallorum mineralium & marcaſitharum.

Spiritus vini Tartariſatus.

Deſtilla feces vini exſiccatas, in modum aquæ fortis. Aquam & oleum ſepara & ſerva. Interim feces ad albedinem calcina, quas oleo ſupradicto imbibe: & ut ſupra deſtilla & calcina, toties id opus repetendo: donec oleum fuerit clarum, ut aqua, & dulce, nec aduſtionem ſapiat. Ita habebis quintam eſſentiam tartariſatam, quæ corroſiva omnia ex metallis tollit.

Solis ſublimatio.

Recipe Solis per Antimonium purgati, & in bracteolas ſecti, vel ejus loco
Solis foliati uncias duas.
Stomachi Struthionis nunc quatuor.

Solve: & deſtilla per alembicum igne forti ſub finem, ad ſublimationem uſque, ut vitrum candeat. Vaſe frigefacto: cohoba & deſtilla, idque ter repete, ſingulis vicibus, quod ſublimatum fuerit, ſeparando. Quartò deſtilla lentè phlegma, & iterum novum affunde ad uncias quatuor: & fac ut primò, donec tota aqua conſumta, & omne corpus exaltatum & ſublimatum fuerit

in albedinem exaltatæ aquilæ, id eſt, Mercurii ſublimati. Tunc lauda Deum. Denuò totum ſublimatum repone cum phlegmate, deſtillando phlegma ſine adſcenſione ſpiritus.

Mercurius vitæ.

Fit, ut eſt in Archidoxis Paracelſi, libro de arcanis, cum parte una Antimonii, & parte una, vel ſecundum alios, duabus Mercurii ſublimati. Rectificatur poſtea, & ſolvitur ſupra marmore vel vitro, deinde congelatur, deſtillando phlegma, & modicum aciditatis; donec guttæ in phlegma decidentes incipiant præcipitari. Tum amoto recipiente & alio ſubſtituto, deſtillatio igne moderato urgetur. Hoc quater repeti debet: quartò maſſa erit clara & alba.

Conjunctio Solis ſublimati & Mercurii vitæ.

Recipe Solis ſublimati, ſive olei ejuſdem ſupradicti ſine phlegmate partem unam,
Mercurii vitæ clarificati partes duas.

Miſce ſimul: & lento igne deſtilla ſpiritus. Quod coagulatum remanſerit, ſolve ſuper marmore: tertiò ſolutionem & coagulationem repetendo. Tum ſupra hanc materiam affunde duas partes quintæ eſſentiæ tartariſatæ, deſtillando per alembicum ad ſiccitatem uſque: reaffundendo aliam deſuper toties, donec eſſentia dulcis deſtilletur, ut impoſita fuit. Quo facto:

ſuper hujus medicinæ partem unam, affunde partes quatuor ſpiritus vini ſine phlegmate: digerendo, donec conſumatur. Sic habebis Solis & Mercurii vitæ conjunctionem: cujus doſis guttarum quatuor, in vino albo. Prodeſt in omnibus morbis deſperatis, & iis quorum cauſa eſt occulta.

TYRO-

TYROCINII CHYMICI

LIBER TERTIUS.

De QUINTA ESSENTIA.

CAPUT I.

De *Eſſentia quinta ſanguinis humani.*

QUintæ Eſſentiæ vocabulum homonymum eſt. Interdum ſignificat quamvis ſpeciem Chymicam craſſitie materiæ elementaris, corpulentiſque fecibus exutam: ac opponitur magiſterio, in quo tota ſubſtantiæ moles fere remanet, ſed exaltata & depurata. Interdum, ut nos eam hîc accipimus, denotat ſubſtantiam æthercam, cœleſtem, ac ſubtiliſſimam; è tribus principiis cujusvis corporis mixti ſoluti, à qualitate elementari ſenſibili, corruptibili & mortali, per varias operationes chymicas, orbatis, & tum in unum, ſeu corpus ſpirituale, ſeu ſpiritum corporeum coagulari, conflatam. Dicitur

à quin-

à quibuſdam Medicina, Κατ' ἐξοχὴν: ab aliis Elixir, ob inſignes virtutes, quas in præſervatione corporis humani à variis morbis, exerit: ab aliis Cœlum, duplicem ob rationem. Primò, quòd ſicut cœlum, non ex quatuor Elementis: ſed materia quadam æthereâ & quinto quaſi elemento factum, nec corruptioni ulli obnoxium eſt: ita & quinta eſſentia vera, ab omnibus fecibus elementorum ſit ſecreta: ac quamvis non planè incorruptibilis: attamen ad eam ſubtilitatem, tenuitatem & ſimplicitatem ſpiritualem redacta, ut nihil heterogenei, à quo corrumpi poſſit, in ſe continere videatur. Deindè, quòd ſicut cœlum in hæc ſublunaria potenter agit, rebus omnibus vitam largiendo & conſervando: ita etiam hæc quinta eſſentia corporis humani valetudinem conſervet, juventam extendat, ſenectam remoretur, & omne morbi genus abigat.

Cæterùm quinta eſſentia ſanguinis humani paratur hunc in modum: Recipe quantitatem ſatis magnam ſanguinis virorum ſanorum, in flore ætatis conſtitutorum: pone in vaſe circulatorio juſtæ capacitatis in B. M. continuè bulliens, donec Draco propriam caudam devoraverit. Vaſis refrigeratis materiam exime, quæ inſtar hepatis erit, eamque in particulas ſcinde: & per cucurbitas altas, eodem balnei calore, elementum aqueum ſive phlegma deſtillatione ſepara.

parte. Deſtillatum ſuper propriam terram reaffunde & pone in B. bulliens in iiſdem vaſis circulatoriis, per decem dies ut ſupra, poſtea phlegma deſtillando & propriæ terræ reaffundendo, ut ſupra, quinquies eundem proceſſum repetendo, & ultimò totum phlegma deſtillatum reſervando. Vaſis frigefactis, materiam exime, & retortæ amplæ inde, adhibito recipiente capaci: deſtilla ex cineribus elementum aëris, igne graduato. Nubeculis in recipiente diſparentibus, ignis intendatur: ut elementum ignis in forma olei rubri ſive purpurati egrediatur. Sub finem ſublimabit ſe aliquid de ſale Armoniaco Vaſis refrigeratis: ſepara aërem ſive ſpiritum ab igne, ſive oleo, ſive blanda deſtillatione balnei, vel per tritorium. Spiritum cum ſale armoniaco reaffunde fecibus, digere per triduum: & per retortam novam deſtilla, ſub finem dando ignem ad ſublimationem idoneum, ut totum ſal ſpirituale, vel ſaltem major pars ſublimetur; & cum ſpiritu in recipiente miſceatur. Novum ſpiritum fecibus reaffunde: digere: & deſtilla toties, ut ſupra: donec terra privetur animâ: quod cognoſces, quando ſuper laminam candentem poſita, fumum non ediderit. Notandum, antequam ſpiritus animetur, debere ſepties rectificari; ſingulis vicibus phlegma & feces ſeparando: & pars ejuſdem ſeorſim reſervari, pro diſſolvente

pa-

parando, ut poſteà dicitur. Nigram nigrius nigro calcina, in reverberio, ſpatio quinque dierum, igne moderato, in vaſe undique clauſo: donec nigredo vertatur in albedinem ſubflavam, & tandem in rubeum colorem. Tum terra apta erit ad ſuſceptionem ſpiritus animati. Imbibe terram calcinatam proprio phlegmate, & per viginti quatuor horas in cineribus digere, & deſtilla; hoc ter repetendo. Terræ exſiccatæ da decimam partem ſui ponderis ſpiritus animati: digere in balneo, quantum ſatis: poſtea humiditatem inſipidam deſtillatione blandâ ſepara. Reaffunde nonam partem ſpiritus animati: digere: deſtilla ut ſupra. Deinde da octavam partem ſpiritus animati poſteà ſeptimam: ſextam: quintam: quartam partem: tamdiu cum quarta parte imbibendo: donec terra in duplum ſui ponderis accreverit. Et hoc eſt, quod Avicenna dicit: Scias, quod terram oportet nutriri, primò modicè aquâ tuâ, & poſtea majori, ſicut videre eſt in infantis educatione. Idcircò multoties contere terram & paulatim imbibe eam, de octo in octo diebus: decoque & poſtea mediocriter calcina in igne: ne tedeat te opus multoties reiterare: quia terra fructum non gerit abſque frequenti irrigatione. Caveas tamen, ne imbibas terram, niſi paulatim, & cum longa contritione, poſt ſiccationem terræ. Unde in hoc e

pond.

...dat ubique notandum, ne ſcilicet nimia ...citas, vel ſuperflua humiditas opus cor...mpant. Et in tantum decoque aſſando, ...antum diſſolutio expoſcit imbibendo. ...ec Avicenna. Unde etiam Geber ait: ex ...ultiplici ergo reiteratione imbibitionis & ...ationis, major pars ejus atque humiditatis ...letur; reſiduum vero per ſublimationem.

Pone itaque terram prædictam in cucur...tam altam, cui alembicum cum recepta...lo ſimul adapta, rimulis diligenter conſti...tis, ne quid reſpirare poſſit. Et da ignem ...ierum, ſpacio duorum dierum, quouſque ...mes ille mundus & albus adſcendat, & in...r Talci ad latera cucurbitæ hæreat. Et ...c eſt, quod dicit Clangor buccinæ: Id...co quanto magis poteris, ipſum corpus ...btilia: & cum mercurio mundo coque: ...nque corpus aliquam partem mercurii in ...hauſerit & concluſerit: ipſum ſubtilia ci... igne & fortiori, quo poteris: donec aſcen...t in ſimilitudine albiſſimi pulveris, in mo...m nivis, adhærens ſpondilibus Aludei Ci... vero in fundo manens eſt fex, & ſcoria vi...perata abjicienda, in qua nil vitæ habetur.

Prædicti mercurii meteoriſati accipe un...m unam: miſce cum ſeptem unciis ſpiritus ...ſtificati non animati. Digere per biduum ... balneo, poſtea deſtilla per cineres: deinde ... balneum cum reiteratis cohobiis; donec ...llas relinquat feces. Tandem per qua-

dra-

draginta dies circula. Uſus ejus ad tinctu-
ras metallorum, lapidum eliciendas.

Ex eodem Mercurio & ejus oleo fit Elixir
addeſperatiſſimos quoſque morbos pellen-
dos, in hunc modum : Recipe hujus Mercu-
rii unciam unam : cui adde octavam partem
ſui ponderis olei rectificati : decoque in A-
thanore per octiduum : poſtea imbibe cum
ſeptima parte : & ut ſupra, decoque : dein-
de cum ſexta parte : tandem cum quinta to-
ties reiterando, donec materia fiat inſtar Sy-
rupi ſpiſſi, nec ulterius decoctione indure-
tur. Tum per quadraginta dies decoque : &
fiet lapis rubicundus, cujus doſis granum u-
num, vel duo in liquore appropriato.

CAPUT II.

De quinta vini eſſentia.

POne vinum generoſum per menſem,
in ventrem equinum vel ejus vicari-
um, in vaſis circulatoriis juſtæ am-
plitudinis. Poſtea deſtilla in B. M. ſpiritum
in cucurbitis altis, quem quater rectifica-
tum, ſingulis vicibus ſeparando phlegma,
ſepties adhuc deſtilla : ita ut ex libris qua-
draginta vini unam ſepares ſpiritualiorem
(nam quod inter ſpiritum & phlegma de-
ſtillatur, aqua ardens eſt) Spiritum vaſe vi-
treo ſemipleno probè obturato, ne reſpiret,
ſerva

ſerva loco frigido. Interim phlegma deſtilla reſiduum uſque ad mellis liquidi conſiſtentiam. Quid prolectum eſt, redde fecibus: & iterum lento balnei calore tres partes evoca: deinde cucurbitam exime: & pone loco frigido, ut criſtallos producat: quos ab omnibus ſordibus elutos toties diſſolves & coagulabis: donec aquæ limpidiſſimæ glaciem æmulentur. Interim ſi artis vim & oleum pingue & combuſtibile è vino quæris: phlegma à criſtallis ſeparatum in B. uſque ad mellis liquidi ſpiſſitudinem deſtilla: poſtea in retorta per arenam pelle. Aqua oleo flavo miſta priùs egredietur: deinde oleum rubrum: ultimò reſina. Criſtallis minutiſſimè triris ſuperfunde ſpiritum ſuperius ſervatum: digere in B. per triduum: poſtea in arena deſtilla: toties eundem proceſſum repetendo; donec ſpiritus perfectè propria anima imprægnetur; & corpus planè aridum ſuper laminam candentem poſitum fumum non edat. Tum corpori prius, ut artis eſt, calcinato ſuperfunde octavam partem ſui ponderis ſpiritus animati: digere & deſtilla ut prius: deinde da ſextam partem ſpiritus: poſtea quintam: deinde quartam, toties cum quarta parte continuando, donec major pars corporis ſuper laminam candentem poſita in auras abeat. Tunc impletur, quod Morienus dicit: Hoc quoque te ſcire decet: quòd anima citò corpus ſuum ingrediatur,

quæ

quæ cum corpore alieno nullatenus conjungi poteſt. Habito hoc ſigno, vaſi ſuperpone antinotorium: & da ignem cinerum ſpacio duorum dierum, donec ſulphur vegetabile ſpondilibus vaſis inſtar Talci adhæreat. Hujus ſulphuris accipe unciam unam. Spiritus puri uncias quatuor: miſce & digere per diem naturalem: deinde deſtilla in cineribus cum cohobiis; donec totum corpus adſcenderit. Tunc bis per balneum bulliens deſtilla & per ſexaginta dies circula: ſeparataque hypoſtaſi, quæ circa fundum pelicani hærebit, ſerva quintam vini eſſentiam, ad infinitos morbos curandos, tàm interiùs, quàm exteriùs uſurpandam.

Poſtea etiam hæc quinta vini eſſentia breviori tempore perfici. Imò cum hæc ederem: præſentibus & ſpectantibus quibuſdam meis diſcipulis, ſpatio quinque ſeptimanarum eam abſolvi: & auri tincturam rubicundiſſimam eadem elicui. Multæ enim ſunt viæ, teſte Gebero, ad unum effectum & unum intentum. Non poſſum autem non ſatis mirari hoc loco: ſpiritum vini Gallici aut Germanici circulatum, mirabilem illum odorem non referre, quem Baptiſta Porta vino Neapolitano tribuit his verbis: Tunc reſera oſculum, & ſi foras mirabilis fragrantia manebit, cui nulla res comparari poterit: ſcito te optimum finem aſſecutum. Quod ſi odor vel color non reſponderit: reclu-

clude vas, & iterum ad circulandum repone, donec ſignum aſſequaris. Atqui nec Italicus vini ſpiritus, teſte Rubeo, tali præditus eſt odore. Ille enim cap. ſecundo, ſectionis ſecundæ libri ſui de Deſtillatione in hunc modum ſcribit: Utinam viveret nunc vir clariſſimus, medicuſque præſtantiſſimus Euſtachius Sancto Severinas. Is enim, ut de me taceam, experientia ipſa, quàm fecerat diligentiſſimè, teſtari poſſet, aquam ardentem, ſi non menſe ſolùm integro, ſed duobus atque etiam tribus menſibus, imò vel anni toto circulo, ut Raimundus præſcribit, ageretur, ad id odoris ſuavitatiſque nunquam perventuram, ac potius calidiorem indies, acrioremque fieri, ut quiſquis velit, facilè poteſt experiri & ratio ipſa ab igne ac motu deſumta perſuadet. Quamquam illud non abſolutè de aqua ardente ſimplici ac pura, ut poſteriores putarunt, Raimundus intellexit, ſed de ea, in quâ diſſolutum fuerit metallicum corpus. Canone enim ſecundo primi libri ſic ſcribit: Hæc verò quinta eſſentia ſic circulo acta & rectificata, non illo prædita odore fuerit, niſi corpus ſit deſtillatum in eâ. Unde conſtat: Portam talem quintam eſſentiam vini non e fornaculis, ſed ex ſcriptis Lullii, & Rupſciſſæ malè intellectis depromſiſſe.

CAPUT III.

De quinta Corallorum eſſentia.

PRimò deſtillanda eſt magna aceti acerrimi quantitas cum ſeparatione Phlegmatis ad hoc opus inutilis, novum ſingulis vicibus, ſuper priores feces deſtillando, donec centum circiter libras aceti per B. optimè rectificari habeas. Requiruntur etiam triginta ac minùs libræ corallorum rubeorum in pulverem ſubtilem redactorum: matratia item plurima, ampla: colli prolixoris: quibus ſingulis libra una corallorum imponatur, acetum paulatim & per vices propter nimiam ebullitionem, affundendo; donec ad quatuor aut quinque digitos ſupereminеat; perque diem naturalem in B. digerendo; uſq; dum acetum dulceſcet, & colore flavo imbuatur. Tunc menſtruum decantandum, novum reaffundendum; donec diſſolubile diſſolutum fuerit. Menſtruum per B. ex cucurbitis altis repetatur: & ad ſingulas ſalis libras, unciæ duæ aceti affundantur & deſtillentur: deinde unciæ quatuor addantur: poſtea ſex: ita paulatim & per vices alendo, tandemque infuſiones de uncia in unciam minuendo: donec acetum tam acre atque impoſitum fuit, deſtilletur. Phlegma omne inſipidum deſtilla-

ſtillatum aſſervandum. Salia ſale aceti armoniaco impręgnata in vapore calentis balnei fermentanda ibidem : donec odor gravis, & color ater appareat relinquendo, quæ veræ putrefactionis ſunt indicia. Cumque hæc apparuerint : ſales reſoluti calide in retortas imponendi : eò quòd ſtatim in frigido congeletur : & per balneum vaporoſum vel cineris phlegma ſeparandum ; donec vapores ſive fumi albi conſpiciantur. Tunc ceſſandum : & deſtillatio per arenam in reverberio clauſo continuanda uſq; dum omnes ſpiritus egreſſi fuerint, & oleum rubrum ſanguinis inſtar guttatim effluxerit. Feces ſervandæ ad uſus, ut poſtea dicetur. Liquores omnes deſtillatos odoratiſſimos, & inſtar aquæ ardentis flammam concipientes pone in cucurbitas altas, & lento balnei calore phlegmate ſepara : & loco frigido in vitris probè obturatis ſerva : poſtea igne aucto, phlegma urge, & ab oleo ſeparatum ad uſus repone. Interim feces ſuperiùs reſervatas calcina in Athanore, ſpacio quinque dierum, in vaſe undique clauſo, uti Geber lib. primo Summæ, cap. quinquageſimo, ſequentibus verbis docet Modus itaque calcinationis ſpirituum eſt : ut eis ad fixionem approximantibus, adminiſtretur ignis ſucceſſivè & paulatim illum augendo, ne fugiant: quouſque maximum eos tolerare ignem contingat, & vas eorum ſit

rotundum, vitreum, benè ſpiſſum, ne fundatur undique clauſum: & ut inquit Lullius, ne inflammationem præſtet. Aut ſecundum Alphidium, ſpiritus diſpergantur per aëra: quod quæritur enim non fieret. Poſtea vaſe aperto detur ignis per gradus: ut feces nigræ cineritii coloris fiant: à quibus ſal eliciatur cum phlegmate priori reſervato, quod filtretur & coaguletur. Poſtea eundem ſalem diſſolve in phlegmate poſteriori ſervato; donec purum evadat, quod calore moderato exſiccari debet. Hujus ſalis recipe uncias duas: digere in B. per triduum: poſtea levi B. calore deſtilla aquam inſipidam, quam ſeorſim ſerva. Reitera eandem operationem; donec ſal in duplum ſui ponderis, proprio ſale armoniaco impræegnetur & augeatur, vel etiam paulo plus, vel donec ſpiritus tam acer aut fortis deſtilletur à ſuo ſale, atque cum impoſitus fuit. Tum ſal in vaſe idonea pone ad ſublimandum in cineribus ſpatio duorum dierum dando ignem per gradus. Ita ſublimabitur ad latera vaſis materia candidiſſima, inſtar nivis, quæ dicitur verum Philoſophorum Sal Armoniacum Hujus Salis Armoniaci recipe unciam unam, Spiritus rectificati uno quatuor: Miſce ſimul & per biduum digere: deinde deſtilla cum ſpiritu adſcenderit. Hæc materia triuna circulari debet; donec exaltatio voto reſpondeat. Sic habebis quintam

Coral-

Corallorum eſſentiam : cœleſtem ſubſtantiam, ab omni fece terrena immunem, Mercurium vegetabilem & mineralem, Clavem Philoſophicam ſolidiſſima quævis corpora aperientem, ad medicamenta virtutem admirandarum paranda, modo omnibus veris Philoſophis noto.

NOVUM LUMEN CHYMICUM,

E naturæ fonte & manuali experientiâ depromptum, & in duodecim Tractatus diviſum:

Cui acceſſit;

Dialogus Mercurii, Alchymiſtæ & naturæ.

PRÆFATIO.

Omnibus Chymicæ artis inquiſitoribus, Genuinis videlicet Hermetis filiis, autor ſalutem & benedictionem à Deo precatur.

CVm mecum perpenderem, Candide Lector, multos adulterinos libros, falſaque ut vocant Alchymiſtarum recepta, Impoſtorum fraude & avaritiâ compoſita, in quibus ne ſcintilla quidem veritatis elucet, inter naturalium occultarumque artium indagatores verſari, quibus & quamplurimi decepti ſunt & adhuc decipiuntur, nihil me utilius facturum exiſtimavi, quam ſi Talentum à Patre luminum mihi concreditum, cum filiis & hæredibus ſcientiæ commune haberem ut & poſteri animadverterent non ſolum prioribus ſeculis, verùm etiam hoc noſtro, ſingularem illam Dei benedictionem Philoſophicam, quibuſdam hominibus non fuiſſe denegatam. Nomen meum certis de cauſis publicare non conſultum viſum eſt, dum non mihi laudem quæro ſed Philoſophiæ amatoribus prodeſſe ſtudeo: Ideò vanam gloriæ cupiditatem relinquo illis qui malunt VIDERI quàm ESSE. Quæ hic in veritatis Philoſophicæ indubitatæ atteſtationem ſcribo. paucis comprehenſa, à Manuali experientiâ mihi ab altiſſimo conceſſa, deprompta ſunt, ut ij, qui in hac

in hac laudatiſſimâ ſcientiâ, prima & realia poſuerunt fundamenta, hac cohortatione, pulcherrimarum rerum exercitationem non deſerant, & ſic à ſceleratâ Fumivendulorum turbâ, cui dulce eſt decipere, tuti ſint. Non ſunt ſomnia, ut ignarum vulgus loquitur, nec inania otioſorum hominum commenta, ut ſtulti & inſipientes, qui artem rident. Veritas eſt ipſiſſima Philoſophica: quam ut veritatis amator, in veritatis Chymicæ immeritò proclamatæ ſubſidium, & confirmationem, occultare, aut ſilentio involvere, non debui, nec potui: quamvis hiſce malignis temporibus (ubi virtus & vitium æquiparantur) propter ſeculi indignitatem hominumque ingratitudinem & infidelitatem (quid de Philoſophorum maledictionibus loquar) in publicum prodire maximoperè pertimeſcat. Poſſem adducere Chymicæ hujus veritatis teſtes, autores videlicet graviſſimos juxta unanimem venerandæ Antiquitatis in tot diverſis Nationibus conſenſum: At, quæ experimento oculari videntur, probatione non indigent. Viderunt illam ſine veſte DIANAM, hiſce elapſis annis (ſciens loquor) multi ſupremæ & infimæ ſortis homines: & licèt reperiantur quidam maleſeriati, qui aut ex invidia, aut malitia, aut metu detectionis impoſturarum ſuarum, clamitent auro ſuam animam poſſe extrahi, & pompoſa ac vana oſtentationis decluſione alieno reddi corpori, non ſine temporis, laborum, ac ſumptuum jactura & detrimento: ſciant pro

certo

certo Hermetis filii, ejusmodi animarum, ut loquuntur, ſive ab auro ſive à Luna (quacumque via vulgari Alchymiſtica) extractionem, meram eſſe perſuaſionem, quod quidem à multis non creditur, ſed tandem per experientiam, unicam & ſolam veritatis magiſtram, cum damno verificatur. Et contrà quin (via Philoſophica hoc ſine fraude & fuco præſtare poſſit, ut vel minimum metallam ſive cum lucro, ſive ſine lucro realiter colore Solis vel Lunæ in omnibus examinibus requiſitis permanente) tingat: Illum jure affirmare poſſum habere fores Naturæ apertas ad ulteriora, & altiora arcana inveſtiganda, & cum Dei benedictione acquirenda. Porrò præſentes hos Tractatus, mea experientia conſcriptos ſcientiæ filiis offero, ut dum omni cogitatione, motuque animi in Natura occultis operationibus inquirendis verſentur, inde rerum veritatem, ipſamque Naturam perſpiciant, & cognoſcant: In qua re ſola totius ſanctiſſimæ Artis Philoſophicæ perſectio conſiſtit, modò via Regia, quam natura in omnibus operationibus præſcribit, progrediantur. Ideò hîc Candidum Lectorem admonitum velim, ut ſcripta mea non tàm ex verborum cortice, quàm è Naturæ viribus intelligat, ne poſteà tempus, laborem, & ſumtum fruſtrà expenſum deploret: Conſideret Sophorum hanc eſſe ſcientiam, non imperitorum: Et longè alium eſſe Philoſophorum ſenſum, quàm ut eum percipiunt, vel Thraſones glorioſi, vel literati irriſores, aut contra con-

ſcientiam vitioſi, qui dum virtutibus emergere non poſſunt, ſceleribus & honeſtorum virorum calumniis id moliuntur) vel imperiti circumforanei, qui ſuis dealbationibus & rubefactionibus, cum indigniſſima laudatiſſimæ ſcientiæ Chymicæ diffamatione, univerſum ferè mundum deceperunt. Dei enim donum eſt ſiquidem ad eam, non niſi ſola Dei intellectum illuminantis gratia, per patientem & religioſam humilitatem perveniri poſſit, aut per ocularem experti præceptoris demonſtrationem: Quapropter à Deo alienos, meritò à ſecretis ſuis procul abigit Quod reliquum eſt filios artis unicè rogo, ut meum benè de ipſis merendi ſtudium, animo grato accipiant, & cum OCCVLTVM fecerint MANIFESTVM, atque Dei nutu, conſtanti labore in optatum portum Philoſophicum appulerint, Philoſophico more omnes indignos ab hac arte excludant, amorisque erga proximum egenum in timore Dei, poſtpoſitâ vana oſtentatione memores, Optimo ter Maximo pro ſpeciali hoc munere ſine abuſu, in tacito & piè gaudenti ſinu, ſempiternas gratitudinis laudes decantent.

Simplicitas veritatis ſigillum.

TRACTATUS PRIMUS.

De Natura quidnam ea ſit, & qualis ejus debeant eſſe ſcrutatores.

MUlti ſapientes, doctiſſimique viri, ante complura ſecula, imò Hermete teſte, ante diluvium, multa ſcripſerunt de conficiendo lapide Philoſophorum & tot nobis relinquerunt ſcripta, ut niſi Natura indies operaretur credibilia nobis, vix jam aliquis verum exiſtimaret eſſe Naturam, quia ſuperioribus ſeculis non tot inventores rerum fuerunt; nec etiam anteceſſores noſtri, aliud quicquam conſiderarunt præter Naturam ipſam, & Naturæ poſſibilitatem: Et quamvis illi in ſimplici tantùm Naturæ viâ manſerint, ea tamen invenerunt, quæ nos nunc in tot rebus verſantes, vix noſtris ingeniis potuiſſemus imaginari: Hoc fit, quia nobis Natura, & Generatio rerum in orbe jam vilis ſimplexque videtur: Et ideò ingenia noſtra non ad res cognitas, ſed ad talia, quæ non, vel vix fieri poſſunt, intendimus: quapropter ita nobis ſuccedit, faciliùs excogitare res ſubtiles, & quas ipſi Philoſophi neſcirent, ima-

ginari poſſumus, quàm ad verum Naturæ curſum & Philoſophorum ſenſum pervenire: Et ſic Natura hominum comparata eſt, ut ea quæ ſcit, negligat, alia ſemper quærat, multò magis ingenia humana, quibus Natura ſubdita eſt: Exempli gratia, vides quemlibet artificem, cum jam ad ſummam artificii ſui perfectionem pervenerit, alia quærit, aut eo abutitur, aut planè deſinit: ita etiam generoſa Natura, ſemper agit, uſque in ipſum Iliadum, hoc eſt, Terminum ultimum, poſtea ceſſat: Nam indita eſt Naturæ promiſſio quædam ab initio, ut per curſum integrum poſſit ad meliora venire, & requiem habere plenariam, ad quam omni conatu tendit, & gaudet ſuo fine, non aliter, ut Formica ſenio, cui in ſenectute Natura creat alas. Ita nimirum & noſtra ingenia eouſque progreſſa ſunt, præſertim in Arte Philoſophicâ, ſeu lapidis praxi, ut jam ferè in ipſum Iliadum pervenerimus. Nam Ars Chymiæ ejuſmodi ſubtilitates nunc invenit, ut vix majores poſſint reperiri & eatenus differt à veterum Philoſophorum Arte, prout Faber Horologiorum à ſimplici Fabro ferrario: Et licèt ambo tractent ferrum, nihilominus neuter ſcilicet alterius Labores quamvis ambo ſiut in ſuâ arte Magiſtri. Si hodiè reviviſceret ipſe Philoſophorum pater Hermes, & ſubtilis ingenii Geber cum profundiſſimo Raymando Lullio

Lullio, non pro Philoſophis, ſed potiùs pro diſciplinis à noſtris Chymiſtis haberentur : Neſcirent tot hodiè uſitatas deſtillationes, tot circulationes, tot calcinationes, & tot alia innumera Artiſtarum opera, quæ ex illorum ſcriptis hujus ſeculi homines invenerunt, & excogitarunt. Unicum tantùm nobis deeſt, ut id ſciamus quod ipſi fecerunt, lapidem Philoſophorum, ſeu Tincturam Phyſicam. Nos dum illam quærimus, alia invenimus, & niſi ita uſitata eſſet procreatio humana, & natura in eo ſuum jus teneret, jam vix non deviaremus. Sed ut revertar ad propoſitum : Promiſi in hoc primo Tractatu Naturam explicare, ne nos à ſimplici viâ verâ vana deflectat imaginatio, Naturam igitur dico, Unam, veram, ſimplicem, integram, in ſuo eſſe, quam Deus ante ſecula fecit, & ſpiritum ei incluſit ? ſcito autem Naturæ terminum eſſe Deum, qui & naturæ principium eſt, ſiquidem nullum finitur initium niſi in eo, in quo incipit. Dixi unicam eſſe tantum, per quam Deus omnia facit, non quòd Deus ſine illâ operari neſciret (ſiquidem ipſe Naturam fecit, & omnipotens eſt) ſed ita ſibi placuit, & fecit : Res omnes ex illâ Naturâ unicâ proveniunt, nec eſt in orbe aliquid extra Naturam : Et quamvis aliquando abortus fiant, hoc non eſt Naturæ, ſed vel artificis, vel loci vitium. Natura hæc diviſa eſt

in

in loco quatuor, in quibus hæc omnia operatur, quæ apparent, & in umbra ſunt, quàm ut verè appareant: Mutatur in mare & fœmina, & Mercurio aſſimilatur, quia ſe jungit variis locis & ;ſecundùm terræ loca bona vel mala, res producit, licèt non ſint loca mala in Terra, prout nobis videtur: Qualitates autem ſunt tantùm quatuor, & hæ omnibus inſunt rebus neque concordant, ſemper una excedit aliam: Natura autem non eſt viſibilis, licèt viſibiliter agat, nam eſt ſpiritus volatilis, qui in corporibus ſuum agit officium, locum & ſedem habet in voluntate Divinâ, nobis hoc loco ad nil aliud ipſa prodeſt, niſi ut ejus loca ſciamus, quæ ſint ipſi convenirent ora, vel propinquiora, hoc eſt, ut ſciamus conjungere rem rei, ſecundùm Naturam, ne miſceatur lignum homini, aut Bos vel animal metallo, ſed quodlibet agat in ſuum ſimile, & tunc etiam Natura ſuum præſtabit officium. Locus Naturæ non eſt alius, quàm ut ſuprà dictum, in velle Dei.

SCRUTATORES Naturæ, tales eſſe debent, qualis eſt ipſa Natura, veraces, ſimplices, patientes, conſtantes, &c. & quod maximum, pii, Deum timentes, proximo non nocentes; Poſteà diligenter conſiderent, num propoſitum ſuum cum Naturâ concordet, an ſit poſſibile, ab exemplis diſcant apparentibus, ex quibus videlicet rebus

bus quid fiat, quomodo, & in quali vaſe Natura operetur; Nam ſi tum ſimpliciter aliquid vis facere ſicuti ipſa facit Natura, ſequere Naturam, ſin verò præſtantiùs quid moliris, quàm Natura, id animadverte, in quo, & per quid melioratur, & ſemper in ſuo id fiet ſimili: Exempli gratia, ſi cupis metallum (quæ eſt noſtra intentio) ulterius quàm Natura fecit, in virtute promovere, Naturam accipere oportet Metallicam, & hoc in mare & fæmina, aliàs nil efficies. Si enim intendis ex herbis creare Metallum, laborabis in vanum, ſicuti etiam ex cane vel beſtia lignum non produces.

TRACTATUS SECUNDUS.

De operatione naturæ in noſtro propoſito & ſpermate.

NATURAM jam dixi eſſe veram unicam, ubique apparentem, continuam, quæ cognoſcitur ex rebus productis lignis videlicet, herbis, &c.

Dixi etiam ſcrutatorem Naturæ eſſe oportere veracem, ſimplicem, patientem, conſtantem, unicæ ſaltem rei animum appli-

can-

cantem &c. Nunc de Naturæ actu incipiendum : ſicuti Natura in Dei velle eſt,& Deus creavit illam, vel impoſuit omni imaginationi, ita natura fecit ſibi ſemen, hoc eſt, velle ſuum in Elementis : Illa eſt quidem una, & tamen res profert diverſas,ſed nil operatur ſine ſpermate, quicquid ſperma vult, operatur Natura,nam eſt inſtar Artificis alicujus inſtrumentum. Sperma igitur unius cujuſq;rei melius & utilius eſt Artifici,quàm natura ipſa:Nam è Naturâ ſine ſpermate efficies tantùm,quantum ſine igne,auro vel argento Aurifaber, aut ſine grano & ſemine agricola. Habito ſpermate, Natura præſto aderit ſive ad malum, ſive ad bonum. Operatur illa in ſpermate, ut Deus in libero hominis arbitrio, & hoc eſt magnum miraculum, quod Natura obedit ſpermati, non coacta, ſed propria ſponte, ſicuti & Deus omnia concedit quæ Homo vult, non coactus ſed ex proprio velle : Ideó homini liberum dedit arbitrium, ſive ad malum, ſive bonum. Sperma igitur eſt Elixia cujuſque rei, vel quinta Eſſentia, ſeu perfectiſſima rei decoctio, & digeſtio, vel ſulphuris Balſamum, quod idem eſt, quod Humidum Radicale in Matallis. Magnus quidem hîc de hoc ſpermate poſſet inſtitui ſermo, ſed nos tantùm ad propoſitum in arte Chymicâ tendimus : Quatuor elementis generant ſperma, voluntate Dei & imaginatione Naturæ :

turæ : quemadmodum enim viri ſperma habet centrum, ſeu vas ſui ſeminis in renibus, ita quatuor Elementa motu indeſinenti (quodlibet ſecundum ſuam qualitatem) projiciunt ſperma in terræ centrum, ubi digeritur, & per motum emittitur foràs. Centrum verò terræ eſt quidam locus vacuus, ubi nil quieſcere poteſt: In Excentrum (ut ita loquar) ſeu centri marginem & circumferentiam, quatuor Elementa ſuas projiciunt qualitates, ſicuti vir ſuum emittit ſemen in uterum mulieris, in quo nil manet de ſemine, ſed poſtquam debitam matrix accepit portionem, ceterum ejicit forâs. Similiter in centro terræ accidit, ut vis Magnetica partis alicujus loci rem ad ſe attrahat, convenientem ſibi ad parandum aliquid, cæterum ejicitur foràs in lapides & alia excrementa: Nam omnes res ex eo fonte habent originem, nec quicquam in toto mundo naſcitur, niſi per hunc fontem: Exempli gratiâ, Habeatur in aliquâ mensâ planâ vaſculum aquæ, quod locetur in menſæ medium, & circum circa. Ponantur res variæ & colores varii, item ſal, &c. quodque ſeparatim: effundatur poſtea aqua in medium, videbis illam aquam hinc inde diffluere, & dum rivulus unus attinget colorem rubeum, rubefiet ab illo, ſi ad ſalem, ſalis ſaporem mutuabitur, & ſic de ceteris; Aqua enim loca non mutat, ſed locorum diverſi-

ta

tas mutat aquam. Simili modo è centro terræ ſemen vel ſperma à quatuor elementis in centrum projectum ad varia loca tranſit, & ſecundum loci Naturam naturatur res; ſi pervenit ad locum terræ & aquæ purum, fit res pura, ſemen & ſperma omnium rerum eſt unicum, & tamen varias res generat, uti è ſequenti apparet exemplo: Viri ſemen, eſt ſemen nobile, & ſaltem ad generationem hominis eſt creatum; nihilominus, ſi vir abutatur eo quod eſt in ejus libero arbitrio, naſcitur abortus: Nam, ſi contra graviſſimas Dei inhabitationes vir iniret vaccam, aut aliam beſtiam, facilè conciperet beſtia viri ſemen, quia Natura non eſt niſi una, & tunc non naſceretur Homo, ſed beſtia & abortus, ſiquidem locum non invenit ſemen ſibi competentem. Tali in humana & deteſtandâ commixtione virorum cum beſtiis variæ beſtiæ producerentur hominibus ſimiles. Ita enim fit, ſi ſperma intrat centrum, naſcitur quod inde naſci debeat, ſed cum jam in locum venit, & concipit, non ampliùs mutat formam, verùm dum adhuc in centro ſperma eſt, æquè facilè ex illo ſpermate produci poteſt arbor, quàm metallum, tàm citò herba quàm lapis, & unus pretioſior altero, ſecundùm puritatem loci: ſed quomodo Elementa ſperma generent, nunc nobis dicendum eſt, & hoc modo fit: Elementa ſunt quatuor, duo ſunt gravia,

gravia, & duo levia; duo ſicca, duo Humida, ſed unum maximè ſiccum, & alterum maximè humidum, ſunt maſculina & fœminina &c. Horum quodlibet per ſe eſt promptiſſimum ad producendum res ſibi ſimiles in ſphæra ſua, & ita voluit Altiſſimus. Hæc quatuor non quieſcunt, ſed ſemper invicem agunt, & quodlibet per ſe emittit ſuum ſubtile, ac in centro conveniunt. In centro verò eſt Archæus, Naturæ ſervus, qui ea ſpermata miſcendo ejicit foràs. Quomodo autem id fiat, in Epilogo horum duodecim tractatuum copioſiùs viderè eſt.

TRACTATUS TERTIUS.

De vera prima Metallorum Materia.

PRIMA Metallorum materia duplex eſt, ſed una ſine alterá metallum non creat: Prima & principalis eſt: Humidum aëris caliditate mixtum, hanc Philoſophi Mercurium nominarunt, qui radiis ſolis & lunæ gubernatur in mari Philoſophico. Secunda eſt: terræ caliditas ſicca quam vocârunt ſulphur, ſed quia omnes veri Philoſophi hanc maximè occultaverunt,

nos paulò lucidiùs illam explicabimus, pondus præſertim, quo ignorato, omnia deſtruuntur, inde fit ut multi ex re bonâ producant abortus: Sunt enim, qui totum corpus pro materiâ ſeu ſemine, vel ſpermate ſumunt, alii fruſtum, & hi omnes à recto declinant tramite. Exempli gratiâ, ſi quis viri pedem, & mulieris acciperet manum, & vellet ex hac commiſtione creare hominem, non eſſet poſſibile. Eſt enim in quolibet corpore centrum, & locus vel ſeminis, ſeu ſpermatis punctum & ſemper 8200. pars, etiam in ipſo grano tritici, & hoc aliter eſſe non poteſt: Nam non totum granum vel corpus vertitur in ſemen, ſed tantùm eſt in corpore ſcintilla aliqua neceſſaria, quæ à ſuo corpore cuſtoditur, ab omni exceſſivo calore & frigore &c. Si habes aures & ſenſus, hìc animadverte & ſecurus eris, non tantùm ab illis qui locum ſpermatis ignorant, totumque granum in ſemen reducere nituntur, verùm etiam ab his omnibus, qui in ſolutione metallorum verſantur vanâ, & metalla per totum ſolvere volunt, ut poſtea ex illorum commixtione mutuâ, novum creent metallum. At hi, ſi naturæ proceſſum conſiderarent, viderent rem ſe habere longe aliter; Nam nullum metallum eſt tam purum, quod non habeat & ſuas impuritates, unum tamen altero pauciores vel plures. Sed tu, amice Lector, primum obſervabis Naturæ punctum,

punctum, ut ſupra dictum, & ſatis habes, ſed hanc tibi habeto cautelam, ne in metallis vulgi illud quæras punctum, in quibus non eſt, nam hæc metalla, præſertim aurum vulgi mortua ſunt, ſed noſtra ſunt viva, ſpiritum habentia, quæ omninò ſumenda ſunt: ſcito enim metallorum vitam eſſe ignem, dum adhuc in ſuis mineris ſunt, & mortem etiam ignem, fuſionis videlicet. Prima verò metallorum materia eſt humiditas quædam mixta aëre calido, & eſt in formâ aquæ pinguis, adhærentis unicuique rei puræ vel impuræ, in uno loco tamen abundantiùs quàm in altero, quod fit, quia terra eſt in uno loco magis aperta, & poroſa, vim attractivam habens, quàm in altero: Provenit aliquando per ſe in lucem, induta veſte aliquâ, præſertim in locis, ubi non habet adhærere alicui, cognoſcitur ita, quia res omnis ex tribus principiis eſt compoſita: In materia verò metallorum unica tantùm ſine conjunctione, exceptâ veſte, vel ejus, umbra ſcilicet ſulphure, &c.

TRACTATUS QUARTUS.

Quomodo metalla in terræ viſceribus generantur.

PRODUCUNTUR metalla hoc modo, poſtquam quatuor Elementa virtutes ſuas projiciunt in terræ centrum, Archæus deſtillando ſublimat calore motus perpetui in terræ ſuperficiem: Eſt enim terra poroſa, & ventus ſtillando per poros terræ reſolvitur in aquam, ex quâ res naſcuntur omnes: ſciant ergò doctrinæ filii ſperma metallorum diverſum non eſſe à ſpermate rerum omnium, ſcilicet vaporem humidum; ideò fruſtrà quærunt Artiſtæ metallorum reductionem in materiam primam, quæ tantùm vapor eſt. Philoſophi non talem intellexerunt materiam primam, ſed tantùm materiam ſecundam, ſicuti Bernardus Treviſanus optimè diſputat, quamvis non ita lucidè, quia de quatuor Elementis loquitur, nihilominùs id dicere voluit, & ſolummodò cum filiis locutus eſt. Ego verò ut clariùs Theoricam detegerem, omnes hîc præcavere & monere volui, ut tot ſolutiones, tot circulationes, tot calcinationes acreiterationes ſinerent, nam fruſtrà id quæ-

quæritur in re durá cum per ſe mollis ubique ſit: Non prima, ſed ſecunda tantùm quæratur materia, talis nimirùm, quæ ſimul ac concepta eſt, in aliam mutari formam non poteſt. At ſi quæras, quomodo metallum in talem reducatur materiam, ſequor in eo Philoſophorum intentionem: Hoc tantum præ cæteris volo, ut filii artis intelligant ſenſum ſcriptorum, non ſyllabas, & ubi Natura deſinat, in metallicis videlicet coram oculis noſtris perfectis corporibus, ibi arte eſſe incipiendum. Sed ut ad propoſitum revertar, (ſiquidem hic non eſt intentio noſtra de ſolo lapide) agamus nunc de materiâ metallorum. Paulò antè dixi, Res omnes naſci ex aëre liquido vel vapore; quem Elementa perpetuo motu in viſcera terræ ſtillant, hunc poſtquam Naturæ Archæus accepit per poros ſublimat, & unicuique loco ſuâ ſagacitate tribuit (ſicuti in præcedentibus retulimus) & ſic locorum varietate res etiam proveniunt, & naſcuntur variæ. Sunt qui opinentur, Saturnum habere aliud ſemen, aurum quoque aliud, & ſic conſequenter metalla reliqua, ſed vana ſunt iſta, unicum tantùm eſt ſemen, idem in Saturno, quod in auro invenitur; idem in Luna, quod in Marte. Sed locus terræ diverſus fuit, ſi me rectè intelligis, quamvis in Lunâ Natura citiùs, quàm in Sole deſierit, & ſic de aliis, quando enim ex terræ

O centro

centro ſublimatur vapor ille, tranſit per loca vel ſicca vel calida: Si igitur tranſit vapor per loca calida & pura, ubi pinguedo ſulphuris parietibus adhæret, vapor ille, quem Philoſophi Mercurium Philoſophorum dixerunt; accommodat ſe, & jungitur illi pinguedini, quam poſteâ ſecum ſublimat; & tunc fit unctuoſitas relicto nomine vaporis, accipit nomen pinguedinis, quæ poſteà veniens ſublimando ad loca alia, quo jam vapor antecedens purgavit, ubi eſt terra ſubtilis, pura & humida, imples poros ejus, & jungitur illi: & ſic fit Sol: ſi verò pinguedo illa venit ad loca impura frigida, fit Saturnus, ſi verò talis terra pura ſit & mixta ſulphuri, fit Venus, &c. Quò n. magis depuratus locus eſt, eò pulchriora reddit metalla, nam ſciendum eſt, quòd ille vapor continuè egreditur ex centro ad ſuperficiem eundo purgat loca: Inde fit quòd hodiè reperiantur mineræ in locis, ubi antè mille annos nullæ fuerunt, nam progreſſu ſuo ſemper ſubtiliat crudum impurum, purum ſucceſſivè ſecum trahens; Et hæc eſt reiteratio, & circulatio Naturæ, tam diu ſublimatur res novas producendo, donec locus depuratur optimè, & quo magis depuratur, eò etiam nobiliores res producis, hyeme verò cùm aër frigidus terram conſtringit, congelatur etiam ille unctuoſus vapor, qui poſtea redeunte vere, unà cum terrâ & aquâ miſce-

miſcetur, & fit Magneſia trahens ad ſe ſibi ſimilem Mercurium aëris, qui dat vitam omnibus tribus, per radios Solis, Lunæ & ſtellarum, & ſic gramen, flores & ſimilia profert; Natura enim ne momentum temporis otiatur: Metalla verò ſic procreantur, longá deſtillatione purgatur terra; poſtea acceſſu pinguedinis ea generantur; alio modo non proveniunt, ſicuti quorundam Philoſophorum ſcripta ſiniſtrè interpretantium vana opinio eſt.

TRACTATUS QUINTUS.

De operatione Lapidum omnis generis.

LApidis materia eſt eadem, quæ & aliorum rerum, & ſecundum locorum puritatem hoc modo naſcuntur. Quando quatuor Elementa ſuum vaporem ſtillant in terræ centrum,& Archæus naturæ eundem ejicit & ſublimat hic, dum tranſit per loca, poroſque terræ, trahit ſecum omnem terræ impuritatem uſque in ſuperficiem, quam poſtea congelat aër,nam

quod aër creat purus, aër congelat crudus, quia aër in aërem habet ingreſſum,& ſe jungunt invicem, nam Natura Naturâ lætatur, & ſic fiunt petræ & montes lapidei, ſecundùm magnos & parvos poros, & quò majores terræ pori, eò etiam meliùs purgatur locus, dum enim per tale reſpiraculum major caliditas, & aquæ major quantitas tranſit, eò citiùs depuratur terra, & ſic poſteà in ejuſmodi locis commodiùs metalla naſcuntur, ſicuti & ipſa teſtatur experientia, ut aurum non alibi, niſi in montibus quæratur & reperiatur, quòd in planitie niſi rarò, fieri nequit, nam ſæpiſſimè talia loca humida ſunt,non vapore, ſed aquá Elementali, quæ ad ſe trahit vaporem illum, & ita ſeſe amplectuntur, ut non facilè ſeparentur, poſtea Sol cœli digerens illam, facit argillam pinguem, quá figuli utuntur; in locis verò, ubi eſt arena groſſa, & vapor, non habet ſecum pinguedinem vel ſulphur, herbas & gramen in pratis creat. Sunt & alii lapides pretioſi, ut Adamas, Rubinus, Smaragdus, & reliquæ gemmæ generantur omnes hoc modo, quando vapor Naturæ per ſe ſublimatur, ſine acceſſu pinguedinis ſulphuris,& venit ad locum aquæ puræ ſalis, fiunt Adamantes, & hoc in locis frigidiſſimis, ad quæ non poteſt pervenire pinguedo illa, quia pinguedo non permitteret iſta. Sciendum enim eſt, quod ſpiritus aquæ facillimè ſublima-

limatur calore facili, ſed oleum ſeu pinguedo non niſi magno elevatur calore, & in loca calida, etiamſi enim ex centro progrediatur, levi congelatur frigore, & ſic ſubſiſtit; vapor verò ad loca debita aſcendit, & congelatur in aquâ purâ in lapides granulatim. Quomodo verò in gemmis colores fiant, ſciendum eſt, illud ratione ſulphuris in hunc modum fieri; ſi ſulphuris pinguedo congelatur motu illo perpetuo, poſteà ſpiritus aquæ tranſeundo digerit & purificat illud viſalis, donec colore digeſto rubeo vel albo coloretur, qui color tendens ac meliora cum illo ſpiritu quia ſubtiliatus eſt, tot reiterationibus deſtillatis elevatur cum ſpiritu, ſpiritus poſteà habet potentiam intrandi res imperfectas, & ſic introducit colorem, qui poſtea jungitur illi aquæ tunc partim congelatæ, & ſic implet poros ejus, & fixatur cum ea fixatione inſeparabili. Congelatur enim omnis aqua calore, ſi eſt ſine ſpiritu, congelatur frigore, ſi habet ſpiritus, ſed qui ſcit congelare aquam calido, & ſpiritum cum ea jungere, certè rem inveniet millecies pretioſiorem auro & omni re. Efficiat igitur, ut ſeparetur ſpiritus ab aqua, ut putreſcat, & appareat granum, poſtea rejectis fecibus reducat ſpiritum ex alto in aquam, & faciat conjungere ſimul, illa enim conjunctio generabit ramum diſſimilem forma parentibus.

TRACTATUS SEXTUS.

De ſecunda materia, & putrefactione rerum.

DIXIMUS de prima materia rerum, & quomodo naſcantur res ex Naturâ ſine ſemine, hoc eſt, quomodo Natura ab Elementis accipit materiam ex qua generat ſemen: Nunc verò de ſemine, & rebus generatis ex ſemine, ſermonem inſtituemus. Omnis res habens ſemen, multiplicatur in eo, ſed abſque naturæ auxilio non fit, ſemen enim nihil aliud eſt, quàm aër congelatus in aliquo corpore, ſeu vapor humidus, & niſi hic reſolvatur calido etiam vapore, nullius eſt uſus. Sciant ergò inveſtigatores artis, quid ſemen ſit, ne quærant rem, quæ non eſt, & ſciant illud eſſe triplex, quod ex quatuor elementis productum eſt. Primum eſt MINERALE, de quo hoc loco ſermo eſt, alterum VEGETABILE: Tertium ANIMALE.

MINERALE ſemen à Philoſophis cognoſcitur, Vegetabile commune ac vulgare eſt, ut videmus in fructibus: Animale ex imaginatione cognoſcitur. Vegetabile nobis oſtendit, quomodo natura creat illud

ex

ex quatuor Elementis, ſciendum enim eſt, quod hyems eſt, putrefactionis cauſa, ſiquidem ſpiritus vitales in arboribus congelat, & quando hi calore ſolis (in quo eſt vis magnetica omnis humiditatis attractiva) reſolvuntur, tunc calor naturæ per motum excitatus, pellit ad circumferentiam vaporem aquæ ſubtilem, qui poros arboris aperit, & guttas ſtillare facit, ſemper purum ab impuro ſeparando; præcedit tamen interdum puro ſeparando; præcedit tamen interdum purum impurum, purum dat & cogelatur in flores, impurum abit in folia, groſſum & ſpiſſum in corticem, arboris cortex manet fixus, folia cadunt frigore vel calore, quando obſtruuntur pori ejus, flores congelantur in tali colore, qualis eſt ipſi calor, & adfert fructum vel ſemen veluti pomum, in quo ſperma eſt, ex quo non naſcitur arbor, ſed in illo ſpermate eſt ſemen vel granum intrinſecè, ex quo etiam abſque ſpermate naſcitur arbor, nam multiplicatio fit non in ſpermate, ſed in ſemine; ſic oculariter videmus Naturam creare ex quatuor elementis ſemen, ne nos in hoc fruſtrà occuparemur; nam quod creatum eſt, creatore non indiget. Hoc exempli loco lectorem admonuiſſe ſufficiat, ſed ad propoſitum Minerale redeo. Semen Minerale vel Metallorum creat Natura in viſceribus terræ, propterea non creditur tale ſemen eſſe in rerum Naturâ, quia inviſibile eſt. At non eſt mirum, quod

ignari dubitent, ſiquidem id, quod præ oculis eſt, non percipiatur ab illis, multò minus iſtud, quod inviſibiliter abſconditum eſt; ſed veriſſimum eſt, quod ſuperius non eſt, niſi ut iſtud quod eſt inferius, & vice verſa, id quod naſcitur ſupra, naſcitur ex eodem fonte, ſicuti illud quod infra in terræ viſceribus. Et quam prærogativam vegetabilia præ metallis habent, ut Deus illis ſemen inderet, & hæc immeritò excluderet? Nonne ejuſdem dignitatis metalla apud Deum cujus & arbores? Hoc pro certo ſtatuatur, nihil ſine ſemine creſcere, ubi enim nullum eſt ſemen, res eſt mortua. Neceſſe eſt ergò, ut vel quatuor elementa creent ſemen metallorum, vel ea producant ſine ſemine: ſi abſque ſemine producuntur, tunc perfecta fieri non poſſunt, ſiquidem res omnis ſine ſemine imperfecta eſt, ratione compoſiti; qui hanc indubitatæ veritati fidem non adhibet, non eſt dignus, ut naturæ ſecreta ſcrutetur, nil enim in orbe naſcitur, quod ſemine deſtituatur. Semen metallorum verè & realiter ipſis eſt inditum, generatio autem ejus ita fit. Quatuor elementa in primâ operatione naturæ ſtillant per Archæum Naturæ in terræ centrum vaporem aquæ ponderoſum, qui eſt metallorum ſemen, & dicitur Mercurius propter ejus fluxibilitatem, & unius cujuſque rei conjunctionem, non propter eſſentiam, aſſimilatur ſulphuri

propter

propter internum calorem, & poſt congelationem eſt humidum radicale. Et quamvis corpus metallorum ex Mercurio ſit procreatum, quod de Mercurio Philoſophorum intelligi debet, tamen hi non ſunt audiendi, qui putant Mercurium vulgi ſemen eſſe metallorum, & ita corpus loco ſeminis accipiunt, non conſiderantes, quod & dictus vulgi Mercurius, ſuum in ſe habeat ſemen. Errores omnium horum, è ſequenti patebunt exemplo. Manifeſtum eſt quod homines habeant ſemen, in quo multiplicantur: Hominis corpus Mercurius eſt, ſed ſemen occultum eſt in corpore, & ratione corporis quantitas in pondere exigua, qui igitur hominem generare vult, non Mercurius, qui corpus eſt, ſed ſemen vapor aquæ congelatus accipiatur: ſic in regeneratione metallorum ſiniſtrè proceditur à vulgaribus Chymicis corpora metallica ſolvunt, ſive Mercurium, ſive aurum, ſive Saturnum, ſive Lunam, & corrodunt illa aquis fortibus, & aliis rebus heterogeniis, ad veram artem non requiſitis, poſtea conjungunt, neſcientes quòd ex corpore humano diſſecto non generatur homo, quia corruptio corporis, & ſeminis deſtructio hoc pacto præceſſit, unaquæque res in mare & fœmina multiplicatur, ut in tractatu de duplici materia mentionem feci. Diviſio ſexus nil creat, vel producit, ſed debita illius conjunctio profert novam for-

mam ? Semina vel ſpermata ergò, non corpora ſunt accipienda: Recip. ergo marem vivum, & fœminam vivam hos conjunge ſimul ut inter ſe imaginentur ſperma, ad procreandum ſuæ Naturæ fructum. Primum enim materiam nemo mortalium credat ſe facere poſſe. Prima materia hominis terra eſt, & nemo hominum ex illa hominem creare poteſt, ſolus Deus hoc ſcit, at è materiâ ſecundâ, quæ jam creata eſt, ſi in locum debitum poſita fuerit, facilè Natura operante generabitur id, cujus formæ ſemen eſt: Artifex hìc nil facit, niſi ut ſciat ſubtile à ſpiſſo ſeparare, & in vas imponere debitum. Nam hoc conſiderandum eſt, prout res incipitur, ita finitur, ex uno fiunt duo, ex duobus unum, & non ulterius. Unus eſt Deus, ex hoc uno Deo filius eſt genitus: Unus dedit duo, duo unum dederunt Spiritum Sanctum ab utroque procedentem, ſic factus eſt mundus & ſic erit finis ejus. Conſidera priora quatuor puncta exactiſſimè, habes in illis Patrem, Patrem & filium, ultimo S.S. habes quatuor Elementa, habes quatuor luminaria, duo cœleſtia, duo centralia: Nil amplius eſt, fuit, & erit, quàm in hac figurâ patet ſi deberem omnia myſteria hinc elicienda conſignare, magnum orietur volumen: redeo ad propoſitum, & tibi dico verum, fili mi, non creatur ex uno unum, quia hoc ſolius Dei eſt proprium, ſuſ-

ſufficiat te poſſe ex duobus creare unum tibi utile, ſcias ergo ſperma multiplicativum, eſſe materiam ſecundam & non primam. Prima enim materia rerum non videtur, occulta eſt in naturâ vel in Elementis, ſecunda vero interdum filiis doctrinæ apparet.

TRACTATUS SEPTIMUS.

De Virtute ſecundæ materiæ.

SEd ut faciliùs poſſis comprehendere qualis ſit hæc ſecunda materia, virtutes ex quibus illam cognoſces, deſcribam tibi: Ac primum ſcias, quod Natura in tria Regna diviſa eſt, Duo ſunt Regna, quorum quodlibet per ſe ſtare poteſt, & ſi alia duo non eſſent, eſt regnum Minerale, Vegetabile, & Animale. Minerale per ſe ſubſiſtere poteſt, etſi nullus hominum in mundo eſſet, nec arbor, vel herba. Vegetabile itidem, etiamſi nullum metallum nec animal eſſet, per ſe ſtare poteſt, hæc duo ſunt ex uno per unum creata. Tertium vero ex dictis duobus vitam habet, ſine quibus eſſe non poſſet, & eſt nobilius ac præſtantius, quàm duo prædicta, ſicuti etiam poſtremum eſt inter illa, & dominatur eis, quia

ſemper in tertio virtus finitur, & in ſecundo multiplicatur. Videa' in vegetabili Regno: Prima materia eſt Herba vel Arbor, quam tu creare neſcis, Natura hoc ſolummodo facit: In hoc regno ſecunda materia eſt ſemen quod tu vides, in hoc multiplicatur Herba vel Arbor. In Regno Animali prima materia eſt Beſtia vel Homo, quem tu creare neſcis, ſed ſecundam materiam, vel ſperma tu noſti, in quo multiplicatur. In Regno minerali metallum tu creare neſcis, & ſi gloriaris vanus es, & Mendax, Natura hoc fecit, & quamvis haberes primam materiam ſecundum Philoſophos, illud ſal centrale tamen ſine auro multiplicare impoſſibile tibi foret: ſemen autem metallorum filii tantùm doctrinæ noverunt. In vegetabilibus ſemina apparent extra Renes, digeſtionis ejus eſt aër calidus: in animalibus ſemen apparet intus & extra, renes digeſtionis ejus ſunt renes viri: Aqua in minerabilibus ſemen eſt in centro cordis eorum & vitæ: Renes digeſtionis ejus eſt ignis. Vegetabilis ſeminis receptaculum eſt terra: Animalis ſeminis receptaculum eſt matrix fœminæ: Aquæ mineralis ſeminis receptaculum eſt aër: & ea ſunt ſeminum receptacula, quæ ſunt congelationes corporum: ea eſt digeſtio quæ ſolutio: ea putrefactio quæ deſtructio. Virtus autem cujuſque ſeminis eſt, unicuique rei in ſuo Regno ſe conjungere,

re, quæ ſubtile eſt, & nihil aliud quàm aër, qui pinguedine in aquâ congelatur: cognoſcitur ita, quia non miſcet ſe extra ſuum Regnum naturaliter alicui rei, non ſolvitur ſed congelatur, quia ſolutione non indiget, ſed congelatione. Neceſſe eſt ergò ut pori corporum aperiantur, ut emittatur ſperma, in cujus centro ſemen jacet, quod aër eſt, illud quando in matricem venit debitam congelatur, & congelat quod reperit purum, vel impurum puro mixtum, quamdiu in corpore ſemen eſt, vivit corpus quando totum conſumitur corpus, moritur, omnia autem corpora poſt emiſſionem ſeminis debilitantur. Experientia etiam teſtatur, homines veneri nimiùm indulgentes debiliores fieri, ut & arbores nimios fructus ferentes, fieri poſteà ſteriles. Semen igitur, ut jam multoties repetitum eſt, res eſt inviſibilis, ſed ſperma eſt viſibile, & ferè eſt anima vivens, non invenitur in rebus mortuis: Elicitur dupliciter, ſuaviter & cum violentia: ſed quia hic de virtute ejus ſaltem ſermo eſt, dico quod nil ſine ſemine naſcatur, virtute ſeminis fiunt omnia & ſciant artis filii in arboribus amputatis fruſtra ſemen quæri, quod ſolummodò in viridibus reperitur.

TRACTATUS OCTAVUS.

De arte, & quomodo per artem operetur natura in Semine.

OMNE ſemen per ſe nullius momenti eſt, ſi non ponatur, vel ab arte, vel à natura in matricem debitam,& licet ſemen per ſe nobilius ſit omni creaturâ, tamen matrix ejus eſt vita, quæ facit putreſcere ſperma vel granum, & puri puncti congelationem cauſatur, inſuper calore corporis ſui illud nutrit & creſcere facit, & hoc fit in omnibus ſupradictis tribus naturæ regnis, & fit naturaliter, per menſes, annos & tempora. Sagax verò ars illa eſt, quæ in regno minerali & vegetabili aliquid abbreviare poteſt, ſed non in animali, in minerali ſolum modò perficit hoc, quod natura non poteſt, propter aërem crudum, qui ſuâ violentiâ implevit poros corporis cujuſque non in viſceribus, ſed in ſuperficie terræ, ut anteà in præcedentibus capitulis dixi. Sed ut faciliùs intelligatur hoc, adhuc adjungere volui, quòd elementa certanter inter ſe projiciunt in centrum terræ, quaſi in renes ſemen ſuum, centrum verò per motum emittit illud in matricem, matrices vero

ro ſunt innumerabiles, quot loca tot matrices, una purior alterâ, & ſic in infinitum ferè. Scias ergo, quod pura matrix, purum dabit fœtum in ſuo ſimili. Exempli gratiâ, in animalibus ſunt matrices hominum, vaccarum, equorum, canum, &c. ſic in minerali & vegetabili ſunt metalla, lapides, ſalia, nam ſalia in hiſce duobus regnis ſunt conſideranda, & loca eorum, ſecundum magis vel minus.

TRACTATUS NONUS.

De Commixtione Metallorum, vel de eliciendo ſemine Metallico.

DIXIMUS de Natura, de Arte, de corpore, & de ſpermate ac ſemine, jam ad praxin deſcendamus, quomodo videlicet metalla commiſceri debeant & qualis eorum ſit inter ſe correſpondentia. Scias ergo mulierem non diſcrepare à viro ex eodem ſemine, & in una matrice ambo naſcuntur, nihil defuit præter digeſtionem, & ut matrix purior eſt in ſanguine & ſale, ſic Luna ex eodem ſemine cum Sole, & eâdem matrice, ſed matrix magis habuit de aquâ, quàm

quàm de ſanguine digeſto, ſecundum tempus Lunæ cœleſtis, ut vero eo facilius tibi imaginari poſſis, & quomodo metalla coeant, ut emittant & recipiant ſemen, intuere cœlum & planetarum ſphæras: vides quod Saturnus ſupremus ſit, cui ſuccedit Jupiter, huic Mars, poſtea Sol, quem ſequitur Venus, hanc Mercurius ultimo loco Luna ſtatuitur. Conſidera jam, quod planetarum virtutes non aſcendant, ſed deſcendant, dedit hoc & ipſa experientia, quod ex Venere non fit Mars, ſed ex Marte fit Venus, utpotè una ſphæra inferior, ſic etiam Jupiter facilè tranſmutatur in Mercurium, quia Jupiter ſecundus à Firmamento, & Mercurius ſecundus à terra, Saturnus primus à cœlo, Luna prima à terra, Sol miſcet ſe omnibus, ſed nunquam per inferiores melioratur. Non autem te lateat, magnam eſſe correſpondentiam inter Saturnum & Lunam, quorum in medio Sol conſtitutus eſt: ſicuti inter Jovem & Mercurium, in quorum medio Sol etiam conſiſtit: Eodem planè modo inter Martem & Venerem, qui duo Solem etiam habent intermedium. Noverunt Chymiſtæ ferrum in cuprum ſeu Venerem ſine Sole mutare: noverunt etiam è Jove facere Mercurium: ſunt & aliqui, qui è Saturno conficiunt Lunam, ſed ii ſcirent his mutationibus ſolis adminiſtrare naturam, certè rem omni theſauro invenirent pretio-

pretioſiorem. Propterea dico, non ignorandum eſſe, quæ metalla invicem ſint conjungenda, & quorum natura naturæ correſpondeat: propterea unum datur metallum, quod habet potentiam alia conſumendi, eſt enim ferè ut aqua eorum, & ferè mater: unica tantùm res, humidum radicale, Solis videlicet & Lunæ reſiſtit ei, & melioratur per illud: ſed ut detegam, Chalybs vocatur, ſi undecies coit aurum cum eo, emittit ſuum ſemen, & debilitatur ferè ad mortem uſque, concipit Chalybs, & generat filium patre clariorem, poſtea cum ſemen jam nati imponitur in ſuam matricem, purgat illam & facit millesies aptiorem ad pariendum optimos fructus. Eſt & alius Chalybs, qui aſſimilatur huic, per ſe à naturâ creatus, qui ſcit ex radiis ſolis mirabili vi & virtute elicere illud, quod tot homines quæſierunt, & operis noſtri principium eſt.

TRA-

TRACTATUS DECIMUS.

De Generatione ſupernaturali filii Solis.

TRACTAVIMUS de rebus quas Natura creat, & quas Deus creavit, ut ſcrutatores artis eò faciliùs poſſibilitatem naturæ intelligerent, ſed ne diutiùs differam, modum ac artem conficiendi lapidis Philoſophorum aggredior. Lapis Philoſophorum ſeu tinctura, nil aliud eſt quàm Aurum in ſupremum digeſtum, nam Aurum vulgi eſt ſicuti herba ſine ſemine, quando matureſcit producit ſemen, ſic aurum quando matureſcit, dat ſemen ſeu tincturam. Sed quæret aliquis, quare aurum vel aliud metallum non producat ſemen? ratio redditur talis, quia non poteſt eſſe maturum, propter aëris crudelitatem, non habet ſufficientem calorem, & contingit in quibuſdam locis, ut reperiatur aurum purum, quod natura voluit perficere, ſed impedita fuit ab aëre crudo. Exempli gratia, videmus, quod pomorum Arantiorum arbores in Polonia quidem creſcant inſtar aliarum arborum: In Italia & alibi, ubi eſt illarum ſolum nativum, dant & ferunt fructus,

ctus, quia ſufficientem habent calorem, in his verò frigidioribus locis minimè, ubi enim matureſcere deberent, deſinunt, quia frigore opprimuntur, & ſic nunquam à Natura hiſce locis habentur earum fructus, licet aliquando juvetur natura ſuaviter & cum ingenio, tunc ars jam perficit, quod natura non potuiſſet. Idem planè in metallis accidit. Aurum poteſt dare fructum & ſemen, in quo ſe multiplicat induſtria ſagacis artificis, qui ſcit naturam promovere, ſed ſi abſque naturâ, id velit tentare, errabit: Nam non ſolùm in hac arte ſed & in omni re, nihil poſſumus, quàm Naturam juvare, & hoc non alio medio, quàm igne ceu calore, ſed cum hoc fieri non poſſit, ſiquidem in congelato corpore metallico non appareant ſpiritus, oportet ut prius ſolvatur corpus, & pori ejus aperiantur, quò natura operari poſſit, qualis autem illa debeat eſſe ſolutio, hîc lectorem admonitum velim, duplicem eſſe ſolutionem, licet multæ ſint aliæ ſolutiones, at inutiles, una tantum eſt vera naturalis, ſecunda eſt violentia, ſub quâ aliæ comprehenduntur omnes. Naturalis ejuſmodi eſt, ut pori corporis aperiantur in aqua noſtrâ quo digeſtum emittatur ſemen, & matrici ſuæ imponatur: Aqua verò, noſtra aqua eſt: cœleſtis, non madefaciens manus, non vulgi, ſed verè pluvialis: Corpus eſt aurum, quod ſemen dat: Luna noſtra

noſtra eſt, (non argentum vulgi) quæ recipit ſemen auri. Regitur poſtea igne noſtro continuo, per menſes ſeptem, & interdum decem, donec aqua noſtra conſumat tres & relinquat unum, & hoc in duplo, poſtea nutritur lacte terræ, vel pinguedine ejus, quæ naſcitur in uberibus terræ; & regitur vel conſervatur â putrefactione ſalis Naturæ, & ſic generatur ille infans ſecundæ generationis. Nunc â Theorica ad praxin accedamus.

TRACTATUS UNDECIMUS.

De Praxi, & confectione lapidis, ſeu tinctura per artem.

PER tot capita ſparſa eſt oratio, de rebus per exempla, ut eo faciliùs intelligatur praxis, quæ fieri debet naturam imitando in hunc modum. R. Terræ noſtræ per X I. gradus X I. grana, auri noſtri & non vulgaris granum I. Lunæ noſtræ non vulgaris grana II. ſed hoc admonitus ſis, ne accipias aurum & argentum vulgi, nam hæc ſunt mortua, accipe noſtra quæ ſunt viva, poſtea pone in ignem noſtrum, & fiet inde liquor ſiccus, primùm reſolvetur

ur terra in aquam, quæ Mercurius Philoſo-
phorum dicitur, & illa aqua reſolvit illa
corpora Solis & Lunæ, & conſumit ea, ut
non remaneat niſi pars decima cum una
parte, & hoc erit humidum radicale metal-
licum: Poſtea recipe aquam ſalis nitri de
terra noſtrâ, in quâ eſt rivulus & unda vi-
va, ſi ad genuam foderis foveam, accipe,
igitur ex illa aquam, ſed claram accipe,
huic impone illud humidum radicale, &
impone igne putrefactionis & generationis,
non tali, ut in prima operatione feciſti, re-
ge omnia magno cum ingenio, donec co-
lores appareant inſtar caudæ Pavonis, re-
ge digerendo, nec te tædeat, donec ceſ-
ſent colores, & unus per totum appareat
color viridis, & ſic de cæteris, & quando
videbis in fundo cineres bruni coloris, &
aquam ferè rubram, aperito vas, madefa-
cito pennam, inunge ferrum aliquod, ſi
tinget, habeto in promptu aquam, de qua
poſtea erit ſermo, & infunde tantum ejus
aquæ, quantum aeris intravit crudi, ite-
rum coquito priori igne donec iterum tin-
git. Hucuſque pervenit mea experientia,
non plus poſſum, non plus inveni: Aqua
verò illa debet eſſe menſtruum mundi ex
ſphæra Lunæ, toties rectificatum, quòd
poſſit calcinare Solem: Hic tibi volui o-
mnia detegere, etſi ſenſum meum interdum
non ſyllabam intelliges, cuncta revelavi,
præſer-

præſertim in opere primo & ſecundo. De igne verò adhuc dicendum reſtat. Primus ignis ſeu primæ operationis eſt ignis unius gradus continuus, qui materiam circundat; ſecundus eſt ignis naturalis, quì materiam digerit & figit, dico tibi veritatem, quod patefeci ignis regimen, ſi naturam intelligis: de vaſe adhuc reſtat loquendum. Vas naturæ eſſe debet, & ſufficiunt duo; Primi operis vas rotundum fieri debet: In ſecundo verò paulò minus vitrum inſtar phiolæ vel ovi, ſed per omnia ſcito, natura ignem eſſe unicum, quicquid operatur diverſum, locorum diſtantia efficit. Vas item naturæ unicum, ſed nos propter abbreviationem binis utimur, materiâ unâ, ſed ex duabus ſubſtantiis: ſi igitur animum intendis ad res creandas, conſidera primum res creatas: has utpotè obverſantes oculis tuis, ſi non potes aſſequi, multò minus res creandas, quas producere cupis, ſcio enim te nihil creare poſſe, quod ſolius Dei proprium eſt, ſed res occultas in umbra latentes facere apparentes, & umbram ab illis tollere, hoc Philoſopho intelligenti à Deo per naturam conceſſum eſt. Conſidera obſecro ſimplicem nubis aquam: Ecquis unquam crederet, illam in ſe continere omnia, quæ mundus habet, lapides duros, ſalia, aërem, terram, ignem, cum tamen ſimplex per ſe appareat aqua. Quid dicam de terra, quæ in

ſe

ſe continet aquam, ignem, ſalia, aërem, & per ſe nuda terra videtur? O mirabilem naturam, quæ novit ex aqua in terra fructus producere mirabiles, & ex aëre illis ſuppeditare vitam: hæc omnia fiunt, & vulgarium hominum oculi iſta non vident, ſed oculi intellectus & imaginationis percipiunt, viſu vero, veriſſimo; oculi enim ſapientum naturam vident aliter, quam oculi communes. Exempli gratia, oculi vulgi vident Solem eſſe calidum, oculi vero Philoſophorum è contra vident Solem potius eſſe frigidum, ſed motus ejus calidos: Actus enim & effectus ejus, per diſtantiam locorum deprehenduntur. Igni Naturæ unus & idem cum ipſo eſt, ſicuti enim Sol inter ſphæras Planetarum centrum eſt, & ex hoc centro cœli deorſum calorem motu ſuo ſpargit, ſic in centro terræ Sol terræ eſt, qui motu ſuo perpetuo calorem vel radios ſurſum ad terræ ſuperficiem pellit, is calor intrinſecus multo efficacior eſt hoc igne elementali, ſed temperatur terrenâ aquâ, quæ de die in diem poros terræ penetrat, illamque refrigerat: ſic Solem cœleſtem, & ejus calorem temperat aër, qui de die in diem circum volat orbem, & niſi hoc eſſet, calore tali res omnes conſumerentur, nec quicquam naſceretur. Sic uti autem ignis ille inviſibilis ſeu calor centralis omnia conſumeret, ſi non intercederet aqua, ſi ſolis calor omnia deſtrueret,

ret, ſine intermediante aëre, ſed quomodo hæc elementa inter ſe agant, brevibus dicam. In centro terræ eſt Sol centralis, qui motu ſuo, vel ſui firmamenti dat calorem magnum, qui extendit ſe uſque ad terræ ſuperficiem. Ille calor cauſatur aërem hunc in modum: Aëris matrix aqua eſt, quæ parit filios ſuæ naturæ, ſed diſſimiles, & multò ſubtiliores, nam ubi aquæ introitus eſt, denegatur aër, intrat, quando poſtea ille calor centralis, qui perpetuus eſt, agit, facit diſtillare aquam & calefacere & ſic illa aqua vi caloris vertitur in aërem, atque hoc pacto erupit ad ſuperficiem terræ, quia ſe includi non patitur, ubi poſteà refrixit, reſolvitur in aquam in appoſitis locis: interdum etiam fit, ut non ſolùm aër, verùm etiam aqua exeat, ſicuti apparet, dum nigræ nubes violentia in aërem attolluntur: cujus rei tibi ſit hoc exemplum domeſticum, facias in ollà fruere aquam, videbis igne vehementiori apparebunt nebulæ craſſiores: eodem planè modo calor operatur centralis, ſubtilem aquam in aërem elevat, quod ſpiſſum eſt ex ſale vel pinguedine diſtribuit terræ, unde res variæ naſcuntur, reſiduum ſaxa & petræ fiunt. Poſſet aliquis objicere, ſi ita ſe res haberet, tunc continuo id fieri deberet, cum tamen ſæpè nullus ſentiatur ventus. Reſpondeo, ſi non violenter in vas deſtillatoriū infunditur aqua, non fit ventus, nam parum

aquæ

aquæ, parvum excitat ventum; vides non ſemper fieri tonitrua, etiamſi pluvia ſit & ventus, ſed tantùm, quando vi aëris aqua turbida fertur ad ſphæram ignis, nam ignis non patitur aquam. Habes ante oculos exemplum, dum in calidam fornacem effundis aquam frigidam, unde tonitrua excitantur: ſed quare non uniformiter aqua non intret in illa loca, & cavitates, ratio eſt, quod multa ſint ejuſmodi vaſa & loca, pellit interdum una concavitas, ventos & aquam à ſe ad aliquot dies & menſes, donec iterum fiat aquæ repercuſſio, ut videmus in mari, cujus fluctus aliquando multa milliaria agitantur, antequam repercuſſionem, ut regrediantur offendant. ſed ad noſtra. Dico ignem vel calorem rem eſſe cauſam motus aëris, & vitam omnium rerum, & terra eſt horum omnium nutrix, vel receptaculum, ſed ſi non eſſet aqua, quæ refrigeraret terram & aërem noſtrum, tunc terra exſiccaretur, propter has duas rationes, nimirùm ob motus centralis & ſolis cœleſtis calorem, nihilominus contingit hoc in aliquibus locis, quando pori terræ obſtruuntur, ut humidum penetrare non poſſit, tunc per correſpondentiam ſolis cœleſtis & centralis, quia vim habent inter ſe magneticam, accenditur terra à Sole, ſicque etiam aliquando cadet gravis orbita mundi. Fac igitur, ut operatio talis in terra noſtra ſit, ut calor centralis aquam

poſſit mutare in aërem, ut in planitiem mundi egrediatur, & reſiduum, ut dixi, per poros terræ ſpargat, & tunc in oppoſito aër vertetur in aquam multo ſubtiliorem, quàm fuit prima, & hoc ſic fiet, ſi ſeni noſtro aurum & argentum deglutire dabis, ut ipſa conſumat illa, & tandem ille etiam moriturus camburatur, cineres ejus ſpargantur in aquam, coquito ea donec ſatis eſt & habes medicinam curandi lepram. Hoc ſaltem animadverte, ne frigidum pro calido, vel calidum pro frigido accipias, naturas naturis miſce ſi aliquid eſt, quod contrarium naturæ (ſiquidem una tibi eſt neceſſaria) ſepara illud, ut natura naturæ ſimilis ſit, hoc fac igne non manu, & ſcito, ſi non ſequeris naturam, vana eſſe omnia, & hic tibi dixi per ſanctum Deum quod pater filio debet, qui habet aures audiat, & qui habet ſenſus animum advertat.

TRA

TRACTATUS DUODECIMUS.

De lapide & ejus virtute.

IN præcedentibus ſufficienter dictum fuit, de productione rerum naturalium, de Elementis, & de materia ſecunda, de corporibus & ſeminibus, de uſu & virtute eorum. Conſcripſi etiam praxin conficiendi lapidem Philoſophorum: de ejus verò virtute tantum quantum mihi natura conceſſit, & experientia patefecit, nunc revelabo. Sed ut prius adhuc ſummatim & brevibus verbis comprehendam omnium horum tractatuum argumentum, ut Deum timens lector, mentem meam aſſequatur & ſenſum meum, ita ſe res habet.

De veritate artis, ſi quis dubitat, legat copioſa Philoſophorum antiquiſſimorum ratione & Experientia verificata ſcripta, quibus ut fide dignis, in ſua arte fides non deroganda eſt, qui verò illis fidem non adhibet, tunc contra principia negantem non eſſe diſputantem novimus: Surdi enim & muti loqui non poſſunt: Quam enim prærogativam in hoc mundo res omnes haberent præ metallis? Cur hæc ſola per denegationem ſeminis immeritò à ſummi crea-

toris univerſali multiplicationis benedictione excludemus, quam ſacræ litteræ affirmant, omnibus rebus creatis ſtatim à condito mundo inditam & imperitam fuiſſe? ſi verò ſemen habent, quis tam fatuus eſt, qui non credat in ſuo ſemine illa poſſe multiplicari? In natura ſua ars Chymiæ vera eſt, vera etiam natura, ſed raro verus artifex. Una natura, ars una, ſed multi artifices. Quod autem natura creat res ex elemenitis, generat eas velle Dei, ex materia pr ma, quam ſolus Deus ſcit: natura creat res illaſque multiplicat ex ſecunda materia, quam Philoſophi ſciunt. Nil fit in mundo ſine velle Dei & naturæ. Elementum enim quodlibet in ſua ſphæra eſt, ſed unum abſque altero eſſe non poteſt, unum ex alio vivit, & tamen conjuncta non conveniunt, ſed aqua eſt omnium elementorum dignior, quia mater eſt omnium rerum, hanc ſupernatat ſpiritus ignis, cauſante igne aqua fit materia prima, certatione videlicet ignis cum aqua, & ſic generantur venti vel vapores apti, ut congelentur cum terra per aërem crudum, qui ab initio ſeparatus fuit ab illo, & hoc fit ſine ceſſatione motu perpetuo, quia ignis ſive calor non excitatur aliter niſi motu, quod r facilè videre eſt apud fabrum ferrarium ferum limá comminuentem, quod eatenus motu vehementiori incaleſcit, ac ſi igne incanduiſſet

Mo

Motus ergo cauſat calorem, calor movet aquam, aquæ motus cauſat aërem omnium viventium vitam. Creſcunt igitur res hunc in modum, ut ſuprà dixi, ex aqua videlicet, nam ex illius vapore ſubtiliori, res ſubtiles & leves proveniunt; ex oleo verò ejuſdem, graves & majoris pretii, ex ſale autem res prioribus longè pulchriores. Ideò ſi velis, ut natura melioretur in actu, ſolve corpus quodvis, & illud quod naturæ acceſſit heterogeneum, ſepara, purga, conjunge pura puris, cocta coctis, cruda crudis, ſecundum naturæ pondus non materiæ. Nam ſcito, quod ſal nitri centrale non accipit plus de terra, niſi quantum opus habet, ſive ſit pura, ſive impura. Aquæ verò pinguedo aliter ſe habet, nam nunquam habetur pura, ars purgat illam per duplicem calorem, & denuo conjungit illam.

EPILOGVS SEV CONCLVſio horum duodecim tractatuum.

CONSCRIPSI, amice lector, præcedentes duodecim Tractatus, in gratiam filiorum artis, ut antequam manum adhiberent operi, naturæ operationem

habent cognitam,quomodo videlicet illa operando res producat ne ſine clavibus portam ingrederentur, & cribro aquam hauriret; fruſtrà enim laborat ille, qui ſine cognitione naturæ manus ad labores porrigit: in hac ſancta & veriſſima ſcientia, in nocturnis verſatur tenebris, cui ſol non lucet, in denſa umbra eſt cui de nocte non apparet luna. Habet natura lumen proprium, quod noſtris oculis non eſt pervium, umbra naturæ, oculis noſtris corpus eſt, ſed ſi quem lumen naturæ irradiat, illi confeſtim nebula de oculis tollitur, & ſine impedimento poteſt conſpicere punctum magnetis noſtri correſpondentis utrique centro radiorum, ſolis videlicet & terræ, eo uſque enim naturæ lumen penetrat & interna patefacit cujus rei tale tibi ſit exemplum. Induatur veſte uniformi adoleſcens duodecim annorum, & puella ejuſdem ætatis ſi juxta ſe locentur, nemo cognoſcet quis maſculus,quæ fæmella ſit, oculi enim noſtri penetrare non poſſunt,ideò decipit nos noſter viſus,& falſa pro veris accipit, ſed cum veſtibus ſublatis denudantur, ut ita appareant, quales natura eos formavit, facilè uterque in ſuo dignoſcitur ſexu. Simili plane modo noſter intellectus facit umbræ naturæ umbram: Non corpus nudum in homine eſt ſeminis naturæ umbra, ſicuti igitur veſtimentis tegitur corpus humanum, ſic etiam tegitur corpore

na-

natura humana, quam ſibi DEUS reſervavit tegendam & detegendam. Poſſem hic prolixè & Philoſophicè diſſerere de hominis dignitate, creatione ejus, & generatione. Sed cùm ejuſmodi non ſint hujus loci, ſilentio prætereunda ſunt, de vita ejus ſolummodo paucis agam. Creatus homo de terra, ex aere vivit, eſt enim in aëre occultus vitæ cibus, quem nos rorem de nocte, de die aquam vocamus, rarefactam, cujus Spiritus inviſibilis congelatus melior eſt, quàm terra univerſa. O ſancta & admirabilis Natura, quæ filios doctrinæ errare non permittis, ſicuti in vita humana indies demonſtras. Porro in hiſce duodecim Tractatibus, tot rationes naturales in medium attuli, ut eò faciliùs cupiens, & Deum timens, lector intelligere poſſit ea omnia, quæ oculis meis, Deo benedicente, vidi, manibus feci propriis ſine ulla ſophiſticationis fraude, ſine lumine enim & cognitione naturæ impoſſibile eſt hanc aſſequi artem, niſi ſingulari revelatione divina alicui contingat, vel per ſecretam amici demonſtrationem. Res eſt vilis & pretioſiſſima, quam aliquoties deſcriptam, nunc denuo repeto. R. aëris partes X. Auri vivi vel lunæ vivæ partem I. hæc omnia impone vaſi tuo, coque aërem hunc inprimis ut ſit aqua, & poſtea non aqua, ſi hoc ignoras, & aërem coquere neſcis omni dubio errabis, ſiquidem hæc eſt veterum Philoſo-

phorum materia, id enim accipere debes, quod eſt, ſed non videtur, donec artificii placeat, eſt aqua roris noſtri, ex qua extrahitur ſal petræ Philoſophorum, quo omnes res creſcunt, & nutriuntur. Matrix ejus eſt centrum ſolis vel lunæ tam cœleſtis quàm terreſtris; & ut apertius dicam, Magnes eſt noſter, quem in præcedentibus chalybem eſſe dixi: Aër generat magnetem, magnes verò generat vel facit apparere aërem noſtrum, ſanctè tibi veritatem hic manifeſtavi, roga Deum, ut cœpta tua ſecundet. Et ſic hoc loco habebis veriſſimam explicationem Hermetis aſſeverantis, Patrem eſſe ſolem, matrem verò lunam, & quòd ventus portaverit illum in ventre ſuo: nimirum ſal Alkali, quod Philoſophi Sal Armoniacum & vegetabile nominarunt, occultatum in ventre magneſiæ. Operatio ejus talis eſt, ut ſolvas congelatum aërem, in quo ſolves auri decimam partem, hoc ſigilla, & igne noſtro labora, donec aër vertatur in pulveres, & apparebunt, habito mundi ſale, colores varii. Deſcripſiſſem integrum proceſſum in hiſce Tractatibus, ſed quia ille unâ cum multiplicatione, in Lullii & aliorum verorum Philoſophorum libris ſufficienter contineatur, ptoptereà ſatis mihi fuit, tantùm de materia prima & ſecunda tractare, quod candidè factum eſt, nec arbitreris ullum mortalium, me luculentius illud

præ-

præſtitiſſe, ſiquidem id non è multis libris, ſed ex mearum manuum labore & propria experientia feci. Si igitur vel non intelligis, vel non credis veritati, noli meum librum, ſed te ipſum accuſare, & crede Deum tibi hoc ſecretum nolle revelare, hunc igitur precibus fatiga, & multoties reiteratis lectionibus hunc libellum evolve, præſertim horum 12. Tractatuum Epilogum, conſiderando ſemper naturæ poſſibilitatem, & elementorum actiones, & quodnam ſit in illis præcipuum, & præſertim in rarefactione aquæ vel aëris, ita enim creati ſunt cœli, & totus mundus: hoc tibi ſicut Pater filio ſignificare volui. Ne mireris, quòd tot Tractatus ſcripſerim, non mea cauſa factum eſt, cùm libris non egeam, ſed ut multos, qui in vanis rebus laborant, monerem, ne fruſtra ſumtus exponerent; potuiſſent quidem omnia pauciſſimis comprehendi lineis, imò verbis, ſed per rationes & exempla volui te ad naturæ cognitionem deducere, ut antè omnia ſcires, quid quærere deberes, an primam vel ſecundam materiam. Haberes etiam patefactam naturam, ejuſque lumen & umbram: noli moveri, quod aliquando contradictoria in meis Tractatibus, more Philoſophorum uſitato tibi occurrant, opus habes illis, ſi intelligis, non reperitur roſa ſine ſpinis. Perpende diligenter quod ſupra dixi, quomodo vide-

licet quatuor elementa ſtillent in centrum terræ humidum radicale, & quomodo ſoli terrenus centralis motu ſuo producat, & ſublimet illud ad terræ ſuperficiem. Dixi etiam ſolem cœleſtem habere correſpondentiam cum ſole centrali: nam ſol cœleſtis & luna peculiarem habent vim & virtutem ſtillandi per radios ſuos in terram: calore enim calori, ſal ſali facilè jungitur. Et ſicuti ſol centralis habet ſuum mare,&aquam crudam perceptibilem, ſic ſol cœleſtis habet etiam ſuum mare, & aquam ſubtilem & inperceptibilem: In ſuperficie terræ, radii radiis junguntur, & producunt flores, & omnia. Propterea quando pluvia fit, accipit ex aëre illam vim vitæ, & conjungit illam cum ſale nitro terræ (quia ſal nitri terræ eſt inſtar calcinati Tartari, ſua ſiccitate aërem ad ſe trahens, qui aër in eo reſolvitur in aquam: Talem vim attrahendi habet ille ſal nitri terræ, qui etiam aër fuit,& eſt conjunctus pinguedini terræ) & quo radii ſolares copioſiùs tunc feriunt, eò major ſalis nitri quantitas fit, & per conſequens major frumenti copia creſcit, & hoc de die in diem fit. Tantùm de correſpondentia rerum inter ſe & efficacia ſolis & lunæ, & ſtellarum innuere volui ignorantibus, nam ſcientes non indigent hac inſtructione: Verſatur ſubjectum noſtrum toti mundo ob oculos &non cognoſcitur. O cælum noſtrum. O aqua no-

noſtra. O Mercurius noſter. O Sal nitri noſtrum in mare mundi verſans. O vegetabile noſtrum. O ſulphur noſtrum fixum & volatile. O caput mortuum, ſeu fæces maris noſtri. Aqua manus non madefaciens, ſine qua nemo mortalium vivere poteſt, & ſine qua nil naſcitur, & generatur in toto orbe. Et hæc ſunt aviculæ Hermetis epitheta, quæ nunquam quieſcit, viliſſima eſt, nemo eâ carere poteſt: & ſic habes rem omni mundo pretioſiorem delectam, quam planè dico, nil aliud eſſe quàm aquam noſtram ponticam, quæ in ſole & luna & congelatur, & extrahitur è ſole & luna chalybe noſtro, artificio Philoſophico miris modis, per prudentem artis filium. Conſilium meum non erat propter rationes in præfatione commemoratas hunc librum publicare attamen vicit me de liberalibus & Philoſophicis ingeniis promerendi cupiditas, ut iis qui me norunt, animum oſtenderem bonum, ſimul illis, qui artem callent, manifeſtarem, me illis parem eſſe & ſocium, eorumque notitiam appetere. Non dubito, multos bonæ conſcientiæ & voluntatis homines illud donum Dei clanculum poſſidere, hi meo admoniti exemplo, & meis periculis cautiores & providentiores facti; Harpocratis ſibi commendatum habeant ſilentium: quotieſcunque enim me magnatibus detegere volui, ſemper aut in damnum, aùt periculum

mihi ceſſit. Hoc ſcripto me adeptis filiis Hermetis patefacio, & ignorantes ac errantes inſtruo, ac in viam veram reduco. Credant ſcientiæ hæredes, ſe nunquam habituros meliorem viam, cui inſiſtant, quàm quæ ipſis hic demonſtrata eſt, omnia enim apertè dixi: Extractionem ſaltem noſtri ſalis Armoniaci vel Mercurii Philoſophici, & ex aqua noſtra pontica, ejuſque tantum uſum non ita apertè revelavi, quia à magiſtro naturæ non habui ulteriorem loquendi licentiam, & hoc ſolus Deus revelare debet, qui novit hominum corda & animos, quem ſi diligenter oraveris, pes reiteratam hujus libri lectionem, poterit tibi intellectum tuum aperire. Vas, ut ſupra dictum, unicum eſt à principio uſque ad finem, vel ad ſummum duo ſufficiunt vaſa: ignis etiam continuus in utroque opere, quo nomine legant errantes Tractatum X. & XI. ſi in tertia materia operatus fueris, nihil efficies: hanc tractant hi, qui extra hoc unicum ſal noſtrum, quod Mercurius eſt, laborant in herbis, animalibus, lapidibus & mineris, excepto ſole & luna noſtra, quæ obducta eſt ſphæra Saturni. Et qui optatum deſiderat finem, ſciat converſionem elementorum, & levia facere ponderoſa, & ſpiritus facere non ſpiritus, tunc non laborabit in re extranea: ignis eſt regimen, quicquid fit, igne fit, ut ſufficienter in præ-

præcedentibus & hic concluſionis loco ſatis dictum eſt. Vale lector benevole, & hiſce per experientiam meam verificatis laboribus, diu ad nominis Divini gloriam, animæ tuæ ſalutem, proximique commodum perfruere.

EJUSDEM AUTHORIS AD FILIOS VERITATIS.

Ænigma Philoſophicum.

JAm vobis filii ſcientiæ, è ſcaturigine univerſalis fontis detexi omnia, ut nil ſit amplius reſiduum. Nam in præcedentibus meis Tractatibus, naturam per exempla ſufficienter explicui: Theoricam & praxin quantum fas fuit manifeſtavi. Sed ne quis de Laconiſmo conqueri poſſit, quòd aliquid omiſerim, totam artem ænigmaticè adhuc vobis deſcribam, ut videatis, quouſq; Dei ductu pervenerim: Infiniti ſunt libri de hac arte tractantes, vix in ullo reperietis veritatem eatenus vobis patefactam, quod hanc ob cauſam præſtare volui, quia cum multis, Philoſophorum ſcripta ſe benè intelligere putantibus, ſermonem contuli, ſed deprehendi illos eadem ſcripta longè ſubtiliùs explicare, quàm natura quæ ſimplex

eſt, requirebat, imò omnia mea dicta veridica, ipſis ſemper alta ſapientibus videbantur nimium vilia & incredibilia: Aliquoties accidit, ut quibuſdam de verbo ad verbum artem inſinuarem, ſed nequaquam aſſequi poterunt, non credentes aquam in mari noſtro eſſe, & tamen Philoſophi videri ſolebant. Cum ergò verba mea oretenus dicta non potuerunt intelligere, non timeo (uti alii Philoſophi timuerunt) ut quis tàm facilè concipere poſſit. Donum eſt, Dei dico. Verum quidem eſt, ſi in ſtudio Chymico requireretur ſubtilis ingenii perſpicacitas, & res ejuſmodi eſſet, ut ab oculis vulgi poſſet conſpici, ſatis apta vidi illorum ingenia, ad indaganda talia; ſed vobis dico, ut ſitis ſimplices, & non nimium prudentes, donec arcanum inveneritis, quo habito, neceſſariò aderit prudentium, tunc vobis non deerit libros infinitos ſcribendi facilitas, quòd longe facilius erit illi, qui in centro eſt, & rem videt, quàm huic, qui in circumferentia ambulat, & nil præter auditum habet. Omnium rerum materiam ſecundam lucidiſſimè deſcriptam habetis, ſed hanc vobis commendo cautelam, quòd ſi ad arcanum hoc pervenire volueritis, ſcitote, quod inprimis Deus orândus, poſtea proximus amandus ſit: denique nolite vobis res adeò ſubtiles imaginari, de quibus natura nil ſcit, ſed manete, manete inquam in via naturæ ſimplici,

ci, quia in ſimplicitate rem citiùs palpare, quàm eandem in ſubtilitate videre poteritis: nolite in lectione meorum ſcriptorum ſemper inhærere ſyllabis,ſed tegendo utiq; conſiderate naturam,& ejuſdem poſſibilitatem. Antequam verò ad opus vos accingatis,imaginanimi diligenter quid quæratur,&quis ſit intentionis veſtræ ſcopus ac finis, nam multò meliùs eſt cerebro & imaginatione priùs diſcere quàm manu & ſumptibus. Et hoc vobis dico, quòd opus eſt rem quærere aliquam, quæ occulta eſt, ex qua fit (miro modo) talia humiditas, quæ aurum ſine violentia ſeu ſtrepitu ſolvit, imò ita ſuaviter & naturaliter,ſicuti glacies aquæ calidæ beneficio liqueſcit, ſi hoc invenitis, habetis rem, ex qua aurum à natura productum eſt: & quamvis omnia metalla, & res omnes ex illa ortum habeant, nil tamen ita amicatur ei, ſicut aurum,nam aliis rebus adhæret impuritas, auro autem nulla; propterea inſtar matris eſt ipſi. Et ſic finaliter concludo, ſi hiſce meis ſcriptis & admonitionibus cauti eſſe non vultis, habetote me, benè de vobis mereri cupientem, excuſatum: feci fideliter quantum licuit, ſicuti bonæ conſcientiæ virum decet, ſi quæritis qui ſim, Coſmopolita ſum, ſi me noſtis, & boni ac honeſti viri eſſe deſideratis, tacebitis, ſi me non noſtis,nolite de me inquirere,nulli mortalium,quamdiu vixero, plus à me revelabitur, quam
hoc

hoc publico ſcripto factum eſt. Credite mihi, ſi non eſſem hujuſmodi ſtatus ac conditionis homo, ſicut ſum, nil mihi ſolitariâ vitâ foret jucundius, vel cum Diogene ſub dolio deliteſcere: video enim omnia quæ ſunt, vanitatem eſſe fraudem & avaritiam invaluiſſe, ubi omnia venalia ſunt, & iniquitatem virtutem ſuperaiſe, futuræ vitæ meliora præ oculis video, hiſce gaudeo. Jam non miror ut antea feci, cur Philoſophi habita tali medicina non curarint abbreviare dies ſuos, quia omni Philoſopho ita eſt præ oculis vita ſequens, ſicuti in ſpeculo apparet tibi tua propria facies. Quod ſi tibi Deus dabit optatum finem, poſtea credes mihi, nec te revelabis mundo.

Sequitur Parabola ſeu Ænigma, Philoſophicum, Coronidis & ſuperadditamenti loco adjunctum.

EVenit aliquando, cùm per tot annos vitæ meæ navigarem à Polo Arctico ad Polum Antarcticum; ut ſingulari Dei nutu ejicerer ad littus magni cujuſdam maris: & licèt maris illius mundi aditus & proprietates optimè cognitas & perſpectas haberem; nihilominus inſcius fui, an etiam in illis oris generaretur piſciculus ille Echeneis, quem tot magnæ & parvæ conditionis homines hactenus tam ſol-

ſollicitè quæſierunt. Dum autem in littore Meloſgnas hinc inde natantes cum nymphis conſpicio, feſſus etiam à præcedentibus laboribus, & cogitationibus variis gravatus, ab aquarum murmure ſomno corripior, & dum ſuaviter obdormiſco, occurrit mihi in ſomnis viſio mirabilis: Video è mari noſtro venerandæ canitie, Senem Neptunum cum tridente egredientem, qui me poſt amicam ſalutationem in Inſulam deducit amœniſſimam. Hæc Inſula pulcherrima verſus Auſtrum ſita erat, ac rebus omnibus ad hominis neceſſitatem, & ad ejuſdem delitias ſpectanter refertiſſima: Virgilii Campus Elyſius vix cum illa potuiſſet comparari. Totum Inſulæ littus, undique verentibus myrtis, cupreſſis, ac Roremarino cinctum erat. Prata virentia varietatis floribus tecta, jucundiſſimo aſpectu, ſuaviſſimè redolebant; Colles, Vineis, Oleis, & Cedris miro modo decorati erant. Nemora Arantiorum & Limoniorum arboribus referta: Viæ publicæ laurorum ac Granatorum arboribus ſingulari artificio intertextis, utrinque conſitæ, gratiſſimam peregrinantibus præbebant umbram. Ut paucis dicam, quicquid in toto mundo eſt, ibi videbatur: Inter ambulandum monſtrabantur mihi à dicto Neptuno ſub aliqua rupe fatentes duæ illius Inſulæ mineræ, Auri & Chalybis. Non longè illinc

illinc deducor ad pratum, in quo peculiaris. Hortus variis & ſpectatu digniſſimis arboribus plantatus erat: Inter complures Arbores autem oſtendit mihi ſeptem Arbores nominibus inſignitas, ac inter has duas præcipuas, aliis eminentiores obſervavi, quarum una ferebat fructum inſtar Solis lucidiſſimi & fulgentiſſimi, & folia ejus erant inſtar Auri Altera verò producebat albiſſimos Liliis candidiores fructus, & folia ejus erant ſicut argentum ſinum: Vocabantur autem hæ arbores, à Neptuno una Solaris Arbor, & altera Lunaris. Et quamvis in hac Inſula omnia ad nutum eſſent, unicum tamen ipſi deerat, Aqua non habebatur, niſi magnâ cum difficultate: Erant quidem multi, qui partim tentabant illuc Aquam Fontis per canales deducere: partim etiam ex variis rebus eliciebant: ſed fruſtraneus erat attentatus labor, qui illic locorum nullo poterat haberi medio: & ſi habebatur, inutilis tamen fuit & venenoſa, niſi è radiis ſolis vel lunæ, quod pauci præſtare potuerunt,& qui in hoc perficiendo fortunam habuit propitiam, nunquam, ultra decem partes potuit attrahere. Erat enim ejuſmodi Aqua mirabilis,crede mihi, quòd oculis meis viderim, & palpatim Aquæ illius niveum candorem, & dum illam aquam contemplarer, valdè miratus ſum: Interim fatigatus illâ conſideratione, evanuit coram oculis meis Nepṭu-

ptunus, & apparet mihi vir magnus, cujus fronti, nomen Saturni erat inſcriptum. Hic accepto vaſe hauriebat Aquæ partes decem, & ſtatim de fructu Arboris Solaris accepit & impoſuit, & vidi frutum Arboris conſumi & reſolvi inſtar glaciei in Aqua calida, quæſivi ex illo, Domine, video rem mirabilem, Aquam eſſe fere ex nihilo, video fructus Arboris in illa adeò ſuavi calore conſumi; ad quid iſta? At ille mihi gratioſè reſpondit: Fili mi, verum eſt, quòd res hæc eſt mirabilis, ſed ne mireris, ita enim oportet eſſe. Nam hæc Aqua eſt Aqua vitæ, habens potentiam fructus arboris hujus ita meliorare, ut poſteà non plantatione aut inſitione, ſed ſolo ſuo odore faciat ſibi cæteras ſex arbores uniformes. Inſuper hæc Aqua eſt, huic fructui inſtar fœminæ, in re nulla poſſunt arboris hujus fructus putrefieri, niſi in hac Aqua: Et licèt fructus per ſe ſit mirabilis, & res pretioſa: attamen ſi in hac Aqua putreſcit, gignit ex hac putrefactione Salamandram in igne perſeverantem, cujus ſanguis omni Theſauro pretioſior eſt, habens facultatem ſex arbores, quas hic vides, fertiles reddere, illarumque fructus melle dulciores proferre. At ego petii, Domine quomodo fit iſtud? Dixi tibi inquit, Arboris Solis fructus eſſe vivos, dulces; at ubi nunc unus ſaltem ex illo ſaturatur, quando in hac aqua coquitur, poſſunt poſtea mille ex eo ſaturari.

ri. Quæſivi porrò, Domine coquiturnè igne forti, & quamdiu? At ille; Aqua iſta habet intrinſecum ignem, & ſi juvatur calore continuo, comburit tres partes corporis ſui cum hoc corpore fructus, & non remanebit, niſi pars minutiſſima, quæ vix imaginari poteſt, ſed in ſumma virtute coquitur ſagaci ingenio Magiſtri, ſeptem menſibus primò, poſtea decem: Sed intereà apparent res variæ, & ſemper in die quinquageſimo plus vel minus. Adhuc interrogavi: Domine, nonnè poteſt etiam in aliis aquis coqui hic fructus, vel additurnè illi aliquid? Reſpondit: non eſt niſi hæc una Aqua, quæ utilis eſt in hac regione vel Inſula: Nulla etiam alia Aqua poteſt penetrare poros hujus pomi, niſi hæc; & ſcito Arborem Solarem etiam ex hac Aqua ortam, quæ ex radiis Solis vel Lunæ vi magnetis extracta eſt. Propterea inter ſe magnam habent concordantiam: ſed ſi aliquid peregrini ipſi adderetur, non poſſet id præſtare, quod facit per ſe. Relinquenda igitur per ſe, nihilq; ei addatur, niſi hoc pomum: Poſt decoctionem enim eſt fructus immortalis vitam habens & ſanguinem; quia ſanguis omnes arbores ſteriles facit portare fructus ejuſdem. Naturę cum pomo. Rogavi ulteriùs: Domine, Hauriturne Aqua hæc alio modo, vel habeturne ubique? Et ille, in omni loco eſt, & nemo ſine ea vivere poteſt, hauritur

miri:

miris modis, ſed iſta eſt optima, quæ extrahitur vi Chalybis noſtri, qui invenitur in ventre Arietis. Dixi; ad quid utilis? Reſpondit, ante debitam coctionem eſt ſummum venenum; ſed poſt coctionem convenientem ſumma eſt medicina, & dat viginti novem grana ſanguinis; quodlibet autem granum octingentos ſexaginta quatuor ſuppeditabit tibi fructus Arboris Solaris. Quæſivi; nonnè ulterius meliorari poteſt? Teſte ſcriptura Philoſophica, ait, primùm ad decem, poſteà ad centum, deindè ad mille, & decem millia, &c. poteſt exaltari. Inſtabam, Domine mi: noveruntné multi iſtam Aquam, & habetne nomen proprium? Ille clamabat palàm dicens: pauci noverunt, ſed omnes viderunt, & vident & amant. Habet nomina, ſed multa & varia. At nomen proprium ejus eſt Aqua maris noſtri. Aqua vitæ non madefaciens manus. Perii adhuc. Utunturné eâ alii ad res alias? Utitur eâ, ait, omnis creatura, ſed inviſibiliter. Naſciturnè in eâ aliquid? interrogavi. At ille: ex eâ fiunt res omnes in mundo, & in eâ vivunt: ſed in eâ proprie nihil eſt, ſed eſt res, quæ ſe miſcet omni rei. Quæſivi, eſtné ſine hoc Arboris fructu utilis? Ad hoc dixit, in hoc opere nequaquam, ſiquidem non niſi in ſolo hoc Arboris Solaris fructu melioratur. Incepi adhuc rogare, Domine, quęſo nomina mihi illam tam manifeſto nomine, ut

nullum poſſim ampliùs habere dubium. At ille ſublatâ voce clamavit, ut me è ſomno excitaret, ideò non ampliùs poteram quærere, nec ille ulterius mihi reſpondere voluit, nec ego tibi plura dicere poſſum. Contentus eſto hiſce, & crede quod non eſt poſſibile lucidiùs loqui. Nam ſi hæc non percipis, nunquam aliorum Philoſophorum libros aſſequeris. Poſt Saturni inſeparatum ac ſubitaneum diſceſſum, novus me ſopor invaſit, & denuò mihi forma viſibili apparet Neptunus: Præſentem in Hortis Heſperidum congratulatur felicitatem, monſtrando mihi ſpeculum, in quo totam Naturam detectam vidi: Poſt varios ultro citroque commutatos ſermones, gratias ipſi pro exhibiti beneficiis ago, quod ſuo videlicet ductu, non ſolùm hunc amœniſſimum Hortum ingreſſus fuerim: verùm etiam in optatiſſimum Saturni colloquium venerim. Sed quia propter improviſum Saturni diſceſſum difficultates aliquæ quærendæ & inveſtigandæ adhuc reſtarent, rogavi enixè ut hâc exoptatâ occaſione mihi ſcrupulum eximeret. His autem verbis illum compello: Domine, legi libros Philoſophorum affirmantium, generationem omnem fieri per marem & fœminam, & tamen ſolum fructum arbores ſolaris vidi in ſomniis. Saturnum Mercurio noſtro imponere, credo etiam tibi ut Domino Maris hujus, quòd iſta benè ſcias,

reſponde

reſponde quæſtioni meæ, quæſo. At ille, verum eſt, fili omnis generatio fit in mare & fœmina, ſed propter diſtractionem trium Naturæ regnorum, alio modo naſcitur Animal quadrupes, alio modo vermis. Licet enim vermes habeant oculos, viſum, auditum, & reliquos ſenſus, tamen per putrefactionem producantur, & eorum locus vel terra, in qua putreſiunt, fœmina eſt: Ita in opere philoſophico mater eſt hujus rei, repetita toties illa Aqua tua, & quicquid ex ea naſcitur: more vermium, per putrefactionem naſcitur: Ideò Philoſophi Phœnicem Salamandram crearunt: Si enim è duorum corporum conceptione fieret, eſſet res morti obnoxia: at quia ſe tantùm reviſicat, deſtructo corpore priori, emicat aliud incorruptibile. Siquidem mors rerum nil aliud eſt, quàm ſeparatio unius ab altero. Et in hac Phœnice ita fit, quòd ſe vita à corpore corruptibili per ſe ſeparat. Inſuper quæſivi: Domine, mi, ſuntnè diverſæ res rerum vel compoſitio in hoc opere? At ille, Unica res eſt, cui non miſceatur aliquid aliud, præterquam Aqua Philoſophica tibi in ſommo aliquoties manifeſtata, quæ in decuplo eſſe debet ad unam corporis partem: Et firmiter ac indubitatè credas, fili, quæ per ſomnia in hac inſula pro more regionis tibi à me & à Saturno fuerunt pateſacta, nullo modo eſſe ſomnia, ſed puriſſimam veritа-

ritatem, quàm experientia unica rerum Magiſtra tibi Dei aſſiſtentiâ detegere poterit. Ulteriùs quærentem ſine reſponſo poſt valedictionem diſcedens, me à ſomno excitatum in deſideratam Europæ regionem ſiſtit. Et ita tibi etiam, amice Lector, ſatis hactenus à me dictum ſufficiat. Vale.

Soli Triuno Laus & Gloria.

LECTORI BENEVOLO.

QVisqui ſit Tractatuli hujus auctor, amice Lector, quærere deſine: quod autem eum conſcripſerit hanc habeto cauſam. Ego quoque quis ſim, quod ſcias, non opus: ſcias autem certò certiſſimè Auctorem opuſculi hujus, LAPIDEM PHILOSOPHORVM perfectiſſimè tenere feciſſe, habere. Cum autem mutua & ſyncera nos proſequamur benevolentia, petii, ut in amoris mei ſignum tria principia prima diſcuteret, MERCVRIVM nempè, SVLPHVR & SAL, ſi in iis communibus, aut aliis LAPIS PHILOSOPHORVM quæri debeat, indicaret. idq; verbis faceret ſimpliciſſimis, & ſtylo tenuiſſimo. Poſtquam autem hoc tractatulo raptim conſcripto mihi annuiſſet, certò mihi perſuaſi, fore ut in lucem edito etſi minus gratum id Auctori futurum verear, (omnis enim ambitio ab illo procul eſt) optimè mihi velint veræ Philoſophiæ amatores, minus enim jacturæ, ſumptuum, & damnorum ab impoſtoribus, temporis, bonæ famæ & honoris, illo lecto & benè conſiderato, paſſuros non dubito Quod ſi mundum probum (prophanum enim vulgus Alchymiſtarum odi & arceo) pro hos meo benevolo animo gratum ſenſero, enitar, ut & reliqua duo principia, & alia plura ab eodem Auctore ſequantur. Interim hoc fruere & vale.

DIALOGUS MERCURII,

Alchymiſtæ & Naturæ.

IN illo tempore convenerunt Chymi-ſtæ, & conſilium fecerunt, quomodo LAPIDEM PHILOSOPHORUM facere ac præparare deberent, & ſic per vo-ta quilibet ſuam opinionem, ut diceret conſtituerunt. Et concurſus ille fuit ſub dic in prato quodam die ſerenâ quâdam. E multi concordarunt Mercurium eſſe illiu primam materiam, alii Sulphur, alii alia Sed de Mercurio maxima illorum fuit opi nio, præſertim ex dictis Philoſophorum quoniam illi pro vera materiâ primâ ha bent, & etiam pro prima materia Metallc rum: clamant enim Philoſophi NOSTE MERCURIUS. Et cum ita inter ſe ce tarent laboribus variis; (quilibet enim ill rum expectabat cum deſiderio & lætiti conclusionem) ſurrexit interim tempeſt maxima cum procellis, nimbis & vento i audito, qui illam congregationem diſpe in varias provincias, quemlibet ſeorſim ſi concluſione. Quilibet tamen illorum i pr

preſſit ſibi qualis debebat eſſe illius diſputationis finis. Cœpit igitur quilibet labores ſuos ſicut priùs, unus in hac, alter in alia re quærentes LAPIDEM PHILOSOPHORUM, & hoc ſit hucuſque ſine ceſſatione. Unus verò illorum memor diſputationis, quod neceſſario in Mercurio quærendus ſit lapis Philoſophorum, dixit ad ſe: Etiam ſi non eſt facta concluſio: tamen in Mercurio laborabo, faciamque ego concluſionem facto lapide benedicto, erat enim homo, qui ſemper ſecum ſolebat loqui, ſicut ſolent Alchymiſtæ. Cœpit igitur legere libros Philoſophorum, & incidit in librum Alani, qui de Mercurio tractat, & ſic factus eſt ille Alchymiſta Philoſophus, ſed ſine concluſione. Et accepto Mercurio cœpit laborare, poſuit illum in vitrum & dedit ignem. Mercurius, ſicut ſolet, evaporavit. Alchymiſta miſer, neſciens naturam, uxorem ſuam verberavit, dicens: nemo huc venire potuit præter te, Tu mihi accepiſti Mercurium ex vitro. Uxor flendo ſe excuſat, dicitque tacitè Marito: facies tu merdam ex his. Accepit Alchymiſta Mercurium denuò, & iterum impoſuit vaſi, & ne uxor acciperet, cuſtodiebat illud. Sed Mercurius ſuo modo iterum evaporavit. Alchymiſta recordatus, quod materiam primam lapidis Philoſophorum volatilem eſſe oporteat, gaviſus eſt valdè, ſibi omninò perſua-

 dens

dens non ſe jam poſſe falli, habitâ hac materiâ, cœpit jam audacter Mercurium tractare, didicit poſteâ illum ſublimare, calcinare miris modis, jam ſalibus, jam ſulphure, jam metallis, jam mineris, jam ſanguine, jam crinibus, jam aquis fortibus, jam herbis, urinâ, aceto; ſed nihil potuit invenire ad propoſitum ſuum, nihil in orbe intactum reliquit, cum quo non tractaſſet bonum Mercurium. Et cùm omninò nihil proficere poſſet, incidit in hoc dictum, (quod in ſterquilinio invenitur.) Cœpit Mercurium cum ſtercoribus variis tractare, ſimul & ſeorſim. Et cum ita fatigatus fuiſſet, & plenus cogitationum, obdormivit. Et in ſomnis apparuit illi viſio: venit ad illum vir ſenex, qui ſalutavit illum & dixit: Amice quid contriſtaris? reſpondit, libenter vellem facere Lapidem Philoſophorum. Tunc ille: Amice ex quibus vi[s] facere Lapidem Philoſophorum? *Alchym.* Ex Mercurio Domine. *Senex.* Ex qual[i] autem Mercurio? *Alchym.* Non eſt niſi unus Mercurius. *Senex.* Verum eſt, unum eſſe Mercurium, ſed variatum variis locis una pars purior alterâ. *Alchym.* O Domine, Ego illum ſcio purgare optimè, aceto & ſale, nitro & vitriolo. *Senex.* Dico tibi, hæc purgatio non eſt vera, nec Mercurius ſic verus eſt: alium enim Mercurium habent Viri ſapientes, aliamque ejus purgationem

& ſ[…]

& ſic evanuit. Excitatus è ſomno Alchymiſta, cogitabat qualis eſſet illa viſio, cogitabat qualis eſſe deberet ille Mercurius Philoſophorum : nihil potuit excogitare aliud, quàm hunc ſuum Mercurium vulgi. Sed tamen deſiderabat, ut cum illo ſene longiùs loqui potuiſſet, laboravit tamen aſſiduè, jam & in ſtercoribus animantium, & puerorum, poſtea & in ſuo proprio ſtercore laborare cœpit. Et quolibet die in locum ubi viſionem vidit, ibat, ut ſenem illum iterum alloqui poſſet, interdum ſimulabat ſomnum, clauſis oculis jacebat, exſpectando ſenem. Sed cum venire nollet, putabat illum timere, neque credere quod dormiret, jurabat ergo dicens: Mi Domine Senex, noli timere, certè, ego dormio, reſpice oculos ſi non credis. Et miſer ille Alchymiſta, poſt tot labores & conſumptionem bonorum ſuorum, jam & in delirium cadebat, ſemper de illo ſene cogitando. Et ex illâ fortiſſimâ imaginatione, apparuit illi phantaſma per ſomnum, in forma illius ſenis, & dixit illi: Noli deſperare amice: Mercurius tuus bonus eſt & materia tua, ſed ſi tibi non vult obedire, conjures illum, ne ſit volatilis. Tamen & ſerpentes ſolent conjurari, quare & non Mercurius? & ſic diſcedere voluit ſenex. At Alchymiſta ab illo petiit dicens : Domine exſpecta;

& præ clamore excitatus eſt miſer, tamen non ſine magnâ conſolatione. Accepit poſtea vas plenum Mercurio, & cœpit illum miris modis conjurare ſicut illum docuit ſomnium. Et recordatus eſt verborum Senis, quod dixerit: Serpentes conjurantur, & Mercurius pingitur cum ſerpentibus, cogitavit, certè ſic debet conjurari ſicut ſerpens. Et accepto vaſe cum Mercurio cœpit dicere: UX, UX, OSTAS &c. Et ubi debuit eſſe nomen ſerpentis, Mercurii poſuit, dicens. Et tu Mercurii nequiſſima beſtia, &c. Ad quæ verba Mercurius cœpit ridere, & loqui ad Alchymiſtam dicens: quid vis quod me turbas mi Domine Alchymiſta? *Alchym.* Oho, jam me vocas Dominum, quando tibi vivum tango, jam tibi inveni frænum, expecta parum, mox meam cantilenam canes, & cæpit ad illum ſtrenuè loqui, quaſi cum irâ, Tune es ille Mercurius Philoſophorum? *Merc.* Quaſi timeret reſpondit, ego ſum, mi Domine, Mercurius, *Alchym.* Quare ergo mihi obedire noluiſti? nec te fixare potui? *Merc.* O magnifice Domine, rogo, parce mihi miſero; neſcivi enim, quòd ſis tantus Philoſophus. *Alchym.* Nonnè hoc ſentiebas ex meis laboribus, cùm ita philoſophicè tecum procedebam? *Merc.* Ita eſt mi Domine magnifice, attamen occultare me volui ſed video miſer, quod me occultare non poſſum coram Domino

mino meo magnifico. *Alchym.* Jam ergò noſti Philoſophum. *Merc.* maximè mi Domine; video dominationem veſtram magnificam Philoſophum eſſe excellentiſſimum. *Alchym.* Lætus in corde ſuo dicit: certè egò jam inveni, quod quæſivi. Iterum ad Mercurium dicit voce terribili: Nunc Eja, jam ergo eſto obediens, aliâs non benè tecum erit. *Merc.* Libenter mi Domine, ſi tantum poſſim: nam jam debilis valdè ſum. *Alchym.* Quid jam te excuſas? *Merc.* Non mi Domine, ſed langueſco. *Alchym.* Quid tibi nocet? *Merc.* Alchymiſta mihi nocet. *Alchym.* Quid tu adhuc me rides? *Merc.* O Domine non, de Alchymiſtâ loquor, tu autem Philoſophus es. *Alchym.* O benè, benè, ita eſt. Sed quid fecit tibi Alchymiſta? *Merc.* O mi Domine, multa mala fecit mihi, nam commiſcuit me miſerum rebus mihi contrariis, unde non poſſum pervenire ad vires meas, & ſum ferè mortuus: cruciatus enim ſum uſque ad mortem ferè. *Alchym* O dignus es iſtis, quia es inobediens. *Merc.* Nunquam inobediens fui alicui Philoſopho, ſed ex naturâ mihi eſt ridere ſtultos. *Alchym.* Et de me quid ſentis? *Merc.* O Domine, tu es Vir magnus, Philoſophus maximus tua magnitudine excellis Hermetem. *Alchym.* Certè, ita eſt, ego ſum vir doctus, ſed me nolo laudare ipſe, ſed & Uxor mea dixit mihi, quod ego ſim

valdè doctus Philoſophus, illa hoc cognovi in me. *Merc.* Credo facilè: nam tales oportet eſſe Philoſophos, qui præ nimiâ prudentiâ & labore inſaniant. *Alchym.* Age dicas mihi ergo quid faciam tecum? quomodo ex te faciam Lapidem Philoſophorum? *Merc.* O mi Domine Philoſophe ego neſcio. Tu es Philoſophus, ego Servus Philoſophorum, quod illi ex me facere volunt, faciunt, ego illis in quantum poſſum, obedio. *Alchym.* Tu mihi dicere debes, quòmodo tecum procedere debeo, & ſi ex te facere poſſum Lapidem Philoſophicum. *Merc.* Si ſcis facies, ſi verò neſcis, nihil facies: à me nihil addiſces, ſi priùs neſcis mi Domine Philoſophe. *Alchym.* Tu mecum ita loqueris, ſicuti cum aliquo ſimplici homine, fortaſſe ignoras, quòd ego apud magnos Principes laboravi, & apud illos philoſophus fui. *Merc.* Facilè credo mi Domine, nam iſta optime ſcio, adhuc ſordeo ex hujus laboris mixturà. *Alchym.* Dic ergò mihi, ſi Tu es Mercurius Philoſophorum? *Merc.* Ego ſum Mercurius, ſi autem ſum Philoſophorum, te ſcire oportet. *Alchym.* Dic mihi ſolummodò, ſi tu es verus Mercurius, vel ſi eſt alius? *Merc.* Ego ſum Mercurius, ſed eſt & alius, & ſic evanuit. Alchymiſta clamat, & loquitur, ſed nemo reſpondit illi. Et cogitans inter ſe, dicit: Verè ego ſum vir optimus, mecum locutus eſt

Mer-

Mercurius, certè me amat, & incœpit iterum laborare diligenter, cœpit Mercurium ſublimare, deſtillare, calcinare, turbiſare, præcipitare, ſolvere miris modis & aquis variis, ſed ut priùs, fruſtrà conatus eſt, inaniter conſumit ſumptus & tempus. Quapropter tandem incipit maledicere Mercurio, & Naturam blaſphemare, quod creaverit illum. Natura verò cùm audivit iſta, vocavit Mercurium ad ſe, & dixit illi: Quid tu feciſti huic? quid mihi maledicit propter te? & blaſphemat me? cur non præſtas quod debes? Sed Mercurius modeſtè ſe excuſat, at Natura jubet ut ſit obediens filius doctrinæ quærentibus ſe. Mercurius promiſit ſe id præſtiturum, aitque: Mater Natura, ſed ſtultis quis ſatisfaciet? Natura ſubridens diſceſſit: Mercurius verò iratus Alchymiſtæ, etiam ad ſuum locum vadit.

Poſt aliquot dies, incidit in mentem Alchymiſtæ, quod in laboribus ſuis aliquid omiſerit, iterum ad Mercurium recurrit, & illum cum ſtercore porcino commiſcere conſtituit. Sed Mercurius iratus, quod illum ſiniſtrè coram Natura matre accuſaverat, ad Alchymiſtam ait: Quid tu ſtulte ex me habere vis? cur me accuſaſti? *Alchym.* Tune es ille, quem ego deſideravi videre? *Merc.* Ego ſum, ſed nemo me cœcus videre poteſt. *Alchym.* Ergo non ſum cœcus. *Merc.* Maximè cœcus es, nam teipſum non vides, quomo-

do ergo me videre debes ? *Alchym.* O jam ſuperbus es, ego tecum modeſtè loquor, & tu ita me contemnis: neſcis fortaſsè, quòd ego apud multos Principes laboraverim, & apud illos Philoſophus fuerim: *Merc.* Ad Principum aulas ſtulti concurrunt, illic enim honorantur & præ cæteris benè habent, fuiſti tu etiam apud aulam ? *Alchym.* O tu es diabolus, & non bonus Mercurius, ſi tu ita vis loqui cum Philoſophis: nam & priùs ita me ſeduxiſti. *Merc.* Noſtine tu Philoſophos ? *Alchym.* Ego ipſe ſum Philoſophus. *Merc.* Ecce nobis Philoſophus, ſubridens dicit, & cœpit cum illo ulteriùs loqui, dicens: Mi Philoſophe, dic ergo mihi, quid quæris, & quid vis habere ? facere quid cupis ? *Alchym.* Lapidem Philoſophorum. *Merc.* Ex quâ igitur materiâ vis illum facere ? *Alchym.* Ex mercurio noſtro. *Merc.* O mi Philoſophe, tunc ego diſcedam quia non ſum veſter. *Alchym.* O tu es non niſi Diabolus, & vis me ſeducere. *Merc.* Certè mi Philoſophe, tu mihi es diabolus, non ego tibi: nam tu peſſimè me tractaſti, more diabolico. *Alchym.* O quid audio. Certè hic eſt diabolus: nam ego omnia ſecundum Philoſophorum ſcripta facio, & ſcio optimè laborare. *Merc.* Optimè ſuis, nam & magis facis quàm ſcis & legis: Philoſophi enim dixerunt, naturam naturis miſcendam, & extra naturam nihil jubent; tu verò jam

jam me cum omnibus ferè rebus ſordidiſſimis, & ſtercoribus miſces. *Alchym.* Ego nihil facio extra naturam: ſed ſemino ſemen in terram ſuam, ſicut Philoſophi dixerunt. *Merc.* Seminas me in ſtercus & tempore meſſis ego evaneſco, tu verò ſtercus metere ſoles. *Alchym.* Tamen ſic Philoſophi ſcripſerunt, quod in ſterquilinio materia illorum quæri debeat. *Merc.* Verum eſt quod illi ſcripſerunt, & tu ad Syllabam intelligis, & non eorum ſenſum & mentem. *Alchym.* Nunc video quod tu es Mercurius fortaſſis; ſed non vis obedire mihi. Et cœpit illum iterum conjurare, dicens: U x, U x. Sed Mercurius ridens reſpondit: nihil proficies, mi Amice. *Alchym.* Non fruſtra de te dicunt, quod mirabilis es, & inconſtans ac volatilis. *Merc.* Tu me dicis eſſe inconſtantem, hoc tibi ſic ſolvo. Conſtans ego ſum, conſtanti artifici; fixus fixo animo: ſed tu, & tui ſimiles inconſtantes ſunt vagantes ex una re in aliam, ex una materia in alteram. *Alchym.* Dic ergo mihi, ſi tu es ille, Mercurius de quo Philoſophi ſcripſerunt, quem cum ſulphure & ſale, omnium rerum principium dixerunt, an verò alius quærendus? *Merc.* Certè fructus ab arbore non procul cadit, ſed ego meam gloriam non quæro: ſum idem qui fui, ſed anni mei diverſi ſunt. Ab initio juvenis fui tam diu, quàm diu fui ſolus. Sed jam ſenior ſum, ſed idem qui fui

ante. *Alchym.* Jam mihi places, quòd mihi dicas, quòd jam ſenior ſis: ego enim ſemper talem quæſivi, qui ſit maturior & fixior, ut eò faciliùs cum illo convenire poſſim. *Merc.* Fruſtrâ me viſitas ſenem, qui me non noſti in juventute. *Alchym.* Nonnè ego te novi, qui te ſemper miris modis tractavi ut tu ipſe dixiſti, & adhuc non deſinam, donec perficiam Lapidem Philoſophorum. *Merc.* O me miſerum, quid ſim facturus? qui fortaſſe iterum cum ſtercoribus miſcebor, jam crucior denuo. O me miſerum; rogo te ô Domine Philoſophe, noli me tantum porcino ſtercori miſcere, nam alias jam peribo, fœtore enim hoc, cogor meam mutare formam. Et quid vis ut amplius faciam? nónne ſatis crucior à te? nónne obedio tibi? nónnè miſceo me rebus quibus tu vis? nónne ſum ſublimis? nónne præcipitatus? nónne Thurbit? nónne Amalgama? nónne maſca? quid jam magis à me cupis? meum corpus jam ita flagellatum eſt, jam ſputatum, ut & lapis mei poſſit miſereri: ex me habes lac, ex me carnem, ex me ſanguinem, ex me butyrum, ex me oleum, ex me aquam, & quod unquam metallorum aut mineralium id præſtare poſſit, quod ego ſolus? & non eſt miſericordia mecum. O me miſerum. *Alchym.* O ho, non nocet tibi, tu es nequam, licèt te quovis modò invertas, tu non mutas te, niſi formam tibi fingis,

fingis, iterum ſemper redis in primam ſpeciem tuam. *Merc.* Ego facio ſicut tu vis, ſi vis ut ſim corpus, corpus ſum: ſi vis ut ſim pulvis, pulvis ſum. Neſcio quomodo me magis humiliare debeam, quàm cum pulvis & umbra fio. *Alchym.* Dic ergo mihi, quis tu es in centro tuo? & non te plus cruciabo. *Merc.* Jam cogor tecum ex fundamento loqui. Si vis potes me intelligere, formam meam vides, de hoc tibi non eſt opus. Sed quod de centro meo interrogas, centrum meum eſt cor omnium fixiſſimum, immortale, & penetrans, in illo eſt requies Domini mei, ego verò ipſe ſum via, & curſor, peregrinus, & domeſticus, fideliſſimus ſum meis ſociis, non relinquo comitantes me, cum illis maneo, cum illis pereo. Sum corpus immortale, morior quidem cum occidor, ſed ad judicium coram ſagace judice reſurgo. *Alchym.* Ergo tu es lapis Philoſophorum? *Merc.* Mater mea talis eſt, ex illa naſcitur artificialiter unum aliquid, frater verò meus qui in arce habitat, in velle ſuo habet, quod Philoſophus vult. *Alchym.* Es ne tu ſenex? *Merc.* Mater mea genuit me, ſed ego ſenior ſum matre. *Alchym.* Quis diabolus poteſt intelligere? cum mihi ad propoſitum non reſpondeas? ſemper parabolas dicis. Dic mihi, ſi tu es fontina, de quâ Bernardus Comes Treviſanus ſcripſit? *Merc.* Fontina non ſum, ſed aqua ſum, fontina me

circumdedit. *Alchym.* Solviturnè aurum in te cum aqua ſis? *Merc.* Quicquid mecum eſt, amo ſicut amicum, & quidquid mecum naſcitur, huic nutrimentum do; & quicquid nudum eſt, alis meis tego. *Alchym.* Video ego, quod tecum non eſt loqui, ego alia quæro, tu alia dicis, ſi non vis benè reſpondere, certè jam tecum eo ad labores. *Merc.* O Domine, rogo te eſto mihi miſericors, jam libenter dicam, quod ſcio. *Alchym.* Dic ergo mihi, ſi tu times ignem? *Merc.* Ego ipſe ignis ſum. *Alchym.* Et quare igitur ab igne fugis? *Merc.* Spiritus meus cum ſpiritu ignis amant ſe, & quo poteſt comitatur unus alterum. *Alchym.* Et quorſum ſoles ire, quando cum igne aſcendis? *Merc.* Scito, omnis peregrinus ſemper in patriam ſuam tendit, & quando illuc unde egreſſus eſt, venit, requieſcit, & ſemper redit ſapientior, quàm exit. *Alchym.* Reverteriſnè iterum aliquando? *Merc.* Revertor, ſed in aliâ formâ. *Alchym.* Non intelligo quid hoc eſt, neque de igne quidquam. *Merc.* Si quis ignem cordis mei novit, vidit ignem (calorem debitum) cibum meum eſſe: & quo diutius ignem ſpiritus cordis mei comedit pinguior erit, cujus mors poſtea vita omnium rerum eſt, quæcunque in hoc regno ſunt, ubi ego ſum. *Alchym.* Eſnè tu magnus? *Merc.* Habes me in exemplum, ex mille guttulis unus ero, ex uno multa millia gut-

tarum

tarum do, & ſicut corpus meum eſt in oculis tuis. Si mecum ludere ſcis, potes me dividere in tantum in quantum vis, iterum unus ero : quid igitur ſpiritus (cor meum) intrinſecè, qui ſemper ex minutiſſima parte multa millia profert ? *Alchym.* Et quo modo igitur tecum facere oportet, ut ita ſis ? *Merc.* Ignis ſum intus, ignis eſt mihi cibus, vita verò ignis aër eſt, ſine aëre ignis extinguitur: Ignis prævalet aeri, propterea non quieſco, nec me crudus poteſt conſtringere aër, adde aërem aëri, ut ſint ambo unum, & teneant pondus, cum igne calido conjunge, temporibus da ad cuſtodiendum. *Alchym.* Quid poſtea erit ? *Merc.* Subtrahetur ſuperfluum, reſiduum combures igne, in aquam pones, coques poſtea, coctum ægrotis in medicinam dabis. *Alchym.* Nihil mihi dicis ad meas quæſtiones. Video ego quòd tu me tantùm parabolis vis eludere. Uxor, affer ſtercus porcinum, ego iſtum Mercurium novis modis tractabo, donec mihi dicat, quomodo lapis Philoſophicus ſit faciendus ex illo. Mercurius auditis hiſce, incipit lamentari ſuper Alchymiſtam, vaditque ad Matrem Naturam, accuſat ingratum laborantem. Natura filio Mercurio credit, qui verax eſt, irâ commota, ad Alchymiſtam venit, & illum vocat, heus tu, ubi es ? *Alchym.* Quis eſt qui me vocat ? NATURA. Quid tu ſtulte cum filio meo agis ? cur illi facis

tantam injuriam? cur illum crucias, qui tibi omne bonum facere vult; ſi tantùm intelligere velles? *Alchym.* Quis diabolus me increpat, tantum Virum & Philoſophum? *Natur.* O ſtulte, plenum ſuperbiâ ſtercus Philoſophorum, novi ego Philoſophos, & omnes Sapientes, quos amo, nam & illi me amant, & omnia mihi faciunt ad placitum: & quo ego non poſſum, illi me juvant. Vos autem Alchymiſtæ, ex quorum ordine tu quoque unus es, abſque meo ſcitu & conſenſu, imò omnia contraria mihi facitis, propterea vobis etiam contrarium evenit. Putatis, quòd benè filios meos tractetis, ſed nihil perficitis: & ſi rectè conſiderare velitis, non vos illos tractatis, ſed illi vos tractant: nam vos nihil ex illis facere poteſtis neque ſcitis, illi verò ex vobis, quando volunt, faciunt ſtultos. *Alchym.* Non eſt verum, ego etiam ſum Philoſophus, & ſcio laborare benè, fui ego apud Principem non unum, & fui apud illos Philoſophus, quod & uxor mea ſcit, etiam jam nunc habeo librum manuſcriptum, qui erat aliquot centum annis in muro quodam occultus, jam certo ſciam facere Lapidem Philoſophorum, & etiam hiſce diebus revelatum eſt mihi per ſomnium. O ego ſoleo vera ſomnia habere: Uxor tu ſcis. *Nat.* Facies ſicut fecerunt alii tui collegæ, qui in principio omnia ſciunt, & ſcire ſe putant, in fine verò nihil. *Alchym.*

Tamen

Tamen alii ex te (ſi tu es vera Natura) ſolent facere. *Natur.* Verum eſt, ſed ſolummodò hi, qui me noverunt, qui pauci ſunt. Qui me verò novit, non cruciat filios meos, neq;me impedit ſed mihi facit ad placitum, & augmentat bona mea,& filiorum meorum corpora ſanat. *Alchym.* Tamen & ego ſic facio. *Nat.* Tu mihi contraria omnia facis, & contra meam voluntatem cum filiis meis procedis: ubi deberes revificare, tu occidis: ubi figere, tu ſublimas: ubi calcinare, tu diſtillas; præſertim hunc mihi obedientiſſimum filium Mercurium, quem tot corroſivis aquis, tot venenoſis rebus crucias. *Alchym.* Tunc ego ſic procedam cum illo ſuaviter per digeſtionem ſolummodò. *Natur.* Bene eſt ſi ſcis, ſin minùs non illi, ſed tibi nocebis ipſe, & ſumptibus tuis: nam idem eſt illi, ita cum ſtercore ſe miſce ſicuti cum auro gemma ſemper bona eſt, & ſtercus illum non minuit, etiam in illud projicietur, quando lavatur eadem eſt gemma, quæ fuit antea. *Alchym.* Sed ego libenter ſcirem facere Lapidem Philoſophicum. *Nat.* Ergo non ſic filium meum tractato: ſcito enim, quòd ego multos filios & filias habeam, & adſum præſtò quærentibus me, ſi ſunt digni. *Alchym.* Dic ergo mihi quis eſt iſte Mercurius? *Natura.* Scio, quod eſt mih unus tantùm talis filius, unus ex ſeptem eſt & primus eſt, ipſe quoque omnia eſt; qui unus

unus tantùm erat nihil eſt, & numerus ejus integer eſt. In illo ſunt, quatuor Elementa, qui tamen non eſt Elementum. Spiritus eſt, qui tamen corpus eſt: Vir eſt, & tamen vices fœminæ agit: puer eſt, & viri arma gerit: animal eſt, & tamen alas avis habet. Venenum eſt, & tamen lepram curat: vita eſt, & tamen omnia occidit: Rex eſt, alter tamen poſſidet ejus regnum: fugit cum igne, & tamen ex illo paratur ignis, aqua eſt & non madefacit: terra eſt, & tamen ſeminatur: aër eſt, & vivit aquâ. *Alchym.* Jam video ego, quòd nihil ſcio, ſed non audeo dicere: nam perderem bonam exiſtimationem, & vicinus meus non impenderet amplius in me, ſi ſciret, quod ego nihil ſciam: ego tamen dicam, quod ſcio certè, aliàs nemo vel panem mihi daret: multi enim illorum ſperant à me multa bona. *Natura.* Etſi in longum pertrahes, quid poſtea erit? interim & vicini quilibet, repetent ſuos ſumptus à te. *Alchym.* Alam ſpe omnes quoſque potero *Natura.* Et tandem quid ultimô. *Alchym.* Tentabo tacitè varios labores, ſi ſuccedet, ſolvam: ſin minus, ibo in aliam provinciam & hoc idem alam. *Natura.* Et poſtea quid erit? *Alchym.* Ha, ha, ha, ſunt multæ provinciæ, multi quoque avari, quibus magnam copiam promittam auri, idque breviſſimo tempore, & ſic dies diem ſequetur, interim aut Rex, aut aſinus

nus morietur, aut Ego. *Natura*. Laqueus (merito) tales Philoſophos manet: apage te, & finem tibi, & tali tuæ philoſophiæ, malà cruce, quàm occiſſimè impone; Hoc enim unico conſilio, nec mihi, nec proximo, nec tibi ipſi fraudi eris.

FINIS.

INDEX

INDEX
CAPITTUM.
LIBRI PRIMI.
TYROCINII CHYMICI, JOH. PEGUINI.

DE definitione Chymiæ cap.1.p.147
De ſolutione in genere cap.2.p.167
De Calcinatione cap.3.p.172
De Extractione cap.4.p.175
De coagulatione cap.5.p.180
De Lutatione cap.6.p.187

LIBRI SECUNDI.

CAnones ad deſtillationis doctrinam neceſſarii. cap.1.p.220
De Aquis ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, ſeminibus, lignis c.2.p.194
De Aquis fortibus cap.3.p.198
De Spiritibus cap.4.p.200
De Aceto cap.5.p.209
De Oleis cap.6 p.210
De Tincturis liquidis. cap 7.p.220
De Balſamis cap.8.p.221
De Extractis cap.9.p.223
De Tincturis mollibus cap.10.p.229

De

CAPITULUM.

De Calcinatione Salis &c. cap.11.p.232
De Calcinatione Antimonii cap.12.p.336
De Calcinatione & præparatione Mercurii. cap.13.p.242
De Calcinatione Saturni *& Iovis* c.14.p.250
De Calcinatione Martis & Veneris cap.15. pag.254
De Calcinatione Lunæ & Solis c.16.p.257
De Salibus cap.17.p.262
De Floribus cap.18.p.268
De Magiſteriis cap.19.p.272
De Tincturis ſolidiuſculis & Panacæis cap. 20.pag.275

LIBRI TERTII.

DE eſſentia quinta ſanguinis humani cap.1.p.281
De Quinta Vini eſſentia cap.2.p.286
De Quinta Corallorum eſſentia cap.3.p.290

INDEX

INDEX
TRACTATUUM
NOVI LUMINIS
CHYMICI.

DE Natura, Quidnam ea ſit, & quales ejus debeant eſſe ſcriptatores. 301

II. De operatione Naturæ in noſtro propoſito & ſpermate. 305

III. De vera prima Metallorum materiâ. 309

IV. De Metallorum in terræ viſceribus generatione. 312

V. De generatione lapidum omnis generis. 315

VI. De ſecunda materia & putrefactione rerum. 318

VII. De virtute ſecundæ materiæ. 323

VIII. De arte, & quomodo per artem operetur natura in ſemine. 326

IX. De Commixtione Metallorum vel eliciendo ſemine metallico. 327

X. De Generatione ſupernaturali filii Solis. 330

XI. De praxi & confectione lapidis, ſeu Tinctura per artem. 332

XII. De Lapide & ejus virtute. 339

Ænigma Philoſophicum. 349

Dialogus Mercurii, Alchymiſtæ & Naturæ. 362